DHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
AYAWADA

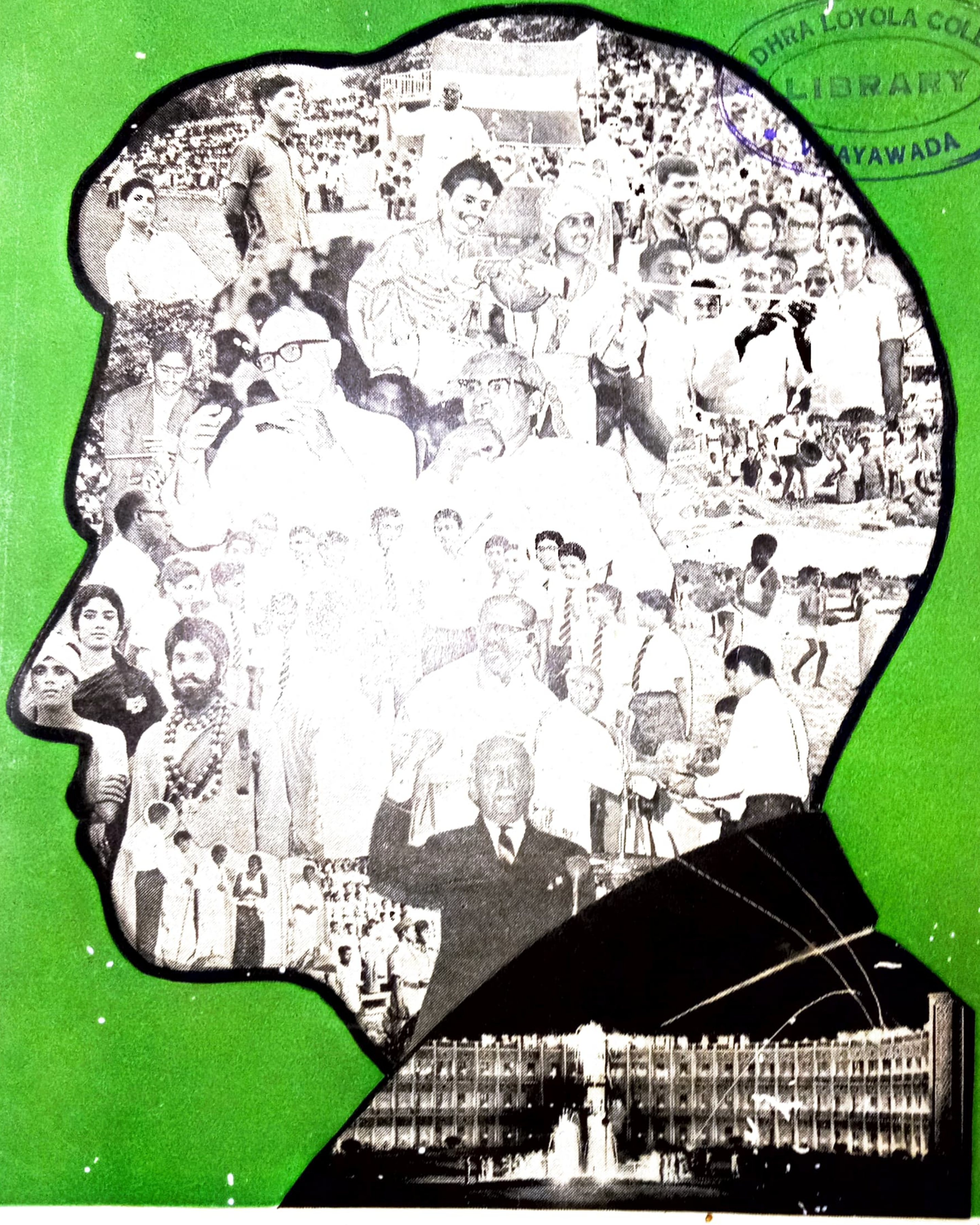

NCT FOR ISSUE

ANDHRA LOYOLA COLLEGE

MARCH ANNUAL 1970

ANDHRA LOYOLA COLLEGE

VIJAYAWADA

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

THE 16th ANNUAL

MARCH :: 1970

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

To Fr. GORDON

గురువరేణ్యుఁడు.

సీ॥ వర్ణనీయ యశఃప్రభావమున్ గ్గ్లిన । జ్ఞన బంధుఁడైన సచ్చరితమూర్తి
దైవసేవకు జీవితము నంకితముజేసి । పావనుండైనట్టి భక్తిపరుఁడు
కళల పోషించిన కర్త, సౌశీల్యుండు । పరిపాలితార్యుండు, ప్రతిభరాసి
విద్యాభివృద్ధికై వెలలేని కృషిచేసి । జయము సాధించిన సన్నుతుండు

తే॥ గీ॥ జనుల నొప్పింపనెఱుఁగని శాంతమూర్తి పాపరహితుండు, వక్త, మహోపకారి
ధర్మశాస్త్రజ్ఞుఁడలఘుండు తత్త్వవేత్త ఘనుఁడు ప్రజ్ఞుండు ప్రియుఁడు గార్డనుగురుండు

రచన : కె. రాజేంద్రప్రసాద్,
ద్వితీయ బి. యస్‌సి.

This sixteenth issue of the College Magazine

IS AFFECTIONATELY DEDICATED TO

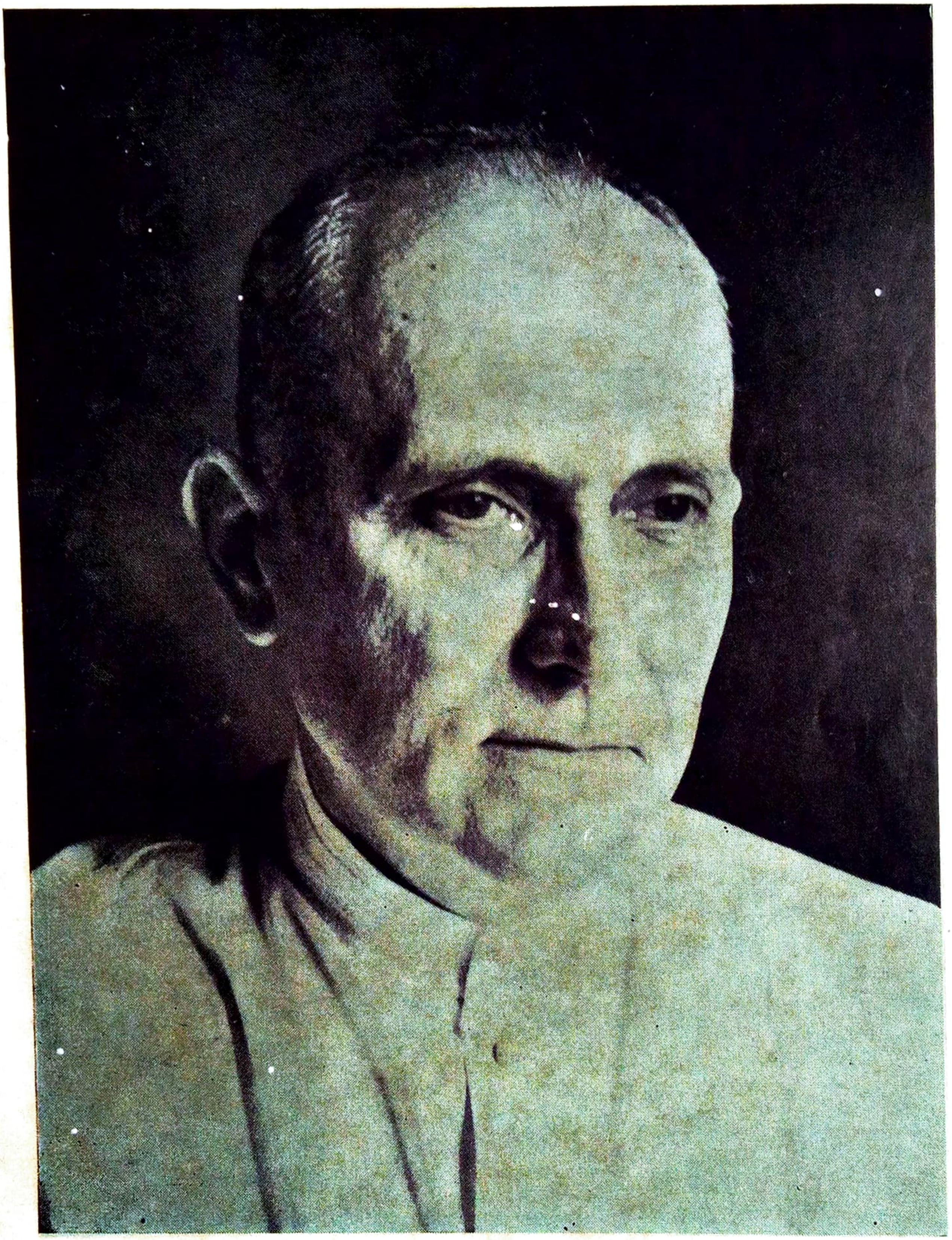

Rev. Fr. D. GORDON, S. J.,

Provincial Superior of the Madurai Jesuit Province;

who was Principal of this College from 1959 to '69.

FAREWELL

Fr. Gordon at the farewell party in his honour

Send-off at the railway station

ANDHRA LOYOLA COLLEGE

ANNUAL

No. 16 March 1970

Editorial Board

EDITOR:

Fr. A. Miranda, S. J.

ASSOCIATE EDITORS:

Staff:

English:

Sri E. B. Satyam, M. A.

Sri M. Suresan, M. A.

Telugu:

Sri S. Narasimha Swamy, B. A. (Hons.)

Hindi:

Sri U. S. Ramakrishnaiah, M. A., B. Ed.

Science:

Sri S. N. Ramaswamy, B. Sc. (Hons.)

Sri K. Basava Purnaiah, B. Sc. (Hons.)

Students:

V. Surendranath, III B. Sc.

P. Krishna Rao, III B. Sc.

K. Bheemeswara Rao, II B. Sc.

B. Venkaiah, II B. Sc.

K. Prabhakar, I B. Sc.

J. V. S. R. Choudary, P. U. C.

Photos:

Fr. J. Mialil, S. J.

V. Vidyasagar, P. U. C.

Printers:

Swatantra Art Printers.

CONTENTS

Editorial ... i

Principal's Report ... iv

TELUGU

పుష్పాంజలి ... 1
కె. వి. యస్. విజయకుమార్

నన్నెచోడ మహాకవిపై ఇతరకవుల ప్రభావము 2
రావి రమేష్‌బాబు

విరిజాజి ... 6
కాపూరి శేషగిరిరావు

వక్తృత్వము ... 7
కె. భీమేశ్వరరావు

ఇదికథకాదు ... 9
కాపూరి శేషగిరిరావు

విద్యామతల్లి ... 11
దేవిడ్‌రాజు

గుమస్తా మిత్రుడు ... 12
కె. వి. రావు. వి. కె. రావు

జాతిజ్యోతి ... 13
యస్. గోపాలకృష్ణమూర్తి

గాంధీ ... 14
కాకుమాను విన్నయ్య

అసంఖ్య నక్షత్రాలు – అనంతదూరాలు ... 15
యం. గంగాధర్

ఉదయించు బాపు! ... 17
పి. కోటేశ్వరరావు, ఎ. వి సుధాకర్

తప్పు సరిదిద్దుకున్నాడు ... 19
బోడపాటి రమేష్

అమ్మా! భారతీ! ... 21
కాకుమాను విన్నయ్య

పసిడి హృదయం ... 22
టి. వి. వేణుగోపాలన్

అభాగిని ... 23
కాకర్ల మల్లిఖార్జునరావు

అక్షరాంజలి ... 24
కె. పి. యస్. విజయకుమార్

కథకాని కథ ... 25
యం. నజుబుద్దీన్

కరిగిన కల ... 27
దడాల చంటబ్బాయి

తప్త హృదయ ... 29
పరాశర శేషబాయి

నడుస్తున్న – చరిత్ర ... 34
నంద్యాల భాస్కరరాజు

ఆరాధ్య దైవం ... 36
ఎ. శేషాద్రి

వెలుగుబాట ... 39
రాజేంద్ర ప్రసాద్

అనుబంధం ... 41
మన్నం సుబ్బారావు

పాతజీవితం – క్రొత్తదారి ... 44
జి. రామశర్మ

మూగపోయిన వీణ ... 48
బి. జయరామిరెడ్డి

ఫేర్-వెల్-కం ... 50
అయ్యగారి నరసింహమూర్తి

గెలుపు – ఓటమి ... 51
వి. రంగాచారి

ENGLISH

Fr. Gordon's Legacy ... 1
Sri K. Basaveswara Rao, M. A.

Can Machines Think? ... 3
K. Nagabhushanam, II B. Sc.

Taking up the challenge ... 5
D. V. Krishna Rao, II B. Sc.

Advice from an Education Minister 7
Sri V. R. Nedunchezhian, M. A.

The Sun – Its Energy ... 9
T. Nagaraj, II B. Sc.

Chalo Kashmir! ... 11
T. Premlal, III B. Sc.

Viruses ... 13
P. Bhaskar Rao, III B. Sc.
S. Khader Basha, III B. Sc.

Learning to be Leaders ... 15
B. Venkaiah. II B. Sc.
K. Nagabhushanam, II B. Sc.
S. A. Rahim, II B. Sc.

A Message for Our Times ... 17
K. Bheemeswara Rao, II B. Sc.

To Ooty ... 19
G. Xavier Raj, I B. A.

Atmospheric Electricity ... 21
P. Krishna Rao, III B. Sc.

Beard – Man's Companion ... 23
Sri S. N. Ramaswamy, B. Sc. (Hons)

How I Gave Up Smoking ... 25
A. Prasad

The Laser ... 27
S. A. Rahim, II B. Sc.

Comets ... 29
P. Sudhakar, III B. Sc.

The Little Hero ... 31
J. V. S. R. Choudary, P. U. C.

Campus Chronicle ... 32
V. Surendranath, III B. Sc.

The Story of a Rebel ... 35
K. Prabhakar, I B. Sc.

A Nightmare Journey ... 37
G. Narendranath, I B. Sc.

Indefinite Fast ... 39
R. Vinod Murari, I B. Sc.

Student Activities ... 40

Report of the Staff Association ... 48

The Old Boys Association ... 49

Report of the N. C. C. ... 50

University Examination Results ... 52

List of Prize Winners ... 53

HINDI

भारत माता की व्यथा ... 1
B. Dhinakar

संस्कृत का महत्व ... 2
Sri K. T. Panikkar

प्रतिमा ... 5
B. Dhinakar

लालकुर्ता ... 6
B. Venkaiah

गरीबों के प्रति हमारा कर्तव्य ... 7
Manipalli Baradharaja Sarma

मित्रता ... 9
P. V. Sudhakar Raju

आल इंडिया नव सैनिक कैम्प ... 11
L. Rajaram

NDHRA LOYOLA COLLEG
LIBRARY

EDITORIAL

With heartfelt gratitude we dedicate this sixteenth issue of the College Magazine to Rev. Fr. D. Gordon, S. J., who was Principal of this College for a full decade. What Fr. Gordon has done for Andhra Loyola and how much this College owes him can be gathered by a perusal of the Principal's Report and the article, 'The Legacy of Fr. Gordon', by Sri K. Basaveswara Rao.

The Gandhi Centenary is over. Day in and day out for the past two years from platform, press and radio we have been admonished to walk in the footsteps of the Mahatma, even by people who find it inconvenient to follow what this great man has taught. But there was one man, who said what he meant and practised what he preached. And therefore his words still keep ringing in our ears. Badshah Khan did not mince his words when he spoke the other day in Vijayawada: "Books are written and statues are erected to perpetuate the memory of Gandhi, but people seem to have forgotten him completely. The things that Gandhi taught and strove for have vanished. Gandhi taught truth, I see only falsehood everywhere; he taught selflessness, I see only fight for power; he taught love, I see only hatred all around me. If the poor in the villages remain as miserable as ever, they have only themselves to blame for it. When they sell their votes to unworthy men for money, what right have they to complain?.... Cast away mutual mistrust and hatred. Where there is true religion there is no place for hatred. Similarly those who nurture hatred in their hearts, can never be religious .... My religion is truth, love and service of God and humanity." Will his words be remembered?

Amidst the suffocating atmosphere of violence, strikes and demonstrations prevailing throughout the land, we in this College, have just completed, through God's grace, a year of peace and constructive activity. Running a university college today is a great challenge. And when we come to the end of the year without a strike of any sort, we heave a sigh of relief and bless our lucky stars. But should we be so pessimistic and uncertain of the young men entrusted to our care? Perhaps this ferment among youth is all for the best. May be we have become smugly complacent of our age-old ways of educating the youth, which may not fully satisfy the needs of the present day. A new generation is emerging with an outlook on life very much different from ours. And here precisely lies the challenge – to give to this rising generation a healthy outlook and a progressive plan of action, and thus mould them into the kind of citizens and leaders this country so sorely needs.

In this College we have attempted a few modest experiments initiated by Fr. Gordon's farsightedness and abiding faith in youth. Through the Students' Council we have tried to train our young men in self-government and to instil into them democratic values and a personal sense of responsibility in running the College. The results have been so gratifying that the new Principal did not hesitate to say: "I am happy to report that in the meetings of the Students' Council, the student representatives have displayed good judgment and sense of responsibility, and they play a valuable role in the proper functioning of the College, which should be the co-responsibility of the management, staff and students".

The Students' Activities Centre, through a variety of Associations and Clubs, Leadership Camp, Volunteer Corps and Social Service League, has made a partially successful attempt to channel the boundless energy of our students into constructive activities, providing them with opportunities

for personal development, leadership and service. Discipline is not a problem when there is sympathy and understanding on the one side, and on the other a deep conviction that nothing worthwhile can be achieved without hard work and self-restraint. The following golden words of the Kothari Commission Report are worth remembering: "What we have to generate is a spirit of comradeship between teachers and students based on mutual affection and esteem, and on a common allegiance to the pursuit of truth, of excellence in every direction, and of the good of the society as a whole. If this spirit could be created, many of the problems of discipline which bedevil our academic life at present will become easier and will, we hope, disappear in course of time".

Before we conclude, a word about this issue of the Magazine. As years go by it is becoming increasingly difficult to get good articles in English. The time has now come when we have to give pride of place to the mother-tongue, and so Telugu articles have been placed first immediately after the Principal's Report. We take this opportunity to place on record our sincere gratitude to the many members of the staff who have helped us, the student writers and artists, Fr. Mialil, the ever-serviceable director of the Photographic Club, and the most obliging Swatantra Art Printers.

Principal's Report

Mr. President, Ladies and Gentlemen,*

I have great pleasure to welcome you this evening and place before you a brief report of the life and activities of this College for the year 1968–'69, the fifteenth since its foundation.

We are happy to have Dr. K. L. Rao as the President of this annual function. Sir, you need no introduction to this audience, nor to the educated people of our country. The Government of India is fortunate to have you in the Union Ministry. You have been handling the Departments of Irrigation and Power, two key portofolios in a developing country, with such masterly skill and prudence that you have rightly earned for yourself the appreciation of all. Your humility and simplicity of life remind us of Mahatma Gandhi whose dedicated disciple you are. I am sure that your words, and your very presence will inspire our young students It is, therefore, with joy and pride that I welcome you to our midst this evening.

I am happy to see this evening so many familiar faces - our loyal friends and well-wishers and neighbours, who always stood by us ever since the inception of this College, also parents and guardians of our students, who have kindly responded to our invitation to this function. In the name of the College, I extend to them a warm welcome.

At the outset of the presentation of this Annual Report, what strikes most of you today, I am sure, is the absence of the familiar, grand figure who used to discharge this pleasant duty from this rostrum during the last ten years. Rev. Fr. Douglas Gordon, on his appointment as the Provincial Superior of the Jesuits in Tamilnadu and Andhra Pradesh, left us at the beginning of this academic year. This unexpected transfer came as a shock not only to the staff and students of this College, but also to the public of Vijayawada, to whom he had endeared himself during these years. Taking over from his illustrious predecessor, Rev. Fr. T. A. Mathias, Fr. Gordon brought to the office of the Principal, mature wisdom, long administrative experience and qualities of kindness and generosity. He blended in himself firmness of principles with gentleness of manners. The striking growth of the College, both physical and academic, during the last decade, so that Andhra Loyola has become a byword for educational standard and discipline, is mainly due to him. The new buildings in the campus – the two new hostels, the Student's Centre and Canteen, additional Laboratories, the Stadium, the College Church and the Library building - these will remain as monuments of his artistic taste. Above all the maintenance of excellent staff relations, high standard of teaching and learning, and an uninterrupted general discipline in the College during the last turbulent decade are achievements of his administrative skill. For us Religious Staff, he has been a sure guide and an excellent companion, always radiating joy and optimism.

He was a prominent member of the Syndicate of Andhra University for the last seven years and he served on several Government panels as a distinguished educationist, discharging these high offices with dignity and wisdom. He was so

* Dr. K. L. Rao, Union Minister for Irrigation and Power.

systematic and methodical that on his sudden transfer, he left everything in perfect order, so that when I took over the helm, all I had to do was to allow the ship to continue its onward course with the momentum and direction given to it by him. The College will always owe him a heavy debt of gratitude. Though we miss him, we are consoled that he is still our Superior and will contin e to guide and help us. We earnestly wish him success in his present onerous responsibility.

I have to report other changes among the Religious Staff. Fr. Alphonse Miranda, our young and energetic Jesuit, left us at the beginning of the year for Loyola Public School, Guntur, after two years of devoted and fruitful service as Lecturer in English, Hostel Assistant Warden, besides ably looking after the College Library and Games. Fr. Inchackal, Lecturer in Physics and Warden of New Hostel, has left us in the month of August, and joined St. Louis University, U. S. A., for his doctoral studies, and we are eagerly waiting for his return to Andhra Loyola after taking his Ph. D. degree. His place in the hostel is ably filled by Fr. Anthony Theckemury, who joined us this year after his brilliant post-graduate studies at Madras. Fr. Rajaiah, who was in charge of Sociology and Social Service League, left us for his final year of religious training at Hazaribagh. Br. Gnanapragasam, who was familiarly khown in the campus as the Brother Engineer, returned to Tamilnadu after loyally serving this Institution as building supervisor for ten years, being worn out after his long and tireless service. The College is very grateful to him.

As against these departures, there have been some substantial additions to the Religious Staff. Fr. Archambeaud, the young and dynamic French Jesuit, joined the French Dapartment. He is also in charge of the Library and Audio-Visual Education. Another notable addition to the Religious Staff is Fr. John Mialil. Besides being Lecturer in Botany and Hostel Assistant Warden, he directs the most popular hobby in the campus – Photography – for which he is sought after by endless crowds of young camera fans. With the opening of a third hostel, a fresh team of Warden and Assistant Warden became neccessary this year. We are fortunate in getting Fr. Arokia Raj and Fr. Xavier Raj to make up this team. On the transfer of Fr. Arokia Raj to Madras, just a month ago, Fr. Koipuram has assumed charge as Warden of Xavier Hostel and Minister of the Jesuit Community.

Coming to the changes in the lay staff, the first mention must be made of the return of two of our valuable veterans to Andhra Loyola after having been away on special deputation. Mr V. V. Krishna Rao, Head of the Department of Physics, after leaving us in June 1968 to become the Principal of the Chundi Ranganayakulu College, Chilakalurupet decided to come back to us and resume charge of the Department. Similarly Mr. V. Surya Prakasa Rao, our Physical Director, after 7 years as full-time N.C.C. Officer, rejoined us this year. We are glad that these proved veterans who have given their best to this College, have decided to come back to us to continue their valuable service.

Owing to the introduction of the first year of the new Intermediate course, we felt the need of appointing additional lecturers. Continuing our good tradition, we solved this problem mostly by promoting our existing Tutors and Demonstrators to be Lecturers. Thus in English Department we promoted Sri B. Dayanandam, in Telugu Sri S. Narasimhaswamy, in Physics Sri S. Venkatappa Rao, in Chemistry Sri D. Krishna Prasad and Sri K. V. Rama Sastry, in Botany Sri V. V. Gopala Rao,

and in Economics, Sri M. Prakasa Rao. However, fresh applicants, namely Sri P. Francis Choudary. Sri I. Ravindra Samuel, Sri E R. Rama Sarma and Sri K Jagannadha Sarma, have been appointed in the Departments of English, History, Commerce and Sociology respectively. With these additional oppointments the teaching staff has risen to the record number of 116. The Staff Association of the College, organised not only to look after the material interests of its members, but also to improve the calibre of their professional competence, has been functioning vigorously under the dynamic leadership of its present office-bearers.

The permanent worth and greatness of a College are not measured by its grand buildings, nor by the student population which is a floating element, but by the quality of its staff. We have been blessed with a band of teachers, both religious and lay men, who are efficient and disciplined, above all loyal to their vocation and to this Institution. I take this opportunity to pay a well-deserved compliment to our teachers and thank them publicly for their devoted service.

The quality of the staff is generally reflected on educational standard and examination results. I am glad to report that the results of the University Examinations this year have been as good as in any previous years. In the Pre-University Examination our students scored 90% full passes, and out of the total 705 candidates who took the examination, 228 passed in I class and 173 in II class. while K. V. Rama Krishna won the Nookaraju Memorial Prize from the University for securing high distinction. In the degree courses the over-all full passes were 80% To put it group-wise: B. Com. 85%, Mathematics group 82%, Biology group 80% and B. A. 75%.

Some people are astonished at the consistently good results which we maintain in the University Examinations, year after year. But they do not know the secret of our success. One of the secrets, if I may divulge it here, is the extreme care we take to ensure regularity and punctuality of class-attendance by all students. This is an integral part of our discipline. The average daily attendance sometimes dropped to such low levels as 96% or even 95%; but our set goal is not less than a 100%. The person who is chiefly responsible for ensuring this aspect of the College discipline is our Vice-Principal, Rev. Fr. Kadavil; and I am happy to see that he discharges this unpleasant duty, day in and day out, with efficiency and unflagging devotion.

Competent staff, discipline and good results, as mentioned above, attract more and more applicants for admission. Parents have a wrong notion that admission into Loyola is a sure passport to success, whether their wards are fit for the courses they ask for or not. The rush for admission does not seem to relax with the opening of new colleges all around. This year we experienced unusual pressure at the admission time and the admission itself was prolonged through the whole of I term. To make matters more difficult, we had to face the high-pressure demands from all quarters, made on behalf of the students from Telengana area.

Speaking about admissions, I wish to remind parents what my predecessor had told them last year on this occasion, namely, with the introduction of the two-year Intermediate course, our pre-degree admissions are drastically reduced. While our annual Pre-University intake was around 800, the Intermediate admissions will be less than 400 every year. This means that hereafter, in spite of our good

will, it will be impossible for us to staisfy all the demands made on us by our numerous donors and well-wishers unless they are accompanied by high merit.

At the close of our admissions this year the total strength of the College rose to over 2,000 students. Naturally this vast increase in numbers calls for more hostel accommodation which we have been experiencing already in the past years. To meet this long felt need, we had started the construction of a third hostel – Xavier Hostel – and succeeded in completing only one-third of the plan. Already 150 students are accommodated in this hostel. With this addition the total inmates of our three hostels number 1,100. To provide for the food and other needs of this large population is no easy task during these days of general shortage. Still, thanks to the efficient and devoted services of Br. Soosai Arul and Br Joseph, we are able to go on smoothly, with no more than the usual complaints about the culinary perfection.

Again it is gratifying to note that nowadays, when student-hostels have become hot-beds of unrest and vulgarity, ours still remain havens of peace, hard-work and discipline. In fact I look upon our hostels as a source of strength and support. This general good spirit of the hostels is a precious thing, and this is mainly due to the men at the helm – the tact and ability of our young Wardens, Frs. Arakal, Theckemury and Koipuram.

There has been a long-standing reproach that Andhra Loyola students are good for study and for little else. In fact we had in the past no coordinated student activities to boast of. To make up for this serious draw-back, we have set up this year a Department called Student Activities Centre and entrusted it to Rev. Fr. Anselm Miranda. As an excellent teacher, Vice-Principal, and Hostel Warden for the last 13 years, Fr. Miranda has shown himself a superb organiser and wise student counsellor. No wonder he brought into the student activities a dynamism and variety which he alone could supply. Debaters' Club, Quiz Club, Writers' Club, Science Club, Current Affairs Club, Dramatic Club, Camera Club, Cine-Form, Leadership Camps and similar interest-groups are organised, so that there is a spurt of them to make up for the deficiencies of the past. Lately he has set up the R.A.L. (Radio Andhra Loyola) to train up promising debaters, actors and musicians through this excellent mass-communication medium. I am happy to mention that Sri K. Basaveswara Rao, Head of the History Department, is an enthusiastic and competent collaborator in this new venture. As a result I find greater student participation and interest in the extra-curricular activities of the College this year.

Our Student Society started its activities of this year, with the election of its Chairman and Secretary – viz. Mr. V. Surendranath, III B. Sc., and Mr. K. Abu Backer, II B. Com. The election was unusually enthusiastic, but peaceful as usual; and these two elected office-bearers have proved to be able and responsible; they continue to discharge their duties with good sense and dignity. The various student Associations are functioning with enthusiasm under their respective office-bearers.

We have a Student Council functioning in the College which is a precious legacy from my predecessor, Rev. Fr. Gordon. The Council consists of 15 students, partly elected and partly nominated, representing the various student activities and interests. The purpose of the Council is advisory, and its motto; "frank discussion and

deliberation", confined to matters of student interest and welfare. I am happy to report that in the meetings of this Council, the student representatives have displayed good judgment and sense of responsibility, and they play a valuable role in the proper functioning of the College which should be based, on co-responsibility of the management, Staff and students.

A word about the Loyola Old Boys Association. We are fortunate to have a large number of our former pupils enrolled in this Association at various centres of Andhra Pradesh, and their enthusiasm for their Alma Mater is kept alive by the periodical visits to these Centres by their Director Fr. Anselm Miranda and by the quarterly publication called Loyola "O.B.A. News Letter". One notable achievement of the O. B A. this year has been the revival of the Loyola Club in Vijayawada. Under the dynamic leadership of its present President Sri K. Kutumba Rao, Secretary Sri K. Ranga Rao and Treasurer Sri H. T. Muralidhar, with the active support of the O B.A. President Sri Nagendra Babu, it has launched a project, intellectual and social, of holding monthly symposia on current problems and topics, and this venture has been a great success.

As I turn to the records of our Sports and Games during this year, I find that though we were winners in several inter-collegiate zonal and final meets last year, this year, however, our teams without exception, seem to have yielded the glory to others. I wish them better luck next time.

As for the N. C. C., the strength has been drastically reduced since the recruitment has been restricted to I Year degree students. Due to intermittent cyclonic rains, a number of scheduled parades had to be cancelled. However, our officers and staff are doing their best to impart the necessary training. For the Republic Day Parade Contingent at Delhi from Andhra Pradesh, Cadet U/O Reazuddin Ahmed of our Infantry Battalion and Cadet Warrant Officer A. Siva Narayana of the Air Wing, have been selected. In the place of Major S. Sreemannarayana, Officer Commanding of 15 (A) Infantry Battalion N. C. C., relinquishing his term of office, our N.C.C., Officer Major M. D. A. Ananda Rao is at present the Commanding Officer of this Battalion. He is also the officiating Administrative Officer of the N. C. C. Group Head-quarters.

There has been a proposal for introducing National Service Corps. We liked this excellent idea ; therefore we opted for the scheme, and deputed Sri V. Surya Prakasa Rao to undergo the staff orientation course. But the scheme does not seem likely to be implemented during this academic year.

I am aware that I have left out several important topics, such as the effects of the implementation of the Intermediate course, the switch over to Vernacular medium, etc., which should find their place in a Report like this. But as it is too early for us to make a proper evaluation of these serious matters, I hope to do that in due course.

Ladies and Gentlemen, I have now come to the end of my rather long and rambling report ; and I have reserved my pleasant duty of thanks-giving to the last. First, I give public expression of our heartfelt gratitude to Almighty God, the Giver of all good gifts, for His unfailing providence over us during these days of stress and strain. Next, I must thank our staff and student-family for their unfailing loyalty to their duty and to this Institution. Again, we are beholden to our friends and well-wishers, especially those who are present here, for their sympathy and support which we value very much. Finally, to you Sir, we owe a special debt of thanks for readily accepting to preside over this function and consenting to give away the prizes.

PATRON SAINT'S DAY

31st July 1969

Mr. E. B. Satyam on St. Ignatius

'Nayakulu'
Telugu Playlet

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

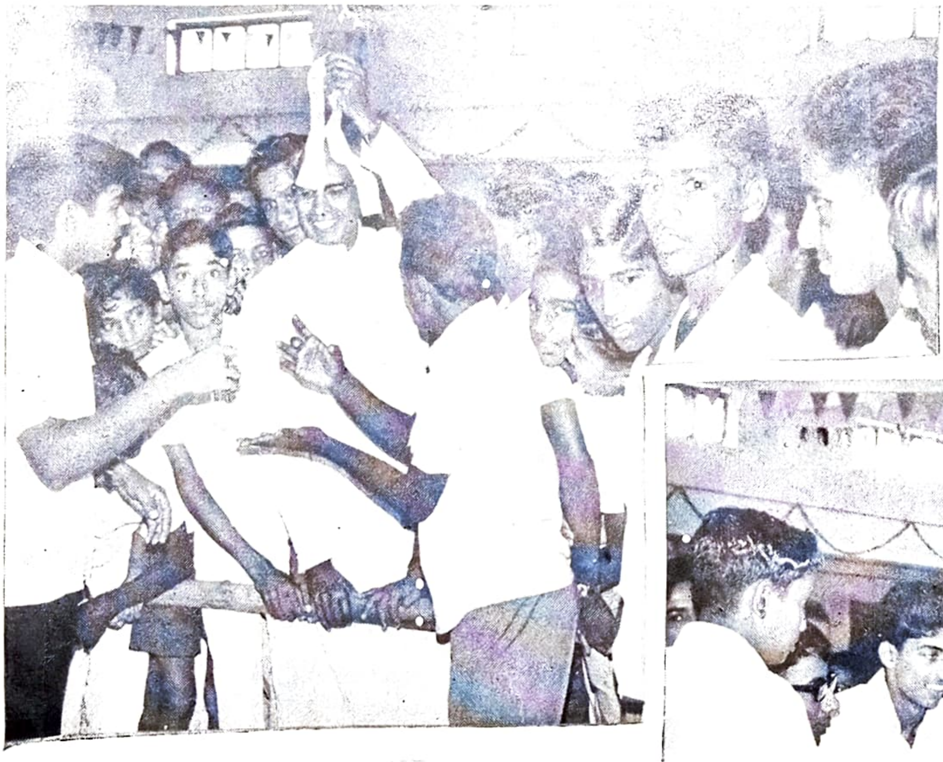

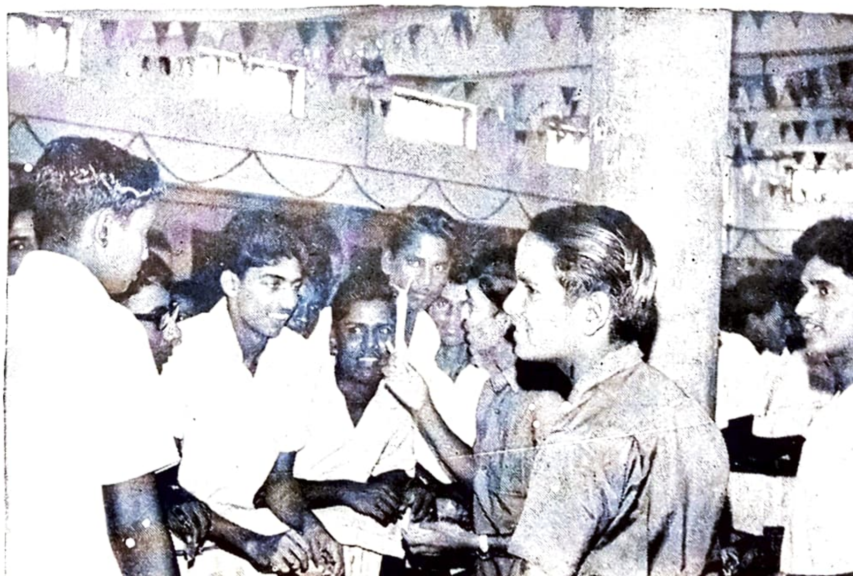

Fancy Fete

STUDENTS' SOCIETY ★ ELECTION & INAUGURATION

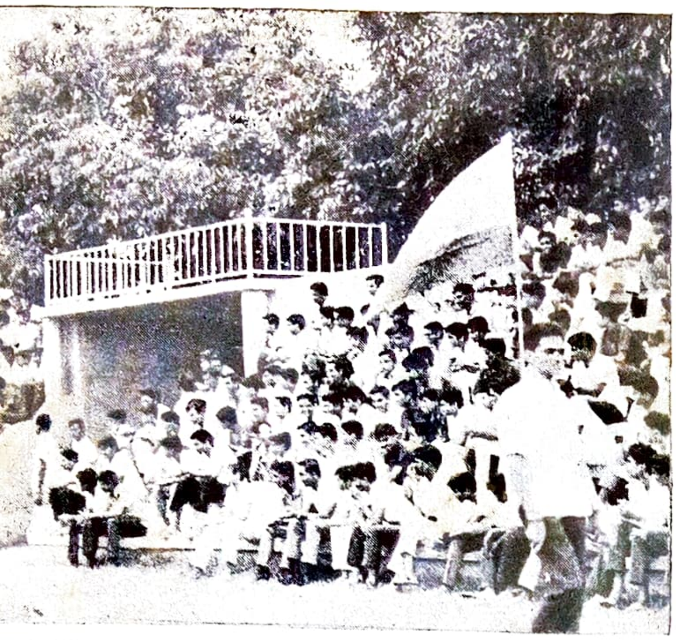

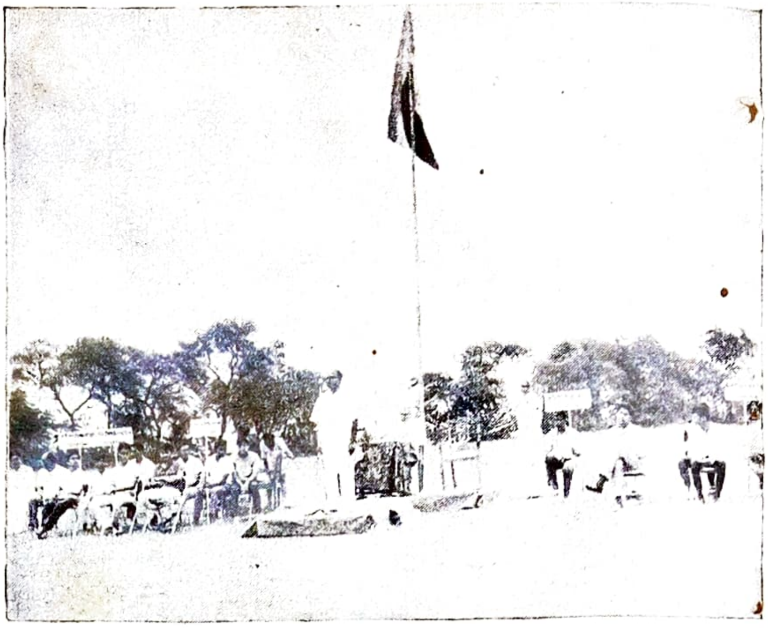

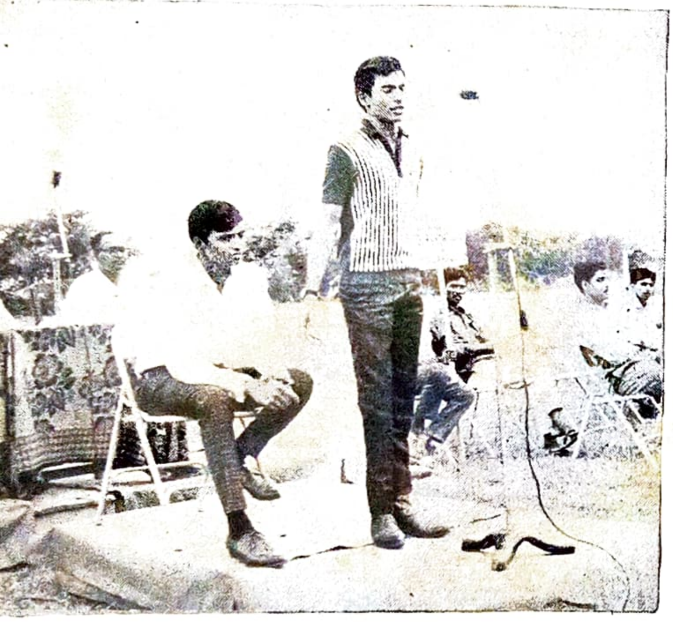

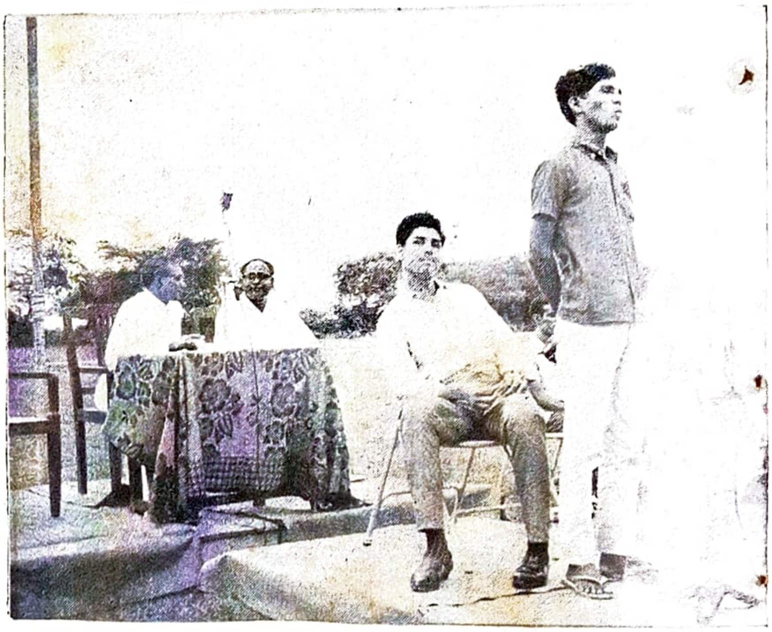

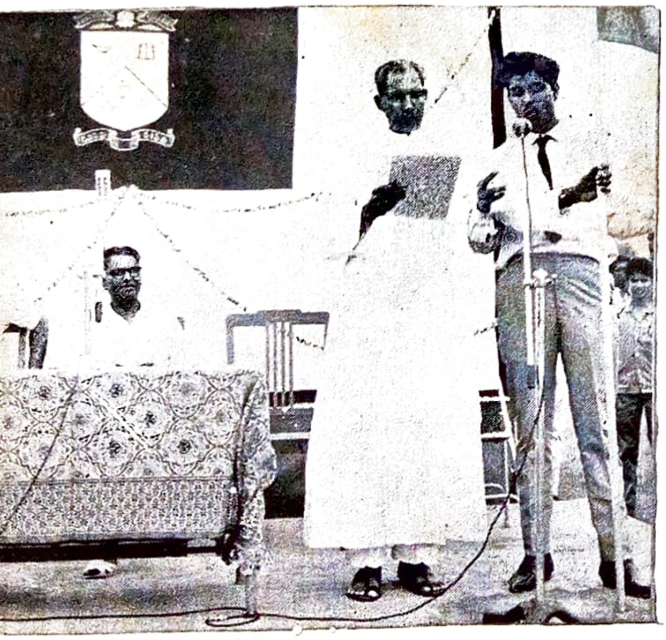

పుష్పాంజలి

ఛాయ : జగమే మాయ బ్రతుకే మాయ
వేదాలలో సారమింతేనయా (దేవదాసు)

యేసే దిక్కు - క్రీస్తే శరణం
జగమంత జరా-మరణములే....మరణములే...."యే"

రక్షించారు-క్రీస్తునాధుడు
రాక్షసుడై-రాణింప-బూనకు-ఓ నరుడా
నరుడే నరకమురా-నమ్మకు పావనుడా
నరులకు నజరేతుడే-రేడురా... యేసే రేడురా...."యే"

మరణం మనిషిని మ్రింగి వేయునా
మారిన నీ మనసే యేసుకు అంగీకారం
యేసే దైవమనే భావనరా నీ దోయ్
యేసుని మార్గము సత్యమురా—నిత్య సత్యమురా.... "యే"

పాపం పండి పరిపూర్ణ మాయె
పాపులతో-నిండి పోయిందిరా ప్రపంచము-
కోరిక - కోయిలగా - గానము చేసిందోయ్
కోరిక కీకారణ్యమురా....కీ కారణ్యము .... "యే"

మనిషి మనసే- ప్రపంచమురా
మానవుడై య్యవత రించే యేసు - దివినుండి
దరి చేరి - నీవు ధ్యానించుము - ప్రియుడా
ధ్యానించుటే నీ - కానందము- నిత్యానందము.... "యే"

కె. వి. యస్. విజయకుమార్
III బి. యస్ సి.

నన్నెచోడమహాకవిపై ఇతరకవుల ప్రభావము

ఆంధ్ర సాహితీ సరస్వతి నుపాసించిన రాజకవులలో నన్నె చోడుడు ప్రథమగణ్యుడు. ఈ మహకవిని గూర్చిన పలు విషయములు నేటికిని వివాదాంశములుగనే మిగిలిపోయినవి. కుమారసంభవమునందలి యీతని వ్రాతవలన ఈ క్రింది విషయములు తెలియనగును. ఇతడు సూర్యవంశ క్షత్రియుడు. ఈతని తండ్రి పాకనాడిరువదియొక్క వేయిటి కధీశుడయిన చోడబల్లి, తల్లి పేరు. శ్రీసతి, వీరిది కాశ్యప గోత్రము. వీరి పూర్వులు ఒఱయూరి కధిపతులు. ఇతనికి 'టెంకణాదిత్యుడు,' 'కవిరాజ శిఖామణి' అను రెండు బిరుదములు గలవు. ఈతని గురువు విప్రముని పుంగవుడగు జంగమ మల్లికార్జునుడు. నన్నెచోడుని చరిత్రను గూర్చిగాని, కాలాదులను గూర్చిగానిచెప్పుట శీరికోద్దేశము కాదు. కావున వానినిగూర్చి అధికముగ ప్రస్తావించను.

మహాకవులయినవారు కొందరు తమ పూర్వులయిన వారిలో తమకు పూజ్యులయిన వారి రచనల ననుకరించుట, కొన్నిచోట్ల వారి ప్రయోగములను యథాతథముగ తమ కావ్యములందుపయోగించుట అపూర్వముగాని, నింద్యముగాని కాదు. కాని కొందరు వెంటనే బయల్పడిపోదురు. మఱి కొందరు బహుసూక్ష్మ పరిశీలనమునగాని తేలరు. ఇందు మొదటి కోవకు చెందినవారు పూర్వుల రచనలను మక్కికి మక్కిగా ననుకరించినవారు. వీరిని కనిపెట్టుట సులభము, పూర్వుల రచనలను క్షుణ్ణముగాఁ జదివి జీర్ణించుకొని ఆ భావములను గ్రహించి తమ ప్రతిభచే వానికి మెరుగులుదిద్ది స్వీయములుగా చేసికొనువారు రెండవకోవకు చెందిన వారగుదురు. వీరిని గుర్తించుట సులభముగాదు. ఇట్టివారిలో నెన్నదగిన యాంధ్ర మహాకవి నన్నెచోడుడు, అతనిపై ఇతర మహాకవుల ప్రభావ మెంతవరకు ప్రసరించినదో చూతము.

భారవి - నన్నెచోడుడు

నన్నెచోడుడు భారవి కృత కిరాతార్జునీయ గ్రంథమును క్షుణ్ణముగాఁ జదివి జీర్ణించుకొనిన వాడనుట కాతని స్తుతి వచనమే ప్రమాణము. అందు ఇంద్రకీల నగారోహణ వర్ణనమునెడ ఈ కవికి ప్రత్యేకాదరము గలదు. ఇంతటి యాదరము, అభిమానము చోడున కాతనిపై గలుగుటకు కారణమున్నది, సంస్కృత భాషయందలి పంచకావ్యములలో కిరాతార్జునీయము ప్రసిద్ధి చెందినది. కాళిదాసుని కావ్యములు శృంగారరస ప్రధానములు. వానిలో రాజకీయముల కెక్కువ స్థానములేదు. కాని కిరాతార్జునీయమునందు రాజనీతికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యత యివ్వబడినది. నన్నెచోడునకీ విషయము విశేషముగా నాకరించియుండును. అతని రాజనీతి పటిమకు 10, 11, 12 ఆశ్వాసములు దర్పణములు. దశమాశ్వాసమున శుక్రాచార్యుడు తారకునకు రాజనీతిని బోధించును. దీనిని జాగరగా పరిశీలించినచో కవిచాతుర్యమును, కిరాతార్జునీయానుకరణమున కనుపట్టును.

కిరాతార్జునీయమున పంచమ సర్గాదినిహిమవన్నగ వర్ణనము కలదు. దానియందలి యీ శ్లోకమున హిమవన్నగము శివునివలె నున్నట్లు పోల్చబడినది.

"తపన మండల దీపిత మేకత
స్సతతనైశ తమోవృత మన్యతః
హసిత భిన్నత మిస్రచయం
పురశ్శివమి వానుగతం గజచర్మణా"
(5 వ సర్గ, 2 వ శ్లోకము)

ఈ భావము గ్రహించి నీ కవిరాజు తన కుమారసంభవమున తృతీయాశ్వాసాదిని హిమవన్నగము నిట్లు వర్ణించెను.

"సురవర వాహినీధరుఁడు, శుభ్రశరీరవిభాసి, నీలకంధరపరిశోభితుండు, గుణధాముఁడు.
తుంగతనుండు, భూధరా
చరుఁడు మానమన్వితుఁ డపార
విభూతిసమేతుఁడై మహే
శ్వరుఁడును బోలెనొప్పు హిమవంతుఁ
డనంత మహత్వ సంపదన్"

కుమార సంభవమున షష్ఠాశ్వాసమున శరత్కాల వర్ణనము గలదు. అందలి దీక్రింది పద్యము.

"శరదాగమమున శోభా
కరముగఁ గైరవాలఁ బండి కలమవనంబుల్
గరుసున నెలమిగ తామర
విరిపువ్వుల తావి కెఱఁగు విధమునఁ బొలిచెన్"

(6 ఆ. 119 ప.)

కిరాతార్జునీయమున చతుర్థసర్గయందు శరద్వర్ణనము గలదు. అందలి దీ క్రింది శ్లోకము.

"అమీ పృథు స్తంబ భృతః పిశంగతాం
గతా విపాకేన ఫలస్య శాలయః
వికాసి వప్రాంభసి గంధ సూచితం
నమంతి నిఘ్రాతుమి వాసితోత్పలం।"

(4 స. 26 శ్లో.)

నన్నె చోడభారవులందు సామ్యములుకొన్నికలవు. ఇరువురును రాజనీతియెడ నను రక్తులు. ఇరువురకును ప్రకృతి పరిశీలనమున నాసక్తి మెండు. ఆటవిక స్త్రీలను, జనులను, పల్లెపట్టుల యందలి దృశ్య వర్ణనములం దిద్దఱకును యిష్టమే. ఈ విషయములువారి గ్రంథములు చదివిన స్పష్టమగును.

కాళిదాస మహాకవి - నన్నెచోడుడు

వ్యాస వాల్మీకులను స్తుతించిన పిమ్మట నన్నెచోడుడు కాళిదాస మహాకవిని స్తుతించినాడు. కాని ఇందు చోడుడు కాళిదాస మహాకవిని ప్రత్యేకముగా కుమారసంభవమును రచించి నందుకుగాక అతని కవితాశక్తిని మాత్రమే పొగడినట్లు స్పష్టమగును. ఈ క్రింది నన్నె చోడుని పద్యము చదివినపుడు ఆతడు కుమార సంభవమునేగాక కాళిదాసుని యితర గ్రంథములను పైతము చూచి అందముగా నున్నచోట్లవాని యనుసరణములను తన గ్రంథమునందు చేర్చుకొనెనని చెప్పవీలగు చున్నది. కుమార సంభవము నందలి అష్టమాశ్వాసము చివర సూర్యోదయ వర్ణనము గలదు.

అందలి దీ క్రింది పద్యము :

"అస్తగిరిఁ బొందె, రాజుదయాద్రినెక్కె
ఇనుఁడు, తేజస్సులగు వారికెల్ల ప్రొద్దు
మానితంబగు నిలనొక్కమాట పొందు
హాని వృద్ధులు సూచించునట్లు పోలె"

(8 వ 190 వ.ఆ ప.)

ఇట్టి భావమే గల శ్లోకము కాళిదాసు రచించిన అభిజ్ఞాన శాకుంతల నాటకము నందలి చతుర్థాంక ప్రారంభమున గలదు.

"యాత్యేకతో ఽస్త శిఖరం పతిరోషధీనా
మావిష్కృతారుణ పురస్సర ఏకతో ఽర్కః
తేజోద్వయస్య యుగపద్వ్యసనోదయాభ్యాం
లోకో ని యమ్యత ఇవాత్మ దశాంత రేషు."

(శాకుం. 4 అం. ౨శ్లో.)

కుమార సంభవమున షష్ఠాశ్వాసమునందు పార్వతి తపోవనమున కరుగుచు తానప్పటివరకు సాకిన హంస కీర మయూర కోకిలములను చెలుల కప్పగించి వానిని కాపాడ వేడును. ఈ ఘట్టము అభిజ్ఞానశాకుంతలము చతుర్థాంకము నందలి శకుంతల యొక్క ప్రయాణ ఘట్టమును జ్ఞప్తికి తెచ్చుచున్నది.

పంచమసర్గయందు పార్వతీదేవి తపస్సును వర్ణించు సందర్భమున కాళిదాసీ క్రింది శ్లోకమును రచించెను.

"స్థితాః క్షణం పక్ష్మసుతాడితాధరాః
పయో ధరోత్సేధ నిపాత చూర్ణితాః
వలీషు తస్యాః స్ఖలితాః ప్రపేదిరే
చిరేణ నాభింప్రథమోదబిందవః

పక్ష్మములపై కొంచెము సేపు నిలిచి, మోవిపై బడి, వెంటనే పయోధరములమీదికి దుమికి ముక్కలై త్రివళుల యందు స్ఖలితములై ఆ ప్రథమోదక బిందువులు నాభియందు చేరెనని పై శ్లోకము నకుభావము. పై శ్లోకము పార్వతి పక్ష్మములలోని సాంద్రతయు, అధరోష్ఠపు సౌకుమార్యమును, స్తనముల కాఠిన్యమును, త్రివళుల విస్పష్టతయు, నాభియొక్క గాంభీర్యమును తెలియుచున్నవి. ఇంత సౌందర్యము గల యీ శ్లోకమును కవిరాజు తన గ్రంథమున ఈ క్రింద విధముగా ననుకరించెను.

"అడరు నవాంబుధారలు జటాటవిలో,బడివిభ్రమించివె
ల్వడి చనుదెంచి వాలుగొని పక్ష్మములన్ వెడనిల్చి
మోవిపైఁ
బడి కుచఘట్టనంజెదిరి పాళీరయంబున ముత్త రంగలన్
మడుగులు వాటి నాభికెడమానకసొచ్చెనను క్రమం
బునన్.
(6 ఆ. 111వ ప)

ఈ విధముగా ఒక్కొక్క శ్లోకమునే అనువాదముతో చూపుచు వెళ్ళిన ఒక పెద్దగ్రంథమగును కనుక మిగిలిన కవుల ప్రభావమును గూర్చి ప్రస్తావించెదను.

చోడునిపై బాణభట్టు ప్రభావము

కృత్యాదిని నన్నెచోడ మహాకవిచే స్తుతింపబడిన గీర్వాణ కవులలో బాణభట్టు ఒకడు. నన్నెచోడుని గ్రంథారంభమున కుకవి నింద గలదు. బాణభట్టు తప్ప మిగిలిన పూర్వ కవులెవ్వరునూ కుకవి నిందను తమ గ్రంథములందు చేయలేదు. కుకవులను బాణుడు కుక్కలని నిందించుచు హర్ష చరితమున

"సంతిశ్వాన ఇవా సంఖ్యా జాతి భాజోగృహే గృహే
ఉత్పాదకా నబహవః కవయ శ్శరభా ఇవ"
(1ఉచ్ఛ్వా 5 ప)

అని చెప్పెను. నన్నె చోడుడును

"చెనసి గుణమైన దోషంబు సేయనేర్చుఁ
గుకవి; కృతులందు దోసంబు గుణము సేయ
నేరఁడదియెట్లు; దొంతులు సేరనాయి
దోర్పనేర్చుఁ గాకది యేమి సేర్పనేర్చు?" (1_29)

అని కవులను కుక్కలని నిందించినాడు.

కుమారసంభవమునందు తృతీయాశ్వాసమున పార్వతి యౌవన వర్ణనముగలదు. అందలి దీ క్రింది పద్యము,

"స్మరమందిరమ్మా శోభా
కరముగ మెఱుఁగారు పసిడి కంబములవగాఁ
గరమొప్పు నగ తనూజకుఁ
గరభోరులు వొలుచు మదన కరికర లీలన్" (2_48)

ఈ పద్యములోని పార్వతి యూరు వర్ణనము హర్ష చరితాదివిగల సరస్వతి జంఘావర్ణనమును బోలియున్నది. అందలి దీ క్రింది వర్ణనము.

" మదన నగర తోరణ స్తంభ విభ్రమం బిభ్రాణాజం
ఘాద్వితయమ్"

అట్లే షష్ఠాశ్వాసమునందు శరద్రాత్రిని నన్నెచోడుడు తన పద్యమున నిట్లు వర్ణించెను.

"శ్వేత ద్వీపము చంద్ర బింబము; మహాక్షీరాబ్ధితత్
జ్యోత్స్నదద్భాతిం గృష్ణుఁడు దన్మృగాంకముల సత్పద్మాల యాక్షి
ద్యుతుల్
ప్రీతింజారు చకోర దంపతులు; నాఁబృథ్వీధరుంబోలి వి
ఖ్యాతింబొల్పగుశారదాభినుతరాకారాత్రులత్యున్నతిన్"
(7_117)

పై పద్యము కాదంబరిలోని యీ క్రింది రాత్రి వర్ణనముతో పోలియున్నది.

"అథనాతి దూరోద్గతేన....వమతా.... అమృతసాగర
పూరావిపోద్గిరతా
చంద్ర మండలే నాప్లా వ్యమానే జ్యోత్స్నయా భువ
నాంతరాళే
శ్వేతద్వీప నివాస మివసోమలోక దర్శన సుఖ
మివాను భవతిజనే
మహావరాహ దంష్ట్రామండల విభేన శశినాక్షీర
సాగరోదరాదివ
ఉద్ధ్రియమాణే మహామండలే;

ఈ విధముగా మరికొన్ని పోలికలీ ఉభయులందును కనుపించును.

నన్నెచోడుడు : ఉద్భటుడు

నన్నెచోడుడు గ్రంథాదిని స్తుతించిన గీర్వాణ కవులలో ఉద్భటుడు అయిదవవాడు. ఉద్భటుని కవిత్వ వర్ణనములు కొన్ని నన్నె చోడుని కుమార సంభవమున కనుపించు చున్నవి. వానిలో మొదటిది శివుని విరహ వర్ణనము ఉద్భటుడు శివుని విరహమును వర్ణించుచు యిట్లు చెప్పెను.

"చండాల కల్పే కందర్పంప్లుష్ట్వా మయితి రోహితే
సంజా తాతుల నైరాశ్యాకిం సాశోకాన్మృతాభవేత్"

నన్నె చోడుడును తన గ్రంథమున

"హరునకుఁ జూడగా మహిఁ జరా చర రూపములెల్ల
సమ్మతిన్
గిరిసుతరూపమై విరహఖేదముఁజెప్పఁదొడంగునట్లుగా

కరయగ నాది శక్తి సచరాచర రూపమ కావు
నన్ మహా
పురుషులకన్న కాన్కి యనవోహమకావు డిదేమి
చోద్యమో?"

నన్నె చోడుని గ్రంథమున కనుపించు మఱియొక ఉద్భటాను సరణము పార్వతి తపోవర్ణన సమయము నందలి శరదృతు వర్ణనము. ఉద్భట శ్లోకపాదములను నన్నెచోడుని పద్యమునుక్రింద వరుసగా నీయబడినవి.

"కాశీః కాశీ ఐనా భా న్తి, సరాంసేవ సరాంసి చ
చేత స్యాబిశిపు ర్యూనాం నిమ్నగా ఇవ నిమ్నగాః"

"కాంతల హారప్రకాశమ్ము తోడన
కాశప్రకాశ వికాస మెసఁగే
మడతుల తిన్నని నడువుల తోనన
నయమున రాయంచ నడవులడరె
పొలతుల కను గవ పొలపంబు తోడన
నలిఁజ కోరంబుల పొలప మెలసె
వెలదుల ముఖకాంతి వెలుఁగుట తోడన
విమలమై శశికాంతి వెలుగు డమరెఁ
దెఱవ లెదలఁ గలకఁ దేఱుట తోడన
యేఱులందుఁ గలకఁ దేఱఁ దొడఁగె
మదన వతుల మద సముదయంబు తోడన
పంచి శారదో దయంబు దనరె." (6-115)

నన్నె చోడుని గ్రంథ రచనకు మార్గదర్శకు లయిన వారిలో ఉద్భటుడు గూడ నొకడను నది చివరకు తేలిన సారాంశము.

నన్నెచోడునిపై వాల్మీకి ప్రభావము:

నన్నె చోడుడు కావ్యాదిని వాల్మీకి మహాకవి నీ క్రింది విధముగా స్తుతించాడు.

"కవితామృతో దయాంబుధిఁ గవితా సజ్జనకు
వస్తు కావ్యాబ్జ రవిన్
కవితారంభంబుల సత్కవు లభినందింతు రాదికవి
వాల్మీకున్" (1-17)

పై పద్యమును బట్టి నన్నె చోడ మహాకవియొక్క వస్తు కవితకు ఒజ్జ వాల్మీకి అని తేలినది. శరవణ సరోవరమును చోడుడు తన గ్రంథమున వర్ణించెను. శ్రీ మద్రామాయణ బాలకాండమునందు కుమార సంభవ కథ కలదు. దానిని విశ్వామిత్రుడు రామునకు చెప్పెను. ఈ క్రింది శ్లోకపాదములు నన్నె చోడుని సరోవర వర్ణనమునకు మూలము. శ్రీ మద్రామాయణ మని ధ్రువపరచును.

"దివ్యం శరవణం చైవ పావకాదిత్య సన్నిభం
యత్రజాతో మహా తేజాః కార్తికేయో ఽగ్ని సంభవః"
(బాల 36 వ సర్గ)

ఈ శరవణ సరోవరమును స్త్రీవలె నున్నదని కవి రాజు ఒక సీస పద్యములో వర్ణించెను.

లోలాంబు జాలముల్ నీలాలకములుగా
బాల మృణాలముల్ కేలుగాఁగ
దళితాంబు జాతంబు దెలిమోముగా నుత్ప
లములు విశాల నేత్రములు గాఁగ
జక్కవ కవ నిండు చనుఁగవగాఁ బులి
న స్థల మురు జఘనంబు గాఁగ
మొలచు లేఁదరగలు ముత్త రంగలు గాఁగ
శోభిల్లు సుడి నిమ్ననాభి గాఁగ
నజవనలక్ష్మి శంభు వీర్యమునఁ గొడుకుఁ
బడసి ఉవిజుల కీఁబూని పావకునకు
నొలసి తనరూపు చూపునట్లొప్పు దోఁచె
శ్రీ కరంబగు నా కమలాకరంబు (10-29)

శ్రీ మద్రామాయణ కిష్కింధా కాండమున ప్రస్రవణ పర్వతము మీది నదిని వాల్మీకి

"పులినై రతి రమ్యైశ్చ హంస సారస సేవితైః
ప్రహసన్తీవ భాత్యేషా నారీ సర్వ విభూషితా"
(కిష్కి 27 స, 21 శ్లో)

అని వర్ణించినాడు. కవిరాజు దీని నాధారము చేసికొనియే సవరణ సరస్సును స్త్రీగా ఊహించి ఉండవచ్చును.

ఇంతేగాక నన్నె చోడుని ఋతు వర్ణనమునందలి అనేక విషయములు వాల్మీకి రామాయణమున గలవు. ఈ ఉదాహరణములు వాల్మీకిని నన్నెచోడు డను సరించిన విధమును తెలుపుచున్నవి. ఈ విధముగా వ్యాసుడు, సోమనాథుడు, కవిత్రయముల ప్రభావము గూడ మన కవిరాజుపై ఎంతవరకు ప్రసరించినదొ చూపవచ్చును గాని విషయ విస్తరణ భీతిచే ఈ వ్యాసము నింతటితో ముగించు చున్నాను.

రావి రమేష్ బాబు
ద్వితీయ బి. యస్ సి

"విరిజాజి"

నవ్వలేని నన్ను జూచి,
నీకావిరగ బాటెందుకో, ఓ విరిజాజి!
కొండలలోన, కోనలలోన,
వంతలేని వాగులదరిన, పుడతావు, పెరుగుతావు,
మమతలపై నీ వెరుగవు,
వానినంటి యుండె ఈర్ష్యాసూయల నెఱుగవు!!
చిరుగాలికి తల యూతువు,
ఇందు కిరణముల కుప్పొంగుదువు,
సుఖదుఃఖముల నీవెరుగవు.
పాపపంకిలం నిన్నంటదు!!
నవ్వలేని నన్నుజూచి,
నీకా విరగ బాటెందుకో - ఓ విరిజాజి!
మనసులేని మానవుని నడతలు నీకు తెలుసా?
కరుణలేని ఈ క్రాంతి కాములనీ వెరుగుదువా?
మరి నీకా విరగబాటేల, నన్నుజూచి,
వంతలేని విరిజాజి,
మానవుల పొంతలేని ఓ పుణ్యశాలి!

కావూరి శేషగిరిరావు
తృతీయ బి. ఎస్ సి.

వక్తృత్వము

మన యభిప్రాయముల నితరులకు వెల్లడి చేయుటకు భాష గావలయును. ఆ భాష సముచితరీతిలో, సర్వజనామోదముగా నుండునట్లుండవలెను మిత్రులతో గాని, క్రొత్తవారితో గాని, సభికులయెదుట గాని మాట్లాడునప్పుడు అట్టి భాషను వాడవలెనని ప్రతిఒక్కరు ఉవ్విళ్లూరుదురు. అట్టిభాషలో మనము చెప్పదలచిన విషయమును సభికులకు ప్రీతికలుగునట్లు మాట్లాడుటయే వక్తృత్వము. విలియమ్‌బైన్ మహాశయుడన్న మాటలు గుర్తించుకొనదగినది: 'The ability to speak effectively is an acquirement rather than a gift.' వక్తృత్వమనునది పుట్టుకతో వచ్చిన కళగాదు. అది యనంతశ్రమచేసి, ఓర్పుతో ఉండుట వలన వచ్చు ఒకవిధమైన ఫలము వంటిది. వక్తృత్వమనగా తన యభిప్రాయములను వేదికపై నిలబడి నలుగురికి వెల్లడించుటయని యర్థము. మంచి వక్త లేక మంచి ఉపన్యాసకుడనగా తాను చెప్పదలచినదానిని జంకుగొంకులేక నిర్భయముగా, సముచితమైనభాషలో సర్వజనామోదముగా నుండునట్లు వెల్లడించుటయని అర్థము:

ప్రతివారును తమతమ స్నేహితులతో నిలబడి మాట్లాడటమన్న మాట్లాడగలరుగాని, అదేవిషయమును వారియెదుటనే వేదికపైనెక్కి నిలబడి మాట్లాడమన్నచో మాట్లాడలేరు. వేదికనెక్కినంతనే, వారికే తెలియని ఒకవిధమైన భయముపుట్టును. దానికి కారణమాత్మధైర్యము లేకపోవుటయే. ఆత్మధైర్యము రావలెనన్నచో అనేక పర్యాయములు ఒంటరిగనో, అవకాశమున్నచో యితరుల యెదుటనో, ఒకచిన్న వేదికపై నిలబడి ఏదో తనకు తెలిసిన విషయముపై నాలుగు ముక్కలు మాట్లాడుట ఆరంభింపవలెను. ప్రపంచమంతయు వేనోళ్ళ పొగడుచున్న అబ్రహాం లింకన్ తన బాల్యములో తోటి బాలురకు వుపన్యాసము లిచ్చియే గదా, ఆత్మ ధైర్యము నలవఱచుకొని వక్తృత్వములో నారితేరినది. మహా వక్తలని మనము పొగడుచున్న ఫ్రాంక్లిన్ రూజ్‌వెల్టు, శ్రీనివాసశాస్త్రి, విన్‌స్టన్ చర్చిల్, ఐసెన్ హోవర్ మొదలైన వారందరీ కోవకు చెందినవారే. ప్రపంచ ప్రసిద్ధి వహించిన మన ప్రథమ ప్రధాని, మహా మనీషియైన జవహర్‌లాల్ నెహ్రూగూడ తన బాల్యములో వేదికపైనెక్కి మాట్లాడుటకు మిగుల భయపడెడివాడు. అతడు పఠించిన పాఠశాలలో విద్యార్థులు ప్రతి టరమునకు మూడు పర్యాయములు విధిగా ఉపన్యాసములివ్వవలసి యుండెడిది. అట్లు వుపన్యాసము లివ్వని విద్యార్థులకు జరిమానా విధింపబడెడిది. నెహ్రూ జరిమానా కట్టెడివాడుగాని వుపన్యాసము మాత్రమిచ్చెడివాడుగాడు. కనుక మహా వక్తలు సైతమారంభములో సరిగా మాట్లాడగలిగెడివారు గారను విషయము స్పష్టమగుచున్నది. వీరును ఆరంభములో మనవలే భయపడెడివారు. కనుక యీ క్రింది విషయములను పఠించి, మన కళాశాలలోని తెలుగు వక్తృత్వ సభలో చేరి, మీ మీ అంతర్గత శక్తులను బహిరంగము జేసికొనుమని కోరుచున్నాను.

వక్తృత్వముపై గౌరవము, దానిని నేర్చుకొనవలెననెడి ఉత్సాహము, ఆకాంక్ష మిక్కుటముగా కావలయును. ఆదిలో ఆటంకములు గల్గినను యీ విజయ సౌధనిర్మాణమును సాగింపవలెను. మాట్లాడవలసిన విషయమును గురించి, విషయము తెలిసిన నాటినుండి ఆలోచింపవలెను. మనస్సునంతయు కేంద్రీకరించి విషయముయొక్క మంచి చెడులను తర్కింపవలెను. ఒంటరిగా నడుచునపుడుగాని, విరామ సమయములలోగాని, బస్సులలో ప్రయాణము చేయునపుడుగాని, భోజనము చేయునపుడుగాని దానిపై తర్కించవలెను. మిత్రులతో ఈ విషయమును చర్చింపవలెను. అట్లుచేసినచో అనేక క్రొత్త విషయములు మనకు తెలియకుండగనే స్ఫురించును. అవి మన యుపన్యాసమునకు మిక్కిలి సహకారి కాగలవు. ఈ విధముగా విషయముపై మనకొక స్థిరమైన యభిప్రాయము కలిగిన తదుపరి, గ్రంథాలయమునకేగి మన విషయము నచటి కార్యదర్శికి తెలిపి నీకుపకరించు గ్రంథములనొసగుమన్న నాతడు నీకు సహాయము చేయగలడు. అంతియేగాని, వక్తృత్వమునకు తయారవుట యనగా కేవలము గ్రంథములను చదివి, విషయములను సేకరించి అప్పజెప్పుటగాదు.

మన సొంత యభిప్రాయములు పోవునంతవరకు మాత్రము చదువరాదు. ఇటు సేకరించబడిన విషయమును సరియైన క్రమములోనుంచి, చదివి అరగించుకొనవలెను. క్రమపద్ధతిలో లేకుండ ఎంత విషయమును సేకరించినను ఫలము ఉండదు 'He who starts no where generally gets there' యను సామెతను మదిలో నుంచుకొనవలెను. ఉపన్యాసమనునది ఒక విధమైన సముద్రయాత్ర వంటిది. నావికుడు ప్రయాణమునుగూర్చి ముందుగా పటము గీచుకొనినట్లే, వక్తయు ముందుగా పథకము తయారు జేసికొనవలెను. ఉపన్యాసమనునది సామెతలతోను, కథలతోను, మహాశయుల సందేశములతోను కూర్చబడిన కేకువలె యుండవలెను. స్థూలముగా విషయమును పరిశీలించిన తదుపరి ఆత్మధైర్యము నలవఱచుకొనుటకనేక పర్యాయము లొంటరిగా. అద్దముముందు నిలబడి, తన ప్రతిబింబమే సభికులని తలచి యుపన్యాసమును వెలిబుచ్చవలెను. అట్లు చేసినచో నిజముగా వేదికనెక్కినపుడు సులభముగా మాట్లాడవచ్చును. కాని చెప్పదలచిన విషయమును కంఠస్థము చేయరాదు. అట్లుచేసినచో, యే కారణమువలనైనను ఉపన్యాస మాగిపోయినచో తిరిగి ప్రారంభించుట కష్టము. ఈ విధముగా విషయమును పరిశీలించి మాట్లాడవలయును గాని, సాయంత్రము మాట్లాడవలసిన విషయముపై మధ్యాహ్నము నుంచి ఆలోచించి మాట్లాడరాదు.

విషయమును కూలంకషముగా పరిశీలించిన తదుపరి సభకు రావలెను. సభకు శుభ్రమైన, అందమైన దుసులను ధరించి రావలెను గాని అపరిశుభ్రమైన, అసహ్యకరమైన దుస్తులను ధరించి రారాదు. అట్లని ఖరీదైన ఆడంబరమైన దుసులను ధరించ నవసరములేదు. అధ్యక్షుడు మనపేరు యుచ్చరించిన తదుపరి నెమ్మదిగా నడచుచు, నవ్వుమొగముతో వేదికపై నెక్కవలెను. మనము మాట్లాడునప్పుడు సభికులవైపు చూడవలెనుగాని కప్పువైపుగాని, ద్వారబంధములు, కిటికీలవైపుగాని చూడరాదు. సభికులవైపు నవ్వుచూ చూడవలెను. 'Like begets like' యను సూత్రమును పాటింపవలెను. వేదికపై నెక్కుచునే యుపన్యాస మారంభింపరాదు. వేదికనెక్కి సభనొక పర్యాయము వీక్షించి నెమ్మదిగా ప్రారంభింపవలెను. సభికుల సంఖ్యనుబట్టి గొంతును హెచ్చిచుట, తగ్గించుట చేయవలెను. మాట్లాడునపుడు చేతులను జేబులలో పెట్టుకొనుటగాని, అటు నిటు ఊపుటగాని చేయరాదు. చేతులను మామూలుగా వదిలివేయవలెను. వీలైనచో గుప్పిట మూయవచ్చును. సాధ్యమైనంతవరకు మేజాలు, కుర్చీలవెనుక నిలబడరాదు. మాట్లాడిన విషయప్రమాణముకన్నా మాట్లాడినవిధమునకు ప్రాముఖ్యత నొసగెదరు.

ఉపన్యాసమును సాధ్యమైనంతవరకు ఒక కథతోగాని, పెద్దల మాటలతోగాని, హాస్యోక్తితోగాని, సామెతలతోగాని, ప్రశ్నతోగాని ఆరంభించుటకు ప్రయత్నము చేయవలెను. ఆరంభించుటతోనే సభికుల మన్ననల నందవలెను. లేనిచో తదుపరి ఆ మన్ననను పొందుట బహుళ కష్టతరము. ప్రతి యుపన్యాసమునకు చక్కని ఆరంభము, మంచి విషయసంగ్రహము, మరపురానట్టి అంతము యుండవలెను. చివరకు చెప్పిన విషయము నెక్కువకాలము జ్ఞాపకముంచుకొనవచ్చును. ఉపన్యాస సారమంతయును ఒకటి లేక రెండు వాక్యములలో నిమిడ్చి చెప్పవలెను. ఉపన్యాసమును నియమింపబడిన సమయములోనే ముగించుటకు ప్రయత్నము చేయవలెను.

ఆరంభములో పరిహసింపబడినంతమాత్రాన వ్యధ జెందనక్కరలేదు. విషయమును పరిశోధించి, పై చెప్పిన విధముగా పొందుపరచికొని, యుపన్యాసము నొసగుటకు ప్రయత్నము చేయవలెను, ప్రతివారును తాము వక్తలుగా పనికిరామనియు, వారి విషయములో యీ సూత్రము లమలుజరుగవనియు తలంచరాదు. పెద్ద పెద్ద వక్తలందరు బాల్యములో మనవలేనున్న వారేకదా! కనుక మీరుగూడ నెందులకీ వక్తృత్వము నభ్యసింప ప్రయత్నించరు?

కె. భీమేశ్వరరావు
ద్వితీయ బి.యస్‌సి.

V.I.P.'S
AT
A. L. C.

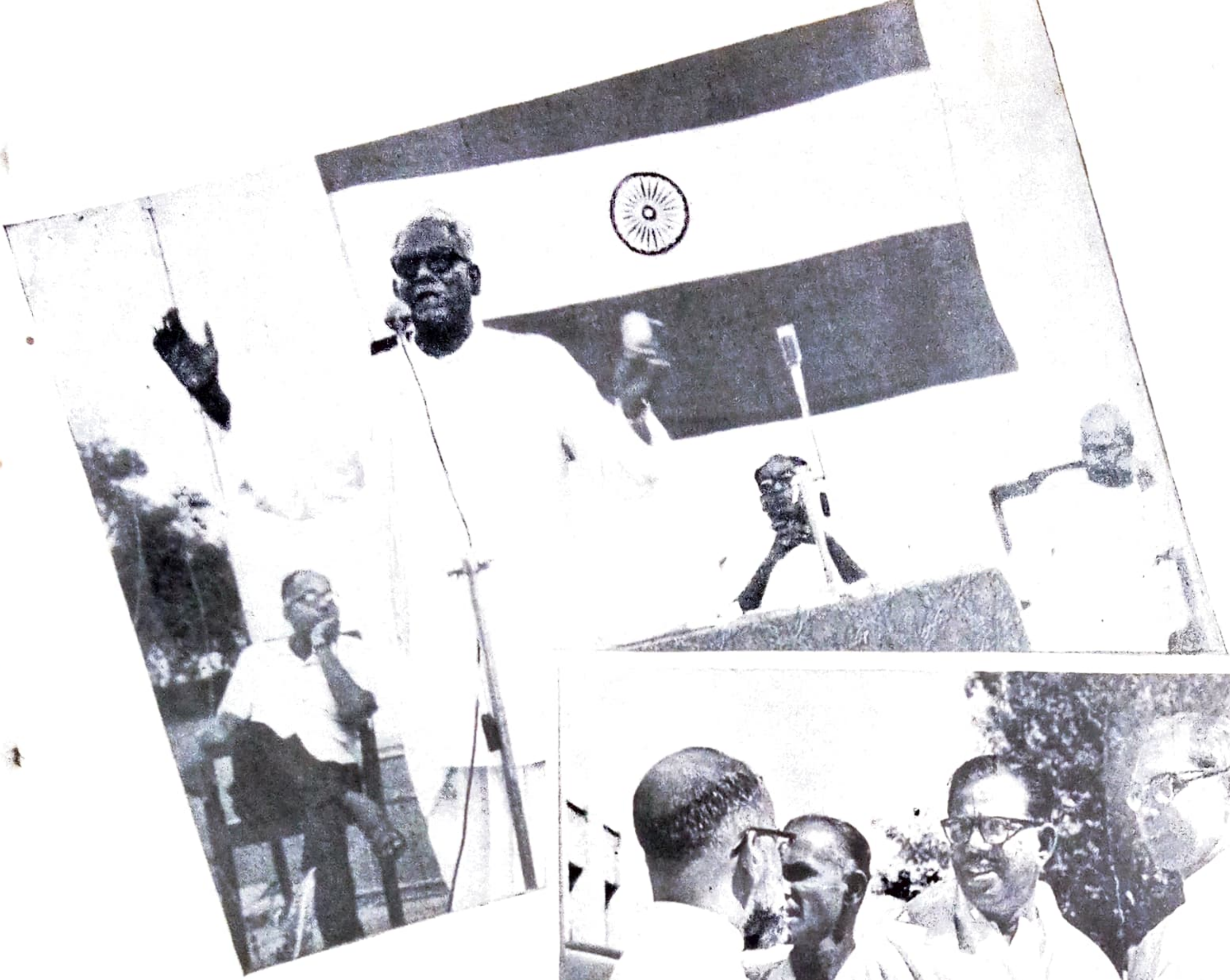

Sri G. Lachanna,
Leader of the Opposition,
Andhra Legislative Assembly.

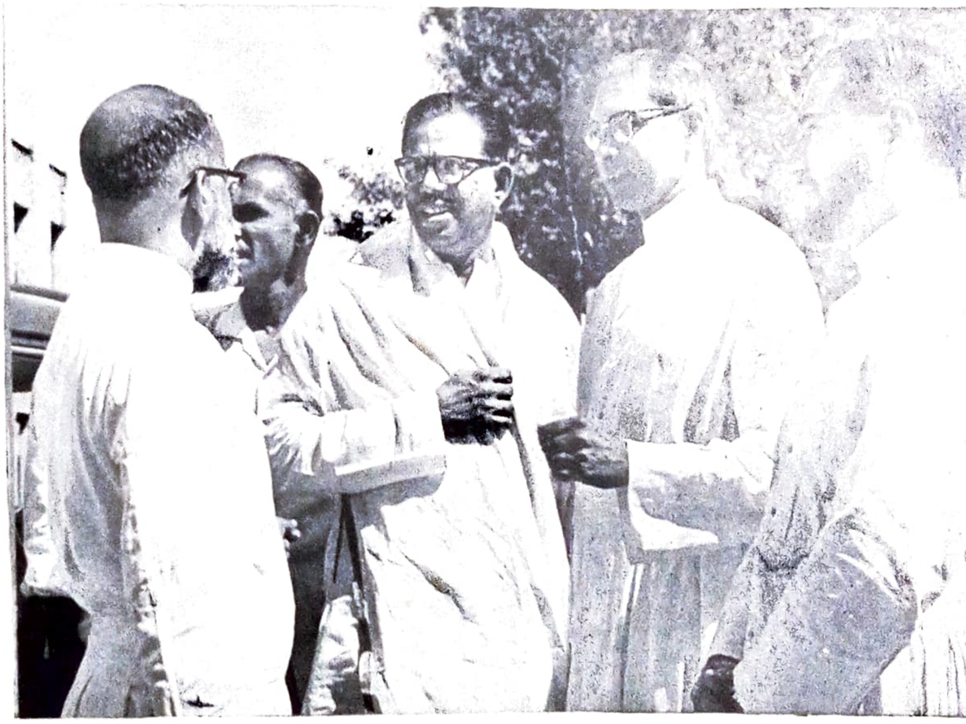

Sri V. R. Nedunchezhian
Education Minister,
Tamilnadu.

General K. M. Cariappa,
in our midst.

Badshah Khan

in

Vijayawada - 22nd December 1969

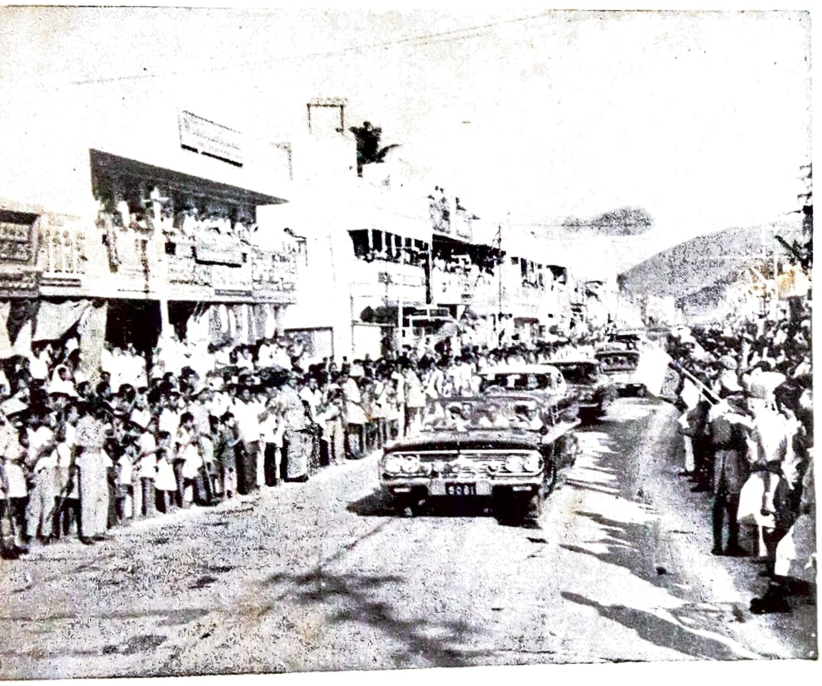

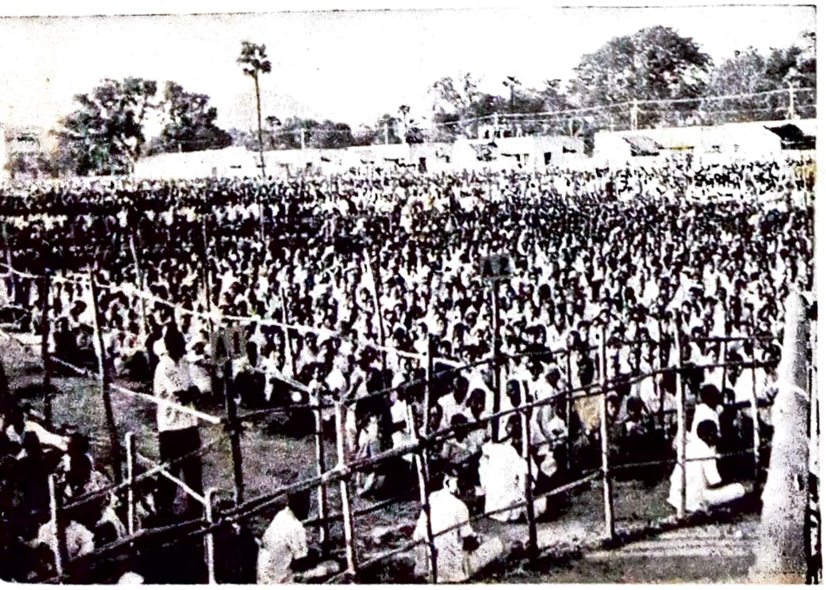

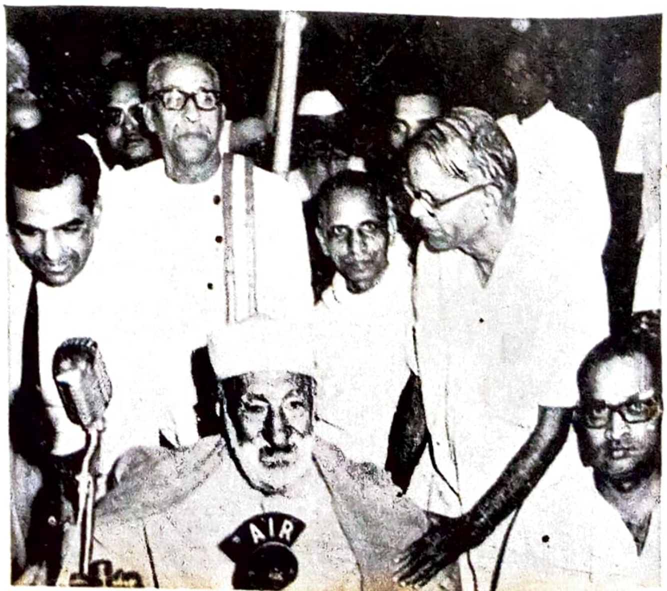

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

"ఇది కథ కాదు...."

[ఇది కథ కాదు. ఇందులోని పాత్రలు పాత్రలు కావు. నడుస్తున్న చరిత్రను జూచి హృదయమున్న మనిషి అనుభవించే అనుభూతికి ప్రతిరూపమిది.]

కడుపులో మంటలు చెలరేగుతుంటే కన్నులాశగా దిక్కులు చూస్తున్నాయి. "అన్నా ఆకలి" అంటూ సోలిపొయ్యాడు తమ్ముడు. జాలిగా చూసాడు. అశక్తుడైన పదేళ్ళ అన్నతమ్ముని వైపు. ఇద్దరికి వంటి నిండా బట్టలులేవు. ధూళి మాత్రం కప్పబడి ఉంది. ఆకలి చెలరేగుతుంటే కాళ్ళు తడబడుతున్నాయి. నీరసంగా ముందుకు సాగిపోయారా నిర్భాగ్యులు. ఇంతలో పాచి పట్టిన అన్నాన్ని కొంత ఆవలికి విసిరిందొక ఇల్లాలు. అశగా పరుగెత్తారు. అందుకో పోయారు.... పది మంది తమలాంటివాళ్ళే వచ్చి మీద పడ్డారు. విస్తరి చినిగి పీలికలౌతుంది. అన్నం చెల్లాచెదురౌతుంది. ఇంతలో.... నాలుగయిదు కుక్కలొచ్చి మీద పడ్డాయి. పట్టెడన్నానికి కుక్కలతో పెనుగులాట..

అబ్బా ! అంటూ క్రిందపడి నలిగిపోతూ అరిచాడొకడు.

ఛీ చీ! దౌర్భాగ్యపు దేశం! "అంటూ చీదరించుకుంటూ పొయ్యాడొక నాగరికుడన బడే మనిషి !

* * *

"అన్నార్తులిక లేరు. ఉండబోరు. మనం స్వయం సమృద్ధిని సాధించాం. మహాత్ముడు కన్న కలలకై మేము. అంటే మహాత్ముని అనుచరులం ఎన్నో త్యాగాలు చేసాం.... నేడు మనం మహాత్ముని శత జయంతోత్సవాలను జరుపుకోంటున్నాము. మంచికై మానవతకై కృషి చెయ్యాలి. మనమంతా స్వార్థాన్ని విస్మరించి పరార్థానికై అదే.... పరుల శ్రేయస్సుకై మహాత్ముని అడుగుజాడలలో కృషి చెయ్యాలి. అలవాటులేని ఖద్దరు చొక్కాతో తనకర్థంకాని మాటలతో తంటాలు పడుతున్నాడు. "నేను గాంధీయుడన"ని చెప్పుకునే ఒక మంత్రిగారు. గాంధీజీ జయంతోత్సవానికి అధ్యక్షత వహించే అర్హత ఆయన కొక్కనికే లభించింది. సభికులలో నొకడుగానున్న సత్యానికి వంటిపై తేళ్ళూజెఱ్ఱులూ ప్రాకినట్లయింది. ఇక నిలువలేక రూమ్‌వైపు బయలుదేరాడు కాళ్ళీడ్చుకుంటూ ప్రొద్దుటి ఆ క్షణం; తన జీవనాశచే జారిన క్షణం జ్ఞప్తి కొచ్చింది. ఎంతో ఆశగా ఎదురుజూచిన ఉద్యోగం చేజారిపోయింది.

'సార్....

ఏమయ్యా !

"నేనండి నిన్న ఇంటర్వ్యూకి వచ్చాను. ఇవ్వాళ కలుసుకోమన్నారు మీరు !"

నిన్న చాలా మంది ఇంటర్వ్యూకి వచ్చారు. కాని వాళ్ళలో అర్హతుంది తనకే, అందుకే ఆయన మరునాడు కన్పించమన్నాడు. కుర్చీలో యిబ్బందిగా కదిలాడు ఆఫీసర్...."సారీ !" సత్యానికి తలపై పిడుగు పడినట్లైంది.

"సార్ !"

"అది ఇంకొకరికివ్వాల్సివచ్చింది. మంత్రి పాపయ్యగారి రికమండేషన్ !"

సత్యానికిది క్రొత్తకాదు. కాని ఇదెందుకో తప్పక వస్తుందనిపించింది. నిరుత్సాహ నిస్పృహలో ఒనకేసారి ఆవహించాయి. గ్రామంలో తనపై ఆశలు పెట్టుకుని జీవిస్తున్న తల్లి; తండ్రి; చేతికెక్కిరాని తమ్ముళ్ళు....సత్యానికిక ఆలోచించే ఓపిక లేకపోయింది. మనస్సు బాగుండలేక ఈ సమావేశానికొచ్చాడు. వచ్చి నిలువలేక వెనుదిరిగాడు.

స్వార్థాన్ని విస్మరించి పరార్థకంకై అదే పరుల శ్రేయస్సుకై మహాత్ముని అడుగుజాడల్లో కృషి చెయ్యాలి" మంత్రి పాపయ్యగారి వాగ్ధాటికి కరతాళ

2.86

ధ్వనులు మిన్నుముట్టుతున్నాయి. సత్యానికి అడుగులు వడి వడిగా పడ్డాయి.

* * *

పాపయ్యగారి వాగ్ధోరణి అనంతంగా సాగిపోతుంది. ఇంతలో ఆయనగారి P A. పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి "ఫోన్ కాల్ సార్" అని చెవిలో గొణిగాడు. పాపయ్యగారు క్షమాపణ కోరుకుని ఆవలికెళ్ళారు. సరుకు పట్టుబడిందట. తనో సేగాని ఆఫీసర్ మాట వినేలా లేడట. ఆయన బావమరిది ఫోన్ చేశాడు. ఆయన పాపయ్యగారికి రాజకీయాల్లో కుడిభుజం. విదేశమద్యం దొంగతనంగా దిగుమతిచేసి వ్యాపారం చేస్తాడని నానుడి. కాని పాపయ్యగారి ముందామాటెవ్వరూ అనరు. ఎందుకంటే పాపయ్యగారు గాంధీవాది. మద్యనిషేధం ఆయన జీవితధ్యేయం. (అవును మరి మద్యాన్ని నిషేధించకపోతే బ్లాక్ మార్కెటెలా సాగుతుంది.)

క్షమించండి, నాకు తీరికుండదని ముందే మనవి చేశాను. నాకు తొందరపని ఒకటుంది. ఇక శలవు తీసుకుంటాను. ఆ.... మరొక్కమాట. మీరంతా మహాత్ముని స్మృతి చిహ్నంగా మనపట్టణంలోమందిరం నెలకొల్పితే బావుంటుందన్నారు. దానిని త్వరగా ప్రారంభించితే ఎక్కువ భాగం నేనే ఖర్చును భరిస్తాను. ఇక మరి శలవు తీసికుంటానని శలవు తీసికున్నారు.

* * *

చీకటిపడింది. లోకాన్నావరించిన చీకటిముందిది మసకమసకగా ఉంది. అందులో బ్రతకనేర్చినవారిలా వెలుగుతున్నాయి విద్యుద్దీపాలు.

నిద్రపట్టక చాపపైదొర్లుతున్నాడు సత్యం. అతనికి రేపగమ్యం. జేబులో చెయ్యిపెట్టాడు. పదిపైసల బిళ్ళ తగిలింది. ఇది ఐపోతే; గుండె గుభిల్లుమంది!

నిద్రరాక పరుపులపై దొర్లుతున్నారు పాపయ్యగారు. నిషా ఎక్కలేదింకా, క్రొత్త ప్రాతిపదికలు తలెత్తుతున్నాయి మనస్సులో. గాంధీగారి పేరుపై మందిరానికి నిధి ప్రోగుచేసి తన బావమరదికి. కంట్రాక్టిప్పిస్తే !!

నిద్ర పట్టక షేవ్ మెంటుపై దొర్లుతున్నారు నిర్భాగ్యులు. ఆకలి మంటతో కంటిపైకి కునుకు రావటం లేదు. కళ్ళు మండుతున్నాయి. నాలుక తడారిపోతుంది !!?

నిద్ర పట్టక కుక్కలు మొరుగుతున్నాయి సాయంత్రం సభ జరిగిన ప్రదేశం నిర్మానుష్యంగా ఉంది. ఆ నీరవ; నిస్తేజ శూన్యంలా నిలచిఉంది మహాత్ముని విగ్రహం. శత జయంతోత్సవాలు నాటితో ముగిసాయి. ఇక దాని ముఖం చూసే వారుండరు. వేడి కోసం విగ్రహాని రాచుకుని పడుకుంటున్నాయి కుక్కలు. చలిలో పేవ్ మెంటుపై నిర్భాగ్యులు వణుకుతున్నారు. రేపు మా గతేమిటని సత్యంలాటి నిరుద్యోగులు హృదయాలు దడ దడలాడుతున్నాయి. నిషాలో నిద్రపట్టక పాపయ్య లాంటివారు అటూ ఇటూ పొర్లుతున్నారు.

రేయి విషాద గీతం ఆలపిస్తుంది.

ఇవేం పట్టనట్లు నిశ్చలంగా ఉంది మహాత్ముని విగ్రహం. ఆ విగ్రహానికే ప్రాణం వస్తే !! !ఎప్పుడో "యువ" లో వడ్డాది పాపయ్యగారు గీచిన, "బొమ్మలకే ప్రాణాలొస్తే" అనే కార్టూన్ జ్ఞప్తికొచ్చింది.

ఈ చికాకుల మధ్య; ఈ బురఖాలు కప్పుకున్న వ్యక్తుల మధ్య నిలువలేక మింటికి మహాత్ముని విగ్రహ మెగసిపోతుంది. ఆ చిత్రకారుని ఊహకు జోహార్లు!

* * *

ఇది కథకాదు. నడుస్తున్న చరిత్రను జూచి మనసున్న మానవుని గుండెలో మండుతున్న దావాగ్ని.

కావూరి శేషగిరిరావు

బి. యస్. సి (తృతీయ)

విద్యామతల్లీ !

వెడలు చుంటిమి ఇపుడె ఆనందమును బాసి
తిరుగు చుందు మింక స్థావరంబులు లేక
అల్లారు ముద్దుగా నాదరించంగ
ప్రియమారమను జూచు ప్రేమమూర్తులెవరో?
ఇన్ని నాళ్ళు మాకు - నీ సడించకను
ఎన్ని విద్దెలు సెప్పితే। విద్యామతల్లీ।....
నీ పేరు బలిమిన నీ పేర్మివలన
మా జీవితంబులు మాచేతనంబులు
మహా దొడ్డవై ఎపుడు మహి నుండునట్లు
కరుణించవా? తల్లి కారుణ్య మొప్ప
పయనమైమేబోవ సాగనంపరావా?
దరిలేక తిరిగెడి దారిద్ర్యవేళ
నాదరించు లెయమ్మ ఓదార్చి మమ్ము
దాటి పోయిన వారంచు మాటి మాటికిని
కసరు కొన కోయమ్మ కష్టాలవేళ
విడలేక విడలేక వెడలు చుంటి మిద్దె
పాలు బితికెడి వేళ దూడ యట్లు
కదలకున్నది యేమొ?కాలైన నిపుడు
అలసి సొలసిన మనుజుని మలి యడుగు రీతి
ఎంత యున్న నేమి? నేమి యన్ననేమి??
కాల మొచ్చినవేళ కాదనంగ వశమె???

డేవిడ్ రాయ్
III బి. యస్. సి

గుమస్తా మిత్రుడు

గుమస్తా కృష్ణమోహన్ ఫైళ్ళమధ్య కూర్చున్నప్పటికే అమితోత్సాహంగా ఉన్నాడు. దానికి కారణం నిన్ననేవచ్చిన క్రొత్త మేనేజర్ సురేంద్ర తన ప్రియ బాల్యమిత్రుడు అవడమే.

తను, సురేంద్ర చిన్నప్పటి నుండి ఎంతో బాగా కలసిమెలసి యుండేవారు.

గతంలోకివెళ్ళాడు కృష్ణమోహన్.

ఫస్టుఫారంనుండి ఎస్.ఎస్.ఎల్.సి. వరకు ఒకే చోట చదివారు. అప్పుడుక్లాసులో యిద్దరికి ఇంచుమించు సమానంగానే వస్తుండేవిమార్కులు. ఎస్.ఎస్.ఎల్.సి. పబ్లిక్‌లో ఇద్దరికీ మంచి మార్కులు వచ్చాయి. సురేంద్ర విజయవాడ లయోలా కాలేజీలో చేరాడు. తను ఆర్థికలోపంవల్ల చదువుకు స్వస్తిచెప్పి గొర్రెతోక లాంటి ఈ గుమస్తా గిరిలో పడ్డాడు. నిట్టూర్చాడు కృష్ణమోహన్.

వాడు B. Sc. చదివేవరకు తనకు ఉత్తరాలు వ్రాస్తుండేవాడు. కాని కొన్ని అవాంతరాలవల్ల తమ కుటుంబం అత్యవసరంగా మద్రాసు చేరుకొంది. దైవ కృపవల్ల తనీ కంపెనీలో గుమస్తాగా చేరాడు. ఆ తరువాత కొన్నాళ్ళదాకా తను వాడికి ఉత్తరాలు వ్రాయలేదు, ఆ తరువాత తను ఎన్ని ఉత్తరాలు వ్రాసినా జవాబు రాలేదు. ఆ తరువాత తెలిసింది, సురేంద్ర నాన్నగారు ఆ వూళ్లో ఆస్తి అమ్ముకొని ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయారని, సురేంద్ర విశాఖలో ఎమ్. ఎస్. సి చదువుచున్నాడని. సరైన అడ్రస్ తెలియక ఉత్తరాలు వ్రాయలేదు. అలా అనుకోకుండా దూరమైన తాము మరల ఈ విధంగా కలుసుకోబోతున్నందుకు ఎంతగానో వుప్పొంగి పోయాడు తను.

తనిక్కడున్నసంగతి వాడికితెలియదు కనుక నన్ను చూడగానే ఆశ్చర్యంతోను, ఆనందంతోను, మునిగి పోతాడు. అయిన వాడీ కంపెనీలో ఎలా చేరాడో .... అదంతా వాడినే అడిగి తెలిసికోవాలి అనుకున్నాడు కృష్ణమోహన్.

వాడు వచ్చినప్పటినుండి తను కలుసుకోవాలనుకొంటున్నాడు. అసలు కుదిరితేనేగా। అస్తమానం ఎవరో ఒకరు వచ్చి మాట్లాడుతూనేఉన్నారు వాడితో. టైమవగానే వారితో కలిసి కార్లో వెళ్ళిపోయాడు. ఇంకా స్టాఫ్ పరిచయం కాలేదు. ఈ పూటైనా ఏదో విధంగా కల్సుకోవాలి. వాడు తన మిత్రుడే నన్నప్పుడు తోటి గుమస్తాలు నమ్మలేదు. వాడు నన్నుతన మిత్రుడిగా చెప్తుంటే వాళ్ళ కళ్ళలోని ఈర్ష్య చూచి తను గర్వ పడాలి........

ఇలా సాగి పోయాయి అతని ఆలోచనలు

* * *

ఆ మధ్యాహ్నం కాఫీ త్రాగి వచ్చిన కృష్ణ మోహన్ ఆఫీస్ చేరుకొనేసరికి తోటి గుమాస్తాలంతా వచ్చేసారు. కృష్ణమోహన్ మేనేజరు రూంలోకి తొంగి చూశాడు. సురేంద్రం ఒక్కడే వున్నాడు. ఏదో వ్రాసుకొంటున్నాడు. ఇదే సమయమని స్ప్రింగ్ డోర్ తెరచుకొని లోపలికి అడుగు పెట్టాడు.

సురేంద్ర అతని నింకా గమనించలేదు.

వాణ్ణి ఎలా పలుకరించాలి. లేకపోతే వాడెవరో నను తెలియనట్టు నటిస్తే?....ఇలా ఆలోచిస్తున్న కృష్ణమోహన్ "ఏంకావాలి?" అన్న ప్రశ్నతో ఈ లోకంలోకి వచ్చాడు. తను చూడగానే 'ఏంకావాలి' అని మరోసారి అడిగి తన వ్రాతలో నిమగ్నుడయ్యాడు మేనేజర్ సురేంద్ర.అంతే। గుమాస్తా కృష్ణ మోహన్ గుండె పిండినట్లయింది.

తననింకా గుర్తు పట్టలేదా అనుకొని "నేను.... నేను...." అని ఏదో అనబోయాడు.

"ఇప్పుడు పనిలో ఉన్నాను మరోసారి కలవండి" అన్న మేనేజరు అధికార స్వరంతో గతుక్కుమన్నాడు గుమాస్తా కృష్ణమోహన్. ఇక అక్కడ ఉండబుద్ధి కాలేదు కృష్ణమోహన్‌కు. బరువెక్కిన మనస్సుతో నిదానంగా తన స్థానం చేరుకొన్నాడు.

ఇది గమనించిన తోటి తెలుగు గుమస్తా "ఏం బ్రదర్, ఏమన్నాడు మీ ప్రియ బాల్యమిత్రుడు?" అన్నాడు కొంటిగా.

అసలే బాధగా వున్న కృష్ణమోహన్ ఏం మాట్లాడలేకపోయాడు. ఏ గుణాన ఉన్నాడో ఆ గుమస్తా కృష్ణని యింక పలుకరించలేదు. కాని తోటి గుమస్తా

లతో ఏదో చెప్పాడు. వారందరు ఎకసెక్కంగా నవ్వారు ప్రేమతో కాకిని చేరిన కోకిల పిల్లలా అను కొని భంగపాటు పడిన కృష్ణమోహన్ కుమిలి పోయాడు.

కుమిలిపోతున్న కృష్ణమోహన్ మేనేజర్ గదిలో నుండి వినపడుతున్న నవ్వులువిని మేనేజరు రూం వైపు చూశాడు. స్టెనో సుశీల అప్పుడే మేనేజరు రూంనుండి వస్తూంది. ఆమె అతని వంకే-చూస్తుంది. ఆ చూపులు "ప్రియ మిత్రుడన్నావ్ ! కనీసం పలుక రించలేక పోయావ్" అని తనను ఎకసెక్కంగా అన్నట్లు అనిపించింది తనకు. మరెంతో కలవర పడ్డాడు కృష్ణమోహన్.

తనతో మాట్లాడటానికి తెంపలేనివాడు సుశీలతో ఎలా ఆఫీసంతా దద్దరిల్లేట్లు నవ్వుతూ మాట్లాడాడు ? ఒకవేళ తనను గుర్తుపట్టలేక పోయాడేమో! అనుకోవ డానికి అవకాశంలేదే. ఇదంతా తన్నవమానించడం కాదూ ? గుమస్తా ప్రేండునని చెప్పుకోవడం నామోషి కాబోలు.

కృష్ణమోహన్ కతనంటే అసహ్యం కలిగింది. "ఛీ ! వీడి దగ్గర నేను ఉద్యోగం చేయాలా ? మనసు లేని మిత్రుడి దగ్గరుంగటం కంటె హృదయమున్న అపరిచితుడి దగ్గరుండటం మేలు," అని అనుకుంటూనే ఒక నిశ్చయాని కొచ్చాడు కృష్ణమోహన్.

* * *

మరునాడు దయం ఆఫీసుకు వచ్చిన మే నే జ ర్ సురేంద్ర టేబుల్ పై నున్న కృష్ణమోహన్ రాజీ నామా పత్రం చూసి "ఇంకా నాలుగురోజులు ఏడి పిదామనుకున్నానే" అన్నట్లు నవ్వుతూ రాజీనామా పత్రం చింపి తను అంతకు ముందే తెలిసికొన్న కృష్ణ మోహన్ఇంటివైపు హుషారుగా అడుగులువేశాడు ★

కె. వి. రావు, పి. యు. సి.

వి. కె. రావు, పి. యు. సి.

జాతి జ్యోతి

బాపూ !
జాతిపితా !
అందుకో జేజేలు !
అందుకో జోహార్లు
మమత పూయించి
మనుషుల మనసు మార్చి
కడగొట్టు జనుల కన్నీరు తుడచి
మతములన్నిట
నొకే మార్గమున చూపి
చీకట్లు త్రుంచి
జ్ఞాన మార్గాలు చూపావు
జాతి సంకెళ్ళు తొలగించి
స్వేచ్ఛా ద్వారాలు తెరచావు
నీదు బ్రతుకే పాఠశాల,
ఇతరులకు చూపే శాంతిమాల,
నీదు బోధన ఆదివేదం,
జాతికది అమూల్య రత్నం;
అంటరానితనమునకు ఆశాజ్యోతి
రాం-రహీం ఏకమని చాటే
సత్యాహింసల జీవనమూర్తీ !
నడిపించు, నడిపించు
భావి మార్గాలు చూపి
దీవించు, దీవించు
మా నీడనే నిలిచి.

యస్. గోపాలకృష్ణ మూర్తి
II బి. యస్‌సి.

గాంధీ

కం॥ నేనే సత్యము మార్గము
నేనే జీవము జగమున నిఖిల జనులకున్
మిన్నగ బల్కిన 'క్రీస్తు'కు
తిన్నని యనుచరుడ వీవు తిరముగ గాంధీ!

తే.గీ॥ జీవహింస కూడదటంచు జీవితంబు
ధన్య మొనరించు కొనలేదె ధర్మ 'బుద్ధ'
సార్థకంబయ్యె గౌతము సత్యబోధ
నీదు చేతల చేతనె నిజము గాంధి!

ఆ.వె। మాతృదేశ ప్రజల మక్కువగ బిలిచి
నీవహింస వ్రతము నేర్పలేదె
అట్టి యాయుధమున నాంగ్ల పాలనమును
కట్టి పెట్టి నట్టి గట్టి 'గాంధి'!

తే.గీ॥ నీదు శౌర్యంబు జూపించి నిఖిల జనుల
నబ్బుర పరచినట్టి యనఘుఁడ వీవు
జగతి జనులెల్ల వేనోళ్ళ పొగడుచుండ
భరత భూమాత యానంద భరితయయ్యె!

తే.గీ॥ కులమతాది భేదంబులు వలదు మీకు
శాంతి పథమును విడువకు సజ్జనుండ
సకల మానవ సేవను సలుపు మనిన
నీదు బోధ మహాత్మ! నేనెటుల మరతు?

సీ॥ మానవసేవయే మాధవ సేవని
చాటి చెప్పినయట్టి సత్య గాంధి!
అంధకార జనుల కాదరణ మొసగి
వెలుగును జూపిన వీర గాంధి!
కాంగ్రెసు సంస్థకు కారణ భూతుడై
ఒప్పారి యున్నట్టి గొప్ప గాంధి!
భరత ఖండము నందు భాస్కరుని వలెను
తేజరిల్లి న యట్టి దివ్య గాంధి!

తే.గీ॥ అంటరాని తనము అలము కొనగ దేశ
జనుల నెల్ల నీవు సఖ్యపరచి
ర క్తపాత రహితరణమును గావించి
విజయమొంది నావె వీరమూర్తి!

తే.గీ॥ నీవు జన్మించి నూరేండ్లు నిండిపోయె
నీదు సత్క్రియల్ నేటికిన్ నిలిచియుండె
పుణ్య చరిత! మహాత్మ! బాపూజి యనగ
జాతిపితయన బిరుదుల ఖ్యాతి గనవె!

కాకుమాను విన్నయ్య
బి. కామ్ (ప్రథమ)

అసంఖ్య నక్షత్రాలు-అనంత దూరాలు

వేసవికాలం వేడికి మనం ఉడుకెత్తిపోతాం. నీడలోకూడా ఉష్ణోగ్రత 90° తక్కువ వుండదు. రోజు ఎలాగడుస్తుందా అనిచూస్తాం. రాత్రి వేళ ఆరు బయటకుపోయి పడుకుంటాం. ఆకాశంకేసి చూస్తాం. ఆకాశంలోని నక్షత్రాలు మిణుకు-మిణుకు మంటూ ప్రకాశిస్తూ కనిపిస్తాయి.

నిజంగా ఆ చిన్నచిన్న చుక్కలు మన సూర్యుడి లాంటి సూర్యుళ్ళా! ఇదిసంభవమా? అనిఆలోచిస్తాం.

అవును. సూర్యుడుకూడా ఒక నక్షత్రమని, ఆ నక్షత్రాలుకూడా సూర్యుళ్లని అంటే, మనకు అసంభవంగానే తోస్తుంది. కాని ఇది నిజం. సూర్యుడికి, నక్షత్రాలకు మధ్య వ్యత్యాసం కేవలం వాటిదూరాలలోనే. సూర్యుడు మనకళ్ళు మిరుమిట్లు గొల్పుతూ కనిపించడానికి, నక్షత్రాలు మిణుకు-మిణుకుమంటూ కన్పించడానికి ఈ దూరాలే కారణం. అయితే ఆ అనంత మహా దూరాలను ఊహించడంకూడా చాలాకష్టం. మనకు చాలా దగ్గరగావున్న నక్షత్రం 2500 లక్షల లక్షల మైళ్ళ దూరంలో వున్నదని చెప్పినప్పటికి ఆ వివరణ మనకు సరియైన భావాన్ని ఏర్పరచదు.

కాంతిని మించిన వేగం ఈ విశ్వంలోనే లేదనుకుందాము. కాంతి ఒక సెకండుకి 1,86,000 మైళ్ళు దూసుకు పోతుంది. (Velocity 1,86,000 per second) మనకు దగ్గరలోవున్న నక్షత్రంనుంచి కాంతి మన భూమిని చేరుకోడానికి నాలుగు సంవత్సరాలు పడుతుందని అనుకున్నాం. అందుచేత ఆ నక్షత్రం నాలుగు కాంతిసంవత్సరాల (Light years) దూరంలో ఉన్నదన్నమాట. దూరాలను చెప్పేటప్పుడు 2500 లక్షల లక్షల మైళ్ళు అనడంకంటే నాలుగు కాంతి సంవత్సరాలు అనడం ఎంతో తేలిక గదా!

సౌరమండలంచుట్టూ వున్న యించుమించు 5000 నక్షత్రాలను మనం వట్టికంటితో చూడగలం. ఇంకా వాస్తవంగా చెప్పాలంటే, వాటి నన్నిటిని ఒకసారిగా ఎవ్వరూ చూడలేరు. ఆకాశంలో పరిస్థితులు చాలా బాగున్నప్పుడుకూడా మొత్తం 2000 నక్షత్రాలకు మించి మనకు కనిపించవు. ఒక్కసారిగా మనకు కనిపించే నక్షత్రాల పరిమితి అంతే.

క్రీస్తుపూర్వం నూరు సంవత్సరాలకు (100 B.C.) హిప్పార్కస్ అనే గ్రీసు శాస్త్రజ్ఞుడు మొట్టమొదటి సారిగా నక్షత్రాల కేటలాగొకటి తయారుచేశాడు. అందులో 18 నక్షత్రాలు చూపబడ్డాయి. ఆ నక్షత్రాల నన్నింటిని ఆయన ఆరు తరగతులుగా విభాగించాడు. అతి కాంతిమంతంగా వున్నవి మొదటి పరిమాణం (First magnitude), తరువాత రెండవపరిమాణం, ఈ విధంగా ఆరవ పరిమాణం నక్షత్రంవరకు ఆయన విభాగించాడు.

మళ్ళీ గెలిలియో దూరదర్శినితో ఆకాశాన్ని పరిశీలించేవరకు తక్కువకాంతిగల నక్షత్రాల గురించి మనకు తెలవనే తెలవదు. మామూలు యుగ్మదర్శిని (Binoculars) తో కూడా మన మామూలు కంటికి కనిపించే నక్షత్రాలకంటే 20 రెట్లు ఎక్కువగా నక్షత్రాలను చూడవచ్చు. ఖగోళ చిత్రాలను తీసే కెమెరాతో ఫొటో తీస్తే యింకా అధికంగా కనిపిస్తాయి. కాలిఫోర్నియాలోని పాలోమర్ వేధశాల (Polomar Observatory) లోని 200 అంగుళాల దూరదర్శినితో 21 వ పరిమాణంగల నక్షత్రాల ఛాయా చిత్రాలను కూడా తీయవచ్చును.

అలాగయితే మొత్తం నక్షత్రాలన్నీ కలసి ఎన్ని వున్నాయి?

ఆ సంగతి మనకు తెలియదు. మనం క్రొత్తగా శక్తిమంతమైన దూరదర్శినులను సృష్టించినపుడెల్లా లక్షలాది క్రొత్త నక్షత్ర సముదాయాలను మనం కనుక్కుంటూ వచ్చాం. అందుచేత మనకు ప్రస్తుతం కనిపించే వాటి కంటే యింకా కోటాను కోట్ల నక్షత్రాలు వుండి తీరాలని మాత్రం మనం నిశ్చయించుకోవచ్చు. ఈ బ్రహ్మాండమైన విశ్వంలో మొత్తం ఎన్ని నక్షత్రాలు వున్నాయో ఊహించుకుంటే మనకు కంపరం పుడుతుంది. ఉదా

హరణకు మన దేహంలో ఎన్ని జీవకణాలు వున్నవో, అన్ని అని చెప్పిన సరిపోదు.

నక్షత్రాల యొక్క దూరాలను తెలుసుకున్నప్పటికి శరీరం కంపిస్తుంది. ఆఖరికి మనకు దగ్గర వున్నా యనుకున్న నక్షత్రాలు కూడా ఎంత దూరంలో వున్నా యంటే అవి చుక్కల కంటే పెద్దవిగా కనిపించనంత దూరాలలో వున్నాయి.

అయితే, మనం ఒక్కొక్క నక్షత్రం ఎంతెంత దూరంలో వుందో ఏ విధంగా తెలుసుకోవాలి?

భూముల కొలతలను కొలిచేవారు నేలమీద, దూరంగా వున్న వస్తువులను కొలిచే విధంగా సూర్య, చంద్రగ్రహాల దూరాలను కొలవవచ్చును. భూమిమీద అవలంబించే సామాన్య పద్ధతులు నక్షత్రాల దూరాలను కొలవడానికి పనికిరావు. దీనికి కారణం, నక్షత్రాలు అనంత దూరాలలో వుండటమే.

క్రీ॥ శ. 1038 వరకు నక్షత్రాల దూరాలను ఎవ్వరూ కొలవలేదు. కాని బెస్సల్ (Bassel) అనే ఖగోళ శాస్త్రజ్ఞుడు ఈ విధంగా భావించాడు. నక్షత్రాలు బాగా కాంతిమంతంగా వున్నాయి కదాని అని మనకు దగ్గరగా వున్న నక్షత్రాలు అవవలసిన అవసరం లేదు. వాస్తవానికి వేగంగా సంచరిస్తూ వున్న నక్షత్రాలు మనకు దగ్గరగా వుండటానికి ఎక్కువ సావకాశం వుంది. అందుకు తార్కాణం ఎగురుతూన్న పక్షులు. ఆకాశంలో మనకు దూరంగా ఒక పక్షి, దగ్గరగా ఒక పక్షి ఎగురుతూన్నప్పుడు చూస్తే, మనకు దూరంగా వున్న పక్షి కంటే దగ్గరగా వున్న పక్షి ఎక్కువ వేగంగా ఎగురుతున్నట్లు కనిపిస్తుంది. దూరంగా వున్న పక్షి నిజంగా వేగంగా ఎగురుతున్నప్పటికి దగ్గరగా వున్నదే వేగంగా ఎగురుతున్నట్లుగ కనిపిస్తుంది. నక్షత్రాల విషయంలోకూడా అంతే ఎందుకుకాకూడదు?

బెస్సల్ యొక్క ఉద్దేశాన్ని బాగా అవగాహనచేసుకొనేందుకు మీరు చిన్న ప్రయోగంచేయండి. మీ చేతి వేలుని మీ కంటిముందు వుంచుకొని కుడి, ఎడమ కన్నులతో రెండుసార్లు చూడండి. మీ వేలు ఒక ప్రక్కకు కదిలినట్లనిపిస్తుంది. కారణం? మీ కళ్ళమధ్య వున్న ఇంచుమించు 2½ అంగుళాల ఎడం ఉండటం.

బెస్సల్ మొట్టమొదట నక్షత్రంయొక్క దూరం కొలచిననాటినుంచి నేటివరకు ఖగోళ శాస్త్రజ్ఞులు అనేక నక్షత్రాల దూరాలను కనుగొన్నారు. ఇప్పుడు పూర్వం పడ్డంత శ్రమ పడనక్కరలేదు. ఆరేసినెలల (6 months) ఎడంలో తీసిన నక్షత్రాల ఛాయా చిత్రాలనుంచి వాటిస్థానాలలో మార్పులను కొలవడం ద్వారా నక్షత్రాల దూరాలను మనం కనుగోవచ్చును.

ఖగోళ శాస్త్రజ్ఞులు తమ కొలతలవల్ల గ్రహించిందేమిటి? నక్షత్రాల దూరాలనుగురించి వారికేమి తెలిసింది?

అత్యద్భుతమైన విషయాలు తెలిసాయి. మనకు బాగా దగ్గరవున్న నక్షత్రం 10 కాంతి సంవత్సరాల దూరంలోవుంది. కొన్ని కొన్ని వందలాది, వేలాది, లక్షలాది కాంతి సంవత్సరాల దూరంలోవున్నాయి. కొన్ని నక్షత్రాలు ఎంతదూరంలో వున్నాయంటే వాటి కాంతి భారతదేశ విప్లవానికి పూర్వమే (1857) మన దగ్గరకు రావడానికి బయలుదేరిన కాంతి అన్నమాట. మరికొన్ని నక్షత్రాలు ఎంతదూరంలో వున్నాయంటే వాటి కాంతి రోము నగరానికి పునాదులు వేయక పూర్వమే (బుద్ధుడు జన్మించక పూర్వమే) బయలుదేరిందన్నమాట. ఇంకా కొన్ని నక్షత్రాల కాంతి భూమిమీద మానవకోటి సృష్టింపబడకపూర్వమే బయలుదేరింది.

అందుచేత మీకు గతకాలంలోకి చూడాలంటే తలెత్తి ఆకాశంలోవున్న నక్షత్రాలకేసి చూడండి, అదే సులభమార్గం.

యం. గంగాధర్
(ప్రథమ) ఇంటర్

LEADERSHIP CAMP AT CHIRALA

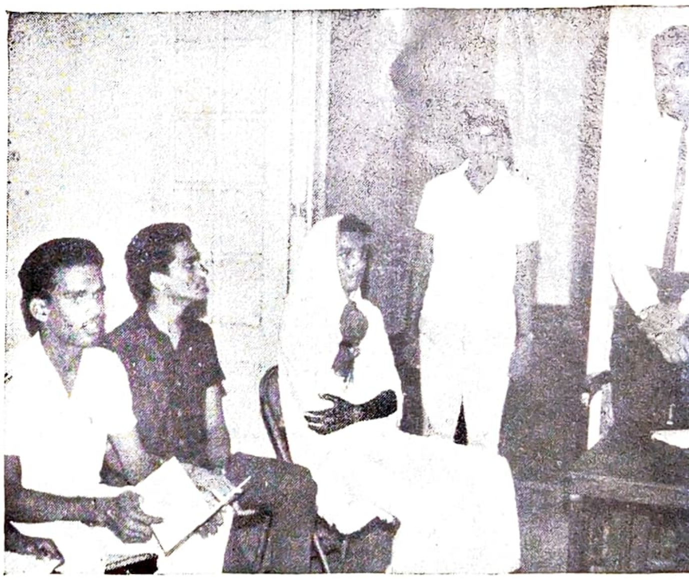

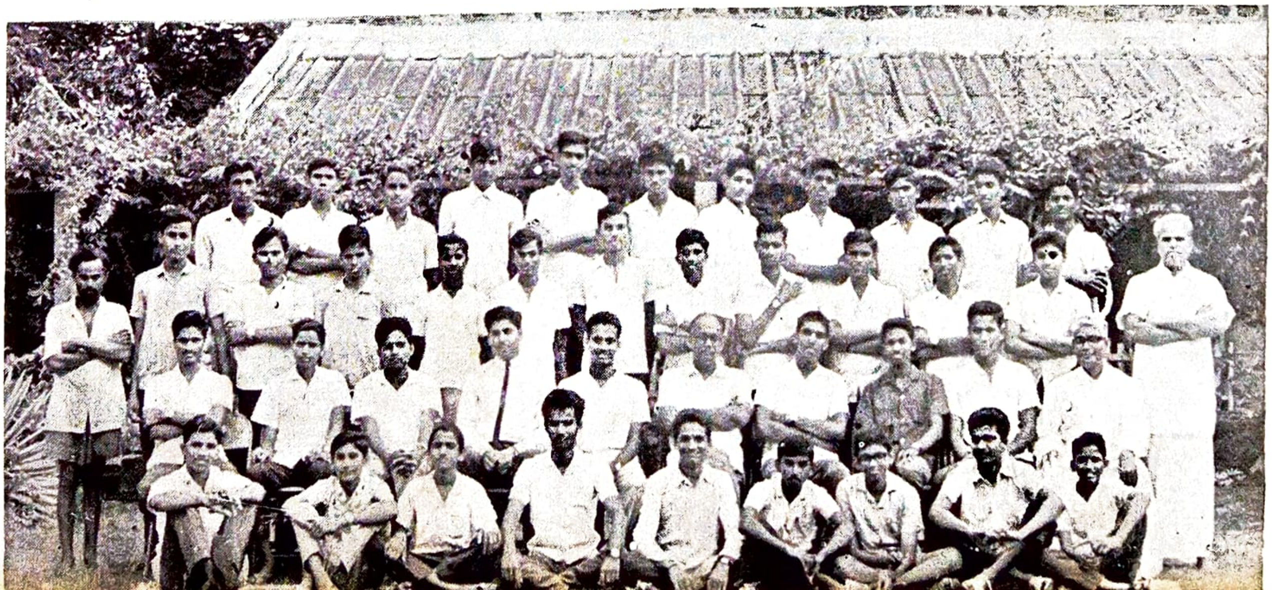

RECEPTION TO Fr. GORDON

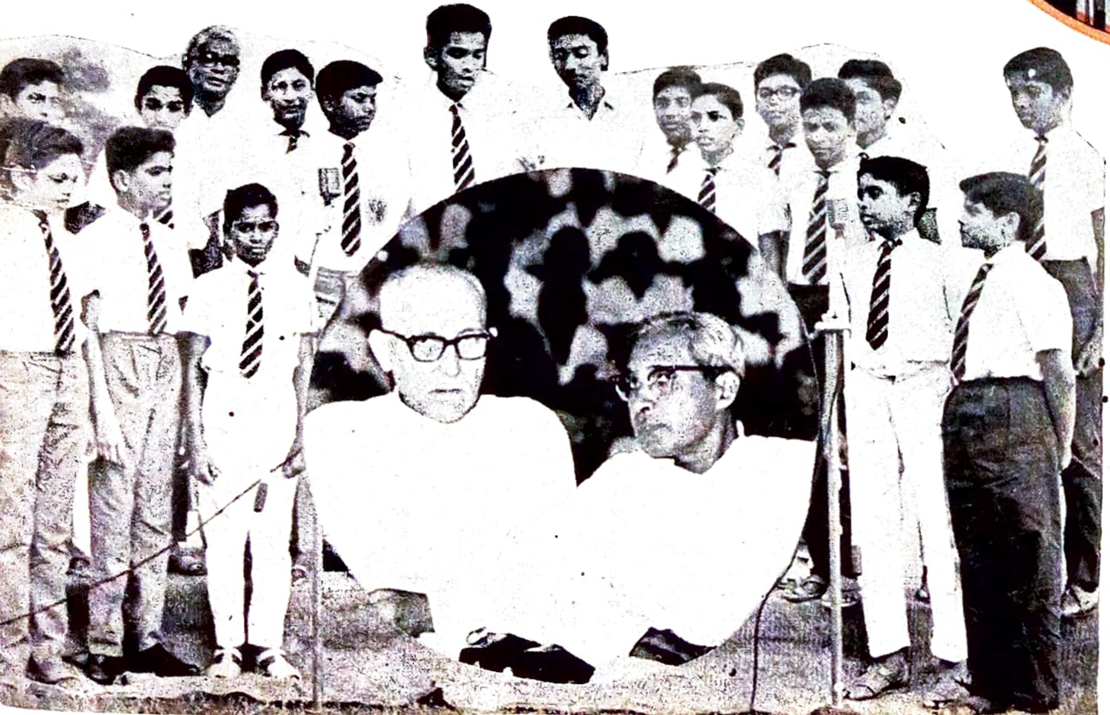

ఉదయించు బాపు !

ఉదయించు బాపు ! ఉదయించు!
మరొక్కమారుదయించు.
ఏది? నీవు బోధించిన ఆ అహింస ?
మచ్చున కయినా కానుపించుట లేదే !
ఎటగాంచినను, ఎచట పరికించినను,
ఎట జూచినను, నలుదిక్కుల పరికించినను.
కలహములు, కొట్లాటలు, దౌర్జన్యములు,
దుష్టశక్తుల పైశాచిక నృత్యములు,
సంఘద్రోహుల వికటాట్టహాసములు,

రక్తపాతములు, తుపాకి కాల్పులు,
బాధా పూరిత నాక్రందనలు,
వికలాంగుల హృదయ విదారక నేడ్పులు,
ఏది? బాపు! ఏది? నీవు చెప్పిన ఆ దరిద్ర నారాయణ సేవ ?

పేద జనుల నాకలి మంటలు
ఎవరెస్టు శిఖరము నధిగమించు చున్నవి,
కార్మికుల రక్తబిందువుల, నిందనముతో
యంత్రములు ఘూర్ణిల్లు చున్నవి.
ధనమదాందుల పాద ఘట్టనల క్రింద
బీద ప్రజల, ప్రజల మూల్గులు వినిపించుచున్నవి,
అవినీతి యెదుట నీతి తల యొగ్గి
దానిసత్వము జేయుచున్నది.
ఏది ? మహాత్మా ? ఏదీ ?
నీవు నుడివిన ఆ మత సహనము.
సోదర వాత్సల్యము.
సర్వమానవ సౌభ్రాతృత్వము, మధునిషేధము ;

ANDHRA LOYOLA COLLEGE LIBRARY VIJAYAWADA

3.86

మత కల్లోలాలు పెచ్చు రేరిగినవి
ఒకే తల్లి బిడ్డలు ఒకరినొకరు ద్వేషించు కొనుచున్నారు,
అన్నదమ్ములు పరస్పరము హింసించుకొను చున్నారు.
ప్రాంతీయ దురభిమానము,
పదవుల కొరకు ప్రాకులాట, స్వార్థచింత.
దుష్ప్రవర్తన, అహింస, అవినీతి,
మిన్నంటి నైతిక విలువలు పాతాళమునకు దిగబడి పోవుచున్నవి.
నీ భారతీయులనుద్ధరించుటకు,
నీ జనని స్వాతంత్ర్యము నిలుపుటకు.
భరతమాత యశశ్చంద్రికలు నలుదిక్కుల వెదజల్లుటకు.
శాంతి. సత్యము. అహింస పాదు కొల్పుటకు,
మరొక్కమారు,
ఉదయించు బాపు! ఉదయించు.

పి. కోటేశ్వరరావు
ప్రథమ బి. యస్ సి.

ఎ. వి. సుధాకర్
పి. యు. సి.

తప్పు సరిదిద్దుకున్నాడు

భాస్కరం విపరీతంగా ఆలోచిస్తున్నాడు. వాడి మనస్సు గుర్రప్పందాల్లో గుర్రంలాగా పరుగుతీస్తోంది. అసలు ఈ పందెం మొదలవటానికి కారణం శేఖరం రావడమే.

శేఖరం భాస్కరం అన్నయ్య. రామయ్య ఒక పల్లెటూరి రైతు. కాలుమీద కాలు వేసుకుని కూర్చునేంత ఆస్తి వున్నప్పటికి ఆ రకం కాదు కాబట్టి ఒక కాలు మీద రెండవ కాలి బరువు మోపకుండా రెండు కాళ్ళకి పని కలిపించుకుంటూ వ్యవసాయం చేస్తున్నాడు. అతనిభార్య జానకమ్మ అతనికి అన్నివిధాలా తగిందే. శేఖరం డిగ్రీ సంపాదించి పట్నంలో ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. శేఖరం తనకు ఏవిధమైన సహాయం చేయలేక పోయినా, తనమీద ఆధారపడి వుండనందుకు రామయ్య తృప్తి పడ్డాడు. కూతుళ్ళెవరూ లేక పోవటంతో తల్లిదండ్రులు వీరిద్దర్నే అల్లారు ముద్దుగా పెంచారు. టైఫాయిడ్ జ్వరంవచ్చి, పల్లెలో సరయిన వైద్యసహాయం దొరక్క భాస్కరం రెండు కాళ్ళను మ్రింగి వేసింది. రెండెకరాల పొలం వైద్యానికి హారతయినా లాభంలేక పోయింది. రామయ్య గుండె దిటవు చేసుకొని కొడుకునుఇంట్లోనే వుంచాడు కాళ్ళు వున్న శేఖరానికి చదువు చెప్పించటానికే అనేక అవస్థలు పడిన రామయ్య, కాళ్ళు లేని భాస్కరంచదువు విషయంలోఅంత శ్రద్ధవహించలేదు.

శేఖరం ఉద్యోగంలో చేరి నాలుగేళ్ళయింది. కూతుళ్ళు లేని వారు ప్రతి పండక్కి కొడుకుని రమ్మని ఉత్తరం రాయటం తండ్రికి. సెలవు దొరకటం లేదు. ఇంకొకసారి వస్తానని రాయటం కొడుక్కి అలవాటయింది కాని ఈ సారి కొడుకే వస్తానని ఉత్తరం రాసాడు.

అన్నయ్య వస్తాడనే టప్పటికి తన తల్లి చేసే హంగామా చూస్తుంటే ఒకప్రక్క భాస్కరంకు నవ్వు, ఇంకొకప్రక్క అసూయ కలుగు తున్నాయి. తన తల్లి పడే అవస్థను చూస్తే జాలి పడుతున్నప్పటికి అసూయదే పైచేయి అయింది. ఇంట్లోవున్న తనకు ఎప్పుడూ యిటువంటి ఏర్పాట్లు చేసినట్లు లేదు కాని యిప్పుడు తన తల్లి చాలా హంగామా చేస్తున్నది.

ఆ రోజు తనకి బాగా గుర్తు. పొద్దునే తండ్రి పొలంనుంచి వస్తూనే హడావుడిగ 'ఏమేవ్' శేఖరం వస్తున్నానని ఉత్తరం రాశాడు అన్నాడు.

దానికి అమ్మ "నిజంగానా" అని ఆశ్చర్యపోయింది. తన పెద్దబ్బాయి వచ్చేటప్పటికి చేయ వలసిన ఏర్పాట్లు గురించి ఆలోచించటానికి ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

తనకూ అన్నయ్య అంటే ఇష్టమే కానిఅన్నయ్య ఇప్పుడు రావటం తనకు ఇష్టంలేదు. అన్నయ్య దంతా అదోరకం పద్ధతి. తనంటే కోపం లేదుకాని ఎక్కువ చనువివ్వడు. భాస్కరానికి తనను చిన్న చూపు చూస్తారేమోనని భయము, అనుమానమూ వేసింది. అయినా అన్నయ్య వస్తున్నాడని వినేటప్పటికి కలిగిన వనోవికారాన్ని బయట పరచకుండా జాగ్రత్త పడ్డాడు.

* * *

అన్నయ్య వస్తాడన్నరోజు రానే వచ్చింది. ఆ రోజు అమ్మ ఉదయాన్నే తొలి కోడి కూతకే లేచింది వాకిలి శుభ్రంచేసి, పాలు తీసేటప్పటికి తెల్లవారింది. విపరీతంగా తత్తరపడి పోతున్నది. భాస్కరం ఇదంతా చూసి నవ్వుతున్నాడు. నాలుగు సంవత్సరాల తర్వాత రావటంతో కొడుకుని చూద్దామనే ఆత్రుత ఆమెలో కనుపిస్తున్నది.

ఇంతలో తండ్రి వస్తూ "ఏమేవ్! పెద్దాడు వచ్చాడా?" అని అడిగాడు.

"ఏదీలేదే" అన్నది తల్లి.

"అదేమిటి! పొలం దగ్గర గంట క్రితమే కనిపించాడు. నువ్వు పద, ఒక గంట తర్వాత వస్తానని పంపించా. పని పూర్తిచేసుకొని ఇటొచ్చా" అన్నాడు.

"అయినా తెలిసిన ఊరేకదా, ఇప్పుడు కాకపోయినా ఒక గంట ఆలస్యంగా వస్తే మాత్రమేం గాభరా పడటం అనవసరం" అన్నాడు భాస్కరం.

"అదేవిటా అట్లా అంటావు. అన్నయ్య వస్తున్నాడనే సంతోషం లేకపోగా అట్లా పుల్లవిరుపుగా మాట్లాడుతావ్. ఏమిటో ఈ కాలం పిల్లల పద్ధతి,

ఒకప్పుడు వాళ్ళు మాట్లాడిన మాటల గుర్చి తర్వాత ఆలోచిస్తే వాళ్ళకే అర్థంకాదు." అనుకుంటూ లోపలికి వెళ్లింది జానకమ్మ.

ఒక అరగంట తర్వాత శేఖరం వచ్చాడు.

"ఏమిరా ఇంతా ఆలస్యం అయింది" అన్నాడు తండ్రి.

"ఏంలేదు నాన్నా, ఇక్కడి స్నేహితులు కనిపిస్తేను వాళ్ళని పలకరించి వస్తున్నాను" అన్నాడు శేఖరం

భాస్కరానికి అదంతా వింతగా వుంది. తన నెప్పుడూ ఇట్లా అడిగినట్లు లేదు అనుకుంటున్నాడు.

ఇంతలోనే మధ్యాహ్నం అయింది. స్నానంచేసి శేఖరం భోజనానికి కూర్చున్నాడు.

"ఏమిటమ్మా ! ఈ హంగామా అంతా" అన్నాడు తనకి వడ్డిస్తున్న పిండివంటలు చూసి.

"ఏదో చాలా రోజుల తర్వాత వచ్చావు కదాని వడ్డిస్తున్నాను. ఇక్కడున్న నాలుగు రోజులు సణగకుండా తిను" అంది.

"ఇంకొకటి వేయించుకోరా ! నీ కిష్టమని చేస్తే మహా సాగదీయించుకుంటున్నావు" అని కొసరి కొసరి వడ్డించింది.

భాస్కరానికి తనకికూడా అట్లా అడిగితే ఇంకో రెండు తిందామనుకున్నాడు. తాను వద్దనేసరికి అమ్మ ఊరుకుంది. భాస్కరం ఆశ నిరాశ అయింది.

"ఏంరా భాస్కర్ ఏంచేస్తున్నావ్" అన్నాడు శేఖరం.

" ఏం చేసాను, నాన్న సంపాదించింది తింటున్నాను. అదొక్కటే నాకు తెలిసింది. నేను చేయగలిగింది.

"ఎందుకురా భాస్కర్ నిన్ను నువ్వే తక్కువ చేసుకుంటావ్. నీవూ సరిగ్గా ఉంటే అన్నయ్యతో సమానంగా ఉండేవాడివే." అన్నది జానకమ్మ.

భాస్కరానికి ఏం సమాధానం చెప్పటానికి తోచలేదు. మాట్లాడకుండా భోజనం చేసి వెళ్ళిపోయాడు.

భాస్కరానికి తల్లి ప్రవర్తన వింతగావుంది. ఇంట్లో ఉన్న తనను ఎప్పుడూ ఇంత ఆప్యాయంగా చూడలేదు. ఈ రోజు అన్నయ్యరాగానే తనున్నాననే ఆలోచనైనా లేకుండా వాడిని గౌరవిస్తున్నది. తనయందు ఆప్యాయత చూపటంలేదు. అసలు ఇదంతా అన్నయ్య రావటంవల్లనే జరిగింది. అన్నయ్య ఇప్పుడు రాకపోతేనేం పెద ఏదో పని ఉన్నవాడిలా వచ్చాడు అనుకుంటూ చిన్నపిల్లవాడిలా ఆలోచిస్తున్నాడు భాస్కరం.

దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్న భాస్కరాన్ని గమనించింది జానకమ్మ. హుషారుగా ఉండే భాస్కరంలో ఈ మార్పు ఆమెకు అర్థంకాలేదు.

"ఏవండీ భాస్కరంలో ఏదో మార్పు కన్పిస్తున్నది". అన్నది భర్తతో.

"నాకూ అనుమానంగా వుంది. శేఖరం వాడినేమన్నా అన్నాడేమో కనుక్కో" అన్నాడు తండ్రి.

"ఛా వాడెందుకంటాడండీ అసలు శేఖరం వస్తాడన్నప్పట్నుంచి వాడిట్లాగే ఉన్నాడు. నేనావిషయం కనుక్కుంటా లెండి." అని వెళ్లిపోయింది

భర్తతో అట్లా అన్నదేగాని ఆమెకూ భయంగానే ఉంది. భాస్కరం పెద్దవాడవుతున్నా తను అడిగిన దానికి సమాధానం చెప్తాడని ఆమెకు నమ్మకముంది.

ఆమె అనుకున్నట్లుగానే ఆరోజురాత్రి భాస్కరం "అమ్మా నిన్నోసంగతి అడగనా" అన్నాడు.

"ఏమిట్రోయి అంత ముఖ్యమైన విషయం సరే అడుగు" అంది నవ్వుతూ.

"ఏంలేదు. మేమిద్దరంలో నీకెవరంటే యిష్టం."

"ఏమిట్రా నీధోరణి, అన్నయ్యవచ్చినప్పట్నుంచి నీప్రవర్తన నాకర్థం కావటంలేదు" అన్నది.

"నా ప్రవర్తన నీకర్థమయితే యింత బాధ వుండేది కాదు. అసలు అన్నయ్యరావటమే దీనికి కారణం."

జానకమ్మ భాస్కరం ముఖంలో మారుతున్న రంగులను గమనిస్తున్నది. రానురాను అస్తమించే సూర్యుడిలా భాస్కరంముఖం ఎఱ్ఱబడుతున్నది.

జానకమ్మ ఏ సమాధానమూ ఇవ్వలేదు.

"అసలు నీధోరణి నాకర్థం కావటంలేదు. అన్నయ్యను చూడంగానే నన్ను మర్చిపోతున్నావు. అన్నయ్యకు అట్లా కొసరి కొసరి వడ్డిస్తాంటే నాకుకూడా అట్లావడ్డిస్తావేమోననుకున్నాను. కాని అట్లాంటిదేమీ కనుపించలేదు ఒక్క వడ్డన విషయంలోనే కాదు. ఇంకా చాలావిషయాల్లో యిట్లాగేచేశావు. అసలునన్ను గమనించటంలేదు. అన్నాడు గద్గద స్వరంతో.

జానకమ్మకు కూడా భాస్కరం వాలకం చూస్తే భయంవేసింది. ఏదో చాలారోజుల తర్వాత వచ్చాడని

శేఖరాన్ని గౌరవించిందే తప్ప భాస్కరాన్ని కింద పరచాలనే ఊహతో చేయలేదు. కానీ వీడికి సమాధానం చెప్పకపోతే ఊరుకోడు. అనుకుంది.

పైకి తనగాభరా కనపడనీయకుండా "ఇంతచిన్న విషయానికి అంతగా బుర్ర బద్దలు కొట్టుకో నక్కర్లేదురా. ఏదో పట్నంలోవుండి ఉద్యోగం చేసుకుంటున్న వాడు చాలా రోజుల తర్వాత వచ్చాడని అట్లా చేసాను కాని, నిన్ను తక్కువ చేయాలని చేయలేదు. అన్నయ్య మొహమాటపడతాడేమోనని కొసరి కొసరి వడ్డించాను, నువ్వు ఇంట్లోవాడివే కదా. అడిగి వడ్డించుకుంటావని ఊరుకున్నాను. నువ్వు దీన్ని ఇంత పెద్ద విషయంగా ఆలోచిస్తావనుకోలేదు. తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలందర్నీ ఎటువంటి వారయినా సమానంగా చూస్తారు తప్ప ఇట్లాంటి ఎక్కువ తక్కువ లుండవు. ఇట్లాంటి పిచ్చి పిచ్చి వూహాలు పెట్టుకోక హాయిగా వుండు." అంది.

ఒక గొప్ప సత్యం తెలుసుకున్నవాడిలా ఆనందపడ్డాడు. తల్లిముందు ఇక ఏమీ చెప్పలేక అవతలికి వెళ్ళిపోయాడు తన తప్పును తొందరగానే తెలుసుకున్నందుకు సంతసించాడు.

జానకమ్మ 'పిచ్చి నాయన' అనుకుంటూ ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

చంద్రుడు వెన్నెలతో భాస్కరానికి శఠగోపం పెట్టాడు.

బోడపాటి రమేష్
ద్వితీయ బి.యస్.సి.

అమ్మా ! భారతీ ! !

అమ్మా ! భారతీ !! నీ తోడులేని జీవితం నా కెందుకు ?
ఆర్చేవారేగాని ఆదరించువారు లేరుకదా నాకు
ఇల్లువిప్పి పందిరివేసినట్లుగా ఉంది నాపని
ఈతచెట్టుక్రింద పాలుత్రాగినా కల్లే అంటుందిలోకం
ఉరివేసికొని చద్దామన్నా బారెడు త్రాడుకూడ లేదాయె
ఊరు పొమ్మంటుంది కాని మనస్సు వద్దంటున్నది
ఋణబాధ వ్రణబాధ భరింపజాలకున్నాను
ఎక్కడకు వెళ్ళినా ఎదురుదెబ్బేకదా నాకు
ఏంచెయ్యాలోకూడ పాలుపోవడంలేదు తల్లీ !
ఐనా కొంతకాలం ఎలాగో బ్రతకాలనిఉంది. కాని
ఒక అసత్యాన్ని నమ్మించడానికి
వేయబద్దాలాడాల్సివస్తుంది
ఓర్పు క్షణక్షణానికి క్షీణించిపోతుంది నాలో
ఔషధంలేని నామానసిక బాధ ఎలాతీరుతుంది.
అమ్మా ! భారతీ !!
కబళంలేక నా కడుపు ఉన్నకొద్దీ తరుక్కుపోతుంది
గంజినడిగితే నీరుకూడ లేవంటున్నారు బాంధవులు
చలనం కోల్పోయి జీవచ్ఛవమువలె పడియున్నాను
చందురుని కిరణ ఔష్ణ్యమునకు తట్టుకోలేకున్నాను
జగన్మాతా! ఈదీనుని జగత్తు విపత్తునుండికాపాడలేవా !
జముడుకూడ జంకుతాదెందుకు ? నాకడకు రావడానికి
టక్ టక్‌మని ఉద్వేగంతో స్పందిస్తుంది నా డెందం
డబ్బు డబ్బు అని పీక్కుతింటున్నారా జమీందార్లు
తల్లీ ! తల్లీ !! అని ఉద్ఘోషిస్తుంది నా అంతరాత్మ
దయతో నామొరనాలించవా ? హా ! దేశమాతా !!
పరువు ప్రతిష్ఠలు పరిగిడిపొయ్యాయ్ నాపదనుండి
బరువైన నా బ్రతుకునకు ఆశాజ్యోతిని వెలిగించవే.
అమ్మా ! భారతీ !!

కాకుమాను విన్నయ్య.
బి. కాం. (ప్రథమ)

పసిడి హృదయం

ఆ రోజు ఫస్టు తారీకు. సాయంత్రం అవటం వల్లనేమో రోడ్లన్నీ జనంతో కిటకిటలాడుతున్నాయి. చల్లని పిల్లగాలి మనసులకు హాయనిపిస్తూ మెల్లమెల్లగ వీస్తూన్నది. పిట్టలు గోల గోలచేస్తూ, గూండ్లను చేరుకుంటున్నాయి. షికారుకని పార్కుకి బయలుదేరాను. పార్కు అంతా కిటకిటలాడుతోంది. ప్రశాంతంగా వుంటుందని పార్కులో ఒక మూల బెంచీమీద కూర్చున్నాను. నేను కూర్చున్న బెంచిమీద ఒక వ్యక్తి కూర్చునివున్నాడు. అతను, అటుగావెళ్తున్న వేరుశెనక్కాయలు కొనుక్కొని, డబ్బులివ్వడానికి మనీపర్సు జేబులోంచితీశాడు. తనుకూడ ఆ రోజే జీతం అందుకున్నాడేమో, పర్సు నిండానోట్లున్నాయి. వేరుశెనగకాయలకి డబ్బులిచ్చి పంపించేసి, మనీపర్సు జేబులోవుంచుకున్నాడు. కాని అది ఫేంటుజేబులో వుండక మెల్లగా జారి బెంచిక్రింద గట్టిలో పడిపోయింది. ఇది అంతా చూస్తున్న నేను, మనసులో అతడు దానిని చూడకుండా వెళ్ళిపోవాలని దేముని ప్రార్థించుకున్నాను.

నా ప్రార్థన ఫలించినదన్నట్లు, అతడు కాసేపు కూర్చొని పర్సుని చూసుకోకుండా వెళ్ళిపోయాడు. నేను అతనిని చూస్తూనేవున్నాను – మళ్ళీ వెనక్కి వస్తాడేమో, అది పోయిందని తెలిసి వెదకటానికి. అతడు పార్కు ఎదురుగుండావున్న బట్టల షాపులోనికి వెళ్ళాడు. నేను అదే అదననుకొని, లేచివెళ్ళి, అతని మనీపర్సు తీసి చటుక్కున నా జేబులో వేసుకొని, బయటకు వచ్చేస్తున్నాను.

వెనుక నుండి ఐదు, ఆరేళ్ళ పిల్లవాడొకడు "ఏమండి ఏమండి, అని పిలవటం వినిపించింది. నన్నేనా పిలిచేది, కాదేమో! మెల్లగా వెను దిరిగి చూశాను నన్నే పిలుస్తున్నాడా కుర్రవాడు,

నేను భయపడి తొందర తొందరగా అడుగు వేయడం మొదలు పెట్టాను. ఆ కుర్రవాడు పరుగెత్తుకుంటూవచ్చి నన్ను చేరాడు. నా వళ్ళు అంతాచెమట పట్టేసింది.

"ఏ మండీ మీ మనీ పర్సు పడిపోయింది. ఇదిగోనండి" అని మనీ పర్సు అందించాడు అరె! అదినాదే నాకు చాల ఆశ్చర్యం వేసింది.. నామనీ పర్సుకూడా జారిపోయింది. నేను అతని పర్సు చూస్తూ కూర్చున్నాను కాని, నా పర్సు విషయం పట్టించుకోలేదు.

అమ్మ బాబోయ్! నా పర్సులో ఆ రోజే అందుకున్న నా జీతం అంతా వుంది. అది పోయిందంటే? నా మనస్సులో ఎన్నో ఆలోచనలు బయలుదేరాయి. నేను ఒక నిశ్చయానికి వచ్చాను. ఆ కుర్రవాడి నిజాయితికి అతనినెలా అభినందించాలో తెలియలేదు.

ఛీఛీ! నేను ఎటువంటి పనిచేసాను. నా మీదనాకే అసహ్యం వేసింది. పిల్లవాడికున్నంత జ్ఞానంకూడ నాకు లేదు.

నా పర్సులోని రెండు రూపాయల నోటు, ఆ కుర్రవాని చేతిలోపెట్టి, పర్సు పోగొట్టుకొన్న వ్యక్తికి, అతని పర్సును అతనికి యిచ్చి వేయడానికి, అతను వెళ్లిన షాపువైపుకి నడక సాగించాను.

పిల్లలూ దేముడూ చల్లనివారే, కల్లాకపట మెరుగని కరుణామయులు....' పార్కులోనుంచి, సినిమాపాట జోరుగా వినిపిస్తుంది.

టి. పి. వేణుగోపాలన్

(తృతీయ) బి. యస్. సి.

అభాగిని

నాలుగు రోజులనుంచి కురుస్తున్న వర్షం ఇంకా తగ్గలేదు. ప్రజా జీవనం వర్షం మూలాన కుంటు పడింది.

ఈ రోజు జరిగిన సంఘటనతో జీవితంమీద విసుగు కలుగుతున్నది. ఒక్కసారి తల తడిమి చూసు కొన్నాను. నుదురు బొప్పి కట్టింది. అది తన భర్త ను ఎదిరించి నందుకు తాను పొందిన ప్రతిఫలం. తన భర్త తనను కొట్టిన దానికంటే అనవసరంగా పిల్లల మీద చెయ్యి చేసుకొన్నందుకు నేను చాలా బాధ పడ్డాను. ఆ కారణం చేత పిల్లలు తండ్రిని చూస్తే భయపడుతున్నారు.

దీనికి కారణం తన భర్తకు మతిభ్రమణంకాదు. పిచ్చి అంతకంటె కాదు. ఒళ్ళుతెలియకుండా తాగి ఇలా ప్రవర్తించడం. తన భర్త ఒక త్రాగుబోతు. సంఘంలో హీనంగా చూడబడిన త్రాగుబోతు. విపరీతంగా త్రాగి బజార్లవెంట గొడవచేసే సామాన్య త్రాగుబోతు.

ఒకప్పుడు తన భర్తకు సంఘంలో ఎంతో గౌర మర్యాదలు ఉన్నాయి. తన భర్త విద్యావంతుడు. ఎంతో మంచివాడుగా పేరుగడించాడు. ఎన్నో ధర్మాలు చేశాడు. ఆ నాడు తన భర్త శేఖర్‌తోపాటు తనకూ గౌరవముంది కాని ఈనాడు తన భర్త త్రాగుడుకు బానిసై సంఘంచే తిరస్కరింపబడేటప్పటికి ఆ సంఘమే ఈ నాడు తానంటే చిన్న చూపు చూస్తుంది.

శేఖర్‌లోని సుగుణాలు చూసే ఆనాడు నా స్నేహితులంతా శేఖర్ భార్య చాలా అదృష్టవంతు రాలన్నారు. నా భర్తలో ఎన్నో సుగుణాలు చూశాను. శేఖర్ నా కిచ్చిన ఆదరణ, ప్రేమ ఎంతో గొప్పదిగా అమూల్యంగా పొంగి పోయాను. నాకు అలాంటి భర్త దొరకటం ఎన్నో నోముల పుణ్య ఫల మనిమురిసాను. మా స్నేహితులంతా మా కుటుంబాన్ని ఆదర్శంగా తీసుకొన్నారు. కాని ఆ ఆనందం ఎక్కువ కాలం నిలువలేదు.

తనకు ఆస్తి పాస్తులు వుండగా "ఒకరి కింద బానిసలాంటి ఉద్యోగం చేయవలసిన అవసరం తనకు లేదని ఎవరో చెప్పుడు మాటలపై వున్న ఉద్యో గానికి రాజీనామా ఇచ్చారు. కేవలం కాలక్షేపం కోసం రోజూ క్లబ్బుకు వెడుతూ ఆ క్లబ్బులను రాజ పోషకుడిలా పోషించడం మొదలుపెట్టారు" "నాగ రికత అనిగాని, సరదా అనిగాని క్లబ్బు స్నేహితు లతోబాటు పేకాట, బ్రాందీ నేర్చుకొన్నారు. అలా నిత్యం క్లబ్బుకు వెళ్ళటం ఒక ఉద్యోగంగా మారి పోయింది.

ఆ ఎనిమిది సంవత్సరాలల్లో పిల్లలు రెండు నుండి 'అయిదు'కు పెరిగారు. పిల్లలకు తమకు కలసి మంచి ఇల్లు అవసరమని అప్పుడున్న పెంకిటింటి ప్రక్కన ప్లాను గీయించారు. బ్యాంకులో వున్న నిలువలు పునాదులకు మాత్రమే సరిపోయాయి. ఇల్లు పూర్తి చేయటంకోసం రెండెకరాలు పొలమమ్మి, ఇంకా కొంత అప్పుతెచ్చారు. ఆ విధంగా రెట్టింపు ఖర్చులు పెట్టగా రెండు సంవత్సరాలలో ఇల్లు పూర్తయింది. ఆ యింటిపేరుతో ఎన్నిసార్లు చిన్నకార్లలో తిరిగారో లెక్కలేదు. ఎంతోమంది స్నేహిత జనానికి చూపె ట్టారు. 'ఈ సమయంలోనే తనభర్త త్రాగుడుసరదా నుండి మితిమీరి వ్యసనంగా మారింది!

పిల్లలు ఎక్కువకావటం, బ్యాంకు నిలువలకు బదులు అప్పులు వడ్డీలు పెరగటం, ఉన్న ఆస్తిలో రెండెకరాలు అమ్మటంతో తన భర్త ఆర్థికంగా కొంత ఇరకాటంలో పడ్డారు. దానిని చూచి స్నేహితులంతా శేఖర్ అప్పులపాలయ్యాడని, ఇప్పుడు శేఖర్ కు డబ్బు కటకటగా ఉందని తెలిసిదూ రంగా తప్పుకొన్నారు. రానురాను క్లబ్బుకు వెడితే పలకరించటం మాను కున్నారు.

ఫలితంగా తనభర్త త్రాగుడుమానలేక, క్లబ్బు లకు వెళ్ళలేక, లేమితో నాటుసారా త్రాగడం మొదలు పెట్టారు. తప్పత్రాగి బజార్నపడటంతో సంఘంలో తన భర్తకు మర్యాదలేదు. స్థానంపోయింది. అంత టితో ఆగక చివరకు ఇంట్లో నామీద, పిల్లలమీద చెయ్యి చేసుకోవడం మొదలుపెట్టారు. దానికితోడు ఒంట్లో బలం తగ్గిపోయిందని టానిక్కులు, మందులు వాడేవారు.

ఈ నాడు తన భర్త తనంతట తాను గాని,సంఘం

వలన గాని పతినం చెందాడంటే ఆ నష్టం తన భర్తకే కాదు. తన పిల్లలకు, తనకు, తమ వంశానికి, చివరకు ఆ సంఘానికి కూడ.

భారతదేశములో భర్త గౌరవమే భార్యకు చెందుతుంది. ఆ నాడు అదృష్టవంతురాలు అని పొగిడిన వారంతా ఈనాడు సానుభూతి చూపెడతారు.

ఒకప్పుడు ఉన్నత స్థితిలో ఉన్న తన భర్త ఈనాడు ఇంత నీచ స్థితికి రావటానికి కారణం త్రాగుడు. దానిని ప్రోత్సహించింది సంఘం. ఈ సంఘం సహకారంతోనే తన భర్త నైతికంగా పతనం చెందాడు. తన భర్త బీదవాడవటానికి కారణం ఈ సంఘం. నిస్వార్థంగా ఎంతో మందికి మేలుచేసిన తన భర్త ఈ నాడు సంఘంలో పురుగులా తీసివేయబడ్డాడు. ఆ నాడు తన భర్త సహాయంతో పైకివచ్చిన వారు ఈనాడు సంఘంలో పెద్దమనుష్యులు. వాళ్ళు త్రాగితే అది త్రాగుడు కాదు. ఆ పెద్ద మనుష్యులు తమ పరిధినుండి బయటకు వచ్చి తన భర్తను పలకరించటం వారికి అవమానము. ఇదేనా సంఘం చూపే విశ్వాసం. ఈ సంఘమే ఈనాడు 'మద్యపాన నిషేధ రద్దు'కు ప్రభుత్వాన్ని ప్రోత్సహించింది. ఇంక నాలాంటి అభాగినుల నీరస హృదయాలు ఎంతగానో క్రుంగి కృశించి నశించాలో!

కాకర్ల మల్లిఖార్జునరావు
బి.యస్ సి. (ద్వితీయ)

అక్షరాంజలి

చాయ : "ఆడే పాడే పసివాడ.... కన్నీటి కథలాయె దీపావళి...."
(పెండ్లికానుక)

ఈ లోకంలో జీవించి - పాపులను కరుణించి
జనులందరిని నీవు రక్షింపగా-దయలేని హృదయం-దరిచేరి నిన్ను-
దూషించెనే కదా...

అలనాడు కొండపై చేసిన బోధలు - వినకపోతిరి ఆ ప్రజలు
ప్రపంచములోనే పాపము నిండె - సత్యం మార్గం జీవం నీవె
ఎన్ని చేసిన మానవ ప్రవృత్తి మారింది కా-దయ్యా.... మారింది
కాదయ్యా.... ॥ఈ॥

సిలువపై నుండిన ఓ యేసయ్యా - నా మొరలాలించి రావయ్యా
నా కోసం నీ రక్తం చిందె - పాపం నాలో ఉండిపోయె
నన్ను కడిగి - నీ దరి చేర - నాకు బల - మిమ్ము.... నాకు
బలమిమ్ము.... ॥ఈ॥

లోకాన్ని ప్రేమించిన దైవసుతుడా-లోకం నీలోనే కలసిపోయె
దేవుని కుడిచేతి వైపున కూర్చుండి-ధీర-త్వముతో న్యాయం జరిపించు
లోకంలోనే జ్ఞానం ఉంచు - ఓ - దైవసుతుండా....ఓ
దైవసుతుండా.... ॥ఈ॥

— కె. పి. యస్. విజయకుమార్,
తృతీయ బి. యస్. సి.

ROLL OF HONOUR

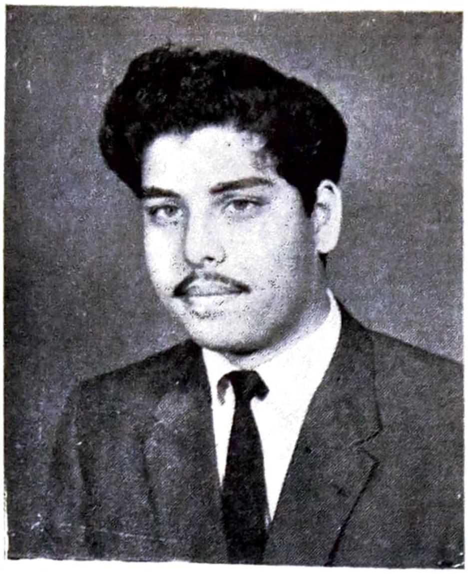

V. SURENDRANATH,
Chairman, Students' Society.

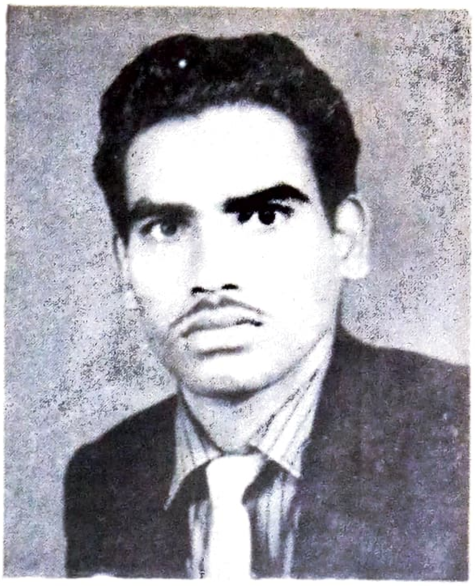

K. SAMBASIVA RAO,
General Captain, Varsity Blue (Volley Ball

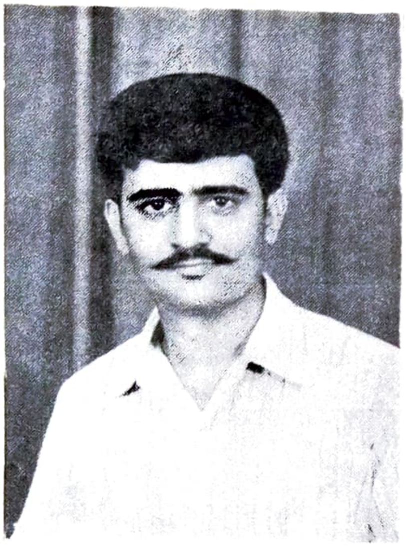

K. ABU BACKER,
Secretary,
Students' Society.

ANOOP AMBROSE,
outstanding debater,
actor and musician.

A. HANUMANTHA RAO,
Winner of the Venkaiah gold
medal for the best science student.

Represented Andhra at the Republic Day Parade - Delhi, 1970

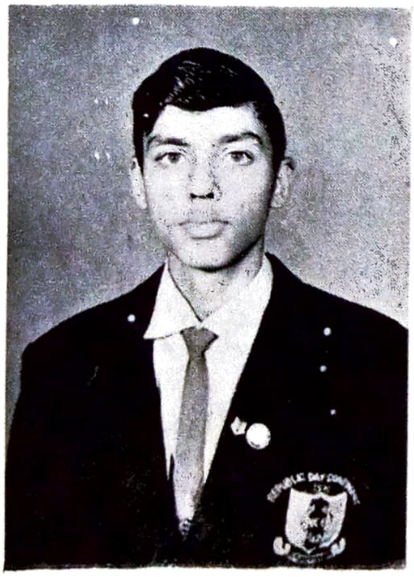

B/UO. RIAZUDDIN AHAMED

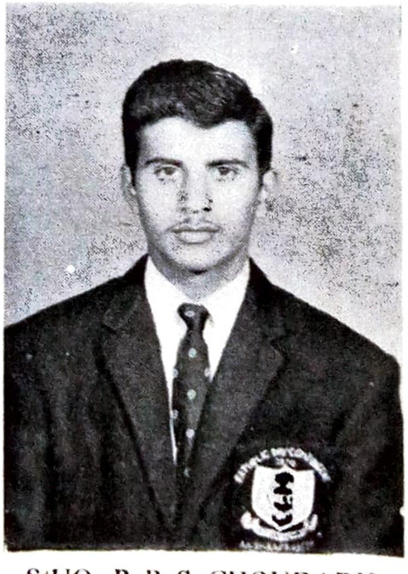

S/UO. P. B. S. CHOUDARY,
Best Air Wing cadet of the year,
winner of The Gopinatha Rao Prize

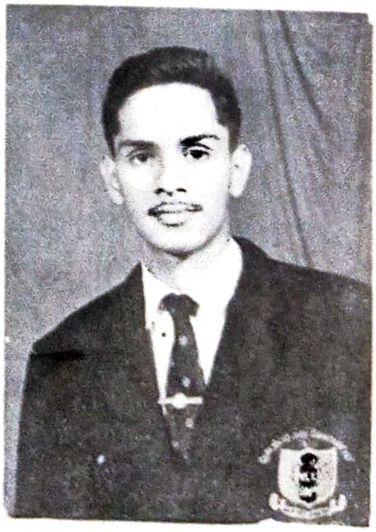

Cdt. KRISHNA MURTY

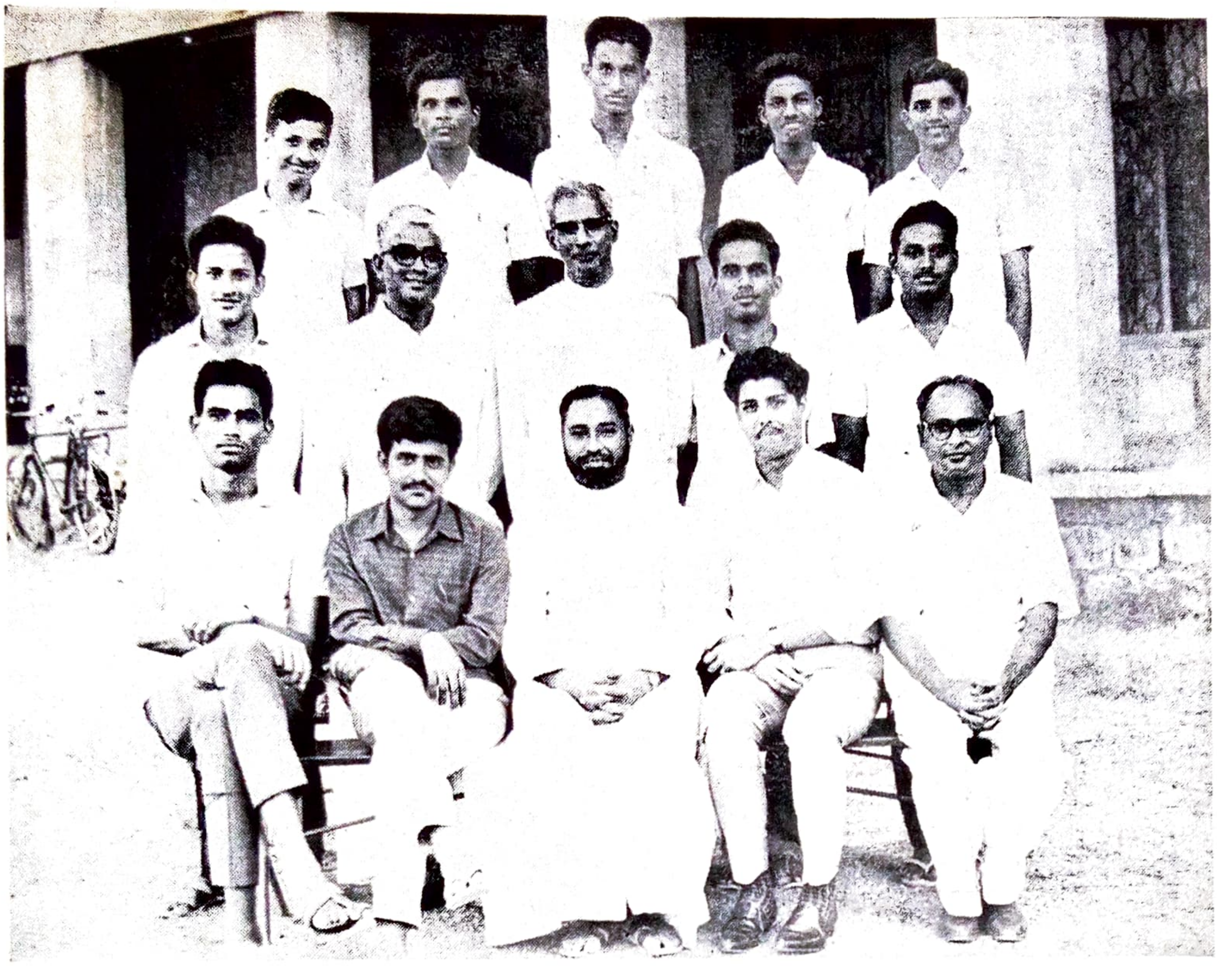

STUDENTS' COUNCIL

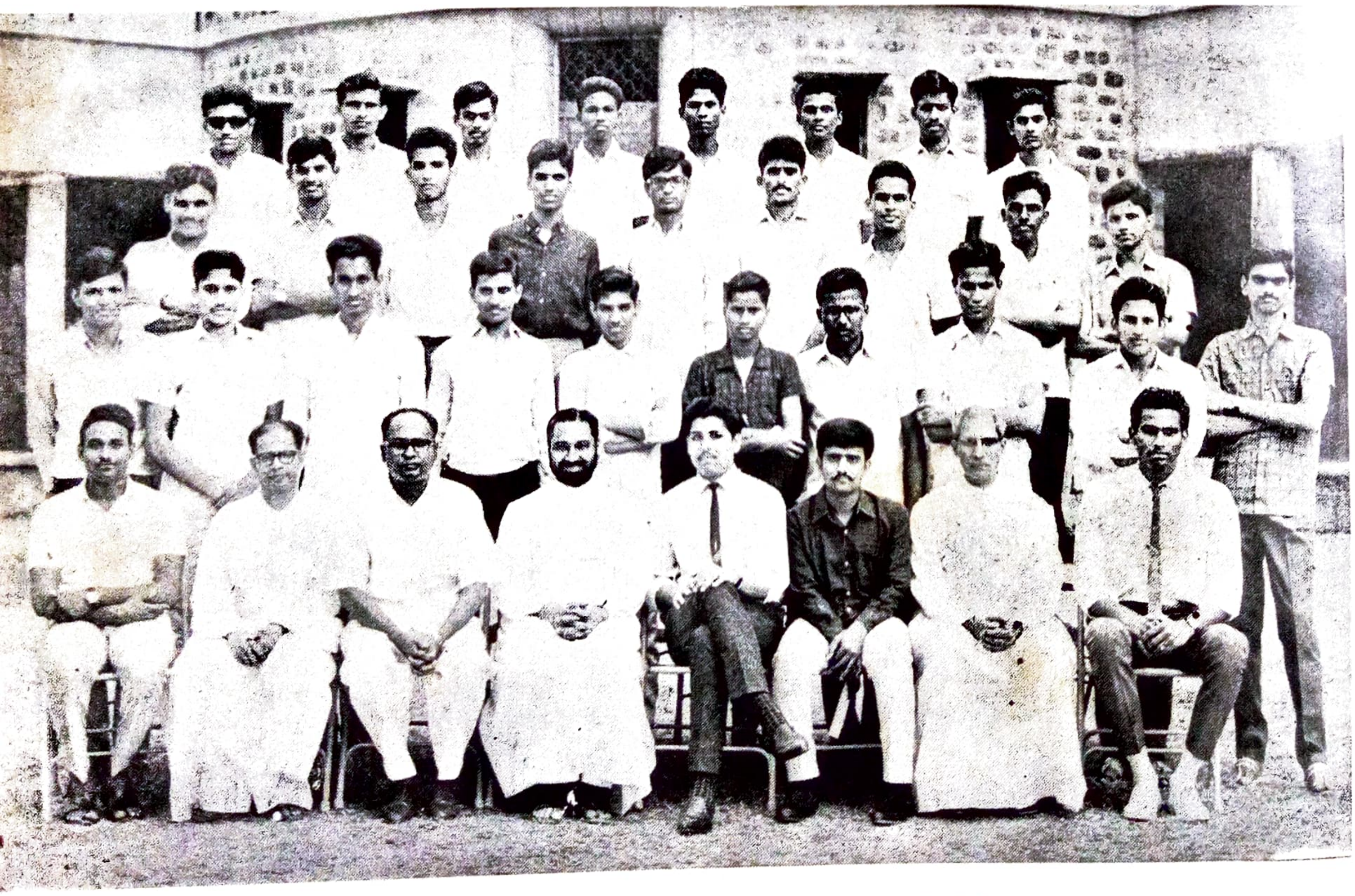

LOYOLA VOLUNTEER CORPS

కథ కాని కథ

ప్రయాణీకులకు తన వునికిని తెలియజేస్తూ రైలు బయలుదేరింది. సెకండ్‌క్లాసు కంపార్టుమెంట్‌లో సురేష్ బెడ్డింగ్‌పరచి "News week" మాగజైన్ తీసి చదవటంలో నిమగ్నమయ్యాడు. అది పూర్తిచేసి బెడ్‌మీదపడేసి కిటికీలోనుండి బయట చూస్తూ వుండి పోయాడు. కొంతసేపటికి తేరుకొని మాగజైన్‌కు కథలు, వ్యాసాలు వ్రాసిమ్మనిన వాడ్నుగారి మాట జ్ఞాపకంరాగా పెన్ను, కాగితం తీసికొని, తాను చూస్తున్నదే వ్రాయడం మొదలెట్టాడు.

రైలు ఘోషపెడుతూ. రెండు ఇనుపపట్టాలను కలుపుతూ పరుగుతీస్తూన్నది. దూరాన చెట్లు పచ్చని పొలాలు. కొండలు బ్యాక్‌గ్రౌండ్‌తో తిరుగుతున్నాయి. పచ్చని పైరుమీద తెల్లని పక్షులు ఎగురుతున్నాయి. సురేష్‌కు భావోద్రేకము కట్టలుతెంచుకొని ప్రవహిస్తున్నది. అంతే కీచుమని అరుస్తూ రైలు ఆగిపోయింది. "ఆదిలోనే హంసపాదు' కొంతమందికుర్రాళ్ళుఅల్లరిచేస్తూ పరుగెత్తుకొనివచ్చిపెట్టెమీదఏదోవ్రాస్తున్నారు. సురేష్ విద్యార్థులు స్ట్రయిక్‌చేస్తున్నారనుకొని కారణము అడిగితే "మా కాలేజీలో Co-education కావాలని సమ్మెచేస్తున్నాం" అని ఒక విద్యార్థి జవాబుచెప్పాడు. ఎలాగైతేనేం అరగంటసేపటికి రైలుబయలుదేరింది.

* * *

సురేష్ ఆంధ్రాయూనివర్సిటీలో M. Sc చదువుతున్నాడు. తండ్రి బలవంతం మీద 1st Semmester శెలవులకు విజయవాడ యింటికి బయలు దేరాడు. తండ్రి బలవంతం చేయడానికి కారణము లేకపోలేదు. అదే సురేష్ వివాదము. ఈ శెలవులలో కొడుక్కు నచ్చిన అమ్మాయినిచ్చి పెళ్ళి చేద్దామన్న పట్టుదలతో వున్నాడాయన. ఈ విషయంలో మాత్రం సురేష్‌కు పూర్తిగా స్వేచ్ఛ నిచ్చేశాడు.

* * *

రైలు అరచి అరచి కీచుమని ఆగిపోయింది. ఒక్కకుదుపుతో సురేష్ ఉలిక్కిపడి లేచాడు. Tap దగ్గరకువెళ్ళి మొహంకడుక్కొని టిఫిన్ కోసం కిటికి తెరిచాడు. అది కాకినాడ(పోర్టు)స్టేషను. సురేష్ కిటికి తీయగానే అప్రయత్నంగా "హల్లో ఆనంద్" అన్నాడు. ఆనంద్ సురేష్ స్నేహితుడు. అరిచినా లాభంలేక పోయే సరికి పెట్టె దిగి. వీపు తట్టి ఆశ్చర్యపరచి Canteenకు లాక్కుపోయాడు. Canteenలో ద్విత్వావధానం చేస్తూ పాత విషయాలెన్నో మాట్లాడుకున్నారు. తరవాత సంభాషణ మోహన్ అనసూయల మీదికెళ్ళింది. అనసూయ మోహన్‌ను వివాహము చేసికొన్నదని, వాళ్ళిద్దరు రాజమండ్రిలో నున్నారని సంవత్సరము క్రిందటి కబురు చెప్పాడు. సురేష్ తన మనస్సులోనే వారికి "శుభాకాంక్షలు" తెలిపాడు. రైలు కూతవినగానే శెలవు తీసుకొని కంపార్టుమెంట్ కొచ్చి పడ్డాడు, మోహన్, అనసూయలతో పాటు మనసు గతంలోకి పోయింది.

* * *

అపికాలేజీలో పి యు. సి. చదువుతున్న రోజులు. సురేష్, మోహన్ ప్రాణస్నేహితులు. ఆనంద్ వారితో కలిసి వుండేవాడు. అనసూయ గూడా వారితో బాటు పి. యు. సి. చదువుతుండేది. మోహన్, అనసూయ బంధువులు వాళ్ళిద్దరు ఒకళ్ళనొకళ్ళు ఏడ్పించుకొంటూ సరదాగా గడుపుతుండేవాళ్ళు. సురేష్ ఆడవాళ్ళ వరుసలో, మొదట మగవాళ్ళ బెంచీలో కూర్చుండేవాడు. మోహన్ మధ్యవరుసలో సురేష్ బెంచీకి మధ్య వరుసలో కూర్చునేవాడు. ఒకరోజు తెలుగులెక్చరరు ఆడపిల్లల్ని ప్రశ్నలు వేస్తుంటే సురేష్ వెనక్కు తిరిగాడు. ఆడవాళ్ళ మొదటిబెంచీలో వున్న అనసూయ కనుబొమ లెగరేస్తూ, కళ్ళను గుండ్రంగా చక్రాల్లా తిప్పింది. సురేష్ ఆమె కొంటెతనాన్ని భరించలేక వెనక్కి తిరిగాడు. అనసూయ స్వప్న సుందరి కాకపోయినా, అందగత్తె అనదగిన అందము గలది. తరువాత సురేష్‌కు మోహన్‌తో బాటు అనసూయతో గూడా పరిచయము గలిగింది.

ఆరోజు సురేష్‌కు బాగా జ్ఞాపకము. ఇంగ్లీష్ లెక్చరర్ నాంటిడేల్ చెప్తున్నాడు. అనసూయ text Book తీసుకరాలేదు, ఎదుటి బెంచిలోవున్న సురేష్‌ని అడిగింది. సురేష్ లెక్చరర్ చూస్తూండగానే

పుస్తకం అందించి తానువెళ్ళి మోహన్ ప్రక్కన కూర్చున్నాడు. లెక్చరర్ హేళనగా, "ఓహో త్యాగం" అన్నాడు. సురేష్ ఆ మాటలను ఊహించక, అప్రయత్నంగా అంతే వ్యంగ్యంగా "అవునండీ" అన్నాడు. అప్పుడు లెక్చరర్ కోపంతో వూగుతూ "గెటవుట్" అని అరిచాడు. సురేష్ మాటాడకుండా బయటికి వచ్చేశాడు. తరువాత ఆలోచించాడు తనకంత ధైర్యమొచ్చిందా? అని Evening Section కు సురేష్ మామూలుగానే క్లాసుకు హాజరయ్యాడు. అనసూయ తప్పుచేసిన దానిలా తలవంచుకుని పుస్తకం తిరిగి యిచ్చేసింది. ఆ నాటినుండి సురేష్ అనసూయ మరింత దగ్గరయ్యారు. మోహన్, సురేష్, అనసూయలు ముగ్గురూ కలిసి ప్రతిరోజు చాలా విషయాలు తర్కించుకుంటూ మాట్లాడుకునేవారు. అనసూయ మోహన్‌ను "బావా!" అంటూనే ఏడిపించేది. ఈ విధంగా సురేష్‌కు తెలియకుండానే అనసూయతో ఆత్మీయత పెనవేసుక పోయింది. సురేష్ మోహన్‌ను చూసి అసూయపడినా, తనకటువంటి ఆలోచన రావడం భావ్యంకాదని తనకుతానే సమర్థించుకొనేవాడు. తరువాత పరీక్షలు వ్రాయడం, ఫలితాలు తెలియడం గూడ జరిగిపోయింది. సురేష్ ఫస్టుక్లాసులోను, మోహన్ సెకండు క్లాసులోను, పాసయారు. అనసూయకు లాంగ్వేజెస్ మిగిలిపోయాయి. అనసూయ బాధపడగా, మోహన్ ఆమెను ఓదార్చాడు. సురేష్ తాను పాసయి వెళ్ళి ఆమెను ఓదార్చలేకపోయాడు.

సురేష్‌కు బి. ఇ. సీటు వచ్చినా విజయవాడలో బి. ఎస్.సి. చదువదల్చుకున్నాడు. విజయవాడ బయలుదేరి వెళ్ళే ముందురోజు అనసూయను, యింటికివెళ్ళి కలుసుకున్నాడు. అనసూయ వాళ్ళమ్మగార్కి పరిచయం చేసింది. సురేష్ నమస్కరించాడు. ఆమె చాలా నెమ్మదిగా, మర్యాదగా, ఆప్యాయతతో పలకరించింది. అనసూయ తాను సెప్టెంబరు పరీక్ష వ్రాస్తున్నట్టు చెప్పింది.

* * *

తరువాత సురేష్ బి. యెస్సి. చదువుతుండగానే, వాళ్ళ నాన్నగార్కి విజయవాడ transfer కావడం, అక్కడే స్థిరనివాసమేర్పర్చుకోవడం జరిగింది. సురేష్ అనసూయకు ఉత్తరం వ్రాయటంగాని, ఆమె నుండి ఉత్తరాలు రావడంగాని ఆగిపోయింది. కాని సురేష్ అనసూయగూర్చిన ఆలోచనలనుండి తప్పుకోలేకపోయాడు. అయినా మోహన్, అనసూయలనూహించుకొని తన మనస్సును సమాధానపరచుకొనేవాడు. సురేష్ తరువాత అనసూయ నాన్న డబ్బు ఆశతో అనసూయను మోహన్‌కివ్వడానికి ఒప్పుకోలేదని తెలిసింది. కాని అనసూయ తల్లిగారు మోహన్‌కిచ్చిచెయ్యాలని పట్టుదలతో నున్నట్లు తెలిసింది. సురేష్ అనసూయ తండ్రి అంత కుత్సితస్వభావుడనుకోలేదు. తరువాత ఆనంద్‌వల్ల తెలిసిందేయిది. అనసూయతల్లి పట్టుదల నెగ్గిందని, మోహన్ అనసూయలు దంపతులయ్యారన్న విషయం.

* * *

సురేష్ ఒక దీర్ఘమైన నిట్టూర్పు విడిచాడు. ఎవరి ఆలోచనలతో నిమిత్తంలేకుండ రైలు ఆగుతూ, బయలుదేరుతూ గోదావరి స్టేషన్‌లో ఆగింది. రైల్వే స్టేషన్ ప్రయాణీకుల హడావుడితో, పోర్టర్ల అరుపులతో, గార్డు విజిల్సుతో రణగొణ ధ్వనులతో నిండి వుంది. రైలుఆగిన రెండు నిమిషాలకో 25 ఏళ్ళ యువతి పోర్టరు పెట్టెపెట్టిన తరువాత ఎక్కింది. ఆమె తెల్లని వస్త్రములు ధరించి ముఖములోతప్ప దేహమంతా కళనింపుకొనియున్నది. అమె హ్యాండ్ బాగ్ తెరచి పోర్టరుకు డబ్బులు యిచ్చింది.

సురేష్ అప్రయత్నంగా "అనూ" అన్నాడు. అనసూయ మొదట ఆశ్చర్యపడిన గుండె దిటవు చేసికొని "నీవా సురేష్!" అని మాత్రం అనగలిగింది. తలుపు మూసి వచ్చి సురేష్ కెదురుగా బెర్త్‌మీద కూర్చుంది. రైలు తన కర్తవ్యము మరువలేదు. అనసూయ మొహములో నిరాశ, నిస్పృహ, నిర్లిప్తత పేరుకొని యున్నవి. వాటిని కప్పిపుచ్చడానికామె విశ్వప్రయత్నం చేసి ఓడిపోయిందనే చెప్పాలి. సురేష్ ఇంక భరించలేక పోయాడు. "అనసూయా! ఎక్కడికి వెళ్తున్నావ్?" జవాబురాలేదు. "మోహన్ ఏడీ?" అని అడగబోయిన వాడల్లా "మోహన్- - -" అని ముఖంలో పరిశీలనగాచూసి "అనూ!" అని గట్టిగా అరిచాడు. "సురేష్" అంటూ అనసూయ అతని వడిలో వాలిపోయింది. "మోహన్ ఆత్మకు శాంతి కలుగుగాక!" మనసులోనే అంజలిఘటించాడు సురేష్.

యం. నజుబుద్దీన్
బి.ఎస్.సి. (ద్వితీయ)

కరిగిన కల

ఆరోజు మా పరీక్ష రిజల్ట్సు పడ్డాయి. నేను యం. బి. బి. యస్. ఫస్టు క్లాస్‌లో పాసయ్యాను. నా ఘనవిజయానికి మా అమ్మా నాన్నలు ఎంతో మురిసిపోయారు. ఎంతోమంది మిత్రులువచ్చి, నన్నభినందించారు. నా ఆనందానికి అవధుల్లేవు. నా ఉత్సాహానికి, నిరుత్సాహం కలిగే మార్గమేలేదా పరిస్థితుల్లో. అవును....ఎందుకుంటుంది ?....వుండదు !....ఆ శుభ సమయమటువంటిది....

ఏదో "గుయ్" మంటూంది చెవిదగ్గర.

అయినా నేనేమీ పట్టించుకోలేదు.

మెడిసిన్ సీటుకోసం ఎంతోమంది "డొనేషన్స్" కడతారు. ఎంతమందినో మంత్రుల్ని కాకా పడతారు. చివరికి సాధించి (సీటు సంపాదించి) తమ పుత్రరత్నాన్ని "మెడికల్ కాలేజీ"లో చేర్పిస్తారు... మూడ్నెల్లు తిరక్కుండానే పెళ్ళిబేరం పెడతారు. ఇదంతా ఎందుకు ?....కట్నాలకోసమేగా ?....పాతిక వేలంటూ, ఏభై వేలంటూ మొత్తానికి వేలమీదే జరిపించేస్తారు పెళ్లి.

కట్నాలంటే నాకో సంఘటన గుర్తుకొస్తూంటుంది ?....ఒకరోజు సాయంకాలం మా గ్రామ ప్రెసిడెంటుగారు బహిరంగసభలో బాహాటంగా ప్రసంగిస్తున్నారు. "మెయిన్‌టాపిక్" "వరకట్న నిషేధం" గురించి...."ప్రసంగ పోర్షన్"....ఎవరిచేత వ్రాయించారో ! ఏమో .... మొత్తానికి బ్రహ్మాండంగా వినిపించారు. ఇక తరువాత రోజు చూద్దునుకదా?.... ఎవరో పెద్దమనిషీ, మా ప్రెసిడెంటుగారూ, మా వీధి చివరిన ఉన్న అరుగుమీద కూర్చుని పిచ్చాపాటి గడుపుతున్నారు. అందులో పెద్దమనిషి అంటున్నాడు. "ప్రెసిడెంటుగారూ ! అబ్బాయి; "ఇంజనీరుకోర్సు" పూర్తిచేశాడుకదా ! యిక పెళ్లి చేసెయ్యకూడదూ" అని ఇక మా ప్రెసిడెంటుగారి సమాధానం "అయ్యా పెళ్ళిచేసెయ్యాడానికి మరేమి అభ్యంతరం లేదు. అరవై వేలు కట్నమిస్తామంటూ, యిప్పటికి ఆరు సంబంధాలు వచ్చాయి. ఇంకో రెండు మూడు రోజులు ఓపికపడితే "లక్ష" వరకూ రాదా, అని".

అప్పటికి తెలుసుకో గలిగాను, నాయకులనీతి. అయినా, మా ప్రెసిడెంటుగారెంతలే ?....సముద్రంలో నీటిబొట్టంత !

మెడిసిన్ తొలిమెట్టుకే వేలైతే, మెట్లన్నీసాధించి కూర్చున్న నాకు లక్షలివ్వడంలో ఏమాత్రమూ అతిశయోక్తి లేదు. అందుకే, లక్షాధికారి లక్ష్మణయ్యగారు వాళ్ళ అమ్మాయిని మూడులక్షలతో ముచ్చటగా అందించడానికి ముందుకు వచ్చారు. కానీ!....అందుకు నేను నిరాకరించాను ?....ఎన్నాళ్ళనుండో, నే వేచియున్న ఘడియ ఆసన్నమైంది. నానాటికి ప్రబలమవుచున్న యీ వరకట్న నీచ పిశాచ సాంప్రదాయాన్ని అణిచివేయాలి. అదే నా ఆశయం. ఆ నాడే నా మనసుకు శాంతికూడా లభిస్తుంది. మా తల్లిదండ్రులకు ఒక్కగానొక్క కొడుకుని. అందుకేవారు నాతో ఏకీభవించారు. ఫలితంగా....నే ఏరి కోరుకున్న సరోజను వివాహం చేసికోబోతున్నాను పైసాకూడా కట్నం లేకుండా.

నేను సరోజను ఇంతగా లైక్ చెయ్యడానికి కారణం లేకపోలేదు. ఆమెకు అంతగా చెప్పుకోదగ్గ సిరి సంపదలు లేకపోయినా, ఏ లోటు పాటు లేకుండా సాఫీగా సాగిపోయే సంసార కుటుంబంలో జన్మించినస్త్రీ. అయినా ముస్తాబులకూ, షోకులకూ, ఏమంతా, ఎవరిముందూ తీసిపోదు, పైకి మాత్రం "కలవారి కూతురి"లా కన్పిస్తూంది. అందచందాలే సరోజకి స్వంత ఆభరణాలు. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే రత్నంలాంటి అమ్మాయి సరోజ.

మరలా "గుయ్" మంటూంది చెవి దగ్గర.

ఈ సారి తప్పిందికాదు. అటు తిరిగాను — — — అది గుయ్ కాదు! — — — "ఈ మంగళసూత్రాన్ని అమ్మాయి మెడలో కట్టండి" అన్నాడు పురోహితుడు,

అప్పటికి తేరుకున్నాను ఊహా గానంలో నుండి. పెళ్ళి పీటలమీద కూర్చునే యోచిస్తున్నాను. గత చరిత్రనంతా స్మృతి పథంలోనికి తెచ్చుకుంటూ.

భజంత్రీలు తమ విధ్యుక్త ధర్మాన్ని నెరవేరుస్తున్నారు. ఒకప్రక్క లౌడ్‌స్పీకరు "బంగారుబొమ్మ రావేమే — పందిట్లో పెళ్ళి జరిగేనే" అంటుంది.

అమ్మానాన్నలు నా వైపే చిఱునవ్వుతో చూస్తున్నారు. ముత్తైదువలు గతాన్ని స్మరించుకుంటూ ఏమో ? – – – బోసి నోర్లతో ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకుంటున్నారు.

నాకు గర్వంగావుంది – – – అవును, గర్వంగా వుండదూ? – – – నే నిప్పుడొక డాక్టర్ని – – – పైగా వరకట్నాన్ని నిషేధించి పెళ్ళిచేసుకుంటున్నాను.

పురోహితుడి చేతిలోనుండి మంగళసూత్రాన్నందుకుని, సరోజ మెడలో మూడు ముళ్లూ వేసేసాను. అంతే! పెళ్ళి జరిగిపోయింది.

*　　　*　　　*

ఆరోజు రాత్రి....

వెన్నెలరాత్రి నీలాకాశంలో చుక్కలు ముత్యాల్లా తళ తళ మెరుస్తున్నాయి దూరాన గున్న మామిడి గుబుర్లలో గుసగుసలాడుకుంటున్నాయి గువ్వల జంటలు. మెత్తని పరుపు. పరుపుమీద పచ్చని దిండ్లు పరుపునిండా తెల్లని మల్లియలు నన్ను జూచి నవ్వుతూ ఆహ్వానిస్తున్నట్లున్నాయి. నా మనస్సు మాత్రం, ఎక్కడో విహరిస్తూంది – – – ఎక్కడో కాదు! – – – సరోజమీదే – – –

నేను సరోజ రాకకోసం నిరీక్షిస్తున్నాను.

సరోజ, నా అందాలరాణి – – – నా ఐశ్వర్యపు మూట – – – ఆమె తల్లిదండ్రులు, ఎన్ని నోములు నోచి, ఎందఱి దేవుళ్ళను కొలిచారో కానీ, చక్కని పండును వాళ్ళ కడుపున పండించాడు ఆ కరుణామయుడు.

తలుపు తెఱచిన శబ్దమయింది.

నా ఊహలతో అప్రయత్నంగా అటు తిరిగాను.... అంతే! .. యాంత్రికంగా రెండడుగులు ముందుకు వేశాను....సరూ!....నా మాటలో లాలన....నా మనసులో....?

సిగ్గుపడినట్లుంది పాపం! లోనికి ప్రవేశించి, తలుపు గడియవేసి అక్కడే నిల్చుండిపోయింది.

బెనారస్ చీరె ధరించింది. అదే రంగులో ట్రింకిల్ జాకెట్టు. తలనుండి పిరుదలవఱకూ వ్రేలాడుతూ నన్ను పిలుస్తూంది నల్లని వాల్జెడ. జడనిండా, సంపెంగ, చామంతి, సన్నజాజిపూలు. మెళ్ళో ఒంటిపేట బంగారు గొలుసు. చేతులకు నైలాన్ గాజులు. కాళ్ళకు పసుపు. బుగ్గమీద పెళ్ళిబొట్టు. హిందూ సాంప్రదాయ ప్రకారం నుదుటను రూపాయికాసంత తిలకంబొట్టు. చేతిలో పాలగ్లాసు.

నా వర్ణనకి అంతేలేదు.

సరూ !

ఊఁ!.... అంటూ చేతిలోని పాలగ్లాసును నాకందించింది.

అంతే !....

ఎవరో తలుపుతట్టిన శబ్దమయింది.

అయినా నేను నిర్లక్ష్యంచేశాను

మరలా తలుపు "దబదబ"మని మ్రోగింది.

ఒక్కసారి త్రుళ్ళిపడి లేచాను. యాంత్రికంగా తలుపుదగ్గరకువెళ్ళి గడియతీశాను.

నా ఎదుటవున్న వ్యక్తి ఎవరో నాకేమీ బోధపడలేదు. గుడ్డివానిముందు దీపంవెలిగించి నట్లుగావుంది అప్పటి నా పరిస్థితి.

"ఏం ! అంత మత్తుగా నిద్రపోతున్నావా ?.... ఆ మాటల్లో అధికారం. చలామణవుతున్నది.

ఈసారికి యీ లోకంలోపడ్డాను. కళ్లునులుముకుని తేరిపారచూశాను !.... అంతే !.... నా మొహంలో కత్తివాటుకు నెత్తురుచుక్కలేదు! .... ఆయన! .... ఆయనే !.... ఎవరోకాదు ?.... మా హాస్టల్ వార్డెన్.

"ఇదినీకు నాల్గోసారి వార్నింగివ్వడం" రైజింగ్ బెల్" అయినవెంటనే యీసారి లేవకపోయినట్లయితే ఐ విల్ మేక్ యు టు ఫైన్" అని దులిపేసి పోయాడు.

నేను నిరాశగా, బ్రష్షూ, పేస్టూ తీసుకుని పైపు దగ్గరకు నడిచాను.

ఆ రోజు క్లాసులో నా ఆలోచనలన్నీ రాత్రి సంఘటనలమీదే.... సరోజ !........ సరోజ !........ ఎవరబ్బా !.... సరోజ, నామమే నాలో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోయింది. అసలు ఆ అమ్మాయి ప్రతిబింబమే నాలోనుండి దూరమయ్యింది. ఎంతసేపో తికమకలు పడ్డాను. కానీ.... ప్రయోజనం లేకపోయింది ఆ అమ్మాయి జ్ఞప్తికిరాలేదు.

ఆ అనుభవమే నాలో సుమారు నెలరోజులవఱకూ నిలుచుండిపోయింది. ప్రస్తుతానికి చాలావరకు మరిచిపోయానులెండి.

దడాల చంటబ్బాయి
పి. యు. సి.

తప్త హృదయ

గోడ గడియారం ఠంగ్, ఠంగ్‌మంటూ ఆరు సార్లు పలికింది. ఉదయం ఐదుగంటల నుండి ఎడ తెరిపి లేకుండా పనిచేసిన సూర్యభగవానుడు బాగా అలసిపోయాడు కాబోలు. పశ్చిమాద్రి మీదికి పవళించ టానికి పోతున్నాడు. గువ్వలన్నీ గూటిలోకి చేర సాగాయి.

అప్పుడే ప్రక్కింట్లోకి అడుగుపెడుతున్న నీరజ, "ఏమండీ అత్తయ్యగారూ! మరే మా అమ్మ వాళ్లే...." అంటూ ఏదో చెప్తూ లోపలికి దారితీసింది.

నీరజ వాళ్ళప్రక్కింటి అమ్మాయి పదిహేడేళ్ళుం టాయి. పి.యు.సి. చదువుతోంది. చక్కగా వదులుగ వేసుకున్న వాలుజడలో గుబాళించే గులాబీలు చూడ ముచ్చటగున్నాయి. కొట్టవచ్చే ముఖం బంగారంలా మిసమిసలాడే.యవ్వనపు పొంగులు, ఆమెలో ఉరకలు వేస్తున్నాయి. ప్రక్కింటివాళ్ళు వీళ్ళు ఎంతో చనువుగ, చుట్టాలకన్న ఎక్కువగా మెలగుతుంటారు. అందుకే సరాసరి లోపలికెళ్ళి పోయింది నిర్భయంగా.

కాని జానకమ్మ ఎక్కడా కన్పించలేదు సరికదా ఎదురుగా ఏదో ఆలోచిస్తూ పరధ్యానంగ వున్న కిరణ్ కన్పించాడు.

"కిరణ్ మీ అమ్మగారింట్లో లేదా ?" అంది నీరజ మృదువుగా.

"లేదు. పనేమిటో...." అన్నాడు విసుగ్గా.

"మరేంలేదు. మా అమ్మ వాళ్ళు గుళ్లోకె ళ్తున్నారు. మీ అమ్మకూడ వస్తుందనేమో కనుక్కో రమ్మంది."

"ఊ...." అన్నాడు ముభావంగా.

"సరే వెళ్తున్నా" అంటూ వెళ్ళబోయింది.

"ఆగు. అటు పద," అంటూ గదిలోకి దోవ చూపాడు. నీరజ గదిలో ప్రవేశించిందే తడవుగ తలుపులన్నీ మూసివేశాడు. బెడ్‌లైటు నుండి సన్నటి కాంతి మాత్రం వస్తోంది.

నీరజ బిత్తరపోయింది. "కిరణ్ ఏమిటీ పని. నువ్వు చేయబోయేది సభ్యతగాదు, సన్నొదులు," అంది అటు ఇటు చూస్తూ భయంతో.

"హు... చాల చక్కగా నటిస్తున్నావ్. నీవువేసే డ్రామాల్లో ఒక దృశ్యంలా లేదూ? భయపడకు నేను మానవతలేని మూర్ఖుణ్ణికాదు. నీవూహించింది కేవలం పొరపాటు. ఇన్నాళ్ళనుండి నన్నర్థం చేసుకో లేని దానివి నీవు. నేను నిన్ను బాగా అర్థం చేసు కున్నాను. నిన్నొక్క ముఖ్యమైన ప్రశ్న అడగాలి. మర్యాదగా తిన్నగా సమాధానం చెప్పు" ముఖంలో కోపం.

"ఏంటది?"

"మొన్నెందుకు నన్నలా అవమానించావ్. ఆ సూటీ పోటీ మాటల్తో నా మనసెందుకు చిత్రవధ చేశావ్? చెప్పు నీరజా, నీతో నేనేమన్నా అసభ్యంగా ప్రవర్తించానా? అనసవసరంగా ఏమైనా అన్నానా? చెప్పు నన్నెందుకలా నలుగురిలో నవ్వుల పాలు చేశావ్? నేనన్న మాటల్లో తప్పేమైనా వుందా? నీ ఆవేశానికి కారణం బహుశా నీకే తెలియదనుకుం టానుఎవరైనా "ఒకరికి ఒకరమ"ను కుంటూ ఎంతో ఆత్మీయులౌతారు.. లేకుంటే "ఎవరికివారే యమునా తీరే." అయినా నీ మంచికోరి, నీతో అలా వున్న మాటన్నాను. అంతేకాని నీ వెట్టాపోతే నాకేం. నువ్వె వరివో, నేనెవర్నో! ఛ.... ఇంత నారో మైండ్ వాళ్ళతో move అవటం కూడా తప్పే."

"కిరణ్. ఏదో తెలియని ఉద్రేకంలో. తొందర్లో నిన్ను చాలా బాధ పెట్టాను.నన్ను క్షమించు,"అంది నీరజ.

"క్షమించటానికి నేనెవర్ని. తర్వాత నీతప్పుకు నీవే బలై పోతావు. దయవుంచియింకెప్పుడూ నన్నాడి పోసుకోవద్దు. ఇక వెళ్లొచ్చు "అంటూ తలుపులు తీసాడు.

నీరజ ఉక్కిరి బిక్కిరై బైటపడింది. ఎదురుగా నీరజ వాళ్ళమ్మ వస్తోంది.

"ఏమే ఎంతసేపు పిలవాలి, వదినగారెక్కడికో వెళ్లారటగా. ఏం చేస్తున్నావిక్కడ!' దబాయించి అడిగింది. వాళ్ళమ్మ.

నీరజకు చటుక్కున ఓ ఉపాయంతట్టింది. "ఏంలే దమ్మానాకురెండు ప్రశ్నలుతెలీలేదు.కిరణ్ చేతచెప్పిం చుకుని యిప్పుడే వస్తున్నా. అంతలో నీవే వచ్చావ్. పరీక్షలుదగ్గరకొస్తున్నాయికదూ! నేను గుళ్ళోకివాటికి

రాను. చదవాల్సిందిచాలావుంది. "అంది టేబుల్‌పై నున్న రెండు పుస్తకాలు చూపుతూ వ్యంగ్యంగా తప్పుకుంది.

"బాగా చదువుకో తల్లీ. అదేగా మాకు కావాలిసింది. చూడు బాబూ. నీవింకా పెద్ద క్లాసుగా. అమ్మాయికి తెలీనివి.... అవికొంచెం చెప్తూవుండు నాయనా అన్నట్లు ఈ ఏటితో నీ చదువు పూర్తవుతుందటగా. తర్వాత నీరజను నీవు చేసుకోవాలి. మీ అమ్మవాళ్లతో మాట్లాడాంలే ఆ ....అదంతా తర్వాత ముందర బాగా చదవండి. ఆ విషయాలు మేం చూసుకుంటాంలే. రామ్మా, "అంటూ వచ్చిన దారినే వెళ్లిందావిడ.

నీరజ ఆవిడననుసరించింది.

కిరణ్‌కు ఒళ్ళు మండిపోయింది. ఛ.... నీరజనా తను చేసుకునేది. ఆమెకు చదువుండొచ్చు, అందం ఉండొచ్చు. కాని గర్విష్ఠి. భర్త తన చెప్పుచేతల్లో వుండాలని, అతనిపై ఆమె పెత్తనం చెలాయిద్దామని ఏవేవో వెర్రివూహాలు గల "నవయువతి" ఆమె. అసలు అందరి అభిప్రాయాలు వేరు, ఆమెవి వేరు.

తను ఆమెను పెళ్ళి చేసుకోమని తొందర పెడుతున్నానట. ఎంత అబద్ధం. మాటలు వేరు చేతలు వేరు నలుగురిలో తన్నొక క్రూరునిగా చిత్రించి వారందరూ తనపై కన్నెర్ర చేస్తే. తనొకర్తె విశాల నేత్రాలతో వినోదించటం ఆమెకో సరదా. పెళ్ళయితే తనమీద పెత్తనం చెలాయిస్తుందట ఛ....సిగ్గులేకుండా నోటికెలావస్తే అలా మాట్లాడేయటం పరిపాటయిపోయింది. యిదంతా మామూలేగా !" అనుకొని చల్లగాలికి బయటకు వెళ్లాడు కిరణ్.

మధ్యలో ప్రకాష్ కనబడి "ఏరోయ్, నీరజాలోలా? ఇదేం ఖర్మ. ఆమె ఎవర్నో ప్రేమిస్తున్నదట. మరి నిన్నేమో పెళ్ళిచేసుకుంటుందటగా, ఆమె ఉద్దేశంలో ప్రేమ వేరూ, పెళ్ళి వేరూనా ? ఆమెనే చేసుకుంటే ఇక ఇంట్లో పనుల్తో బయట దర్శనాలు కూడ కరువైపోతాయట్లుంది. కాలు జారినా తీసుకోవచ్చునుగాని నోరు జారితే తీసుకోలేం. ఎప్పుడైనా, పొరపాటున గూడ ఆమెను చేసుకుంటానని అనొద్దు, కావాలంటే ప్రేమించు. ఇదే నా సలహా. వస్తాను మరి," అంటూ వెళ్ళిపోయాడా మిత్రుడు.

"ఛ. ఎందరి నోళ్ళల్లో పడిపోయింది. అసలిదేం ఖర్మ. ఆరు నూరైనా, నూరారైనా ఆమెను చేసుకోటం కల్ల." అనుకొని మెల్లగా వెనుదిరిగాడు.

రోజులు దొరిపోసాగాయి, పరీక్షలన్నీ అయిపోయాయి. కాలేజీలకు శెలవులిచ్చేశారు. నీరజను కిరణ్ కిచ్చి పెళ్ళి చేద్దామని ఆలోచనలు సాగుతున్నాయి.

ఎవరూ లేని సమయం చూసి మెల్లగా కిరణ్ దగ్గరకు వచ్చి ఏదో చెప్పసాగింది నీరజ. "ప్లీజ్. నాకీ పెళ్ళి యిష్టం లేదని చెప్పండి. నేను మరొకతన్ని ప్రేమించాను. అతనే నా సర్వస్వం. నా మనసుఆయన కర్పితమైపోయింది. ఈ మాట కొంచెంచెప్పి సాయం చేయరూ." అభ్యర్థనగా, లాలనగా అడిగింది.

ఆమె బహువచన ప్రయోగానికి ఆశ్చర్యపడ్డాడు కిరణ్. "అరే. మొన్నటిదాకా నన్ను చేసుకుంటానని అందర్తో చాటావు ఇవాళ యిదేం పని. అందరూ ఏమనుకుంటారో, ఏమంటారో గ్రహించావా ? ఏది ఏమైనా సరే. నిన్నే చేసుకుంటాను. నీ ఆశలు పండిస్తాను. నిజం. మీ పెద్దలు, మా పెదలు సుముఖంగా వున్నారు. నీకు మాత్రం ఏ లోటూ రానివ్వన్లే, నివ్వు సత్యభామవు. నే శ్రీకృష్ణుండను." అంటూ హుషారుగా ప్లేటు మార్చేశాడు.

కిరణ్ చాల తేలిగా అంగీకరిస్తాడని ఉహించిన నీరజ నిశ్చేష్టురాలై పోయింది. "ఇంతకు పూర్వం నేనంటే మీకే మాత్రం యిష్టం వుండేది కాదు. నేనెట్లా వదులానా అని కలలు గంటున్న మీరిప్పుడిట్లా మాట్లాడతారేం?"

"అవును. అప్పటికాలం వేరు. ఇప్పటికాలం వేరు. ఆనాడు నేను నీకు కానాలి. నాకు నీవక్కర్లేదు. కాని ఈనాడు నాకు నీవు కావాలి. నీకు నేనక్కర్లేదు. చూశారా కాలం కాలం ఎంత చిత్రమైందో," అన్నాడు కిరణ్ వెక్కిరింతగ.

నీరజ యింకా పొడిగించింది. "నాకు మీ మీద యిష్టం లేదని తెలిసి కూడ నన్నెందుకు చేసుకుంటారు. ప్లీజ్ నాకీ సహాయం చేయండి. వారితో స్వేచ్ఛగ తిరగటానికి అవకాశం కల్పించండి. మీ మేలుమరువలేను. మీక్కావల్సిన సహాయం చేస్తాను. మీకేం కావాలన్నా యిస్తాను. ప్లీజ్. నాకా ఒక్క సాయం చేయండి," అంది దీనంగా.

"సరే. ఒక కల కంఠి కన్నీటి ఉసురు నాకేల? నీరజా, ఏది . ఒక్కసారి నీ యౌవ్వన సౌగంధికా

పరిమళాన్ని గుబాళింపవూ ! నీ హృదయ వీణనొక్కసారి మీటనిచ్చి, ఆ నులి వెచ్చని కౌగలిలో మూగ బాసలు నేర్పు. అంతకంటే నిన్నేమీ కోరను. అదే నాకు పవిత్ర ప్రసాదం ఆ తర్వాత నీయిష్టంవచ్చినట్లు చేస్తాను నీవాడించినట్లాడతాను మరి నా చిన్న కోర్కెనుతీరుస్తావుగదూ ! ఆపైన నీ ఇష్టం. ఆలోచించుకో ...." చాలా గంభీరంగా అన్నాడు కిరణ్.

నీరజ ఆలోచించసాగింది "కిరణేనా ఈ విధంగా కోరింది. తనశీలానికి మచ్చఏర్పడుతుంది. ఏమైనా సరే అంగీకరింపను. తగిన బుద్ధిచెప్తాను" అనుకుంది మనసు. అంతలో ఆమెలోని బుద్ధిఉవ్వెత్తుగ లేచింది. "శీలం. శీలం ఇవన్నీ మనంకల్పించుకొన్న దాటరాని గోడలు. సంఘంలోనున్న అవివేకతకు కారణం. కిరణ్‌తో వివాహం చేసుకుని విడాకులిచ్చాననుకుంటాను. అప్పుడది తప్పెట్లా అవుతుంది. అసలు మానవుడు పుటింది తప్పుల్లో, పెరిగేది తప్పుల్లోనే. కాబట్టి తప్పుచేయటం మానవహక్కు. పోనీ ఒకవేళ తప్పే అనుకుంటే, ఈ ఒక్కతప్పు తనది కాదనుకుంటే ఆపైన జీవితం తన ప్రియుడైన ప్రసాద్‌తో jolly గా గడచిపోతుంది. ఈ సమయం జారవిడుచుకుంటే మరిరాదు .... ఊ.. ఒప్పుకో...." ఆదేశించింది బుద్ధి మనసు వాదించలేక మూలకుజారుకుంది.

"ఎంతమంచివాడివి కిరణ్. నీకోరిక తప్పక తీరుస్తాను. మరినాకు ప్రత్యుపకారం చేస్తావుకదూ ఊ.." అంది నీరజ నిర్వికారంగా.

నీరజ పైటపట్టుకుని దగ్గరకులాగాడు కిరణ్ రసికునిలాగ. తీక్షణంగా నీరజ కన్నుల్లోకి చూచాడు. నీరజ భయపడింది. అసలాచూపులే వేరు. చూపుల్లో క్రూరత్వం, ముఖంలో ఉద్రేకం. దటీకితీసుకున్న ఆ చేతులోనే వెనక్కు నెట్టాడు. చేతులు దులుపుకుని ఆవేశంతో, "ఛీ.. నీదీ ఒక బ్రతుకేనా ? నీ సరదాల కోసం, నీకోరికలకోసంమానవత్వాన్నే తాకట్టు పెడతావా ? సిగ్గు, లజ్జ, చీము, నెత్తురు ఉన్న ఏ ఆడదీ, ముఖ్యంగా మనభారతావనిలో పుట్టిన ఏస్త్రీ ఆవిధంగా చేయదు. నీ మానాన్ని తృణప్రాయంగా యెంచావు.

మానం లేని స్త్రీ పశువుకన్నా హీనమని గురించలేకపోయావు. శీలంచెడిన ఏ స్త్రీ మళ్ళా జీవించాలని కోరుకోదు.

హు.... అసలు నీతీరేవేరు. మొదటినుండీ నిన్ను నేగమనిస్తూనే వున్నాను? మగవాడితోపాటు సమాన హక్కులు కావాలి. భర్తనెలా లొంగదీసుకోవాలి అన్న విషయాలపై మహిళాసంఘాల్లో బల్లగుద్ది చెప్పినట్లుకాదు. నిజజీవితంలో మనం నిజాయితీలతో ఎంత వరకు బ్రతుకుదామన్న ప్రశ్న ప్రతి మనిషి హృదయాలయంలో మారుమ్రోగాలి. ఆ నీతేలేనినాడు వాడు మనిషేకాదు.

మొదట్లో నేను నీకోదేవుడిలా కన్పించాను. నా చుట్టూ ఆశాసౌధాలు నిర్మించుకున్నావ్. ఆ సౌధాల పంజరాల్లో నన్ను బంధించాలని ప్రయత్నించావ్. కాని నీఆటలు నాదగ్గర సాగలేదు.ఆతర్వాత ధనికుడు. నాటకాల ప్రియుడైన ప్రసాద్‌మీదకు మరల్చావు. నీ వూహల ప్రవాహాన్ని. అది తప్పని సలహా ఇచ్చినందుకు నన్ను సాధించావు. ఇప్పుడు నేను నీకో ప్రతిబంధకాన్ని. పాపం ఇంట్లోవాళ్ళ కేంతెలుసుని వాళ్ళుమాత్రం ఎన్నిటకని కాపలా కాస్తారు. వాళ్ళ గొడవల్లో వాళ్ళు. ఏదో ఒకింటి కోడల్ని చేద్దామని ! తహ తహ లాడారు. నా కి ద్దా మ ను కు న్నా రు. ఇప్పుడు నీ పని "అడకత్తెరలో పోకచెక్క" లా అయింది, దీంట్లోనుండి బయటపడటానికి నీ శరీరాన్ని నాకు సమర్పించదలచావ్. ఒకసారి దేవునికి సమర్పించిన పూలు, రెండవసారి దేవతాపూజకు పనికిరావు. ఈ మాత్రం విషయాన్ని గ్రహించలేని అమాయకురాలివి. కాదు గర్విష్ఠివి.

ఈ మాటలన్నీ నన్నని, నాకు బుద్దిచెప్పాల్సిన తరుణం యిది. కాని తలక్రిందులైపోయింది. మరి నువ్వెందుకు నన్నిలా కోరావని అడగవచ్చు. కేవలం నీబుద్ధిని పరీక్షించటానికే యిలా కోరాను. నువ్వునా భావిజీవిత భాగస్వామిగ అవ్వటం నాకేమాత్రం యిష్టంలేదు, అప్పుడూ ఇప్పుడూను.

నీయిష్టంవచ్చిన వాళ్ళతో పెళ్ళిచేసుకుని సుఖంగా జీవించు. లేనిపోని వెఱ్ఱివూహలు పెంచుకోవద్దు. ఒక్కసారి కాలు జారిపోయి తప్పటడుగు వేశావో యిక జీవితం బాగుపడటం కల్ల. నీమీద నాకేవిధమైన రాగద్వేషాలూ లేవు. ఇదే నా సలహా వెళ్ళు. నీయిష్టం వచ్చినట్లు చేసుకో," అని ప్రక్కకు వచ్చేశాడు కిరణ్.

నీరజ కుపితయై కూలిపోయింది. ఛోరున ఏడ్చింది. నాకన్ను తెరిపించావు కిరణ్. ఇవే నీకు నా ధన్య

వాదాలు. నన్నపార్థం చేసుకోవద్దు" అని చేతులు జోడించి దించిన తల ఎత్తకుండా వెళ్ళిపోయింది నీరజ.

* * *

ఆకాశాన నల్లని ఏనుగు గుంపు వెళ్తోందా అన్నట్లు కారుమేఘాలు దట్టంగా వ్యాపించాయి. ఉరుములు ఫెళ ఫెళ ఉరుముతున్నాయి. కన్నుతెరచి మూసే లోగా మాయమయ్యే విద్యుల్లతలు వింతగ మెరవ సాగాయి. ఆ గాఢాంధకారంలో హోరున ఈదురుగాలి వీస్తోంది. చిటపట చినుకులు చిన్నజల్లుగ మారాయి.

"నిర్మలా. ఆ ఫ్రంట్ డోర్ వేసెయ్యి. జల్లు పడుతున్నట్లుంది," అన్నాడు కిరణ్ రేడియో వాల్యూమ్ తగ్గిస్తూ.

"అట్లాగే," అంటూ గుమ్మందగ్గర కెళ్ళింది. కాని తలుపు వేయలేకపోయింది. వరండాలో ఎవరో పసికందు కెవ్వు కెవ్వున ఏడుస్తున్నాడు. వెంటనే వరండాలో లైట్ వేసింది. పాపం ఆ చిన్నారి పాప డొక్కడు చలికి వణికిపోతున్నాడు.

ఎఱ్ఱగా బొద్దుగా వున్నాడు. చిన్న టెర్లిన్ చొక్కా, కట్ డ్రాయరు మాత్రం వున్నాయి. ప్రక్కన ఎవరూ లేరు. క్రిందపడ్డ చినుకులు చిందీ పిల్లవాడిమీద పడసాగాయి.

వెంటనే, "ఏమండీ." అని భర్తను పిలిచింది నిర్మల ఏంచేయాలో తోచక.

కిరణ్ వెంటనే ఆత్రంగా వచ్చి విషయం తెలుసు కున్నాడు. పిల్లవాడ్ని లోపలకు తీసుకొచ్చాడు."పాపం ఎవరో ఏమో," అన్నాడు కిరణ్.

"ఏమోనండి నాకూ తెలీదు. ఆదేవుడే మనకీ బిడ్డను ప్రసాదించాడు. ఎవరిపాపో పాపం. మన బాబుతోపాటే వుంటాడు. మనమే పెంచుకుందాం.ఎవ రైనా వచ్చి అడిగితే యిద్దాము. అంతవరకు.... ఏమంటారు. ..చెప్పండి...."అంటూపిల్లవాడి చేతులో ఒక బిస్కెట్ పెట్టింది.

"అట్లాగేకాని, ముందర కాసిని పాలు "స్టౌవ్" మీద పెట్టు అంతలో నేనీ తడిగుడ్డలు మారుస్తాను," అంటూ బటన్స్ విప్పి తీయసాగాడు.

నిర్మల వంటింట్లోకి దారితీసింది.

పొనడి కట్ డ్రాయరు విప్పాడు. చొక్కాకూడ తీయసాగాడు. ఆ చిన్ని జేబులో ఏదో ప్లాస్టిక్ కవరు చేతికి తగిలింది. వెంటనే బయటకు తీశాడు. ఆత్రుతగా దాంట్లో వున్న కాగితం విప్పి చదువసాగాడు.

ప్రియమైన కిరణ్‌కు,

మీరాబిడ్డను దగ్గరకు తీసుకున్న తర్వాత ఈ లెటర్ చూస్తారనే ఆశతో వ్రాస్తున్నాను. ఇది నా హృదయంలో మండే ఆవేదనజ్వాలలకు మూరురూపం.

ఆ నాడు ఒకర్ని చూసి అపహాస్యం చేయటమేనాకు తెలిసిన విద్య. ఈనాడు, నన్నుచూసి లోకం వ్రేలెత్త కుండావుంటే చాలని తపిస్తున్నాను.

నీనా రోజు నాకు కనువిప్పు కలిగించావు. అది నా జన్మలో మరువనిరోజు. ఆ రోజునుండి నా జీవితం మరోమలుపు తిరిగింది.

ఆ ప్రసాదే నా జీవన శోభ అని భ్రమించాను. అతనికి నా సర్వస్వం అర్పించాను. అతని తియ్యని మాటలో ఉవ్విళ్ళూరాను. అతనికి నాటకాలపిచ్చెక్కువ. దాంతో లేనిపోని అలవాట్లకు లోనయ్యాడు. నా జీవిత కుసుమాన్ని, ఆఘ్రాణించి అనుభవించి నిర్దాక్షిణ్యంగా అవతలపారేశాడు. నా జీవితం, దేవుడులేని కోవెలగా మారింది. జ్యోతికళ కలేని గృహమైపోయింది.ఏదైనా తనదాకా వస్తేగాని తెలియదంటారిందుకేకాబోలు.

ఆనాడు, అసహనంతో నిన్నర్థంచేసుకుంటానికి ప్రయత్నించలేకపోయాను. ఈనాడు, ఎంతో సహ నంతో ప్రసాద్‌ను అర్థంచేసుకుంటానికి యత్నించి విఫలురాలినయ్యాను.

నేనప్పటి నీరజను కాదు కిరణ్. నా మనుగడే నన్ను మార్చివేసింది. అప్పుడు నీవన్నమాటలు నాలో మారుమ్రోగుతున్నాయి. పతి ఆదరణలేని స్త్రీ అడవి గాచిన వెన్నెలలాంటిదని నేడు గ్రహించాను. ఆ నాడే ఆత్మహత్య చేసుకుందామనుకున్నాను. కానీ నాలో ఊపిరిసల్పుకుంటున్న నాబిడ్డ దాని కడ్డుపడ్డాడు. ఆ బిడ్డను నీ చేతుల్లో పెడుతున్నాను ఆ పసికందు భారం నీవు వహిస్తావనే ఆత్మధైర్యం నా కుంది.

దిక్కులేని నా బిడ్డకు నీవే దిక్కు. ఈ పాడువాతా వరణంలో ఆ పసిపాప భవిష్యత్తు నాశనమైపోతుంది. అందుకేగుండెనురాయిచేసుకుని ఈవిధంగాచేస్తున్నాను.

దీనురాలిగ అర్థిస్తున్నాను. పాపిగ ప్రార్థిస్తున్నాను

నిర్మలకు నా వందనములు.

హు....ఆత్మహత్య మహాపాతకమంటారు. అది చాల తప్పేమో. నాబోటివారికి భగవంతుడు చూపిం

N. C. C.

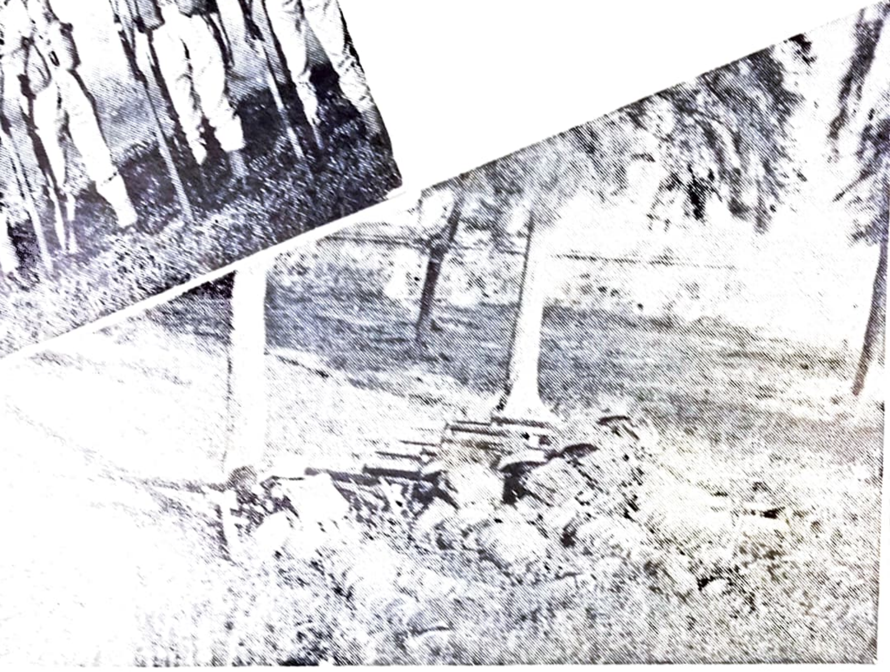

IN

ACTION

N. C. C. UNDER OFFICERS

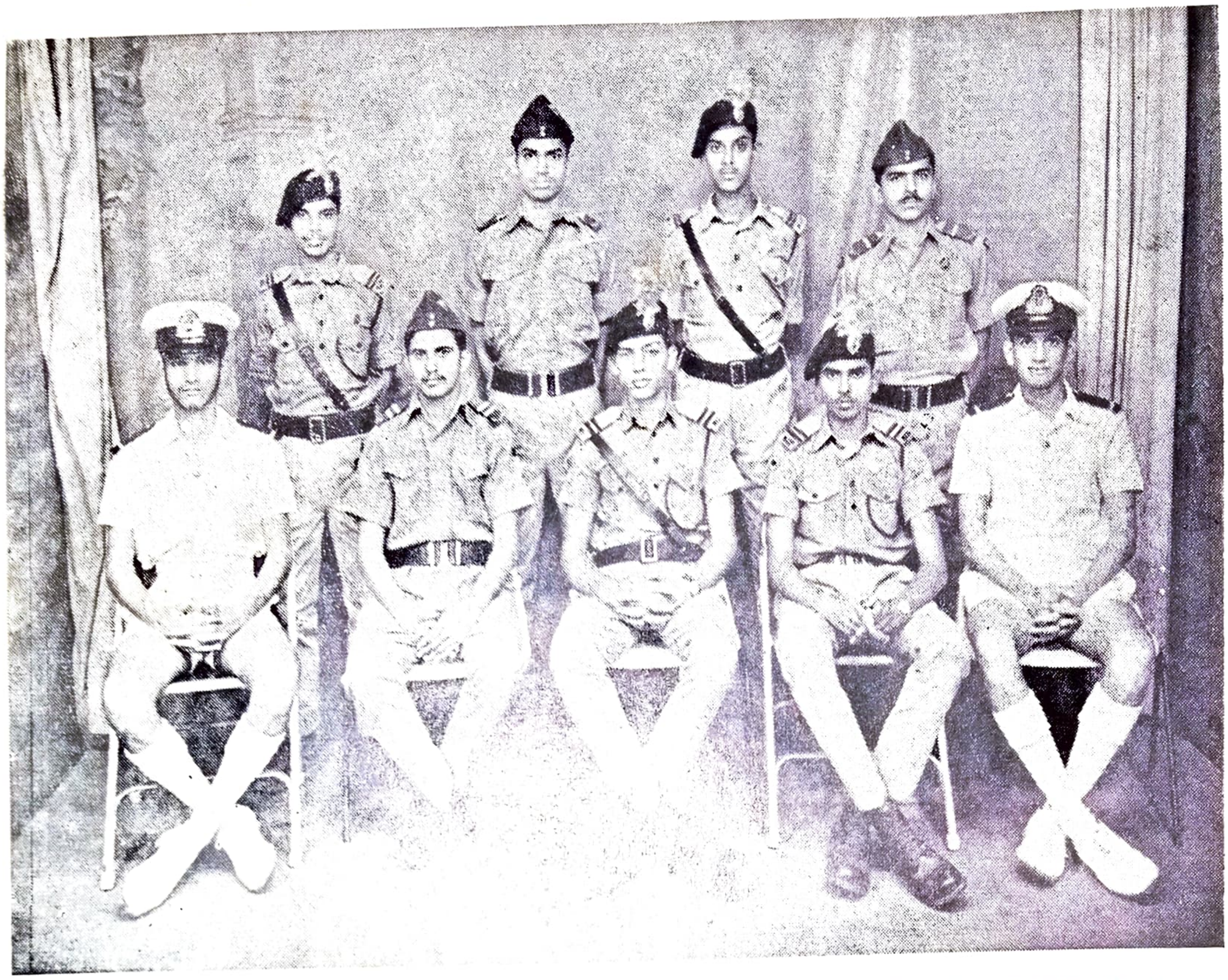

Standing: *(L to R)* S/UO. G. V. B. K. Murty, W/O. Nauroji Reddy, S/UO. Y. Satyanarayana, J/UO. V. Nageswara Rao.

Sitting: *(L to R)* Cdt./Capt. K. M. Visvanathan, S/UO. P. B. S. Choudary, B/UO. Md. Riazuddin Ahamed, S/UO. M. Devasahayam, Cdt./Capt. V. Sridharan.

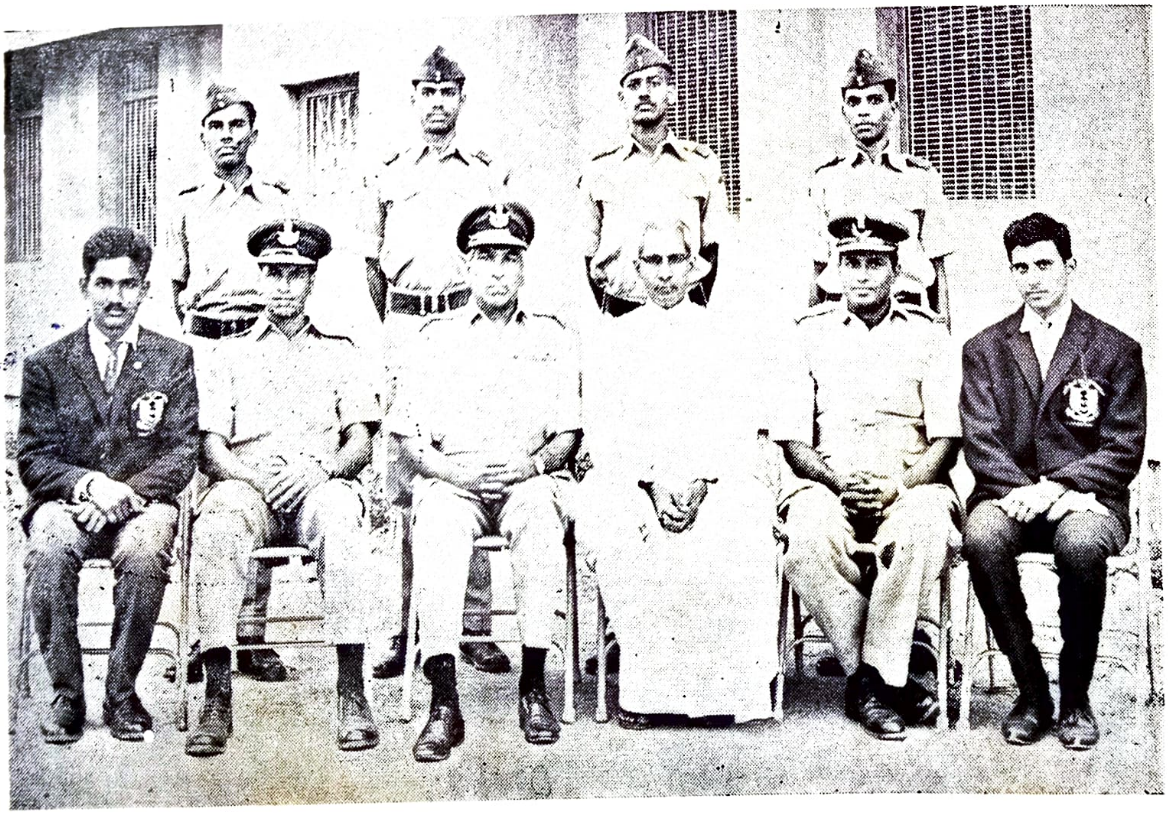

AIR WING - 'C' Certificate holders

చిన ఒకే ఒక మార్గం అది. అందులోను ఎంతో హాయి వుందనిపిస్తోంది కిరణ్.

నీవు మొత్తం చదివేసరికి నే నీ లోకపు సరిహద్దును దాటేసివుంటాను. దాటేముందు మిమ్మల్ని మరొక్కసారి తలచి అంజలి ఘటిస్తాను.

తప్పులున్న మన్నిస్తావు కదూ ?

ఇట్లు
నీ సానుభూతి నర్థిస్తున్న తోబుట్టువు,
"నీరజ"

కిరణ్ కళ్ళల్లో విషాదాశ్రువులు చక్రాల్లా తిరిగాయి. "పాపం అమాయకురాలు, తప్తహృదయయై జీవితం బలిచేసుకుంది" అని నిట్టూర్చాడు. వెంటనే కాగితాన్ని మడతపెట్టేశాడు.

మెల్లగా నిర్మల అంది పుచ్చుకుంది. "నేనూ చదివాలేండి పాపం, ఆమె చాలా తొందరపడింది. నా మనసంతా ఎదోలావుంది, ఈ పాప మన పాపే. ఇప్పుడు మనకిద్దరు పిల్లలు. ఇద్దరూ రెండు కళ్ళు. ఇదుగో పాలుపడతా నిటివ్వండి," అంటూ దగ్గరకు తీసుకుంది.

"ఎంత మంచిదానివి నిర్మలా!" అన్నాడు కిరణ్.

లోకం పోకడ తెలియని ఆ చిన్నారి పాపడు అమాయకంగా నవ్వాడు.

పరాశర శేషశాయి
బి. ఎస్‌సి. (ద్వితీయ)

ప్రేమ హృదయంతోనే తిలకిస్తుంది: నేత్రాలతో కాదు. —షేక్స్‌పియర్

చెడ్డవాడు తన మిత్రులకు చూపే దయకంటే ఎక్కువ జాలిని మంచివాడు తన శత్రువు పట్ల చూపుతాడు. —బిషప్‌హాల్

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

5-36

నడుస్తున్న - చరిత్ర

"ఒరేయ్ సోములు ! క్రొత్తగా వచ్చిన ఆ చిన్న ఆఫీసరు రామంగారా చివరిగదిలో ఉంటారు. పోయి పిలుచుకురా" సీనియర్ ఆఫీసరు సత్యంగారి కంఠం.

"సత్యంగారూ నన్ను పిలిచారట దేనికి?" అంటూ రామం వచ్చాడు.

"నేను వారం రోజులవరకూ సెలవు పెట్టాను. మన ఆఫీసులో వారంరోజుల క్రితం ఇద్దరు గుమాస్తాలను తీసివేసారు గదా, వాటికి దరఖాస్తులు పెట్టుకోవటానికి గడువు ముగిసింది. మీరు వెంటనే ఇంటర్వ్యూ జరిపి అవి రెండూ భర్తీ చేయాలి. అభ్యర్థులకు ఈ దరఖాస్తులలో వున్న క్వాలిఫికేషనులన్నీ ఉన్నాయో లేదో? వాళ్ళకున్న సర్టిఫికేట్లను చూచి ఎన్నిక చేయాలి" అంటూ ఇంకా ఏవేవో వివరాలు చెప్పి దరఖాస్తుల కట్టను చేతికిచ్చాడు.

మరునాడే ఇంటర్వ్యూ జరిపితే ముప్పయిమంది దరఖాస్తుదారులకు పదిమంది అభ్యర్థులు హాజరయారు వారిలో ఒక్కడు తన ప్రశ్నలకు తృప్తిగా జవాబులిచ్చాడు. వాళ్ళందరూ సర్టిఫికేట్లతోపాటుగా సిఫార్సు పత్రాలను, వందరూపాయల నోట్లను జాగ్రత్తగా కాగితపు మడతల్లో భద్రంగా ఉంచారు. ఒక సిఫార్సు పత్రాన్ని చూచి దాంట్లో వున్న విషయాన్ని చూచి అసహ్యించుకొన్నాడు. అన్ని పత్రాలు అందమైన లెటర్‌పాడ్ కాగితాలపై వ్రాసి వుండగా ఒక ఉత్తరం మాత్రం ముత్యాల్లాంటి అక్షరాలతో మామూలు కాగితంపై వ్రాయబడివుంది. దాని ప్రత్యేకత ఏమిటో అని చదివాడు.

అధికారులకు. నమస్కృతులు,

నేను ఒక సాధారణ కుటుంబంలో పుట్టి తల్లిదండ్రులతో పాటు కష్టపడుతూ వీలు కలిగినపుడు చదువుతూ తక్కువ మార్కులతో పాసయ్యాను. ఇదే ఉద్యోగానికి నా కంటే ఎక్కువ చదువు, ఆస్తి కలవారు పోటీ చేస్తున్నారు. ఇంతవరకూ నేను ఇంటర్వ్యూకి వెళ్ళినచోటల్లా నాకు కావలసిన అర్హత లున్నాయని, అందరూ వందలకు వందలు కానుకగా ఇస్తూవుండగా తాను కనీసం వందైన ఇవ్వకపోతే ఉద్యోగం ఇవ్వలేమనీ చెప్పారు. అదే ఉద్దేశ్యంతో నేనీ సారి కొంత కష్టపడి, కొంత అప్పుచేసి నూటయాబదిరూపాయలు కానుకగా అందచేస్తున్నాను. అందరు అధికారులు లంచాలు తీసుకొంటారని నేననుకోను. మీకా అలవాటు లేకపోతే నన్ను క్షమించి, నన్ను వేరొక ఇంటర్వ్యూకి వెళ్ళవలసిన అవసరంలేకుండా చేస్తారని ఆశిస్తూ,

ఇట్లు
కృతజ్ఞతలతో

* * *

ఇంటర్వ్యూలో తనకు నచ్చిన ఏకైక వ్యక్తి ఇతడే· ఇటువంటి పరిస్థితులలో లంచం ఇవ్వడం అతని తప్పుగాదనీ గ్రహించి ఒక ఉద్యోగాన్ని అతనికిచ్చి సొమ్ము తిరిగిచ్చివేసాడు. రెండవ అభ్యర్థిని ఎంత ఆలోచించినా నిర్ణయించుకోలేకపోయాడు. అందరూ టిప్ టాప్‌గా, ప్రజా ప్రతినిధుల సిఫార్సు పత్రాలతో రెండునుండి ఐదువందల వరకూ లంచాలిచ్చినవారే. అంత పెద్ద తాహతుగల వాళ్ళీ వందరూపాయల ఉద్యోగానికి ఎందుకొచ్చారో అర్థంకాలేదు.

* * *

"ఇంటర్వ్యూలో నా కొకే వ్యక్తి నచ్చాడు. అతని కొక ఉద్యోగం ఇచ్చాను. ఇదిగో మిగిలినవాళ్ళ దరఖాస్తులు, సర్టిఫికేట్లు, సిఫార్సుపత్రాలు. వాళ్ళంతాబాగా ఆస్తి వున్నవాళ్ళలా ఉన్నారు. లంచాలు కూడ బాగా పట్టుకొచ్చారు" అంటూ అవన్నీ సత్యానికిచ్చాడు.

అవన్నీ బాగా చూచి "మీ రిలా అయితే ఈ ఆఫీసులో ఎన్నాళ్ళో పని చేయలేరు. అసలీదేశ లోనే బ్రతకలేరు. నేనూ ఉద్యోగం వచ్చినక్రొత్తలో మీ వలే నీతి పాఠాలు వల్లె వేసాను. అనుభవంమీద తెల్సుకొని లంచాలు అడగకపోయినా, ఇచ్చినవాటిని కాదనకుండా తీసుకొంటున్నాను. అభ్యర్థులిచ్చిన ఈ నాలుగువేలు మీరెంత కాలంలో నీతిగా సంపాదించగలరో ఆలోచించండి. ఉద్యోగం ఇవ్వటం అంటే వేలంపాటలా

వుంది. ఎక్కువ లంచం ఇచ్చినవాడికి ఉద్యోగం ఇస్తే తప్పనే వాడే లేడు. ఇప్పుడదే పెద్ద క్వాలిఫికేషన్" అంటూ తన అనుభవసారాన్ని చెప్పి డబ్బు జేబులో పెట్టుకొన్నాడు సత్యం.

రామం ఇంటికి వెళుతూ మనసు సరిగా లేక సైకిలుపై వాహ్యాళికి ఊరుబయటకు వెళ్ళుతున్నాడు. ఊరుదాటినతర్వాత ఒక పెద్దమనిషి, ఇంటర్వ్యూలో కనపడిన అభ్యర్థి, పాలెగాడితో పొలం చూస్తున్నారు. తనువాళ్ళ సమీపానికి రాగా వాళ్ళు చూడటం మాని రోడ్డుపైకొచ్చి నిలబడ్డారు. రామం తల వంచుకొని నెమ్మదిగా వెళ్ళి పోతుండగా పెద్దమనిషి సైగ నను సరించి పాలేరు సైకిల్ని గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. రామం సైకిలు దిగి ఎందుకన్నట్లు చూసాడు.

"ఎంత ఆఫీసరైతే నేను యమ్. యల్. ఎ. గారి బావమర్దినని, ఈ మున్సిపాలిటీ కౌన్సిలర్‌నని తెలిసి కూడ నమస్కారం పెట్టకుండా పోతావా ? అది అలా వుంచు; మా అల్లుడికి ఉద్యోగం ఇవ్వకుండా ఒక అనామకుడికి ఉద్యోగం ఇచ్చావా? పోని రెండవది ఎందుకియ్యలేదు? నీవు లంచం తీసుకోకపోతే మంచిదే. కానీ ఆ ఉద్యోగాలు రెండూ మా అభ్యర్థుల కొరకే సృష్టించబడినవి. ఇంతకుముందు వాళ్ళు చివరలో మా మాటవినకపోతే మేమే తీసివేయించాం. మా ఫైళ్ళన్నీ ఆ ఇద్దరి ద్వారానే కదలాలి. అందుకే దానికంత పోటీ, అంత ఎక్కువ లంచాలు ఆ స్థానాలలో కూర్చునే దెవరైనా మొదట మా పనులే జరగాలి. కొత్త అభ్యర్థిని అప్పుడే ఒప్పించాము. మా పని చెయ్యకపోతే శిక్షించటానికి తగిన ప్రణాళిక గూడ తయారయింది. సత్యం మావాడే కాబట్టి రెండో ఉద్యోగం మాదే. ఇకముందెప్పుడైన ఇలాంటి పనులు చేసినా, మాపనులు చేయకపోయినా ఉద్యోగానికి ఉద్వాసనే. కాదు, ప్రాణహాని కూడ జరుగగలదు. నీతి అంటూ ప్రేళ్ళాడకు ఏ ఎండకా గొడుగుపడితే సత్యంలా నీ ఉద్యోగం కూడ శాశ్వతంగా వుంటుంది. ఇదే "నీకు ఆఖరి హెచ్చరిక. జాగ్రత" అని గుడ్లురిమి చూస్తూ వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ రాత్రి ఎంత ప్రయత్నించినా నిద్రరాలేదు. మనసులో సంఘర్షణ. జరుగుతోంది. ఈ ఉద్యోగం లేకపోతే నీవు దిక్కులేని పక్షివి, తల్లి దండ్రుల నెలా పోషిసావు ? అనురాగ దాంపత్యానికి భార్య కోరికలు తీర్చాలి లేకపోతే ఇల్లు నరకమే. కోరికలు తీర్చాలంటే చీరలు, నగలూ ఎట్లా కొంటావు ? పుట్టబోయే సంతానానికి విద్యాబుద్ధు లెట్లాచెప్పిస్తావు ? ఇవన్నీ నెరవేరాలంటే అదృష్టవశాత్తు లభించిన ఉద్యోగాన్ని శాశ్వతం చేసుకోవాలి. ఈ రోజుల్లో ఎంత లంచం ఇచ్చినా ఉద్యోగాలు దొరకటం కష్టం. కాబట్టి సత్యంలా మారిపోయి ఉద్యోగాన్ని శాశ్వతం చేసుకో. ఛీ ఆ నీచపు బ్రతుకు బ్రతకనంటావా సరే నీ తల్లి దండ్రుల నెవరు పోషిస్తారు ? నీ భార్యనిన్ను ప్రేమగా చూస్తూ దైవంగా ఆరాధిస్తుందా ? నీ సంతానానికి విద్యాబుద్ధులు వస్తాయా ? నీవు ఆరోగ్యంగా, హాయిగా ఉండగలవా ? ఈ ప్రశ్నల్ని వినేటప్పటికి రామం వణికి పోయాడు. "వద్దు వద్దు వీళ్ళ కోసమయినా నే మారిపోతాను. ఏ ఎండకా గొడుగు పడతాను. ఉద్యోగాన్ని శాశ్వతం చేసుకొంటాను. ఇకనుండి నేను క్రొత్తరామాన్ని" అంటూ నిశ్చయం చేసుకొన్నాడు.

రెండురోజులు పోయిన తర్వాత చూస్తే, ఆ పెద్దమనిషి తనచే ఎన్నిక చేయబడిన అభ్యర్థి చేతనూ, ఆయన అల్లుడైన రెండవ అభ్యర్థిచేత ఏవో ఫైళ్ళు తిరగవేయిస్తున్నాడు. ఆయన్ని చూసి ఉద్యోగం శాశ్వతం చేసుకోవడానికని కొత్త రామం చిరునవ్వుతో "శుభోదయం" (గుడ్ మార్నింగ్)అన్నాడు తర్వాత చాలసేపు అవి యివి మాట్లాడు కున్నారు. ఇటువంటి రామంలు నడుస్తున్న చరిత్రలో ఎంత మందున్నారో ?

నంద్యాల భాస్కరరాజు
(ద్వితీయ బి. యస్.సి. సి.బి. జడ్)

ఆరాధ్యదైవం

గడియారం చూశాను. ఎనిమిది గంటలు అయింది. విసుగ్గా కుర్చీలోంచి లేచాను. బయట జోరున వర్షం కురుస్తోంది. మూసిన కిటికీల్లోంచే చలిగాలి రివ్వున దూసుకు వస్తోంది. బయటకు వెళ్ళటానికి వీల్లేకుండా రోడ్లన్నీ మోకాలు లోతు నీళ్ళల్లో మునిగున్నాయి. ఆకాశం బాగా మేఘావృతమై వుంది. చలివేయటం మూలాన సిగరెట్ తీసి వెలిగించాను. రెండుసార్లు గట్టిగా పీల్చి వదిలాను. తలుపులు మూసివుండటం వల్ల పొగ గదంతా ఆక్రమించింది, ఇంతలో ఆకాశం ఒక్క తడవుగా మెరిసి గట్టిగా ఉరిమింది. దూరంగా ఎక్కడో పిడుగు పడుండవచ్చు. వాన బాగా పడుతోంది. వాతావరణం ఉరుములూ, మెరుపులతో భయంకరంగా తయారైంది. అటువంటి వాతావరణం నాకు నచ్చదు. ఎందుకంటే ఇటువంటి భయంకరమైన రాత్రే నేను నా జీవితానికి అమృత భాండమని నమ్మిన రాధను కోల్పోయాను. రాధ....హు....ఆ పేరులోనే వున్నది పెన్నిధి. కానీ ఆ పెన్నిధిని అనుభవించే అదృష్టం నాకు కలుగచేయలేదు రాధ. రాధను తలుచుకుంటే నా హృదయంలో ఒక విధమయిన ఆందోళన బయలు దేరుతుంది. రాధను నేను ప్రేమించాను. పెళ్ళాడదామను కొన్నాను. కానీ మధ్యలో విధి మమ్మల్నిద్దర్నీ వేరుపరచింది. రాధ గుర్తొస్తే నాకు ఆ స్మృతులు భరించలేక చచ్చిపోదామనని పిస్తుంది. ఎందుకంటే నేను రాధను అంత ఇదిగా ప్రేమించాను.

* * * *

"సరే నీ ఇష్టం. నేను నీ తండ్రిగా చెప్పవలసింది చెప్పాను. అవతల ప్రతిరోజూ ఆడపిల్లల తండ్రులు తిరిగి వెళ్తున్నారు. పెళ్ళంటే నీ కెందుకింత నిర్లక్ష్యమో నా కర్థం కావటంలేదన్నారు నాన్నగారు.

"అవున్రా అబ్బాయ్, ఏమిటి నీ ఉద్దేశం అసలు. మాకు నువ్వొక్కడివే ఉన్నది. అందుకోసమే మా తాపత్రయం. ఏదో అచ్చటా, ముచ్చటా తీర్చుకోవాలని ఏ తల్లి కుండదు. ఏ ఏటి ముచ్చట ఆయేడే జరగాలి" అంటూ అమ్మ కూడా మొదలెట్టింది.

ఆవిడ కెప్పుడూ నా పెళ్ళి గురించే ధ్యాస.

ఆ రాత్రి పడుకునేటప్పుడు అమ్మ నా మంచం పక్కన కూచొని కళ్ళనీళ్ళెట్టుకుని "ఏరా ! నువ్వెందుకిలా మొండిగా ప్రవర్తిస్తున్నావో అర్థంకావడం లేదు, నే బతికుండగా నువ్వు పెళ్ళి చేసుకొని ఆ ముచ్చట కాస్తా తీర్చరా' అని అన్నపుడు ఇక అలస్యం చేయకుండా రాధ సంగతి చెప్పేయాలనుకున్నా. లేకపోతే నా తల్లి కళ్ళనీళ్ళతో నన్ను ప్రాధేయపడుతుంటే చూడలేకపోయా. బహుశా అదేకాబోలు మమతంటే.

నేను రాధ సంగతి చెప్పి రాధను చేసుకుంటానని చెప్పినపుడు ఆవిడ కళ్ళల్లో కనబడ్డ కాంతిని నే నిప్పటికీ మర్చిపోలేను. "పిచ్చి నాగన్నా ! ఈ విషయం చెప్పటానికి ఇంతకాలం భయపట్టమెందుకురా" అంటూ ఆనందంగా గబా గబా వెళ్ళి నాన్నగారిని నిద్రనుంచి లేపి వెంటనే ఆ విషయం చెప్పేసింది. నాన్నగారు కూడా విని ఏమనలేదు. ఇంతకాలంగా ఎలా చెప్పాలా అని బుఱ్ఱ బద్దలు కొట్టుకుంటున్న సమస్య ఇలా దూది పింజల్లే తేలిపోయేసరికి నాకు బ్రహ్మానందమైంది. ఆ రాత్రి ఎంతో తృప్తిగా నిద్రపోయా. ఆ నిద్రలో అతి మధురమైన కలలు కన్నా. ఆనందంలో మునిగి తేలా. ఆ ఆనంద సామ్రాజ్యాన్ని నేను రాజుగా రాధ రాణీగా పరిపాలించాం. నాకు జరగబోయే ఆ వైభవాన్ని తలుచుకుంటూ నిద్రపోయా.

* * *

రాధతో నా పెళ్ళి ఎంత మహా వైభవంగా జరుగుతుందో తలుచుకుంటూ నిద్రపోయానే కాని ఆ ఆనందాన్ని అనుభవించే అదృష్టం ఆనాడు కాదుకదా ఈ నాటికీ నాకు లభించలేదు. కారణం, రాధ ఆ మర్నాడు మరణించింది.

ఆ మర్నాడు నిజంగా ఒక దుర్దినం. తెల్లారి లేచింతర్వాత నాన్నగారు రాధ వాళ్ళింటికి బయలుదేరారు. నాన్నగారు బయటకు వెళ్ళిందగ్గర నుంచీ వారి కోసం ఎదురు చూస్తూనే ఉన్నా. నేనే బయలుదేరి వెళ్దామనుకున్న సమయంలో కొంచెం కొంచెం మబ్బులు పట్టడం ప్రారంభించి చిన్న చిన్న చినుకులు పడటం

ప్రారంభించింది ఆకాశం. ఆ వానలో వెళ్ళలేక అలాగే ఇంట్లోనే కూర్చున్నా. రాను రాను టైము గడుస్తోంది. వాన కూడా పెద్దదౌతోంది. గాలి కూడా ప్రారంభమైంది. నాన్నగారు ఆ వానలోనే తడుస్తూ వచ్చే సరికి వాన బాగా ఉధృత రూపం ధరించింది.

నాన్నగారొస్తూనే నా వంక చూస్తూ ఒక పసుపు, సెంటు రాసిన కవరందించారు. శుభ సూచక మనుకున్నా. కానీ.... కానీ.... ఆ కవరులోంచి జారిపడ్డ కార్డుమీద రాధ పేరు ప్రక్కన మరో పేరు చూసేసరికి గుండె జల్లుమంది. అనుమానంగా అది చదివా. కారు పిడుగు పడ్డట్టయింది. అది రాధ పెళ్ళి శుభలేఖ. రాధ పెళ్ళి వాళ్ళ బావతో జరుగుతోందిట. తలగిర్రున తిరగనారంభించింది. కళ్ళు బైర్లు కమ్మినట్లయింది. అయోమయంగా నాన్నగారి వంక చూశా. పేలవంగా ఓ నవ్వు నవ్వి అసహాయంగా వెళ్ళిపోయారు. అనుమానం తీరక మళ్ళీ మళ్ళీ చదివా. సందేహం లేదు అది రాధ పెళ్ళి శుభలేఖే. రాధ నాతో అన్న మాటలు మర్చిపోయిందా ! నిన్ను గాఢంగా ప్రేమిస్తున్నాను గోపీ అని పలికిన రాధ ఇప్పుడీ పెళ్ళికి ఎలా ఒప్పుకుంది ? మరి రాధ నాతో అలా ఎందుకంది. రాధ మోసగత్తా ? రాధకు నిజంగా నా మీద ప్రేమ లేదా అన్న ప్రశ్నలతో నా తల వేడెక్కిపోయింది. అప్పుడే వెళ్ళి ఏమిటిది అని రాధను అడుగుదామని అనిపించింది. కానీ వెళ్ళలేదు. అప్పటికే రాధను చూసి వారం రోజులైంది. ఛీ ! రాధ ఇంత మోసగత్తా. నా అంతరంగంలో ఎక్కడో రాధపట్ల చిన్న అసహ్య రేఖ బయలుదేరనారంభించింది.

* * * *

కానీ, సాయంత్రం రాధను కలుసుకొన్నపుడు, ఆమె మీద కలిగిన అసహ్యమంతా కరిగి జాలిగా ప్రవహించ సాగింది. రాధ "గోపీ ! నిన్నన్యాయం చేసి నే మరొక పెళ్ళి చేసుకొని సుఖపడుతున్నానని గర్వపడుతున్నా ననుకుంటున్నావు కదూ. లేదు గోపీ లేదు. నీ కన్యాయం తలపెట్టలేను గోపీ నాకూ ఓ హృదయం వుందని, నా వ్యక్తిత్వాన్ని గ్రహించలేని మా నాన్న నన్నీ పెళ్ళికి ఒప్పిస్తున్నాడు గోపీ. నాకీ పెళ్ళి ఇష్టంలేదు. ఇది నా పాలిట శాపం అంతే కానీ నా పెళ్ళి కాదు. తన పరువు మర్యాదలకోసం ప్రాణాలయినా విడుస్తాడు మా నాన్న. నేనేం చేయను గోపీ. పద మనిద్దరం ఎక్కడికయినా వెళ్ళి పెళ్ళి చేసుకుని వీళ్ళెవ్వరూ కనుక్కోలేని చోటికి వెళ్ళిపోదాం పద గోపీ" అని కళ్ళనీళ్ళతో నాతో తన అసహాయతను విప్పి చూపిన రాధను చూచి, ఆమెను అసహ్యించుకోలేక పోయాను. బహుశా మానవునిలోని మానవత్వం అంటే ఇదే కావచ్చు.

ఆడదైన రాధ అంత ధైర్యంగా నాతో ఆ మాటలన్నపుడు, నేనుమాత్రం ధైర్యం చేయలేకపోయాను. నేనలా రాధను తీసుకుని ఎక్కడికి వెళ్ళగలను? వెళ్ళి ఎలా బ్రతకటం. నాకక్కడ ఉద్యోగం ఎవరిస్తారు ? ఇప్పటవరకూ నామీదే ఆశలు పెంచుకున్న నా తల్లిదండ్రుల సంగతేమిటి ? ఇంతవరకూ ఎంతో గౌరవంగా, పరువు మర్యాదలతో ఈ వూళ్ళో నివసిస్తున్న నా తల్లిదండ్రుల పరిస్థితి మర్నాటినుంచీ ఎలా తయారౌతుంది? మళ్ళా ఈ వూళ్ళో కడుగిడగలనా ? తల్లిదండ్రులు మళ్ళా నన్నాదరించగలరా ? కుటుంబానికి మచ్చతెచ్చిన కొడుకుని తిరిగి హృదయ పూర్వకంగా ఆశీర్వదించగల విశాల హృదయులా నా తల్లిదండ్రులు. నే నా పనిచేస్తే ఊరంతా ఏకమై ఏ తప్పూ ఎరగని ఆ వృద్ధ దంపతుల్ని ఎలా అవమానిస్తారో ! మరి నన్నే నమ్ముకున్నరాధేమవాలి ? ఈ ప్రశ్నలన్నీ నన్నొక్కమారు చుట్టుముట్టినాయి. మళ్ళా నేను నా స్వార్థం చూసుకుంటున్నానేమో ననిపించింది. ఏం చేయాలో పాలుపోని పరిస్థితి ఏర్పడింది. అందుకే ధైర్యంలేక 'ఆపని తప్పు రాధా' అని మాత్రం అని గిరుక్కున వెనక్కు తిరిగి వచ్చేశాను.

ఆ రోజు రాత్రి వాన తుఫానుగా మారింది. కుంభవృష్టిగా వర్షం కురవటం మొదలు పెట్టింది. బయటకు వెళ్ళటానికి వీల్లేకుండా రోడ్లన్నీ మోకాలులోతు నీళ్ళళ్ళో మునిగిపోయినాయి. ఇంట్లోనే కూర్చుని రాధను గురించి ఆలోచించటం తప్ప వేరే గత్యంతరం లేకపోయింది. ఆ వర్షంలోనే తడుస్తూ రాధ అన్నయ్య వచ్చి రాధ పరిస్థితి వివరించేసరికి నాకు మెంటల్ షాక్ తిన్నట్టనిపించింది. రాధ అవసాన దశలో వుందిట. ఏంచేయాలో కూడా తోచని పరిస్థితిలో అతనితో కలసి వాళ్ళ ఇంటికి వెళ్ళాను. కానీ.... నేనక్కడికి వెళ్ళేసరికి రాధ ఈ లోకంనుంచి నిష్క్రమించింది. రాధ స్లీపింగ్ పిల్స్ తిని మరణించింది.

ఆరోజు నా దుఃఖానికి అంతులేదు చివరికి రాధ ఆఖరిచూపు కూడా అందుకోలేక పోయాను.

*   *   *

చేతిలో సిగరెట్ చురుక్కుమంది. ఒక్కసారిగా ఆ స్మృతులలోనుండి మళ్ళా ఈ లోకంలోకి వచ్చా. గడియారం చూశా. పావుతక్కువ తొమ్మిదయింది. వర్షం తగ్గిపోయినట్టుంది. మళ్ళా జనం బయట తిరుగుతున్నారు. కానీ నామనస్సులో అశాంతి అంత ఇదిగా తగ్గలేదు. రాధ మరణానికి నాస్వార్థంచూసుకున్న నేను, ఆమె మాటవినని ఆమె తండ్రి, మా ఇద్దరిలో ఎవరు కారకులు. అదే నాకు విడని సమస్య. ఆతరువాత రాధను మర్చిపోదామని ప్రయత్నించ సాగాను. రాధను ఆరాధించటం మొదలుపెట్టాను రాధ నా ఆరాధ్యదైవం. ఇద్దరి వ్యక్తుల స్వార్థాలకు తన ప్రాణం బలి ఇచ్చిన రాధనిజంగాదైవస్వరూపురాలు. నేనామె భక్తుణ్ణి. భక్తులు దైవాన్ని ఆరాధించగలరే కానీ ప్రేమించలేరు. అందుకే నేనామెను ఆరాధిస్తున్నా. రాధే నా ఆరాధ్య దైవం.

ఎ. శేషాద్రి

బి. కామ్. (ప్రథమ.)

మన ఇష్టానిష్టాలను పట్టి మన అభిప్రాయాలు మారుతుంటాయి —గెటే

సమాజం పంచుకొనే దుఃఖం బాధించే శక్తిని సగానికి సగం కోల్పోతుంది. —జాన్సన్

మనం మంచివాళ్ళుగా ఉండదలచుకుంటే ఎంత మంచివాళ్ళుగానైనా ఉండవచ్చు. —బారో

వెలుఁగు బాట

ఆ॥ వె॥ నీతి నియమములకు నిఖిల సంపదలకు
మూలమైన విద్య చాల మేలు
విద్య లేనివాఁడు వింత జంతువుగాడె
తెలుఁగు బాలమాట, వెలుఁగు బాట। 1

ఆ॥ వె॥ గురువులన్ ముదమున గొండాడవలయును
సఖులతోడ ప్రియము సలుపవలయు
విద్యయందు నేర్పు వెదజల్ల వలయును
తెలుఁగు బాలమాట, వెలుఁగుబాట! 2

ఆ॥ వె॥ విద్యతోడ నరుఁడు వినయంబు నేర్చిన
ప్రతిభనొందు మిగుల ప్రాజ్ఞుఁడగును
అరయతావి పసిడి కబ్బిన యట్టుల
తెలుఁగు బాలమాట, వెలుఁగు బాట! 3

ఆ॥ వె॥ సూర్యచంద్రు లెల్ల చుక్కలు తమకాంతిఁ
గోలుపోయినను నిగూఢమైన
సత్య మార్గమునకు చావెన్నఁడును రాదు
తెలుఁగు బాలమాట, వెలుఁగుబాట! 4

ఆ॥ వె॥ ధర్మపథమునుండి దప్పువారలుశత
హితులు వద్దనున్న హితముగాదు
సత్యవంతుఁడొకఁడె చాలు నెయ్యమునకు
తెలుఁగు బాలమాట వెలుఁగుబాట। 5

ఆ॥ వె॥ నా మతంబు గొప్ప నీదు మతము చెడ్డ
దనుట దోషమగును. ఆత్మశుద్ధి

నడచువాఁడె ఘనుఁడు నలుగురి యందును
తెలుఁగు బాలమాట, వెలుఁగుబాట ! 6

ఆ॥ వె॥ పాపి యొకఁడుబూని పరుషవాక్యములాడ
బదులు పల్కఁదగదు బాధితులకు
అగ్ని కట్టెలేక ఆరిపోవునుగాదె
తెలుఁగు బాలమాట, వెలుఁగుబాట ! 7

ఆ॥ వె॥ కాంచి నడువవలయు గాంధి బుద్ధుఁడు క్రీస్తు
లనుసరించినట్టి ఘన పథంబు
మానవాళికెల్ల మార్గ దర్శులు వారు
తెలుఁగు బాలమాట, వెలుఁగుబాట ! 8

ఆ॥ వె॥ ధనమశాశ్వతము పదవుల నిత్యంబులౌ
నెపుడు తోడురారు హితులువెంట
శాశ్వతముగ నుండు జగమున కీర్తియే
తెలుఁగు బాలమాట, వెలుఁగుబాట ! 9

కె, రాజేంద్రప్రసాద్,
బి. యస్ సి. (ద్వితీయ)

OLD BOYS REUNION

18-1-1970

President:
Dr. P. Dakshinamurthy, [illegible]

The Deleg[illegible]

'Antarnatakam'

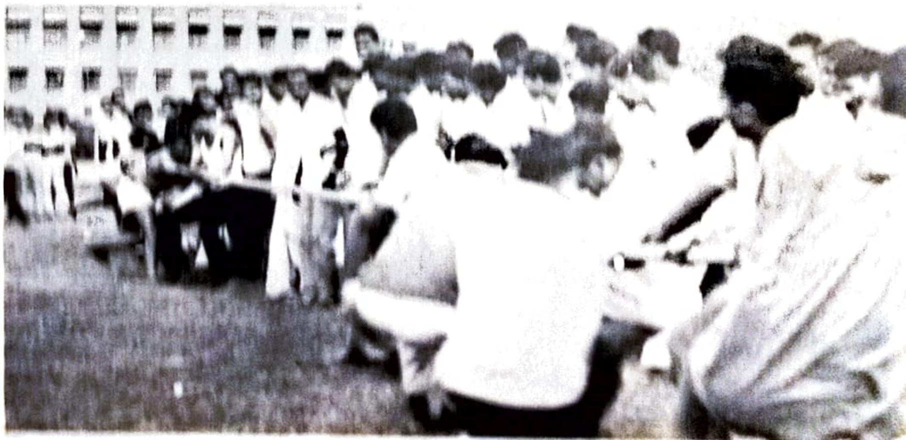

Tug of War

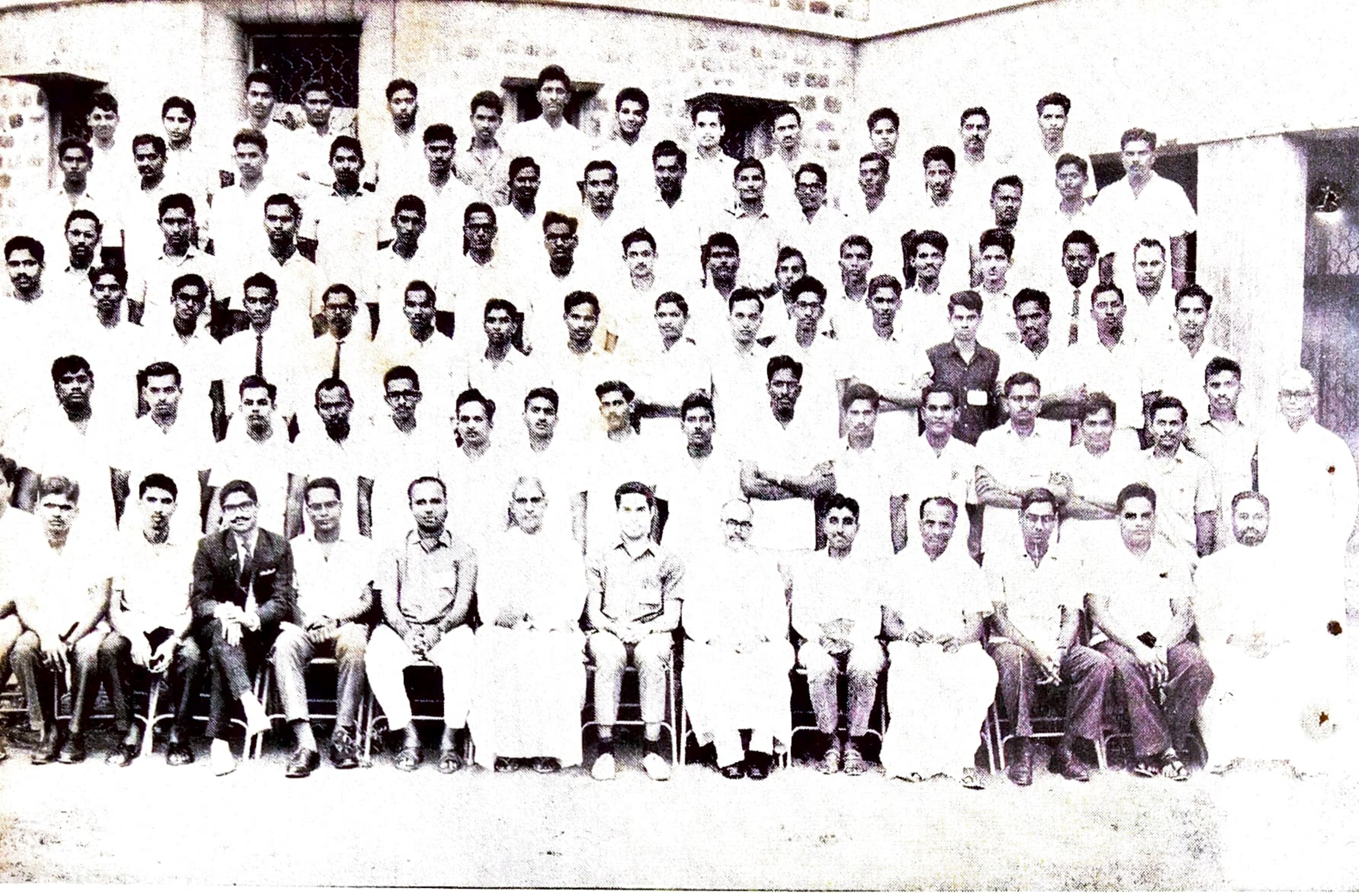

Delegates to the Sixth Annual Reunion of the O. B. A.

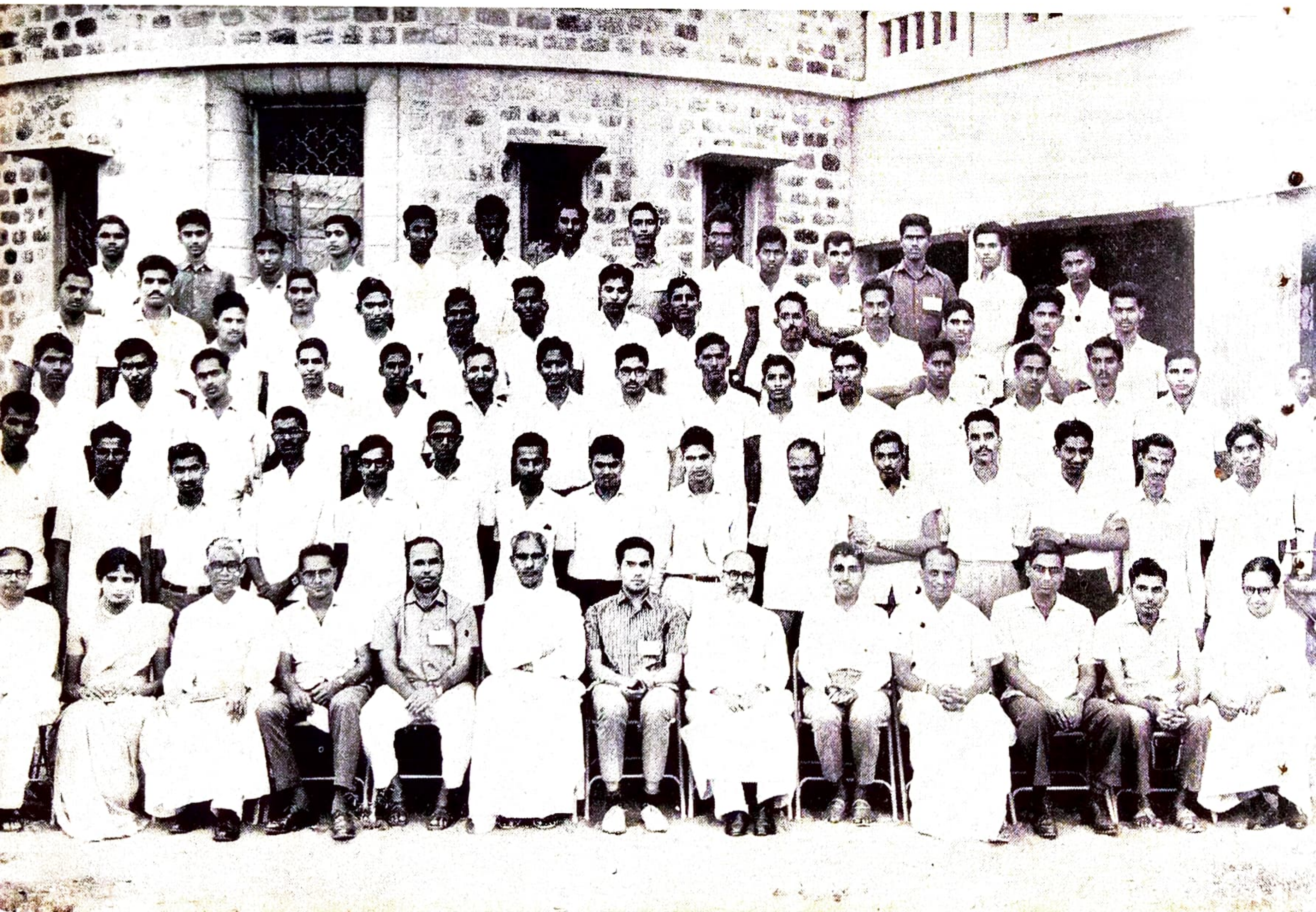

అనుబంధం

రాజారావుగారి భవనం ఈ రోజెందుకో కళ కళ లాడుతోంది. జనంతో కిక్కిరిసి పిగిలిపోవునా యను నట్లుగా వుంది. పెద్ద పందిరి. పందిరిచుట్టూ తోరణాలు ద్వారానికి ఎదురుగా కొంతమంది కుంటివాళ్ళు, గ్రుడ్డి వాళ్ళు కూర్చొని వున్నారు. కుంటివాడు "దాదా"కూడ అక్కడేకూర్చొని వున్నాడు.ఆ రోజుశాంతిపుట్టినరోజు అందుకనే ఈ మేళతాళాలన్నీను, శాంతి 4 సంవత్స రముల బంగారు బొమ్మ. రాజారావు ఆయన భార్య కనకమ్మకు శాంతంటే పంచప్రాణాలు. అందుచేతనే శాంతి జన్మదినోత్సవము అంత కన్నులపండువగా జరుపు కొంటున్నారు.

"అరే పోలిగా ! రాజారావుగారికి ఆ అమ్మా యంటే ఎంత ప్రేమరా ! సొంత బిడ్డగాక పోయినా ఎంత యిదిరా ! "అవున్రా రతిగా ! గుంటూరు అమ్మ గారు ఆసుపత్రిలో తెచ్చిపెట్టుకొన్నారు గదూ ! వాళ్ళ అమ్మ కని వెంటనే చచ్చిపోయిందిరా, వాళ్ళయ్యేమో కారు క్రిందపడి కాలు విరగగొట్టుకున్నాడు" అని అన్నాడు పోలిగాడు "అది కాదురా, ఆ అమ్మాయి అదృష్టంకాకపోతేరాజారావుగారిచేతుల్లోపెరగటమంటే సామాన్య మట్రా" అని అన్న మాటలు విన్న దాద వులిక్కిపడ్డాడు.వెంటనే చంక చెక్కలు తగిలించు కొని టక, టక శబ్దముతో బయటకు వెళ్ళిపోయాడు.

జేబులో పైసలు లెక్కవేసి చూడగా 19 పైసలు మాత్రము వున్నవి. వాటికి పూలుకొని చక, చకా పందిరి దగ్గరకు వచ్చాడు. అందరు భోజనాలు చేస్తు న్నారు. శాంతి బయట స్నేహితురాండ్రతో ఆడు కొంటుంది. ఇలా రామ్మా ! అని పిలిచాడు. "దాదా" అంటూ శాంతి దాదా దగ్గరకు వచ్చింది. దాదా చేతిలో వున్న పూలు శాంతి కిచ్చాడు. ఈ దృశ్యములోన వున్న వారంతా చూస్తూనే వున్నారు. ఆ శాంతి చూపులు దాదా హృదయములో దూసుకపోయాయి. దాదా హృదయములో వున్న బాధ, దుఃఖం, ఆందో ళన అన్నింటిని ఆ శాంతి చూపులు కడగివేశాయి. ఇప్పుడు దాదా హృదయం ప్రశాంతముగా వుంది. తేలిక పడింది. ప్రేమ పూరితమైంది. "పది కాలాల పాటు పచ్చగా వుండు తల్లీ" అని దీవించాడు. ఆ దీవె నలు దేవతల పలుకుల్లా వున్నాయి. లోపల నుండి యిదంతా చూస్తూన్న వారంతా ముక్కుమీద వేలెట్టు కొని చూస్తున్నారు. కుంటి, గ్రుడ్డి వాళ్ళందరికి భోజ నాలు పెట్టారు. దాదా భోజనం చేస్తున్నాడేగాని మన స్సంతా శాంతి మీదే వున్నది. ఈ వెఱ్ఱి అనురాగానికి అర్థమేమిటో ? అర్థం వున్నది. ఆ అర్థాన్నే తలుచు కుంటూ పోయాడు క్రితం జీవితములోకి.

ఇప్పటికి ఐదు వసంతాల క్రిందటి మాట. ధర్మయ్య, ఆయన భార్య పుగాకు కంపెనీలో పని చేస్తున్నారు. చాల అన్యోన్యతగా వుండే వారు. ఆ అన్యోన్యత ఫలమే ఈ శాంతి. దురదృష్టవశాత్తు ఈ శాంతి పుట్టగానే ధర్మయ్య అశాంతి చెలరేగింది. ఆస్పటల్‌లో పండులాంటి శాంతిని ప్రసవించి, భార్య కన్నుమూసింది" అన్న వార్త వినగానే ధర్మయ్య హడావిడిగా పరుగెత్తుకుంటూ రోడ్డు వెంబడి వస్తు న్నాడు. దురదృష్టవశాత్తు లారీక్రింద పడి కాళ్లు రెండు విరుగగొట్టుకున్నాడు. దగ్గరలో వున్నవాళ్ళు ఆస్ప త్రిలో చేర్పించారు. కాళ్ళు రెండు తీసివేసినారు తనకు ఆధారములేదు. తన కుమార్తెకేమి సహాయము చేయ గలడు. అందుచేతనే అమ్మగారికి అప్పగించి, ఈ వూరు చేరి అడుక్కుతింటున్నాడు. అనాడు అశాంతి రేపిన శాంతి మరలా ఈనాడు హృదయములో శాంతి నెలకొల్పింది. తన అదృష్టముకొద్ది తను వున్న దగ్గరకే చేరింది.

ఈవూర్లోతనని అందరుఆదరముగాచూసారు.అమ్మా అంటే అన్నం పెడతారు. అదే తలచుకుంటూ అంతే నిద్రపోయాడు. పుదయానే లేచి దేవునికి నమస్కారము చేసి, చెరువుకు వెళ్ళి స్నానంచేసి, ఒక తామర పూవును పట్టుకొని వచ్చి వూరి చివరవున్న కోవెల ప్రాంగణములో కూర్చొని దానిని దండగా తయారు చేసినాడు. ఇప్పుడు పిల్లలందరు బడికి రావాలి. కోవెల ముందుగానే వెళ్ళాలి శాంతి కూడా రావాలి వస్తే, అని అనుకొని నంతలోనే శాంతి వచ్చి దాదా అంటూ ప్రక్కన కూర్చుంది. "దాదా" అని పిల్చింది శాంతి.

అందరు పిలిచినట్లుగానే శాంతి కూడా దాదా అని పిల్చింది. కాని ఆ మాటలో ఏదో మాధుర్య ముంది. దాదా సంతోషానికి అవధుల్లేవు. దాదా ఆప్యాయంగా "అమ్మా" అని ఓదార్చాడు ఆపిలుపులో ఎక్కడలేని అనురాగాన్ని చవి చూచింది. శాంతి. "దాదా నీవు చాలమంచివాడివిఅని అ.ది" అవును, నీవు కూడా చాలమంచిదానవమ్మా యిది గోపూవు "అని అందించాడు. "దాదా" అంది ప్రేమగా "అవును నీకోసమేనమ్మా తెచ్చాను" "దాదా నాకు రోజు తెచ్చిపెటవు ! తెస్తావుగదూ" "తెస్తానమ్మా తప్పకుండా తెస్తాను నేను బ్రతికినంతకాలం తెస్తాను." "దాదా అమ్మ రోజు నాకు నీకు డబ్బులు చాక్లెట్లు యిస్తుంది. అవి అన్నియు నీకు రోజు యిస్తాలే" "అమ్మా" నిజం దాదా ఒట్టు "అంది దాదా కళ్లు మూసుకొని ఆ ఆనందాన్ని హృదయములోనే పొంది రెండు కన్నీటిబొట్టులు మాత్రం రాల్చాడు. "దాదా బడికి గంట కొడుతున్నారు. మరలా తప్పకుండా వస్తా" అంటూ పరుగు తీస్తూ వెళ్ళిపోయింది. దాదా అమితానందముతో ఏమి మాట్లాడలేకపోయాడు.

దాదా రోజుకు నాలుగు, ఐదుసార్లు శాంతిని చూస్తూనే యున్నాడు. రోజు రోజుకు మమకారం హెచ్చయింది. ఆది వారములలో యింటికి వెళ్ళి చూసేవాడు. ఒక రోజు మామూలుగా శాంతి దాదా దగ్గరకు వచ్చింది. ప్రక్కనే కూర్చొని తామరదండ తీసుకొంది. "దాదా కండ్లుమూసుకో, నోరు తెరువు," దాదా అంతేచేసాడు. శాంతి. ఒక చాక్లెట్ తీసి దాదా నోటిలో వేసింది. ఆసమయములో దాదా ఎంత అనుభూతి, ఆనందము పొందాడో వర్ణింప నశక్యము "దాదా దాదా ఒక కథ చెప్పవు దాదా" అని అడిగిదిం "చెబుతానమ్మా తప్పకుండా చెబుతానమ్మా" అనిఅంటూ మొదలు పెట్టాడు. "ఒక వూళ్లో ఒక బీదవాడున్నాడు. ఆయనకు ఒక భార్య. బిడ్డను కని చచ్చిపోయింది. ఆ బీదవాడు ఆ బిడ్డను పెంచలేక ఒక అడవిలో వదలి వెళ్ళిపోయాడు. ఒక మహారాజు వేటకు వెళ్ళిఆ అమ్మాయిని తెచ్చిపెంచుకుంటాడు దాదా బీదవాడు అంత పని చేసాడా నేను వుంటే తన్నేదానిని చాలా చెడ్డవాడు" "ఆ అవునమ్మా చాలా చెడ్డవాడు" మనస్సులో దుఃఖము పోర్లుకు వస్తున్నా ఆపుకొని చెప్పటం మొదలు పెడతాడు. "ఒక రోజు ఆ పాప పుట్టిన రోజు వస్తుంది. అప్పుడు ఆ బీదవాడు తన కూతురని తెలిసికొని ముద్దు ఆడాలను కొంటాడు. కాని" అంటూ దుఃఖం ఆపుకోలేక పెద్దగా ఏడుస్తాడు. "ఏడుస్తున్నావా నీవు ఏడిస్తే కథ వద్దు, ఏమి వద్దులే" అని వెళ్ళిపోతుంది. "అమ్మా పూవు" అని కేకవేయగానే వెనుకకు తిరిగి వచ్చి పూవుతీసుకొంటుంది. దాదా ఆ కళ్ళలోకే చూస్తూ వుంటాడు. "దాదా" "అమ్మా" అంటూ యిద్దరు మనసారా కౌగిలించుకుంటారు.

రోజుటి మాదిరిగానే ఈ రోజు కూడా పూవు పట్టుకొని రడీగా వున్నాడు దాదా. కాని శాంతి కనుపించలేదు. పిల్లలందరూ ఒక్కొక్కరే ఇండ్లకు వెళ్తున్నారు. శాంతి మాత్రము కనుపించలేదు. పూవు పూర్తిగా వాడిపోయింది. ఆ రోజంతా బాధతోనే ప్రొద్దు కుంకింది. సత్రంలో పండుకున్నాడేగాని నిద్రపోలేకపోయాడు. అర్ధరాత్రవ బోతుండగా చెక్కకర్రలు తగిలించుకొని శాంతి యింటికి బయలుదేరినాడు. గ్రామ మంతయు నిద్రాదేవి వడిలో పరవశించి పోతున్నారు. శబ్దము గాకుండా ద్వారము దాటి లోన ప్రవేశించాడు. శాంతిమీద ప్రేమతో తనేమి చేస్తున్నాడో తనకే అర్ధమవటములేదు. అతని వుద్రేకము అతన్నిలా చేసింది. ఇంట్లో ప్రవేశించాడు. కుక్కలు మొరిగాయి. ఆ నున్ననిచలువరాతి మెట్లపై అతని చంక చెక్కలు నిలువలేక జారిపోయినవి. దాదా ప్రాణము లేని కట్టెకు మల్లే, ఆధారము లేని చెట్టువలె ఒక్కసారి దభీమనే శబ్దముతో క్రింద పడిపోయాడు. రాజారావు నిద్రనుండి మేల్కొని ఈ దృశ్యము చూచాడు. "దాదా, దొంగ వెధవ, మంచివాడివని నమ్మి రోజు యింత అన్నం పడవేస్తుంటే మా యింటికే దొంగతనానికి వస్తావా" అని కర్ర తీసుకొని యిచ్చవచ్చినట్లు చావబాది బయటకు గెంటినాడు.

ఆ రోజు శాంతికి జ్వరముగా ఉంది. అందుచేతనే శాంతి కూడా దాదాను చూడలేకపోవటమువలన రాత్రి "దాదా ! దాదా!" అని కలవరించినది.

తెల్లవారింది. కాని శాంతి జ్వరం తగకపోగా ఉద్ధృతమైంది. "నాన్నా నేను దాదాదగ్గరకు పోతానే" "ఛ ఆ ముష్టివాడి దగ్గరకు ఎందుకు యిప్పుడువద్దమ్మా జ్వరం తగ్గిపోయిన తరువాత వెళుదువుగా"ని రాజా

రావు నచ్చజెప్ప చూచాడు కాని శాంతి ప్రతిఘటించింది. రాజారావు కోపములో శాంతిని చేయి నొప్పిపుట్టిన దాకా కొట్టాడు. జ్వరం మరీ ఘోరమైపోయింది. వెంటనే ఆస్పత్రికి తీసుకవెళ్ళారు కాని దాదా దాదా అంటూ కలవరించటము మాత్రము మానలేదు.

దాదా సాయంకాలము శాంతి హాస్పటల్‌లో వున్న దని తోటమాలి వల్ల తెలిసికొని బాధపడుతూ వచ్చాడు. శాంతి దగ్గర కనకమ్మగారు కూర్చొని వున్నారు. దాదా వెళ్ళి నమస్కరించి జరిగినదంతయు చెప్పి, తనను అర్థము చేసుకొనమని ప్రార్థించాడు. కనకమ్మ దాదా యొక్క కన్నీటిగాథ నర్థము చేసికొంది. శాంతి నిద్రపోతోంది. తను తీసుక వచ్చిన పూవును శాంతి యొక్క చేతులలో పెట్టి పాదాలను తృప్తిగా ముద్దాడి కండ్లకు అద్దుకొని లేచి నిలబడ్డాడు. దాదా దయచేసి యింకా శాంతిని మర్చిపో మాకు శాంతిని దక్కనట్లు చేయమని" కనకమ్మ బ్రతిమలాడింది దాదా "అమ్మా! అలాగేనమ్మా" అంటూ పాదములను మరియొకసారి ముద్దాడి బయటకు వచ్చాడు.

ప్రొద్దుననే కండ్లు తెరిచింది. "అమ్మా దాదా కారు క్రిందపడి చచ్చిపోయాడు" అని ఎవరోబయటినుంచి కనకమ్మకు కేక వేసారు. శాంతి చెవినికూడా పడింది తల్లి ఎంత ఆపినా ఆగలేదు. ఆస్పిటల్ ముందుగానే జనం మూగినారు. జనం మధ్యలో దాదా శవం రక్తపు మడుగులో పడివుంది. ఎందరు వారించినా వినలేదు. దాదా శవానికి అతుక్కపోయింది "దాదా నేను, శాంతిని వచ్చాను! దాదా! లెగు దాదా!" అని అంటూ రక్తపు మడులో మునిగి పోయింది. తల నేలకేసి బాదుకొంది. "దాదా" అంటూ తల వాల్చింది. వాల్చిన తలఎత్తలేదు. తండ్రితో పరలోకానికి పయనించింది. "వీరిద్దరి అనుబంధము ఏ నాటిదో" అనుకొంటున్నారు జనమంతా.

మన్నం సుబ్బారావు.
పి. యు. సి.

తనకు ఉన్నదానితో సంతృప్తిలేనివాడు తనకుండా
లని కోరుకునే దానితో కూడా సంతృప్తి పొందలేడు.
—సోక్రటీస్

ఆకాశం మేఘావృతమైనప్పుడు కూడా ప్రొద్దు
తిరుగుడు పువ్వు తన పేరు సార్థకం చేసుకొంటుంది.
—లెయిటన్

పాత జీవితం – క్రొత్త దారి

"ఛీ ! భ్రష్టుడా ! పుట్టుకలతో వచ్చిన బుద్ధి పుడకలతో గాని పోదంటారు. నీ వది నిజంచేశావు. ఏదో చదువులో పడ్డావు. బి. ఏ. చదువుతున్నావు. నీ బుద్ధి మారిందనుకున్నాను. మీ నాన్నగారు వున్న రోజుల్లో ఐదో, పదో తీసుంటే లెక్కకొచ్చేది కాదు. మీ అన్నయ్యకొచ్చే జీతమెంత ! మన సంసారమెంత ! చిన్నవాణ్ణి మద్రాసు తీసుకుపోయి ఆపరేషను చేయించుదామని అయిదు వందలకు వెయ్యి రూపాయలు తీసుకొన్నట్లు కాళ్లూ, గడ్డాలు పట్టుకొని తిప్పలుపడి తీసుకొస్తే.... పరిస్థితులు ఆలోచించకుండా ఆ అయిదు వందలు నీ సరదాలకో సంపట్టుకుపోతావా ? ఎంత ఖర్చుచేశావ్ ? మిగతాది ఎక్కడుంది ?"

"అమ్మా.... ఏమిటమ్మా నువ్వనేది ? అయిదు వందలేమిటి ? నేను పట్టుకు పోవడ మేమిటి

"ఛీ ! సిగ్గులేదురా ? ఎంత చక్కగా నాటక మాడుతున్నావురా ? ప్రసాదుతోబాటు చిన్నవాణ్ణి మద్రాసు పంపించి ఆపరేషన్ చేయిద్దామని అన్నయ్య తెచ్చి బీరువాలో పెట్టిన అయిదు వందలు కాజేసి ఎంత చక్కగా నాటకమాడుతున్నావురా ? మీ అన్నయ్య వచ్చి అయిదువందలు లేవని తెలిస్తే ఇంకేమైనా ఉందా ? మిగిలిన డబ్బన్నా తెచ్చివ్వు."

"అమ్మా, నాకేమీ తెలియదమ్మా? అన్నయ్య డబ్బు తెచ్చి బీరువాలో పెట్టిన సంగతి నా కసలు తెలియదు. చిన్నవాణ్ణి మద్రాసు పంపాలని మాత్రం తప్పితే నాకేమీ తెలియదు. ఆ అయిదు వందలు నేను తీయలేదు అన్నయ్య ఎక్కడ పెట్టాడో వెతకండి!"

"ఛీ దుర్మార్గుడా ! ఇంకా ఎందుకు నాదగ్గర నీ నాటకాలు ? తల్లితో అబద్ధాలాడితే నోరు పడిపోతుందిరా. త్వరగా తెచ్చివ్వు, అన్నయ్య దైవసమానుడు. అన్నయ్య పంచప్రాణాలు ఆ చిన్నవాడు ఒక్కడే. నామాటవిను. జరిగిందేదో జరిగింది. వెంటనెతెచ్చివ్వు. వదినకు, వాళ్ళ తమ్ముడు ప్రసాదుకు తెలిస్తే సిగ్గుచేటు. ఇరవై ఏళ్ళు వచ్చినా జ్ఞానం లేకుండా ప్రవర్తించావు. నేను నీ కన్నతల్లిని, తనయుడు తప్పుచేస్తే తల్లి కడుపులోదాచుకోవాలి. నా మాట విను, నీ విప్పుడు నే చెప్పినట్లు వినకపోతే నీవు నీ జీవితంలో గౌరవించబడవు. వెంటనే తెచ్చివ్వు, గప్‌చిప్‌గా బీరువాలో పెట్టేద్దాం నా మాట విను."

"అమ్మా ! అసలు ఆ అయిదు వందల సంగతి నాకు తెలియదమ్మా ! చిన్నప్పుడు హైస్కూల్లో చదివే టప్పుడు నేను పొరపాట్లు చేశాను. కాని నేను నా జీవితాన్నే మార్చేసుకున్నాను. నన్ను నమ్ము. నువ్వే మన్నా అను. కాని నేనా అయిదు వందలు తీయలేదమ్మా. నా గ్రహపాటు. చిన్న తనంలో చేసిన తప్పులకు ఇప్పుడు కూడా శిక్ష అనుభవించాల్సి వస్తోంది."

ఛీ : దుర్మార్గుడా ! కల్లబొల్లి మాటలు చెప్పకు. వెంటనే తెచ్చి ఇసావా ఇవ్వు లేదా.... నా కళ్ళ ఎదుట బడకు. వెళ్ళు.... వెళ్ళు....

అమ్మా !...."

సుబ్బారావు, భాస్కర్ అన్నదమ్ములు. పరంధామయ్య గుండెజబ్బుతో మరణించడంతోనే సంసార భారమంతా సుబ్బారావుమీద బడింది. పి. యు. సితోనే చదువాపి గుహూసాగిరి వెలగబెడుతున్నాడు. అతనికి పెళ్ళయి నాలుగేళ్ళయింది. భవాని భర్తకు తగిన భార్య. అనుకూలవతి. భర్త తెస్తున్న జీతం రాళ్ళతోనే తన పుటింటివారు ఇచ్చిన మిషనుతోగుడ్డలు కుట్టి వేన్నీళ్లకు చన్నీళ్ళుచేర్చి సంసార నావను నడుపుతున్న సుబ్బారావుకు తాను కూడా ఓ తెడ్డువేసి సాయపడుతున్నందుకు గర్విస్తుంది. ఆమె అంటే అత్తగారికి ప్రాణం. తన తమ్ముడు ప్రసాదుతో మద్రాసు వెళ్ళి చిన్నవాడికి ఆపరేషను చేయించమని భర్త ఆజ్ఞాపించినప్పుడు చాలా కలవరపడింది.

ప్రసాదు రామభద్రరావుగారి కుమారుడు. మద్రాసులో చదువుకుంటున్నాడు. S. S. L. C. వరకు పల్లెటూళ్లో చదివి కాలేజీ చదువుకోసం మద్రాసువెళ్ళిన ప్రసాదు, వెళ్ళిన కొద్దిరోజుల్లోనే విలాసపుటుచ్చుల్లో పడ్డాడు. తండ్రి ఎంతడబ్బు పంపించినాచాలడంలేదు. నీరుకాయి నిక్కరు తొడుక్కునే ప్రసాదు టెర్లిన్ పాంట్లు.... షైలు.... ఎంతమారిపోయాడో ....

ప్రసాదువచ్చి వారంరోజులైంది. రేపు ఆదివారం మెయిలుకు అక్కాతమ్ముళ్లు మద్రాసు ప్రయాణం పెట్టుకున్నారు. సుబ్బారావు ఆఫీసు నుంచి వడిలిపోయిన ముఖం, అరిగిపోయిన చెప్పులతో ఇంటికి వచ్చాడు. అందరూ మౌనంగా ఉన్నారు. ఆరు అయినా పొయ్యిలు వెలిగించలేదు. ఆఫీసు నుంచి వచ్చిన వెంటనే కాఫీ తీసుకొచ్చి అందించే భార్య కనబడనేలేదు. సుబ్బారావుకు పరిస్థితి ఏమిటో ర్థం కాలేదు. ఒకవేళ చిన్నవాడికి ఏమీ కాలేదు గదా? భగవంతుడా ... ఏమిటీ అపశకునపు ఆలోచన? సుబ్బారావు భార్యను కేకవేసాడుకానీ పలకలేదు.

సరాసరి తన తల్లి దగ్గరకు వచ్చి ఏమిటమ్మా? ఏం జరిగింది? అసలు పరిస్థితేమిటి? చిన్నవాడు ఏడి? ప్రసాదు ఎక్కడకు వెళ్ళాడు?

తల్లి ఏం మాట్లాడకపోయే టప్పటికి కంగారు కలిగింది. వెంటనే దొడ్లోకి పరుగెత్తి భార్యదగ్గరకు వెళ్లాడు. అంట్లుతోముతున్న భార్య ప్రక్కనున్న చిన్నవాణ్ణి చూసేటప్పటికి కొంచెం స్థిమితం కలిగింది. అయినా పరిస్థితి అర్థంగాని సుబ్బారావుభార్యను వత్తిడి చేశాడు.

"మీరు బీరువాలో పెట్టిన అయిదువందలు కనపడటం లేదండి...."

"ఆ! సరిగ్గాగా చూశారా? ఏమయినాయ్? ఎవరు తీసారు?"

"ఏమోనండీ.... మీ అమ్మగారు మీ తమ్ముణ్ణి ప్రొద్దున నిలదీసి అడుగుతుంటే నేను తీయలేదు అని అంటున్నాడండి."

"ఏమిటి? భాస్కర్ తీశాడా?.... లేదు....లేదు.... వాడు చాలా మారిపోయాడు." సుబ్బారావు అంతరాత్మ ఘోషిస్తోంది. మరయితే ఎవరు తీశారు?....ఏమో.... వాడే తీసాడేమో.... ఒక దొంగ చేయికోసి చూర్లో పెడితే అమావాస్య వచ్చేప్పటికి అల్లల్లాడిందట. డబ్బు చూసేప్పటికి కన్ను కుట్టిందేమో.... ఎంత పొరపాటు చేసాడు.... ఉందో, అంతా ఖర్చయిపోయిందో.... అయినా వాణ్ని ఏమని అడగను? వాడు కూడా నా అంతయ్యాడు. వాణ్ణేమన్నా కొట్టే ఈడా? తిట్టే ఈడా? ఇప్పుడేం చేయాలి.... భవానిని మద్రాసు ఎట్లా పంపించాలి. అయినా మంచి మాటల్తో బుజ్జగించి అడుగుదాం. పరిస్థితిని విశదపరుచుదాం మనసు మార్చుకొని వాడే ఇచ్చేస్తాడు. ఇంట్లోకి వస్తున్న తమ్ముణ్ణి చూశాడు. "భాస్కర్ ....భాస్కర్ .... ఇటు రా తమ్ముడూ...."

"ఏమిటన్నయ్యా?"

"తమ్ముడూ! నేను చెప్పేది జాగ్రత్తగా విను. నా కొచ్చే జీతమెంత? ముప్పై నూటయాభై రూపాయలు. ఈ రోజుల్లో నూటయాభై రూపాయలతో సంసారం గడుపుతూ నీకు కాలేజి చదువు చెప్పిస్తున్నానురా నీ అన్నయ్యకు అన్యాయం చెయ్యటం నీకు ధర్మం కాదురా! నా మంచి తమ్ముడివి కదూ! ఆ అయిదు వందలు తెచ్చివ్వు ఆ అయిదు వందలూ లేకపోతే చిన్నవాడి ఆపరేషన్ ఆగిపోతుందిరా. ఆపరేషను చేయకపోతే చిన్నవాడు బ్రతకడు. మా ప్రాణాలన్నీ చిన్నవాడేరా! దయచేసి తెచ్చివ్వు. ఇవి చేతులు కావురా. నన్ను క్షమించరా. నీ సరదాలకు తగినంత డబ్బు యివ్వలేకపోతున్నాను. రేపు ఉద్యోగంచేసి వచ్చే డబ్బంతా నువ్వే ఖర్చు పెట్టుకుందువుగాని.... ఇప్పుడుమాత్రం ఏదో సర్దుకోరా...."

"అన్నయ్యా.... నా మాట నమ్ము అన్నయ్యా.... నేను తీయలేదన్నయ్యా.... దేవుడిమీద ప్రమాణంచేసి చెబుతున్నాను. నేను అయిదు వందలు తీయలేదన్నయ్యా ...."

"ఛీ! విశ్వాసఘాతకుడా! నీకు విశ్వాసం లేదురా? ప్రాణాలు పోతాయే అని బాధకూడాలేదు. మా సంగతి, చిన్నవాడి సంగతి నీకెందుకు? మేం చస్తేనేం? బ్రతికితే నేం? నీ సరదాలే నీకు ముఖ్యం. ఆ అయిదు వందలతోనే ఊరేగు. ఇక ఈ ఇంట్లో కాలుపెట్టకు.... పో....బయటకు పో"....అన్నయ్యా...."

భాస్కరానికి అంతా అయోమయంగా ఉంది. అయిదువందలు మొత్తానికి పోయినయ్. ఎవరు తీశారో....ఎవరైతే నేం....ముందు చిన్నవాణ్ణి ఆపరేషనుకు పంపించాలి. మొన్నీ మధ్యనే రామభద్రయ్యగారు ధాన్యం అమ్మిన డబ్బు వచ్చికూడా తనకు తగినంత ఇవ్వలేదని ప్రసాదు అన్నట్లు జ్ఞాపకంవచ్చింది. వెంటనే రామభద్రయ్యగారి దగ్గరకు వెళ్ళి పరిస్థితి వివరించిచెబుదాం. అంతకన్నా ఇప్పుడు వెంటనే తనకు అయిదువందలు సర్దగలవాళ్ళు ఎవరున్నారు?

"భాస్కరం ! అదీ అన్నమాట పరిస్థితి.... సరే ముందు ఈ అయిదు వందలు తీసుకెళ్లి మీ అక్కయ్యను పంపించు"

థాంక్సండీ. అవసరానికి ఆదుకున్నారు. మీ ఋణం ఎలా తీర్చుకోగలను ?

"సరే ! ముందు నువ్వెళ్ళిరా !"

భాస్కర్ పక్కింటి సుబ్బమ్మగారిద్వారా తన తన తల్లికి డబ్బు అందజేసాడు. డబ్బు లేదని కూర్చున్న భవానిని తొందరచేసి ప్రయాణం కట్టించి మెయిలెక్కించి వచ్చాడు సుబ్బారావు.

తన వదిన, ప్రసాదు చిన్న వాడితో మెయిలెక్కటం దూరాన్నించి చూస్తున్న భాస్కరం మెయిలు వెళ్ళిపోయింతర్వాత మళ్ళా రామభద్రయ్యగారింటికి వచ్చాడు.

"వచ్చావా భాస్కరం! నీకోసమే ఎదురుచూస్తున్నాం ముందు భోంచేసిరా. తరువాత మాట్లాడుకుందాం."

రెండురోజుల తర్వాత ఏదోపనుందని, పట్నం వెళ్ళాలని రామభద్రయ్యగారు తెల్లవారుజాముబండికి వెళ్ళిపోయారు. సరాసరి మద్రాసు వచ్చిన రామభద్రయ్యగారు పడక కుర్చీలో పడుకొని ప్రక్కన ట్రాన్సిష్టర్ సంగీతం వింటూ సిగరెట్ కాలుస్తూ, మాగజైన్లు తిరగేస్తున్న కొడుకుని చూసి స్తంభించిపోయాడు. తన అనుమానం నిజమేఅయింది. చదువు పాడవుతుందని కొడుకు అడిగినప్పుడు ట్రాన్సిష్టర్ కొనుక్కోవడానికి డబ్బివ్వలేదు. అయితే ఆ అయిదు వందలు తీసింది వీడేనన్నమాట. లోపలికి కూడా వెళ్ళకుండా తిరుగు ప్రయాణం కట్టి ఇంటికివచ్చే భాస్కర్‌ని అల్లుడిదగ్గరకు తీసుకొని వచ్చాడు. సాయంత్రం ఆఫీసునుంచి ఇంటికివచ్చిన సుబ్బారావు చేతులు పట్టుకొని " సుబ్బారావ్ ! ఇవి చేతులుకావు. నాకొడుకే మీ యింట్లో అయిదువందలు దొంగిలించాడు. మీరు అనవసరంగా భాస్కర్‌ను అనుమానించి అవమానించారు."

"ఏమిటండీ మీరనేది...."

"అవును సుబ్బారావ్ ! ప్రసాదే అయిదు వందలు తీసాడు. వాడు రేడియో కొనుక్కోవాలి డబ్బివ్వమంటే చదువు పాడవుతుందని నేనివ్వలేదు. మొన్న పట్నంవెళ్ళి చూశాను. వాడు దర్జాగా రేడియో పెట్టుకొని కులుకుతున్నాడు. వాడికి నేనివ్వకుండా డబ్బెక్కడిది ? ఆ అయిదువందలూ కాజేసింది వాడే. అసలు నేనే వాణ్ణి జుట్టుపట్టుకు లాక్కొచ్చి నీ కాళ్ళమీద పడేద్దామనుకున్నాను. కానీ వాడి వయస్సు వల్ల వాడికి విచక్షణాజ్ఞానం తెలియదు. నేనే ఆ పనిచేస్తే వాడా అవమానాన్ని భరించలేక ఎటో వెళ్ళిపోతాడు. వాడి నిండుజీవితాన్ని, మా వంశాన్ని నా చేతుల్తో నాశనం చేశానని బాధపడాల్సివస్తుంది. వాడి తరపున నేను క్షమాపణ కోరుకుంటున్నాను. క్షమించు. జరిగిందంతా మర్చిపో. నువ్వు ఎప్పటిలాగానే వాడితో ప్రవర్తించు. వాణ్ణి క్షమించి నా వంశ గౌరవాన్ని నిలబెట్టు.

దూరంగా నిల్చుని ఉన్న భాస్కర్‌దగ్గరకు సుబ్బారావు వచ్చి భాస్కర్ ! నన్ను క్షమించు. ఆవేదనలో ఏమేమో వాగాను. అవన్నీ మర్చిపోయి నన్ను క్షమించు.

ఫరవాలేదులే అన్నయ్యా ? దానికంతటికీ నేను చిన్నతనంలో చేసిన తప్పులే కారణం. తెలిసీ. తెలియని వయస్సులో నేను చేసిన పొరపాట్ల వలన మీరు అపార్థం చేసుకున్నారు. మీరు నన్ను ఏమన్నా నిజం నిలకడమీద తెలుస్తుంది అని నేనేమీ బాధపడలేదు. ఇంతలో రామభద్రయ్య అందుకున్నాడు మనిషి ఒకప్పుడు తప్పులు చెయ్యవచ్చు. జ్ఞాని అయినవాడు తనతప్పు తెలుసుకొని తనమార్గాన్ని మార్చుకుంటాడు. కాని లోకం అతని మార్పును చాలా కాలానికి గుర్తిస్తుంది. అట్లు గుర్తించేదాకా సంఘంలోఉన్న ఈ మనిషి ఎవరేమన్నా సహించక తప్పదు. చెడిపోయేవాణ్ణి బాగుచేసే వారు లేరు. బాగుపడే వాణ్ణి చెరిపేవారు లేరు. అయితే వారి మార్గాలను సూచించేవారు మాత్రం ఉంటుంటారు. ఇప్పుడు ప్రసాదున్నాడు. రేడియో వద్దురానీచదువు చెడుతుంది అంటే విన్నాడా ? దొంగతనం చేసి రేడియో కొనుక్కొని చదువు పాడుచేసుకుంటున్నాడు.

భాస్కర్ ! నీవేమీ చింతించకు. ఒక మనిషిమీద ఒకమనిషికి ప్రేమ నిశ్చలమైనది. కాని ఆ కనబరిచే ప్రేమ పరిస్థితుల ప్రభావంవల్ల రూపం మారుతూ ఉంటుంది. సరే ! నే వస్తాను.

భాస్కర్ ఆలోచనలో పడ్డాడు.

ఏమిటీ సృష్టివింత ? కొడుకులుచేసే తప్పులు తల్లిదండ్రులకు బాధలా .... ఇన్ని బాధలుపడి పెంచిన తల్లిదండ్రులు చివరకు ముసలితనంలో కొడుకులచే ఛీత్కారాలు పడాలా....అసలు ఏమిటి సంబంధం ? ఏమిటి సృష్టిరహస్యం....తమబిడ్డలను గూర్చి వారికెందుకింత ఆవేదన ? తమ కొడుకులు పైకిరావాలి....బాగా చదవాలి....పేరు ప్రఖ్యాతులు పొందాలి .... ఎందుకు ఈ ఆశలు .... ఏమిటా మమకారం .... అదే ఆత్మీయులమీద ఉన్న మమకారం ఇతరులమీద ఉండదేం ? వాళ్ళబాధలు పంచుకోవాలని చూడరేం .... వాళ్ళకు బాధకలిగించైనాసరే తాము సుఖపడాలని కోరుకుంటా రెందుకు....ఏమిటి సృష్టి రహస్యం.... .... (సమాప్తం)

జి. రామశర్మ,

బి. కామ్. (ప్రథమ)

మనం మంచిగా ఉండి బాలామంచి చేయటానికి వీలున్నది. —రొలాండ్ హిరు

ఆదాయాన్ని మించి ఖర్చు ఉన్నవాడు పేద. —బ్రూయరు

స్నేహం చేయటానికి మనిషి నెన్నుకొన్నట్లే చదవటానికి పుస్తకాన్ని ఎన్నుకోండి. —రాసాచుసు

మూగపోయిన వీణ

ఆ రాత్రి సుధాకర్ మనస్సు ఆలోచనా పరంపరలతో సతమతమవుతూంది సుధాకర్‌కు ఆదృశ్యమే మరల మరల కనులముందు మెదులుతూంది. తన క్లాస్‌మేట్ రామం ఇంటివద్ద తనకు యెదురుగ అమాయకపు చూపులతో నిలబడిన సుశీలను గురించి ఆలోచిస్తున్నాడు సుధాకర్. ఆ ఆలోచనల కంతంటూలేదు. అవును నిజంగ సుశీల ఎంత ఆకర్షణీయమైనది సుశీల అన్నపేరు ఆమె శీల సంపదను తెలియపరుస్తూందాన్నట్లు లేదూ! ఆ అందాలరాణి తనదైతే తన పిచ్చి గాని సుశీల తనదెలా అవుతుంది? తాను నా అన్న వారెవరు లేక దిక్కులేని పక్షియై దయామయుడైన ఒక జమీందారుగారి సహాయం వలన చదువుకొనగలుచున్నాడు. మరిసుశీలో! లక్షాధికారిబిడ్డ. అందు నా పరువు ప్రతిష్ఠలుగల నందనరావు గారి అమ్మాయి. తనకా అదృష్టమా భగవాన్! ఏమో తన అదృష్టం బాగుండి సుశీల తనదెందుకు కాకూడదు. తాను సుశీలను ప్రేమిస్తున్నాడే కాని నిజానికి సుశీల తనను దేమి చూసి ప్రేమిస్తుంది? మరి ఆఅమాయకపు చూపుల అంతరార్థమేమిటో తనకు తెలియడంలేదు. ఏది ఏమైనా సుశీల తనది కావాలి. రామానికి ఈ విషయాన్ని ఎలా తెలయపర్చాలి? రామం తనను స్వార్థపరుడని అపోహపడడుకదా. రామం అటువంటివాడు కాదులే. ఈ విధమైన ఆలోచనలతో బుర్ర వేడెక్కగట్టిగ ఒక్కసారి గాలి పీల్చుకున్నాడు సుధాకర్. ఈ విధంగా సాగుతున్న ఆలోచనా ప్రవంతికి గోడ గడియారం పన్నెండు కొట్టడంతో ఆనకట్ట పడింది కూజాలోని నీళ్ళగ్లాసు లోనికి వంచుకొని గడగడ త్రాగి, లైటార్పి. నిద్రపోవడాని కుపక్రమించాడు కొన్ని నిమషములలోనే నిదురపట్టింది.

బాలభానుని లేతకిరణాలు తనను వెచ్చగ తాకడంతో సుధాకర్‌కు మెలుకు వచ్చింది. లేచి మంచం మీదకూర్చున్న సుధాకర్ ఆరోజు ఆదివారం కావడంతో ఆనాటి తన కార్యక్రమాన్ని గురించి ఆలోచించినతరువాత త్వరత్వరగముఖప్రక్షాన గావించి కాఫీ త్రాగడానికి నాయర్ హోటల్‌కు దారితీశాడు. కాఫీత్రాగిన తరువాత రామం ఇంటికి బయలుదేరాడు. రామం సుధాకర్‌కు గుమ్మంవద్దకు ఎదురొచ్చి అతనిని డ్రాయింగు రూములోనికి తీసుకెళ్ళి అచట కూర్చుండబెట్టాడు. తరువాత సుధాకర్ చేతికి ఒక నోవల్ ఇచ్చి దీనిని చదువుతూండు నే నిప్పుడే బాత్‌చేసి వస్తాను అంటూ మరియొక గదిలోని కెళ్ళాడు. పుస్తకమైతే తెరిచాడు కాని సుధాకర్ మనస్సు దానిపై కేంద్రీకృతంకావడం లేదు. అతని కళ్ళు ఎవరికొరకో వెదుకుతున్నాయి. తనకు కావలసిన అందాలరాణి కన్పించకపోవడంతో క్షణం నిట్టూర్చాడు. మరల నూత్నోత్సహంతో ఎదురు చూస్తున్నాడు. ఇంతలో ఆ ఇంటిలో ఏదో ఘర్షణ జరుగుతున్నట్లని పించింది సుధాకర్‌కు అది ఏమిటోనని సుధాకర్ అటువేపు చూశాడు. రామం ఏమిటో ఆ వేశంతో మాటాడుచున్నాడు. ఆ ఘర్షణకు కారణమేమిటో సుధాకర్‌కు అంతు పట్టలేదు. ఎవరోగోడ నానుకొని ఏడుస్తున్నది ఏడుస్తున్నట్లనిపించింది. సుధాకర్ అటువేపు పరీక్షగ చూశాడు. ఆశ్చర్యంలేదు. ఆమె సుశీలే! ఎందులకో కన్నీరు కారుస్తోంది. ఆ కన్నీటి బిందువులొక్కటొక్కటే నేలపై పడుతున్నాయి. సుధాకర్‌కోచిలిపి ఆలోచన తట్టింది. తానుపోయి ఆ కన్నీటిని తుడిస్తే. తనకదెలా సాధ్యమవుతుంది? రామం తన వైపుకు రావడం చూసిన సుధాకర్ తనదృష్టిని పుస్తకం పైకి మరల్చాడు? ఇంతలో రామం అత్తయ్యా జీడిపప్పు కాఫీ పట్టుకొచ్చి వాటిని తీసుకొన వలసిందిగా బలపెట్టింది. తరువాత రామం సుధాకర్‌లు కాఫీలు ముగించి పార్కువేపునడక సాగించారు. పార్కులో కొంతదూరం నడిచి వారిరువురు ఒకసిమెంటు బెంచీపై కూర్చున్నారు. కొన్ని నిమిషాలు కాలేజి విషయాలు మాటాడిన తరవాత తాను సుశీలను ప్రేమిస్తున్నట్లు రామానికి ఎలా చెప్పాలా అని అలోచిస్తున్నాడు సుధాకర్. రామం కూడా ఇంచుమించు అదే స్థితి లో వున్నాడు. వారిరువురి సమస్య ఒకటే అయినప్పటికి వారు వివిధ కోణములలో ఆలోచన సాగిస్తున్నారు. ఇంక అలస్యం చేయడం సాధ్యంకాదనుకొన్న రామం

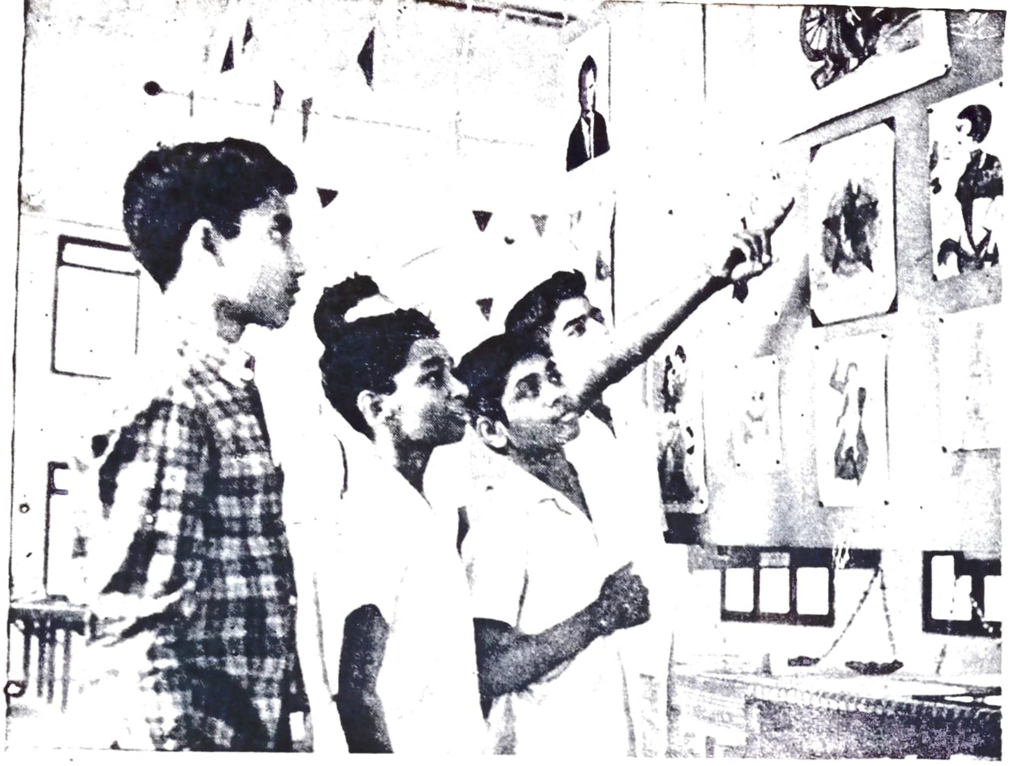

ASSOCIATIONS WEEK

ART AND PHOTOGRAPHIC EXHIBITION

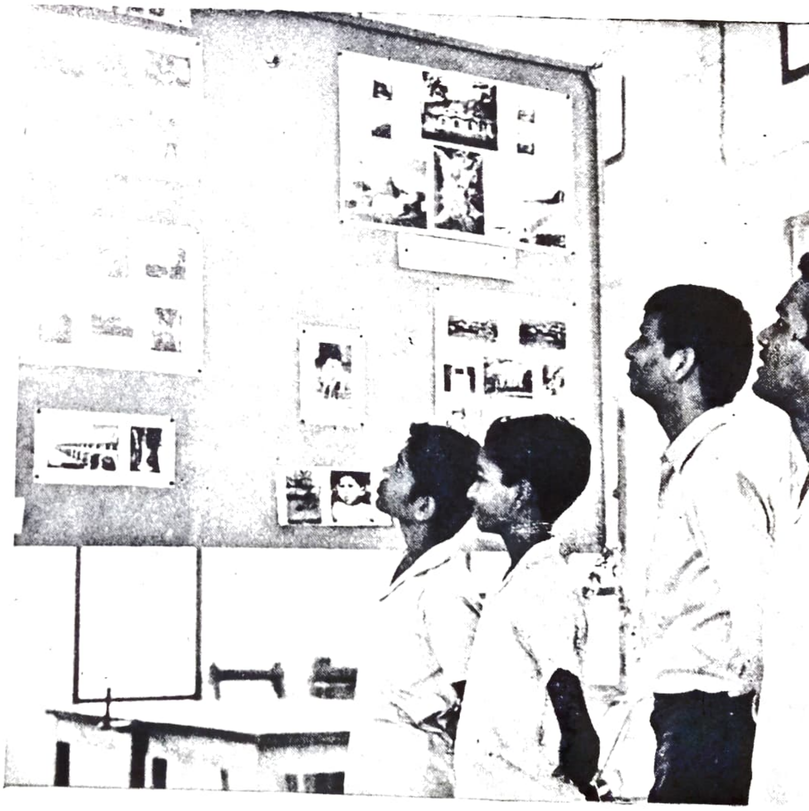

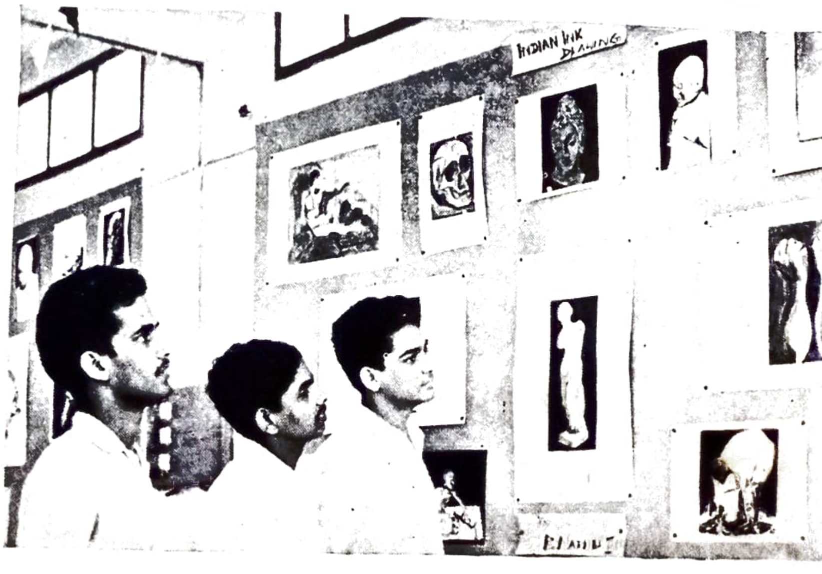

SCIENCE DAY

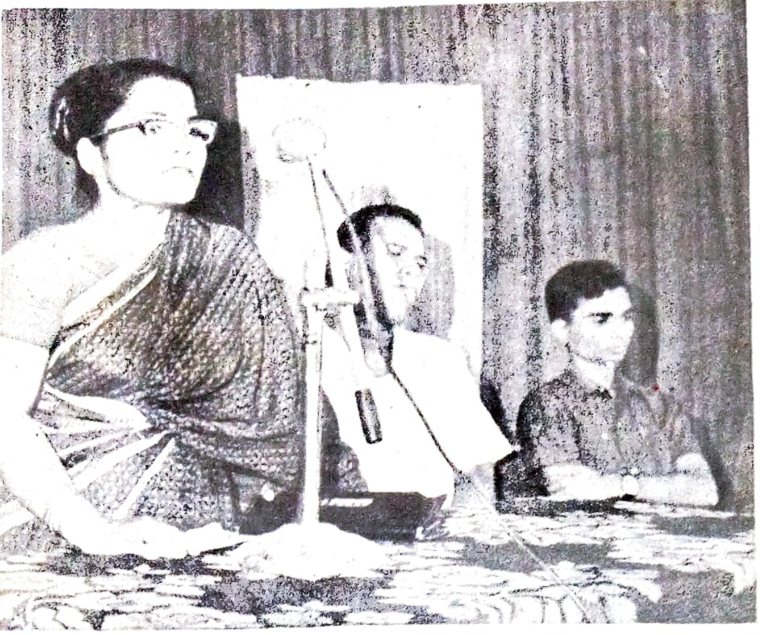

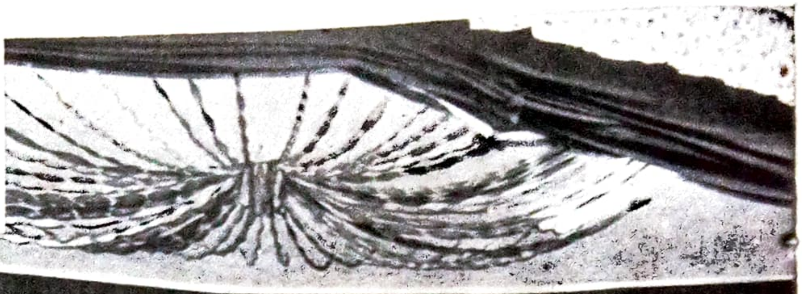

Science Quiz

"Hatya Chesina Melu"

"Waiting Room"

"సుధాకర్ నేను నీతో ఒక విషయాన్నిగురించిమాటా
డాలను కొనుచున్నాను. ఆ విషయంపై మనకు ఏకాభి
ప్రాయం కలుగకపోవచ్చు. కాని దా ని వ ల న మన
స్నేహానికి ఆటంకం కలుగకూడదు. అలా జరుగదని
మాట ఇస్తే ఆ విషయంనీకు తెలుపగలను"అన్నాడు.
రెండు క్షణాల తరువాత సుధాకర్ "రామం మన చిర
కాలపుస్నేహం ఎటువంటి పరిస్థితులలో చెడదు. నా
యీమాటపై నమ్మకముంటే వెంటనేఆవిషయమేమిటో
నిస్సంకోచముగ చెప్పు"అని అన్నాడు. రా మా ని కి
విషయాన్నెలా ప్రారంభించాలో అర్థమవడంలేదు.
తాను మిత్రద్రోహం చేయబోవడంలేదుకదా! ఒక్క
సారిగ చెల్లాయ్ దీనమైన ముఖము, తాను తల్లి తోపడ
ఘర్షణ స్ఫురణకు వచ్చాయి. చెల్లాయ్ భవిష్యత్తును
సుఖమయం చేయడం తన బాధ్యత. అందులకని
చెల్లాయ్ వివాహాన్ని గురించి తను శ్రద్ధచూపాలి.
సుధాకర్‌కు తన చెల్లాయ్ మూగదన్న విషయం
పాపం తెలిసియుండదు. తెలిస్తే వివాహానికంగీక
రిస్తాడా! అందులకని అతని కావిషయం తెలియనివ్వక
పోవడమూ ఏమంత సమంజసంగాలేదు. కాని తాను
స్వయముగ ఆ విషయం చెప్పలేడు. ఫలితాన్ని భగ
వంతునికి వదలి తాను చెప్పదలచిన విషయాన్ని చెప్ప
దలచాడు. "సుధాకర్! నేను చెప్పబోవు విషయాన్ని
గురించి నీవు చాల ఆలోచించవలసి యుంటుంది,
అది నీ భావిజీవితసమస్య. నీకు మా సుశీలను వివాహ
మాడుట కభ్యంతరం లేకపోతే మా వారి అభిప్రా
యాన్ని కనుగొనగలను" అన్నాడు రామం వణుకు
తున్న కంఠంతో. సుధాకర్‌కు తాను వింటున్నది నిజ
మేనా! కలకాదుగదా! అని ఆ శ్చ ర్య మే సిం ది.
ఆ ఆశ్చర్యాన్నుండి తేరుకొని "రామం! నా కంతకు
మించిన అదృష్టమేముంది? అలా జరగడం నాభాగ్య
మనుకొంటాను. మీ వారందరూ ఇష్టపడితే నా కభ్యం
తరము లేదు" అని ఉత్సాహంతో అనేశాడు సుధాకర్.

రామం తన వారందరికి ఇష్టమేనని తెలిపిన తరు
వాత సుధాకర్ తనను చదివించుచున్న జమిందారు
గారికికూడ ఈ విషయం తెలిపి, రామాన్ని వివాహానికి
లగ్నం పెట్టించమన్నాడు. తరువాత ఒక వారం రోజు
లకు రామంగారి ఇంటిముందు ఒక పెద్ద పెండ్లి పందిరి
వేయబడింది. రామంగారి ఇంటిని చక్కగ అలంక
రించారు. సుధాకర్ తరపువారెవరూ లేకపోవడంవలన
బంధువులంతగా ఆ వివాహానికి రాలేదు. అతని మిత్ర
బృందం మాత్రం పెళ్ళిపందిరిని తమ జోక్సుతోసందడి
చేస్తూంది. సుధాకర్ తలంటు స్నానంచేసిన తరువాత
అతనిఅలంకరణను గురించి శ్రద్ధ తీసుకొంటున్నారు
మిత్రులు. సుధాకర్ రాబోవు మధుర క్షణాల్ని
ఊహించుకొంటూ సంతోషంతో ఉక్కిరిబిక్కిరవు
తున్నాడు. ఇంతలో రామం తల్లి పెద్ద పెట్టున ఏడుస్తూ
కన్పించింది. అమ్మా సుశీలా! అన్యాయం చేసి
పోయావమ్మా. నీ ఇష్టా నిష్టాల్ని తెలిసికొనలే ని
మూర్ఖులమయాము. అందరివలె నీకును సంసారేచ్ఛ
గలదనుకొన్నాము. కాని నీవింత త్యాగానికి పూను
కొంటావనుకోలేదు. నీ ఇష్టాన్ని తెలిసికొనడానికి
ప్రయత్నించినా నిన్ను కనీసం చూసుకొంటానైనా
ఉండేవాళ్ళం. నీవు గృహిణివి కావాలనెడి మా ఆశే
చివరకు నిన్ను పొట్టన పెట్టుకొంది. అంటూ ఏడు
స్తూంది.రామం తండ్రి మొహంపై నవేసికొన్న టవల్
పైకి తీయడంలేదు. రామం పి చ్చి వా డి లా జుట్టు
పీక్కుంటూ రోదిస్తున్నాడు. సుధాకర్ రామాన్ని
ఓదార్చడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడే కాని తనని ఓదార్చే
దెవరు? కొద్ది క్షణాల తరువాత కొంత ఉపశమనం
పొందిన రామం "సుధాకర్! కొన్ని సంవత్సరముల
నుండి మాతల్లి దండ్రులు చెల్లాయ్ భవిష్యత్తును
గురించి కుమిలి పోతున్నారు. ఇంతలో నీవు నాకు
బాగా పరిచయ మయావు. వారికి సుశీల నిన్ను
ప్రేమిస్తుందన్న భ్రమ కలిగింది. నీ ప్రవ ర్తన వలన
నీకును సుశీల అంటే ఇష్టమున్నట్లు గ్రహించారు.
అందులకే ఆ విషయాన్ని నీతో మాటాడమని నన్ను
బలవంత పెట్టారు. నిన్నా విషయం అడగటానికి
నాకు మనస్కరించ లేదు. నే నా సంగతే వారితో
చెప్పాను. అప్పుడు వాళ్ళొక్కసారి చెల్లాయ్ భవి
ష్యత్తును గురించి ఆలోచించ మన్నారు. ఆ ప్రయత్నం
చేయక పోవడంకంటే చెల్లాయ్‌ను చేతులారా చంపటం
మేలన్నారు. నాకు ఒక వేపు చెల్లాయ్ పొందబోవు
సుఖం మరియొక వేపు నీభవిష్యత్తు కనులముందు
మెదిలాయి. నేనపుడు భగవంతునిపై భారంవేసి
నిన్నా విషయాన్నడిగాను. నీవు చెల్లాయ్ మూగదన్న
విషయాన్ని తెలిసికొంటా వనుకున్నాను. అందులకే

7_86

నే నప్పుడు నిన్ను చెల్లాయ్‌తో ఏమైనా మాటాడెదవా అని అడిగాను. నీవు తీరా వివాహ సమయము వరకు సుశీలతో మాటాడటానికి ప్రయత్నించ లేదు. నా స్వార్థముకూడ చెల్లాయ్ మూగదన్న విషయాన్ని నీకు చెప్పనివ్వ లేదను కొంటాను. అందులకే శత్రువులుగూడ అనుభవింపరాని రంపపు కోతను అనుభవిస్తున్నాను. సుధాకర్! సుశీల పుట్టుకతోనే మూగదిరా. మా ఇంటిలోని వారందరము చెల్లాయ్‌కు ఎప్పుడు కష్టం కలుగు నట్లు ప్రవర్తించ లేదు. ఆమెకు అందరివలె కోరికలుంటవని ఆమె జీవితం మోడువారకూడదని ఈ వివాహానికి ప్రయత్నం చేశాము. సుశీల మనిషి మూగదేకాని మనస్సు మూగదికాదు. అది నవనీతం. తన వలన అటు అమాయకుడవైన నీ జీవితం నాశనమవడాని కిష్టములేక ఇటు మా మాటను కాదనలేక స్లీపింగు టాబ్‌లెట్సు మింగి తన ప్రాణాన్నే త్యాగంచేసింది. ఇంక చెల్లాయ్‌ను చూచుకొనే భాగ్యం. శాశ్వతంగా పోయింది." అంటూ హృదయం బ్రద్దలయేటట్లు విలపిస్తున్నాడు. సుధాకర్‌కు స్త్రీఎంత ఆకర్షణీయమైనదో అంత సున్నితమైనదనెడి భావంకలిగింది. అతనికి వివాహమంటేనే వైముఖ్యం కలిగింది. అప్రయత్నంగా అతని నోటినుండి "సుశీల బ్రహ్మదేవునిచే చేయబడిన తంత్రులులేని వీణ. చక్కని వీణను తయారు చేయడానికి తన మేధాసంపత్తి నంతటిని ఉపయోగించిన బ్రహ్మదేవుడు దానికి తంత్రులు బిగించడం మరచిపోయాడు. తంత్రులులేని ఆ వీణ" పలుకదని గ్రహించలేదు. సుశీల "మూగపోయిన వీణ" అన్న మాటలు వెలువడ్డాయ్.

బి. జయరామిరెడ్డి,
బి. ఎ. (తృతీయ).

అసంభవం అన్నది మందబుద్ధుల నిఘంటువు లోనిదే. —నెపోలియను

దేవుడు ప్రసాదించిన భాగ్యాలన్నిటిలోనూ గొప్పది పరస్పర ప్రేమ. —విల్సను

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

గెలుపు ఓటమి

ప్రియమైన గోపీకి,

నీ ఉత్తరం అందింది. పిచ్చితమ్ముడూ! నీవు అటువంటి ఆలోచనలు మానుమని ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి. నువ్వు పరీక్ష తప్పినందుకు నేనేం బాధపడడంలేదు. ఒక్కొక్కసారి మన అదృష్టం బాగోలేనప్పుడు అనుకున్న వనుకున్నట్లుగా జరగవు. ఉత్సాహంతో కృషి చెయ్యాలి, విజయం సాధించాలి. మన లోని బలహీనతను గుర్తించి దాన్ని రూపుమాపటానికి కృషి చెయ్యాలి.

నేనేదో నీ కోసం త్యాగం చేస్తున్నానని నువ్వెందు కనుకుంటున్నావు. నీ చదువుకోసం నా సుఖాన్ని ధార పోసి నే నవివాహితగా ఉంటున్నా ననుకోడం పొరబాటు. నా ఆశయాలను గౌరవించి, నా కోరికలను మన్నించే సహృదయుడైన వ్యక్తి లభించినరోజు నేను వివాహం తప్పక చేసుకుంటా. "నా చదువు సరిగ్గా సాగడం లేదక్కా. నేను ఉద్యోగంచేసి నిన్ను చదివిస్తా, నువ్వు తెలివైన దానివి. పైకొస్తావు." అని వ్రాస్తావుట్రా. ఒరే గోపీ! నేను ఉద్యోగంచేసి చదివిస్తే అది త్యాగమా. అదే నువ్వయితె అది నీ విధా. ఏమిట్రా ఈ న్యాయం. గోపీ! నువ్వు మొగవాడివి. చదవాలి, సంపాదించాలి. బాధ్యతవహించాలి జాగ్రత్తగా చదువు. అది నీ కర్తవ్యం. జీవితంలో ఎవ్వరు ఎల్లకాలం గెలవరు. అలాగే ఎల్లకాలం ఓడిపోరు. ఆరోగ్యం జాగ్రత్త. బాగా చదువుతావని ఆశిస్తూ.

ఇట్లు
నీ అక్కయ్య
వసంత.

ఉత్తరం పూర్తిచేసి నిట్టూర్చాను. ఏమిటో అక్కకి అంత ఆశ. నిజంగా దేవుడు నాకు తెలివితేటలు యిచ్చి వుంటె మా అక్కయ్య కలలు నిజం చేసే వాణ్ణి. ఎలాఅయినా కష్టపడాలి. అక్క కనీసపుకోర్కె తీర్చాలి, అక్కయ్య నిజంగా ఎంత అందంగా ఉంటుంది. ఎప్పుడూ క్లాసులో ఫస్టుగావచ్చే అక్కయ్య తెలివితేటల్ని ప్రశంసించని ఉపాధ్యాయులు లేరు. ప్రిన్సిపాల్‌గారు నాన్నగార్ని ఈ విషయంలో ఎన్నో సార్లు అభినందించారు. అక్కయ్యను పెద్దచదువులు చదివించాలని ఎన్నో కలలు కన్నారు. ఎవ్వరూ ఊహించని విధంగా మా నాన్నగారు కారు ప్రమాదంలో మరణించారు. మా నాన్న మరణం మానసిక వ్యధకేకాక ఆర్థిక దుస్థితికి కారణ భూతమయింది. అంతటి విషాదకర పరిస్థితులలో కూడా అక్క క్లాసులో ఫస్టొచ్చింది. అక్క చదువయి పోయిందని తెలియగానే ఎంతోమంది పెళ్ళిచూపులకై వచ్చారు. కట్నం అక్కరలేదని చెప్పారు. కానీ అక్క ఎవ్వర్నీ అంగీకరించలేదు. తాను తనదారి చూసుకుంటె నన్ను చూసే వారెవ రుండరని, అక్క ఎంతకాదన్నా నా చదువుకోసం అలా ఉండిపోయిందని నా అంతరాత్మకి స్పష్టంగాతెలుసు. నేను పరీక్ష తప్పడం యిది మొదటిసారికాదు. ఆవి డిలా నన్ను ఉత్సాహపరుస్తూ వ్రాయడం క్రొత్తకాదు. వెంటనే అక్క ఒళ్ళో వాలి నా అసమర్థతను తెలియపరచి హృదయభారాన్ని తగ్గించుకుందా మనుకున్నానా కోరిక మరికొన్నాళ్ళు వాయిదాపడింది. నా స్వశక్తిపై జీవించే తరుణం ఎప్పుడొస్తుందో. ఆ అదృష్టం నాకుందో లేదో. ఏది ఏమైనా చక్కని అక్కని భగవంతుడు ప్రసాదించాడు. ఆ తృప్తి నాకు చాలు. జీవితం కొనసాగడానికి అంత అదృష్టం ఎందర్ని వరిస్తుంది. భావోద్వేగంతో హృదయం తప్తమయింది. పెల్లుబికిన దుఃఖానికి ఆనకట్ట వెయ్యలేకపోయాను. ఎప్పుడు కునుకు పట్టిందో నాకు తెలియదు

* * *

పోస్టు, టెలిగ్రాం. ప్రొద్దుటే ఎవరో తలుపు తట్టడంతో ఉలిక్కిపడి లేచాను. కంగారుగా తలుపుతీసే టప్పటికీ పోస్టుమాన్ టెలిగ్రాంతో ఎదురుగా నించున్నాడు. టెలిగ్రాం అందుకుని సంతకంచేసి వణుకుతున్న చేతో కవరు చింపాను. 'స్టార్ట్ ఎట్ వన్స్ – పట్టాభిరామారావు' అని వుంది. పట్టాభిరామారావు గారంటే అక్కయ్య యింటి యజమాని. నా మనస్సు పలువిధాల పోసాగింది, అక్కయ్యదగ్గర్నించి నిన్ననే ఉత్తరం వచ్చింది. కులాసాగె ఉన్నట్లు వ్రాసింది.

ఇంతట్లో ఏం ముంచుకొచ్చిందో. సెప్టెంబరు పరీక్ష సరిగ్గా వ్రాయలేదు. ఇప్పటికే మనస్సు తల్లడిల్లి పోతుంటే గోరుచుట్టుపై రోకటిపోటయింది ఈ వార్త. ఖంగారుగా పూరుబయల్దేరాను. ఇల్లు చేరువవుతున్న కొద్దీ గుండెదడ అధికమయింది. అక్కయ్యకేం మంచి ఆరోగ్యవంతురాలు. అనవసరంగా గాభరా పడడం ఎందుకు. మా యిల్లుచేరాను. అక్కడదృశ్యం భయంకరంగా ఉంది, అన్నపూర్ణమ్మగారు నన్నుచూసి బావురుమన్నారు. నా మనస్సు, మెదడు కొయ్యబారి పోయాయి. ప్రపంచమంతా గిర్రున తిరిగినట్లయింది.

"నిన్నటిరాత్రిదాకా బాగానె ఉందిబాబు! నిన్ననే బజారుకెళ్ళి క్రొత్తబట్టలు కొనుక్కుంది. సాయంత్రం చక్కగా స్నానంచేసి క్రొత్తచీర కట్టుకుని, మల్లె పూవులు పెట్టుకుని అరుగుమీద కూర్చుని పదిగంటల దాకా కబుర్లు చెప్పింది, రాత్రి పన్నెండు గం॥ దాకా ఏదో వ్రాస్తూ కూర్చుంది. "నిద్రపోమ్మా! చాలా సేపయింది," అని ఆయనచెప్పే, అయిదు నిముషాలలో ముగిస్తా బాబయ్యా! నిద్రపట్టడం లేదంది. మరి పది నిముషాలకి లైటారిపోయింది. రాత్రి రెండు గం॥ ప్రాంతంలో ఒక మూలుగు వినబడింది. ఆస్పత్రికి వెంటనే తీసుకెళ్ళాం. ఆస్పత్రిలో ప్రవేశించిన కొన్ని నిముషాలకి అక్కయ్య మనని విడిచి వెళ్ళిపోయింది. ఏంచేస్తాం! బాబూ! మనఖర్మ" గద్గదకంఠంతో అన్నపూర్ణమ్మగారు పల్కలేక పల్కిన మాటలలో అంతులేని విషాదం దాగిఉంది. ఆస్పత్రికెళ్ళాను. విషాద వాతావరణ మలుముకొంది. అక్కయ్య కాలేజి విద్యార్థులు, అధ్యాపకులు ఎంతో మంది ఉన్నారు. నన్ను చూసినవాళ్ళు విచారం వ్యక్తపరిచారు. నేనా గదిలో ప్రవేశించా; మడతెనా నలగని నీలిరంగు చీరతో, నల్లటి కాటుకకళ్ళతో, తలలో మల్లెలతో, అక్క దేవతలా ఉంది. అక్కయ్య శవాన్ని చూసి ఏమయి పోతానో అనుకున్నా. నా దుఃఖం యింకి పోయింది. అంత్యక్రియలు నా ప్రమేయం లేకుండా జరిగి పోయాయి." అక్కయ్య గర్భవతి, ఆత్మహత్యట! విషంతాగి చనిపోయిందని డాక్టరు ప్రకటించారు. అక్కయ్య కాలేజి ప్రిన్సిపాల్ పొక్కకుండా జాగ్రత్త పడ్డారు. కానీ పెదవి దాటిన ఈ రహస్యం దాగుతుందా? చాలా మందికి తెలిసిందని విని నేను విస్తు పోయానని అన్నపూర్ణమ్మగారు చెబితే" నేను విని విస్తుపోయాను. అక్కయ్యకి ఆత్మహత్య చేసుకునే ఖర్మ ఏం పట్టింది?

అక్కయ్యగదిలో ప్రవేశించా. గది చక్కగా సర్ది ఉంది. టేబిలుమీద నవల తెరిచే ఉంది. ప్రక్కనే అక్కయ్య డైరీ తెరిచేఉంది. చాలా పేజీలు చింపేసి నట్లున్నాయి. నవంబరు మూడున మాత్రం "ఆఖరి దినం" అని వ్రాసిఉంది. ప్రక్క పేజీలో నవ్వుతున్న అక్కఫోటో కన్పించింది. నెమ్మదిగా వంటింట్లో ప్రవేశించా. గోడ కారవేసిన తెల్లటి జార్జెట్ చీర చూడగానె అక్కయ్య రూపం కళ్ళముందు మెదిలింది. పోయినసారి వేసవి సెలవలకొచ్చినప్పుడు ఆదివారం సినిమాకి బయలేరాం. కొత్తగా కొనుక్కున్న తెల్ల చీర కట్టుకుని "ఏరా! గోపీ! ఎలా ఉంది," అని అడిగింది తన చీరకేసి చూసుకుంటూ.

"నీకేం" పెళ్ళికూతురిలా ఉన్నావు. ఎవరో అదృష్టవంతులు వాళ్ళకింకా అదృష్టం పండలేదు. ప్చ్. ఏంచేస్తాం." పోరా నీకంతా వేళాకోళం. ఆ చిరు నవ్వు మరువలేను అక్కయ్య మంచం దగ్గరికెళ్ళా. దిండుతొలగించి దుప్పటిసర్దా. ఒక చీటి కన్పించింది. "నీకు వ్రాసిన ఉత్తరం వాయిలుచీర మడతలో ఉంది" అని వ్రాసుందా చీటిలో. గబగబాతీసి చదవడం ప్రారంభించా.

ప్రియమైన గోపీకి,

ఆశీర్వాదములు. నువ్వు ఈ ఉత్తరాన్ని చేతులోనికి తీసుకునేసరికి ఏం జరిగిందో ఊహించగలవు. ఈ పాటికి నా విషయం నల్గురికి తెల్సిఉంటుంది. పాపం పండింది పాపిష్ఠిది అనుభవించింది." అని నేను చేసింది సహించనివాళ్ళు అంటుంటారు లోకాన్ని ఎదుర్కోలేకపోయింది, దుర్బలురాలు పాపం బలై పోయిందని కొందరు సానుభూతి చూపిస్తారు. "దానిగీత" అని కొందరు విధివ్రాత పైకి నెట్టేస్తారు. "ఏరా గోపీ! నువ్వే మనుకొంటున్నావు? ఎవ్వరేమనుకున్నా నేను బాధపడను. నాకున్న ఏకైక ఆత్మీయుడివి నీవే. నువ్వు నన్ను అర్థం చేసుకోలేకపోతే నా ఆత్మకు శాంతుండదు. అందుకే జరిగిందంతా విపులంగా వివరిస్తా. చదివి సానుభూతి చూపిస్తే పరలోకంలో ఉన్న నేను హర్షిస్తాను.

అవి మనం రాజమండ్రిలో ఉండేరోజులు. నేనప్పుడు ఫైనల్ బియస్సీ వ్రాస్తున్నాను. థియరీ బాగానే

వ్రాసాను. ఫిజిక్సు ప్రాక్టికల్సు బాగానే చేశాను. కెమిస్ట్రీ ఇంకా చెయ్యాలి. తెల్లవారితే కెమిస్ట్రీ పరీక్ష. పరీక్ష సమయానికింకా గంట వ్యవధి ఉంది. "అమ్మ అన్నం పెట్టవే" జడ అల్లుకుని ఇప్పుడే వచ్చేస్తున్నాను. అని హడావిడిగా పని పూర్తిచేసుకుని బొట్టుపెట్టుకుంటున్నాను. ఇంతలో "పిన్నిగారూ" అంటూ రయ్యిమనిలోపలికొచ్చినలక్ష్మినన్నుచూసి ఆశ్చర్యపోయింది. నన్నుచూసి, "నువ్వు ఇంకా ఇక్కడున్నావేమిటి నీ పరీక్ష మొదలయి గంటకిపైగా అయిపోతే. మన కెమిస్ట్రీ ఎక్స్టర్నల్ ఎగ్జామినర్ ఇవ్వాళ అర్జంటుగా 3½ గం॥ల రైలుకి వెళ్ళిపోవాలిట. అందుకే ఇవ్వాళ పది గం॥లకు ప్రారంభం కావలసిన పరీక్ష 8 గం॥లకు మొదలవుతుందని నిన్న ఫిజిక్సు లాబ్‌కి నోటీసొచ్చింది వినలేదా?" అంది. నాకు ముచ్చెమటలు పోశాయి. "నిన్న ప్రాక్టికల్ గొడవలో పట్టించుకోలేదు ఇప్పుడెలా" అన్నాను. "ఖంగారుపడకే పిచ్చిమొద్దు. తొందరగావెళ్ళి ఏమవుతుందో చూడు" అనిలక్ష్మిధైర్యం చెప్పింది. అమ్మతో చెప్పకుండా మార్చుకోని బట్టలతో దాదాపు పరిగెత్తుతూ కాలేజికెళ్లా. లాబ్ బయటకుర్చీలు ఖాళీగా ఉన్నాయి. తలుపు దగ్గర నిలబడ్డాను. ఇంతలో మాస్టారు నన్నుచూసినట్లున్నారు, గబగబా దగ్గరికొచ్చి" ఏమిటండీ! ఇంతఆలస్యంగా వస్తేఎలా? మళ్ళీ ఎక్స్టర్నల్ వస్తే గొడవ." అన్సరు బుక్ యిచ్చారు. "మీ నెంబరెంత" "చెప్పాను" ప్రొసీజరు వ్రాద్దామంటె చదివిందంతా మర్చిపోయాను. "ఏమండీ అయిందా" అంటూ ఆయనొచ్చారు. "మాస్టారూ నాకివ్వాళ ముందే ప్రారంభిస్తారని తెలియదు, అప్పుడే రెండు గం॥లయింది. టైం సరిపోదు. హెడ్‌కి తెలియజెయ్యమంటారా" "మరేం ఖంగారుపడకండి. అంత భయమెందుకు. మీరు వాల్యుమెట్రిక్ పూర్తిచేయండి, నేను గ్రావిమెట్రిక్ పూర్తిచేస్తా." నా పరిస్థితిపూర్తిగా అర్థంచేసుకున్నట్లున్నారు. ఏదో పని పూర్తయింది. మాష్టారిదగ్గరికెళ్ళి, నిజంగా మీరు సాయం చెయ్యక పోతే నిజంగా నా పరీక్ష పోయుండేది, మీకు కృతజ్ఞతలు ఎలాచెప్పాలో తెలియడంలేదన్నాను. "ఫరవాలేదులెండి. రెగ్యులర్, ఇంటిలిజెంట్ స్టూడెంట్సుకి ఆమాత్రం హెల్ప్ ఎప్పుడూ ఉంటుంది." "పరీక్ష ఎలా వ్రాసారు" "బాగానే వ్రాసాను. కాసొస్తుందని నమ్మకముందండి. మరి వస్తానండి. మెనీ థాంక్సు" అనివచ్చేసా.

ఆ తర్వాత రిజల్ట్సు వచ్చాయి. నాకు క్లాసొచ్చింది. ఆరోజంతా నాకు మాస్టారు గుర్తొచ్చారు. ఈ విజయానికి కారణం ఆయనే. ఆయన్నికల్సుకుని విషయం మనవిచేద్దామనుకుంటె ఆయన ట్రాన్సఫర్ అయ్యారని తెల్సింది.

నేను క్రొత్తగా కట్టిన కాలేజీలో డిమాన్‌స్ట్రేటరుగా చేరాను. అక్కడ ఆయన్ని చూసి ఆశ్చర్యపోయాను. కెమిస్ట్రీ డిపార్టుమెంటులో మేమిద్దరమే ఉండేవాళ్ళం. తీరికవేళల్లో ఆయన కబుర్లు చెప్తుంటే మంత్రముగ్ధనయి వింటుండేదాన్ని. ఒక రోజు నాకు ఉత్తరం వచ్చింది. దాన్ని విప్పాను.

వసంతా,

సాహసించి వుత్తరం వ్రాస్తున్నందుకు అన్యథా భావించకు. ఆనాడు నీ వెంతో సంతోషంగా చెప్పిన థాంక్సు దృశ్యం నేను మరిచిపోలేను. జీవితాంతం మీతో ఉంటూ, మీకు సాయం చేస్తూ అలాగే థాంక్సు చెప్పించుకోవాలని ఉంది ఆ అవకాశం మిమ్మల్ని కల్పించమని అర్థిస్తూ,

ఇట్లు,
మీ మాష్టారు.

అప్పటిదాకా ఆయనపై వున్న మమకారం ఆ లేఖతో అనురాగంగా మారిపోయింది. రెండురోజుల తరువాత నా దగ్గరకొచ్చి "నీవు నా కోరిక ఇంత త్వరగా మన్నిస్తావనుకోలేదు. చాలా థాంక్స్. మా అమ్మా నాన్నలకు డబ్బుపై ప్రేమెక్కువ. వాళ్ళీపెళ్ళి అంగీకరించరు. తిరుపతిలో మనం వివాహం చేసుకుందాం. ఆ తర్వాత మా వాళ్ళకి నచ్చచెబుతా. నిన్ను దూరం చేసుకొని నేను బ్రతకలేను. ఇదినిజం" అని నా ముంగురులు నాసవరిస్తూ నా వైపుచూస్తున్న ఆయన సన్నిధిలో నా జీవితాంతం అలాగే ఉండాలనిపించింది. మీ యిష్టం "అలాగే జరగనివ్వండి" అన్నాను.

ఒక శుభముహూర్తంలో మేమిద్దరం పెళ్ళి చేసుకున్నాం. నిన్ను ఆరోజు తలుచుకోలేని క్షణంలేదు. వేరే కాపురం పెట్టాము. క్రొత్తలో అంతా ఆనందంగా గడచిపోయింది. ఒకరోజు ఆయన 'వసూ! నేను యివాళ మా యింటి కెళ్తున్నాను. మనసంగతి మా నాన్నకి చెప్తాను. వాళ్ళు అంగీకరిస్తే సరేసరి. లేక

పోతే మన మిలాగె ఉందాం. ఛీ ! ఏమిటీ కన్నీళ్ళు. అంతా సవ్యంగా జరుగుతుంది." అని వాళ్ళు వూరెళ్ళారు. పదిరోజులుదాటి పక్షం రోజు లయింది ఆయన రాలేదు. వాకిట్లో కూర్చొని బియ్యం ఏరుతున్నాను. ఒక రిక్షా మన యింటిముందు ఆగినట్లయింది. ఎవరో ఒక స్త్రీ చేతిలో పాప దిగి మనవాటావైపొచ్చారు. 'ఎవరు కావాలండి' అన్నాను. 'మీతో కాసపనుంది' ఇలావస్తారా 'అందావిడ. మీతో ఒక విషయం చెప్పాలి. అది మన కిద్దరికి బాధాకరమయిన విషయం. కానీ చెప్పకతప్పదు. మోహన్‌రావుగార్కి యిదివరకే పెళ్ళి అయింది. ఆయనకి చిన్నతనంలో వాళ్ళ నాయనమ్మగారి బలవంతంమీద వివాహం అయింది. పట్టణ వాతావరణంలో పెరిగిన తనకి ఆ పల్లెటూరి పిల్లపై అసహ్యం అధికమయింది. కాని ఆవిడ అతనిపై ఎన్నో ఆశలు పెంచుకుంది ఆమె ఎవరోకాదు. నేనే. ఈనాడు ఈ పసిపాప సంగతేం కావాలి? "వాళ్ళ కాలేజీ అమ్మాయిని ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకుంటున్నాడు త్వరపడమని" వాళ్ళ నాయనమ్మగార్కి ఒక లెక్చరర్ ఉత్తరం వ్రాసారు. ఆవిడ మీ రని తెలిసి మీ దగ్గర కొచ్చాను. ఈ దాంపత్య సుఖం వదలుకోమని సాటి ఆడదాన్నిగా అర్థించను. కానీ ఈ పసిపాప కొకమార్గం చూపించండి. దాని కోసం .... ఆమెగొంతు గాద్గదికమయింది. ఆయన్ని మీరేమి అనకండి. నా దురదృష్టం. వస్తానమ్మా' అని వెళ్ళిపోయింది,

నాకేం చెయ్యాలో తోచలేదు. ఆ పసిదానిక నేను చెయ్యగల సాయమేమిటి? ఆలోచించినకొద్దీ మబ్బులు తొలగిపోయాయి. చిన్న మెరుపు మెరిసింది. నాసమస్యకి పరిష్కారం మవుతుంది. మరి నాలో పాప? దానిగతేం గాను. మనస్సు రాయిచేసుకున్నాను. ఈ నాడు నిత్యసుమంగళిగా, పెళ్ళికూతురులా ప్రపంచాన్ని వదలి వెళ్ళిపోతోంది నీ అక్కయ్య. నీ పేర నేను బ్యాంకులో అయిదువేలు జమవేశాను. అది నేను నా ఆరేళ్ళ సర్వీసులో ట్యూషన్లద్వారా, జీతంద్వారా సంపాదించింది. చదివి ప్రయోజకుడివై వర్ధిల్లితె ఎక్కడున్నా ఆనందిస్తా.

నీకు మీ బావను చూపించలేదు. కనీసం పోలికలు చెప్పలేదు. ఆయన పెళ్ళిఫొటో కూడా ఉంచలేదు. క్షమించు. ఆయనెవరో తెల్సుకుని ఆయనపై ద్వేషాన్ని అసహ్యాన్ని పెంచుకోకు.. ఎంతైనా ఆయన్ని నేను ప్రేమించాను, నువ్వు ద్వేషిస్తే సహించలేను.

నీకు నేను చెప్తుంటాను గుర్తుందా? ఎవ్వరు ఎల్లకాలం గెలవరు. అలాగె ఎప్పుడూ ఓడిపోరు. "నీకే మిటే అక్కా ! ఎప్పుడూ గెలుపునీదే" అంటావు కదూ, నువ్వు. చూడు యివ్వాళ ఓడిపోయాను. నువ్వు తప్పకుండా గెలుస్తావు. ధైర్యంతో కృషి చెయ్యి. "ఇప్పటికె రాత్రి 12 గం॥ లయింది. ఇంకా పడుకోలేదా" అమ్మా అని బాబయ్య అడిగారు. యిలా ఎంత సేపు వ్రాసినా తరగదు. ఎక్కడో ఒకచోట ఆపాలిగా. ఇక శాశ్వతంగా నిద్రపోతా. నీ విజయాన్నికాంక్షిస్తూ

ఇట్లు,
నీ అక్కయ్య.

పెట్టె సర్దాను. అక్క పెళ్ళిఫొటో కన్పించింది. అక్క సిగ్గుతో తలవంచుకుంది. ఏవో రెండుచేతులు అక్కమెడలో మంగళసూత్రాన్ని ముడివేస్తున్నాయి. ముఖం తప్ప మనిషి చాలావరకు కన్పిస్తున్నాడు. అలా కత్తిరించబడిందాఫొటో. అది అక్కపనే. ఎంత భయం, నేను ద్వేషిస్తానని. బావ నిజంగా దురదృష్టవంతుడు ఎంతటి ప్రేమమూర్తిని పోగొట్టుకున్నాడు. బ్యాగు తీసుకుని బయలుదేరబోతుంటే పేపర్రువాడు పేపరు విసిరేసాడు. వెనకపేజీలో సెప్టెంబరు రిజల్ట్సు ఉన్నాయి. నిర్వికారంగా పేపరుచూసా థర్డుక్లాసులో నెంబరు లేదు. మామూలేగా అనుకున్నాను. పేపరు మడవబోతుంటే సెకెండ్‌క్లాసులో నెంబరుంది. నిజమే నేను గెలిచాను. అక్కయ్య ఉంటే ఎంత సంతోషించేది? నా విజయానికి ఎంత మురిసిపోయేదో.

బ్యాగు తీసుకుని భారంగా అడుగులు వేసుకుంటూ నడక సాగించాను.

వి. రంగాచారి,
బి. యస్. సి. (తృతీయ).

ఫేర్ - వెల్ - కం

చంద్రమండల యాత్ర సాధించి జనులిల
  గనుటను ఘనత నీ కతనగాదె
మారణ కృత్యముల్ కారణమ్ముగ జనుల్
  నలుపుట నీ శక్తివలనఁగాదె
ఒకవంక సవనమ్ము ఒకవంక హసనమ్ము
  చేయింపఁగా నీకుఁ జెల్లెగాదె
ఒకచెంప కన్నీరు ఒకచెంప పన్నీరు
  కురిపించి పరికింపఁగూడె నీకు

పాలించిరీ నేల ప్రభవాది నాయకుల్
  నలువది యిద్దరీ నాటివఱకు
నలువది మూడవ నాయకుండవు నీవు
  ఘ్రిరతోర్వి నేలెడు భాగ్యమబ్బె
నీరాక చెవిసోక నీరాజనము బట్ట
  వింత సోయగముల విరిసె ప్రకృతి
సౌమ్యుండు మాఱేడు సకల భాగ్యములబ్బి
  కలతలు నేటితో తొలఁగుననుచు

ఎప్పుడెయ్యది యేరీతి ఎవని వలన
ఏమి జరుగునో యెవరికి నెరుగనీక
కీలకా ! మమ్ము వత్సరమ్మేలినావు
వేయి శుభములు నీకగు పోయిరమ్ము.

పిలచి నిన్నిట సేవింపఁ దలఁచినాము
ప్రీతిఁ గైకొని నీవు మాచేత లెల్ల
వాంఛితార్థంబు లొసఁగుచు వఱలుమయ్య
రమ్య గుణసాంద్ర! మాపాలి రామచంద్ర !

— అయ్యగారి నరసింహమూర్తి.
— వి. వి. నారాయణ,
(పి. యు. సి.)

నిస్పృహ అని అనేదల్లా తీరని ఆశల బాధా
పూరిత ఆక్రందనమే చాలావరకు — జార్జి ఇలియట్

మనం మొట్టమొదట ప్రేమించేదీ, చిట్టచివర ప్రేమించేదీ కూడా మనల్నే —బెనీ

ప్రేమ పెంపొందేకొలదీ విచక్షణాశక్తి సన్నగిల్లుతోంది. —రోచ్‌ఫాకాల్డ్

సజీవమూ, సంచలనాత్మకమూ అయిన భగవంతుని ఆచ్ఛాదనమే ప్రకృతి —గోథే

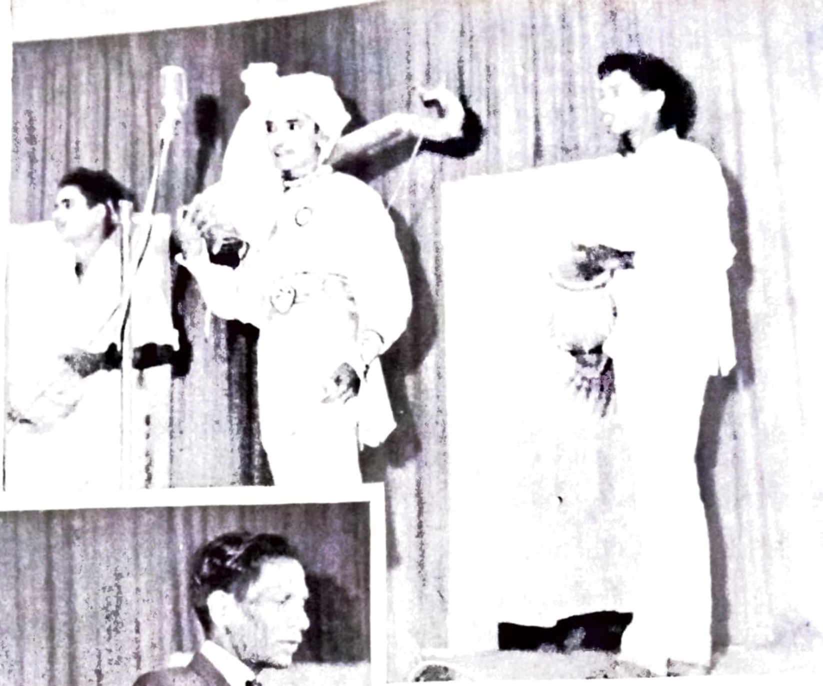

Burra Katha

ARTS DAY

President :
Dr. G. Thomas,
Principal, A. C. College, Guntur.

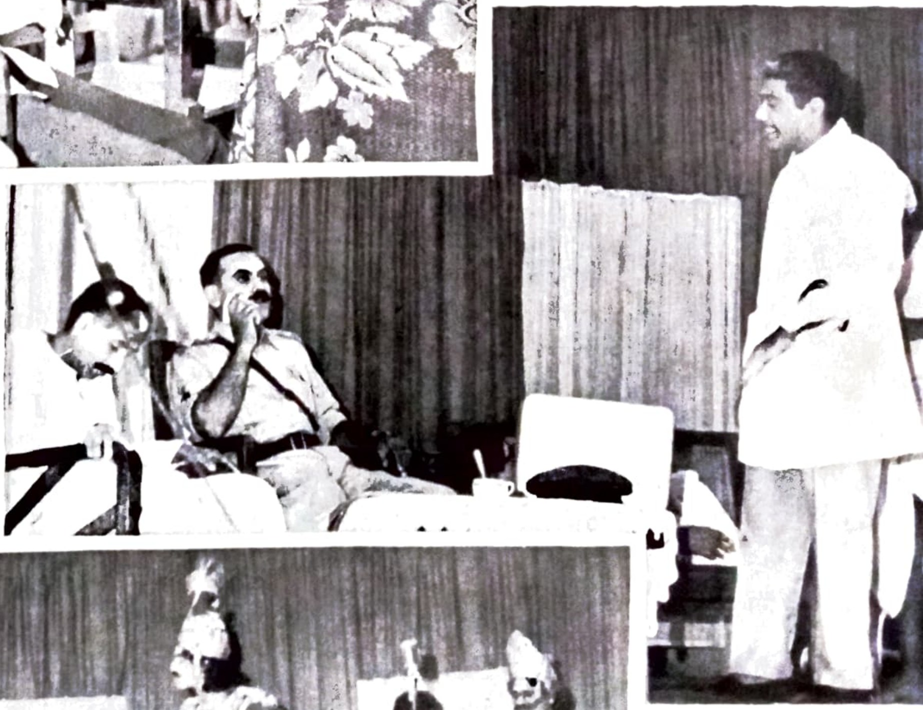

Dantavedantham

Antharnatakam

President :
Dr. K. L. RAO,
Union Minister for Irrigation & Power.

COLLEGE DAY

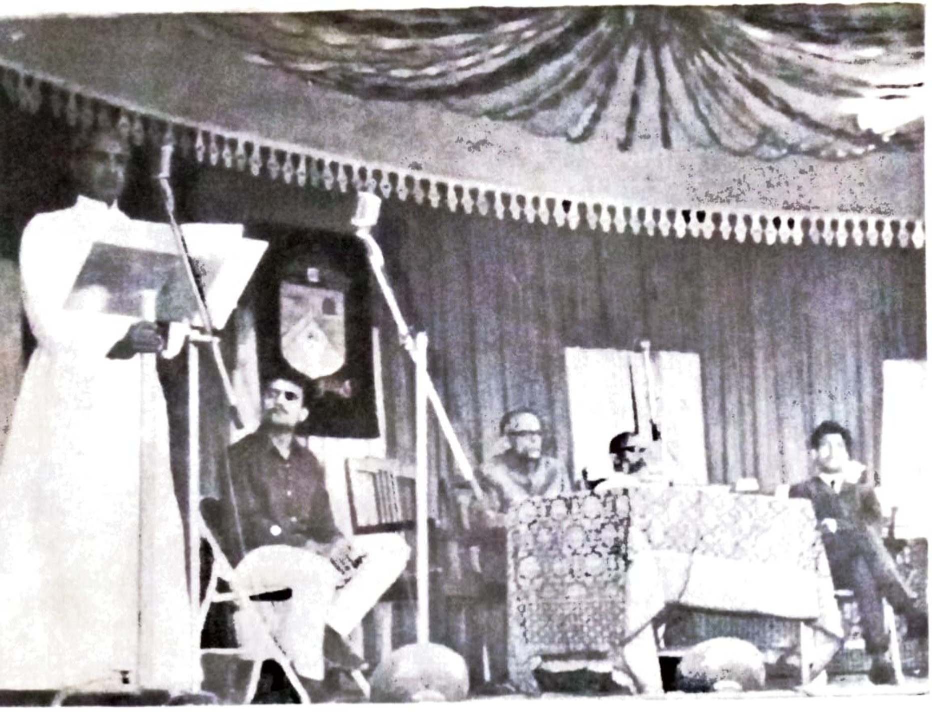

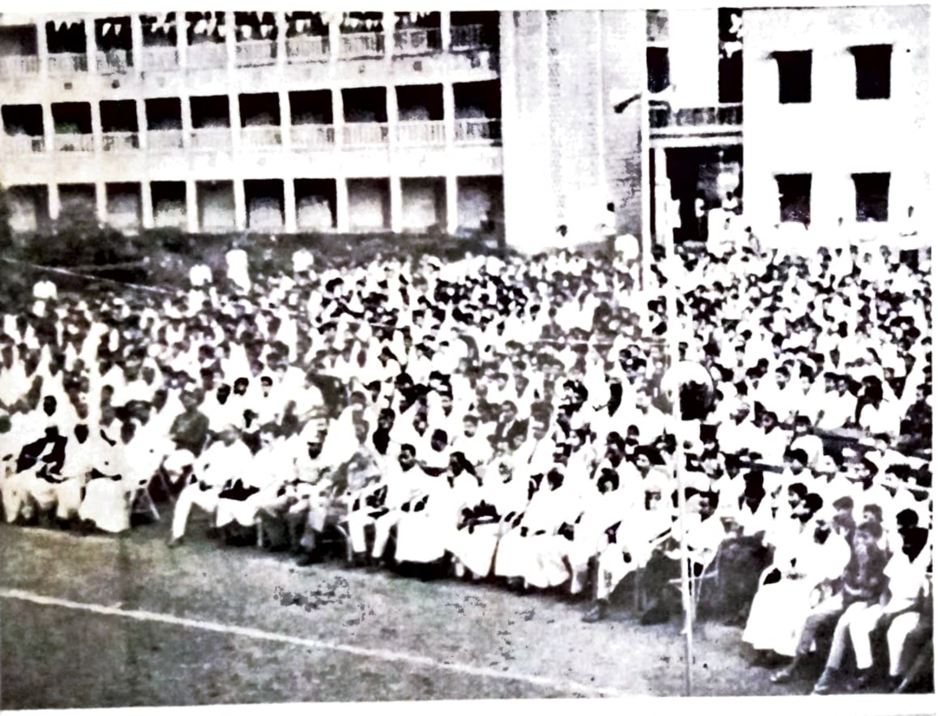

'With Love to Bond'

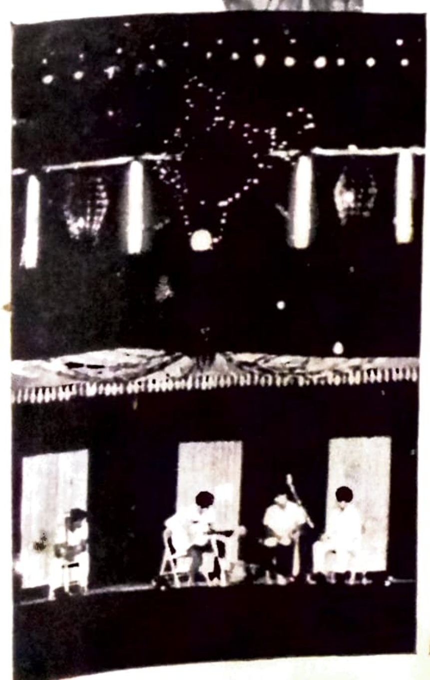

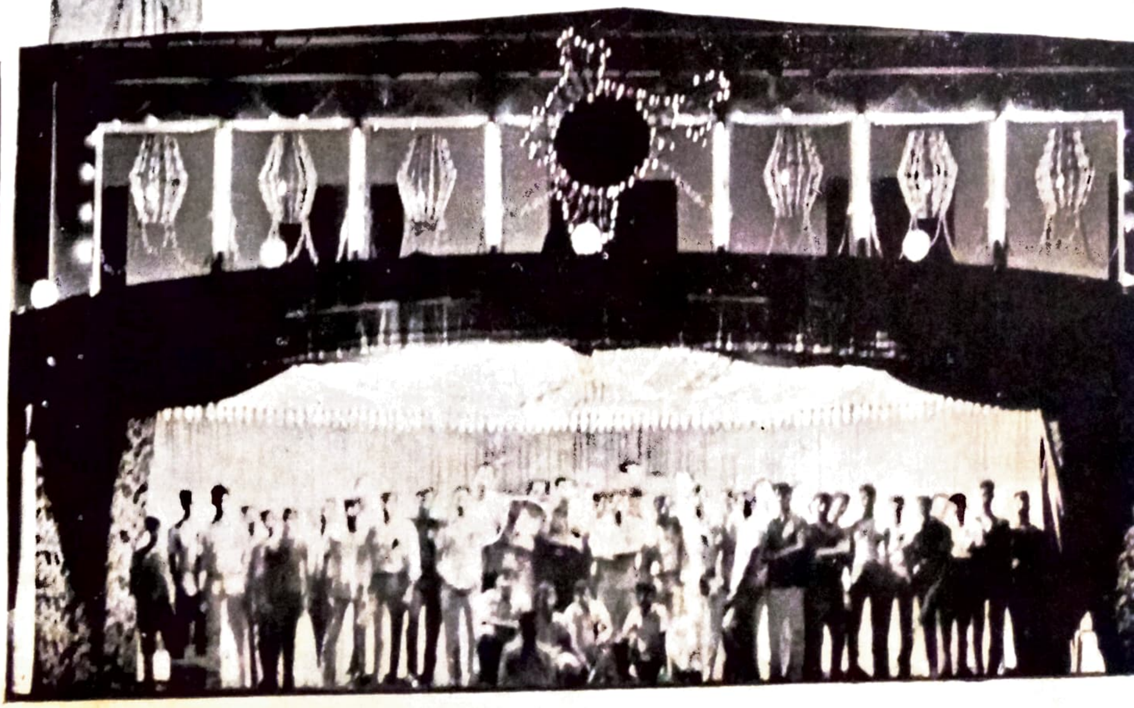

ALL INDIA
CATHOLIC UNIVERSITY
FEDERATION

Regional Meeting

At Mass

The General Session

ENTFRTAINMENT

Father Gordon's Legacy

Speech delivered by Sri K. Basaveswara Rao, M. A., Head of the Department of History, Economics and Politics, at the farewell function arranged by the staff.

The appointment of Rev. Fr. D. Gordon as Father Provincial came as an unhappy surprise. It is unhappy because we have to forego his dynamic and wise leadership at a time when we need it most in view of the radical change in the system of higher education in our State leading to the introduction of the two year Intermediate course and Telugu as medium of instruction. It is a surprise because none-not even Fr. Gordon – expected this sudden transfer. I believe if he is given choice between Dindigul and Vijayawada, he would prefer to stay with us in Vijayawada as our Principal.

Father Gordon is the champion of the cause of private colleges and their chief-spokesman in the University bodies. He has a clear grasp of the problems faced by the Private Colleges and his suggestions are given due consideration both by the University and the Government. He stands for the autonomy of the colleges and universities and does not favour undesirable and excessive governmental interference in educational matters.

Father Gordon is a good teacher, a remarkable scholar, an able public speaker, a great educationalist, and above all an efficient and excellent administrator. He is endowed with all the qualities of an administrator and is well-known for his integrity, calm thinking, broad-mindedness liberal outlook and flexible approach. It is indeed a great pleasure to work under his benevolent leadership

The successful working of a college does not rest merely on its magnificient buildings, decent hostels, well equipped laboratories and library. It depends upon :

1. The personality and status of the Principal.
2. The loyalty of the staff members to the Institution.
3. The relations between the Principal and the staff.
4. The relations between the teachers and the students.

and 5. The relations between the Principal and the students.

The greatness of Rev. Father Gordon lies in the fact that as the Principal of Andhra Loyola College (1959-69) he tried his best to promote amicable relations between the management and the staff, between the staff and the students, and provide ways and means for the responsible involvement and participation of the staff and students in the growth of the college.

In this connexion, I would like to mention three things which one may describe as Father Gordon's unique contribution to Andhra Loyola College.

1. He introduced the principle of decentralisation in our College administration and started the practice of consulting the Heads of Departments and discussing with them before he took any final decision, in all academic matters including

Father Gordon's Legacy

Speech delivered by Sri K. Basaveswara Rao, M. A., Head of the department of History, Economics and Politics, at the farewell function arranged by the staff.

The appointment of Rev. Fr. D. Gordon as Father Provincial came as an unhappy surprise. It is unhappy because we have to forego his dynamic and wise leadership at a time when we need it most in view of the radical change in the system of higher education in our State leading to the introduction of the two year Intermediate course and Telugu as medium of instruction. It is a surprise because none- not even Fr. Gordon – expected this sudden transfer. I believe if he is given choice between Dindigul and Vijayawada, he would prefer to stay with us in Vijayawada as our Principal.

Father Gordon is the champion of the cause of private colleges and their chief-spokesman in the University bodies. He has a clear grasp of the problems faced by the Private Colleges and his suggestions are given due consideration both by the University and the Government. He stands for the autonomy of the colleges and universities and does not favour undesirable and excessive governmental interference in educational matters.

Father Gordon is a good teacher, a remarkable scholar, an able public speaker, a great educationalist, and above all an efficient and excellent administrator. He is endowed with all the qualities of an administrator and is well-known for his integrity, calm thinking, broad-mindedness liberal outlook and flexible approach. It is indeed a great pleasure to work under his benevolent leadership

The successful working of a college does not rest merely on its magnificient buildings, decent hostels, well equipped laboratories and library. It depends upon :

1. The personality and status of the Principal.
2. The loyalty of the staff members to the Institution.
3. The relations between the Principal and the staff.
4. The relations between the teachers and the students.

and 5. The relations between the Principal and the students.

The greatness of Rev. Father Gordon lies in the fact that as the Principal of Andhra Loyola College (1959-69) he tried his best to promote amicable relations between the management and the staff, between the staff and the students, and provide ways and means for the responsible involvement and participation of the staff and students in the growth of the college.

In this connexion, I would like to mention three things which one may describe as Father Gordon's unique contribution to Andhra Loyola College.

1. He introduced the principle of decentralisation in our College administration and started the practice of consulting the Heads of Departments and discussing with them before he took any final decision, in all academic matters including

the recruitment and promotion of staff members This commendable practice has raised the status of the Heads of Departments, provided them with an opportunity to co-operate with the Principal and made them think and act in a responsible manner. Under the able guidance of Father Gordon, the various Heads have organised the departments on efficient lines and this has ensured the smooth and stable functioning of the college With a view to co-ordinate the efforts of the Heads and discuss matters at a high-level conference, he set up a small body called 'The Staff Council'. The Staff Council consists of the Principal, the Vice-Principal and all the Heads. Father Rector and the Wardens are its special invitees. The Council deliberates upon all the matters placed before it by the Principal, it improves old policies and methods and evolves new policies to meet new problems and challenges. We appreciate the work of the Staff Council, and hope it will function more vigorously in the years to come.

2 Father Gordon is always courteous and considerate in all his dealings with the staff members. This is evidenced by his keen and active interest in all the activities of our Staff Association. By virtue of his close contact with the office bearers of the Association and by his readiness to help them in all their difficulties, he has endeared himself to all the members of the Staff Association and succeeded in establishing sympathetic understanding of mutual difficulties by the management and the staff. We are particularly grateful to him for encouraging us to participate in the activities of the ACTA. We appreciate his dictum that the interests of the management should not conflict with the interests of the staff and that both, the management and the staff, should work together for the progress of the college and the welfare of the student community.

3. Father Gordon is fully aware of the unrest among students and their clamour for attention and involvement in college affairs. In order to turn their attention to responsible activities and make them think on rational lines, he has brought into being a body called "The Students' Council". Besides the hostel leaders, the elected leaders of the Students' Society and the secretaries of the various associations are the members of the Students' Council. As the Faculty Advisor of the Students' Council, I have watched its activities with interest and satisfation. I admire the patience, courage, confidence and skill of Father Gordon in handling the students and their problems and I praise his deep concern for improving the welfare of the students. The Students' Council has convinced me that our young students are manageable and respond favourably if we are kind and firm. Father Gordon has invented the famous "Students' Council Suggestion Box", which is fixed to his office door on all the class days. The suggestion box helps him to know the mind and problems of the students.

The Staff Council, the Students' Council and the Staff Association these are his gifts to Andhra Loyola and they form a part of his permanent legacy to us. I hope his successors will keep them active and gather their fruits.

I like to mention another point namely the "human touch" in his administration. Father Gordon is free from all bureaucratic tendencies and he never prefers the mechanical and impersonal manner in dealing with men and matters Normally he never issues memos, never calls for written explanations and never insists on rigid formalities. Further he is flexible in applying rules and never allows the human approach to be sacrificed for the sake of lifeless rules and regulations.

Can Machines Think?

Mankind's most valuable resource is the human brain. With its help man who is not fast nor strong nor well protected by nature, has made himself the ruler of his world. With its help he has invented machines which are doing work for him, replacing his muscles in some jobs. Can machines also do the thinking for him, which is the main feature of the human brain? Computers and electronic eyes generally do this job for him, performing the function of the human brain. Mechanical aids for "doing sums" have been in use for thousands of years already. In the 17th century a French professor of mathematics, Blaise Pascal, invented an instrument which could carry out multiplications and divisions by means of wheels bearing numbers from 0 to 9. A German philosopher, Leibniz, invented a multiplying machine. These simple instruments were the ancestors of the mechanical calculating machines in operation for industrial and office use in the first half of this century. Many of these models are electrically operated. But they cannot be compared with the electronic computer, whose operation depends upon the thermoionic valve or transistor, working on an entirely different mathematical principle.

There are two basic kinds of computers which do their figuring in different ways. They are: (1) Analogue Computers and (2) Digital Computers. The analogue computer is a measurer. It can measure and compare differences in current, voltage, heat, speed, etc. They are used in research and scientific development. Because they can imitate conditions of heat, speed and the like, they are used in many kinds of training devices. The digital computers use numbers in their figuring. They are used in solving complicated and elaborate mathematical problems like those in Physics and Astronomy. They can multiply and divide in a few thousandths of a second. The main importance of the electronic computer is its ability to analyse, marshal, record and report information in various forms from the data fed into it. This is called "data processing", whose principles were established by an English mathematics professor, Charles Babbage (1792–1871). But the first modern machine was invented by the American, Howard Aiken in 1937. After seven years Harvard University had its "Mark I" digital computer, the progenitor of many thousands of electronic computers which have been established in laboratories, factories, universities, offices, and research establishments.

The computer consists mainly of innumerable valves or transistors and other electrical parts grouped into units. The language of electricity is laconic. It knows only two words 'yes' and 'no' that is 'pulse' and 'no pulse'. The mathematics of the computer, therefore, have to be translated into a system of communication with only two figures instead of the usual ten of our decimal system. This dual notation is known as 'Binary System'. Its two numbers are 0 and 1, meaning 'no pulse' and 'pulse' respectively. In it the decimal notation 0 remains 0 and 1 remains as 1. But 2=10: 3 11; 4 100; 5 101; 6 110; 7=111; 8=1000; 9=1001; 10=1010. For electronic computers with their trains of pulses, this system is ideal.

How are these figures represented in the computer? We know that it is an

assembly of valves or transistor units, acting like relays. A partnership of two such units may therefore operate as a switch which opens and closes a circuit. If the circuit is in an 'off' position, the arrival of a pulse switches it 'on'. If it is in an 'on' position the next pulse will change it into 'off' while emitting a pulse. The figure 0 is represented by the 'off' and '1' by the 'on' position. Thus a system of thousands of such circuits can be expected to cope with 'binary' numbers of almost any magnitude The computer at work has an incessant train of pulses flowing through it, usually generated by an electrically excited crystal which vibrates them with a frequency of thousands of millions of cycles per second. By the incessant opening and closing of circuits at very great speed, the computer does its 'sums'.

Therefore all the problems which are to be given to the computer must be conveyed to it in the form of a mathematical problem to be solved. First of all an 'order code', which lays down the rules, according to which the computer must attack its tasks, has to be worked out. Then the problem for the computer must be conveyed to it in the form of a mathematical problem. Often it is done by means of punched cards. More often it is recorded on a magnetic tape which the machine can 'read'. Thus preparing a problem for the computer and giving it instructions is called "programming". The actual "programme" which the machine has to carry out is fed into its "memory". There are various memory systems. Some have magnetic cylinders, some reels of magnetic tape and some others cathode-ray tubes. From the memory section facts are flashed to the computing section where they are compared, then used or discarded. The computer decides which facts fit the problem and which are to be discarded. The results are put in various forms. Sometimes they are recorded on punched cards or on magnetic tape Some computers type the results on an electric typewriter and the computers which control the automatic production processes, send the results in the form of electric impulses to the machine tools.

Computers are very useful. It is difficult to find an area in which the use of the computers has not been deeply felt. Various types of computers do various jobs at great speed, depending upon the data fed to them. Some computers have been taught to read. Some computers can respond to human voice; they can take dictation from man and type it on electrical typewriters. Some computers even translate from one language to another. Since 1960 an American computer is translating the important articles of "Pravda" into English During the World War II, the Germans were designing computers which successfully controlled the war planes without pilots. Recently the Americans have invented a computer which can diagnose diseases. Computers have suggested some 43,000 new names for medicines out of the existing names. They figure satellite orbits, handle all the details of rocket firing and control the satellite's flight into the space with a high degree of accuracy. By using and comparing facts computers can make predictions on elections, sports events or even the weather, much in advance. The only kind of thinking a computer cannot do is original thinking.

Though they cannot think originally they are far better than human beings in determining things. They can make decisions with much more accuracy than men in a short time. Computers are even used to find their own faults and to design other, better computers. Only our imagination can put limits on what they may do for us in the future.

K. NAGABHUSHANAM, II B. Sc.

Taking up the challenge

"The students should devote the whole of their vacation to village service. To this end, instead of taking their walks along beaten paths, they should walk to the villages within easy reach of their institutions and study the condition of the village folk and befriend them. This habit will bring them in contact with the villagers who, when the students actually go to stay in their midst, will, by reason of the previous occasional contact, receive them as friends rather than as strangers to be looked upon with suspicion. During the long vacations the students will stay in the villages and offer to conduct classes for adults and to teach the rules of sanitation to the villagers and to attend to the ordinary cases of illness".

In these golden words, Mahatma Gandhi, the greatest social worker in our country, has issued to the students a call to social service. It is by joining the Social Service League, which has become a regular feature in every College, that we can meet the challenge of the Mahatma. I shall give an account of what our Social Service League has been doing during 1968–69.

To begin with about 200 of our College students helped the Railway authorities in checking the ticketless travellers. In September, 1969, thirteen of our students offered their services to rebuild the village of Kurthala near Chirala destroyed by the cyclone in May. The reconstruction work has been undertaken by the Christian Relief Organisation under the direction of Fr. Windey. Along with our students there were also boys and girls from Colleges in Andhra, Madras and Kerala. They dug foundation for 50 houses and built walls for 25 houses to a height of six feet. They also laid a 200 yards long road connecting Kurthala and Chirala. There were also some volunteers from foreign countries engaged in this selfless and praiseworthy work.

We conducted a survey at Giripuram, a very backward slum-area The economic condition of the people there is pitiable. They have no electricity. The roads and surroundings are dirty. There are no drainage facilities. The dirty water gets logged up and breeds mosquitoes. Of the 200 families surveyed, 50 are shoemakers, 20 are carpenters and the remaining are casual labourers. Drinking and many other bad habits are rampant among them.

We have started an Adult Education Centre at Giripuram to teach the people the three R's. We are trying to start a Co-operative Society to promote employment facilities for all artisans. There is a plan to conduct talks on morality to improve the moral and spiritual life of these people. With the cooperation of St. Anne's Hospital authorities we hope to bring medical relief to improve the health and sanitation of the people

Millions in our country are sunk in poverty, misery and want. They do not have the barest essentials and there is large scale unemploment. Social Service Leagues in Colleges should come to the help of the poor people and show them ways and means of improving their lot.

Look at Germany and Japan. They were completely ruined at the end of the Second World War. But today they occupy the front rank in industry, production and trade This success is due to

their discipline, unity, hard work and love of national progress. Unfortunately we Indians are looked upon as lazy people, forever begging for help from others. We can also make our country great like Japan and Germany, if every man holds himself responsible for the improvement of his country and submits himself to discipline and hard work.

Unemployment can be solved to a great extent by developing small scale and cottage industries. Even in this, preference must be given to cooperative ventures, by which the people not only improve their economic condition but also cultivate habits of mutual trust, co-operation, self-help, hard work, discipline and sacrifice.

There are hundreds of things students can do in the service of the nation They can play a vital role in safeguarding freedom and developing the country. Through adult education centres they can teach the people the duties and responsibilities of a citizen in a democracy and help them to rise above corruption, communalism and selfishness. They can teach the villagers modern scientific methods of farming and principles of sanitation. In times of emergency as during floods, cyclones and fire accidents, students can organise relief work, collect funds by staging dramas in villages or by benefit shows. Students in large numbers can work in the fields, earn some money and use it for the poor. Medical students can do very useful work by visiting the villages and giving medical relief. Engineering students can help the villagers to build simple, strong, inexpensive houses. If there is true love for the country ways of helping will never be wanting.

Just as I began, let me also end by quoting these challenging words of Gandhiji: "The charge is often brought against us that we are good only at oratorical displays and fruitless momentary demanstrations, but fail when we are called upon to do work that requires cohesion, co-operation, grit and unflinching determination. The students have a splendid opportunity of falsifying the charge. Will they rise to the occasion? And this the students will surely get if they will engage in some constructive national activity. They will lose nothing by doing national work."

D. V. KRISHNA RAO, II B. Sc.

"All the world cries, where is the man who will save us? We want a man! Don't look so far for this man. You have him at hand. This man, - it is yóu, it is I, it is each one of us!........ How to constitute one's self a man? Nothing harder, if one knows not how to will it; nothing easier, if one wills it".

— ALEXANDER DUMAS

Advice from an Education Minister

Speech given by Mr. V. R. Nedunchezhlan, Minister for Education and Public Health, Tamilnadu, to the students of Andhra Loyola College.

Fr. Principal and my young friends,

I am extremely glad to be with you today. Loyola College is noted for its importance in the educational field. The Fathers, who have dedicated their lives for the cause of humanity, are running many educational institutions; and no doubt they are well run, the students are deciplined and the public place great confidence in these institutions I offer my hearty good wishes for the further success of these institutions.

My young friends, you perhaps look to me for some helpful advice or counsel on an occasion like this. But I must say that I do not have pretensions to being a sage or a seer. And as such I do not want to philosophise or sermonise to you, indulging in some vague expressions. All I would like to observe on this occasion is that the youth of today have a significant role to play in the present epoch of our country's history. For effectively playing that role they need intellectual acumen and imaginative insight, physical stamina and sustained vigour, spiritual strength and passionate devotion to truth. All these essential qualities alone can make an integrated way of life possible for our youth. Where can a training for this integrated way of life be imparted truly and purposefully? Most certainly in the school and the college. May I recall what Dr Radhakrishnan has said, speaking about universities. According to him, "Universities, are the homes of intellectual adventure. All that man has yet done is very little compared to what he is destined to achieve. The present which moves backwards and forwards is a summary of the past and a prophecy of the future. It is sacred ground and we who tread on it should face it with reverence and the spirit of adventure". I appeal to you, my young friends, to cultivate a sense of deep respect for the noble ideals for which our country has stood all these centuries and seek truth through wisdom and knowledge. Please remember that we cannot be wise without some basis of knowledge, though we may easily acquire knowledge and remain devoid of wisdom. As Plato has rightly said "mere factual knowledge will not make a man educated".

Our country today needs, not men whose minds are merely loaded with facts and figures, but men who are intellectual pioneers of culture and civilisation; men of letters and men of science, poets and artists, discoverers and inventors. India is rich in natural resources and our people have intelligence and energy and are throbbing with renewed life and vigour. It is for colleges like this one to impart knowledge and train minds that would bring together material resources and human energies. The hall-mark of excellence should be stamped on this intellectual, physical and spiritual training that is imparted in our colleges. Talking of excellence, let me remind you of what

William James once said: "Democracy has no doubt the ingredients of vitality and durability. But it can be reduced to a mockery through vulgarity and mediocrity". A highly regarded music teacher once said: "First I teach my students that it is better to do a thing well than to do it badly. Many have never been taught the pleasure and pride in setting standards and then living up to them". These words are worth remembering. Excellence implies more than competence. It implies a striving for the highest standards in every phase of life. We need individual excellence in all its forms, in every kind of creative endeavour, in political life, in education, in industry – in short in every field of our activities. Free men must set their own goals. There is no one to tell them what to do; they must do it for themselves. They must cherish what Whitehead called "the habitual vision of greatness". If you, the youth of the country, have the wisdom and courage to demand much of yourselves, you may look forward to a future of prosperity and glory. That way lies the road to success for our democracy.

Democracy is very exacting in its demands. It calls for the cultivation of the art of human relationships, the ability to live and work together overcoming the dividing forces of the time. Chesterton is said to have once remarked, "The world will never be safe for democracy – it is a dangerous trade." What he actually meant, I guess, is that a free society's survival under a democracy depends on continued vigilance, faith in the inherent worth of the individual, and excellence in the performance of one's tasks, however lofty or humble they may be.

Let me not take any more of your time. Let me wish this great and glorious institution a future more brilliant and splendid than its past. May it continue to send out bands and bands of truly educated young men imbued with a passion for sweetness and light, capable of freeing this land of ours from the shackles of ignorance and prejudice, poverty and disease. May I wish those students who are entering the threshold of new ventures and pursuits in life every success in their endeavours.

Thank you.

" All of us talk of India and all of us demand many things from India. What do we give her in return? We can take nothing from her beyond what we give her. India will ultimately give us what we give her of love and service and productive and creative work. India will be what we are: our thoughts and actions will shape her ".

— NEHRU

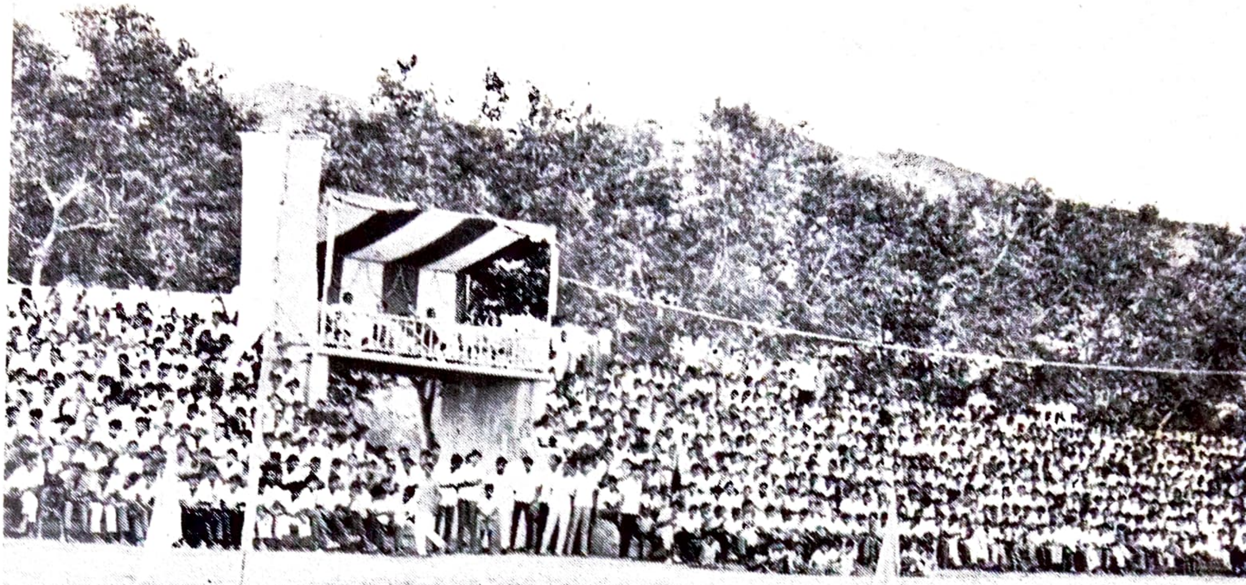

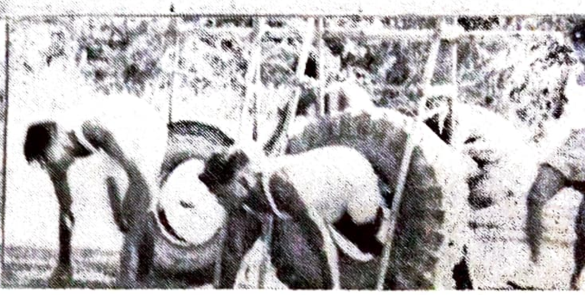

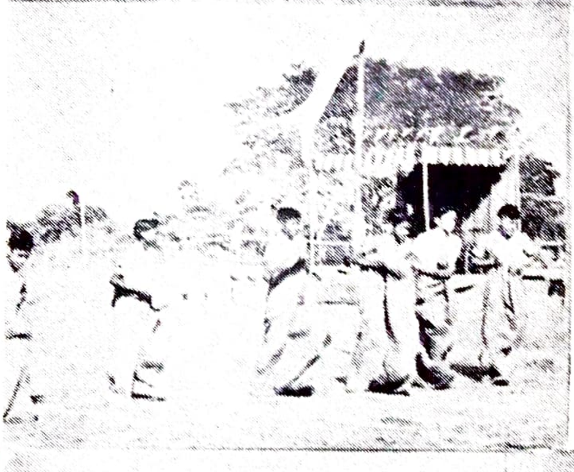

SPORTS DAY

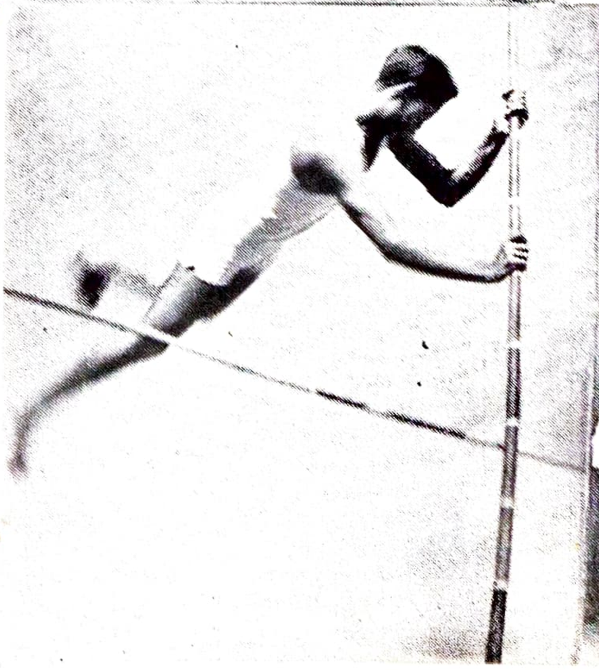

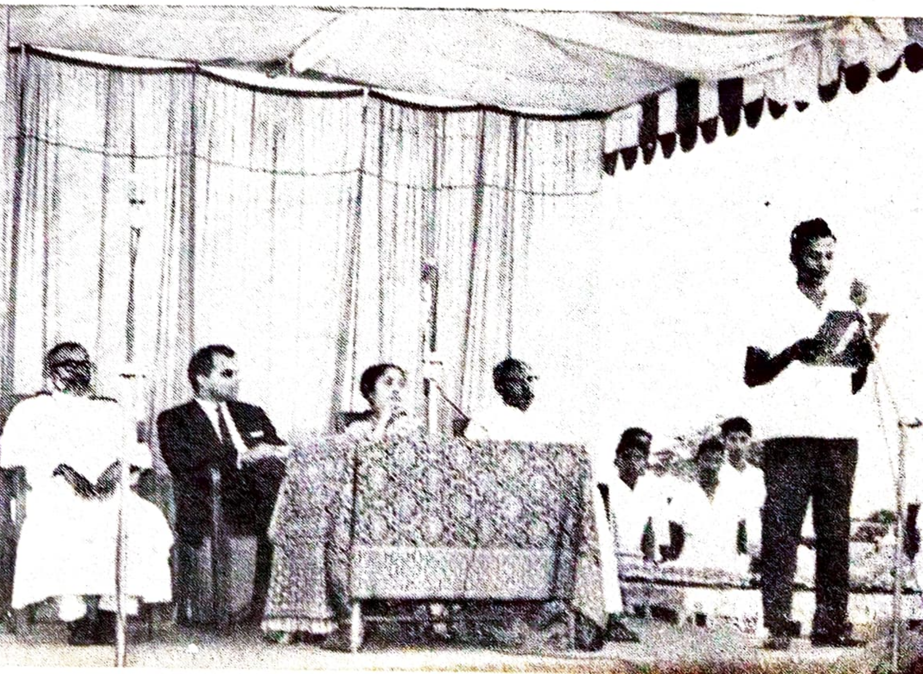

S P O R T S D A Y

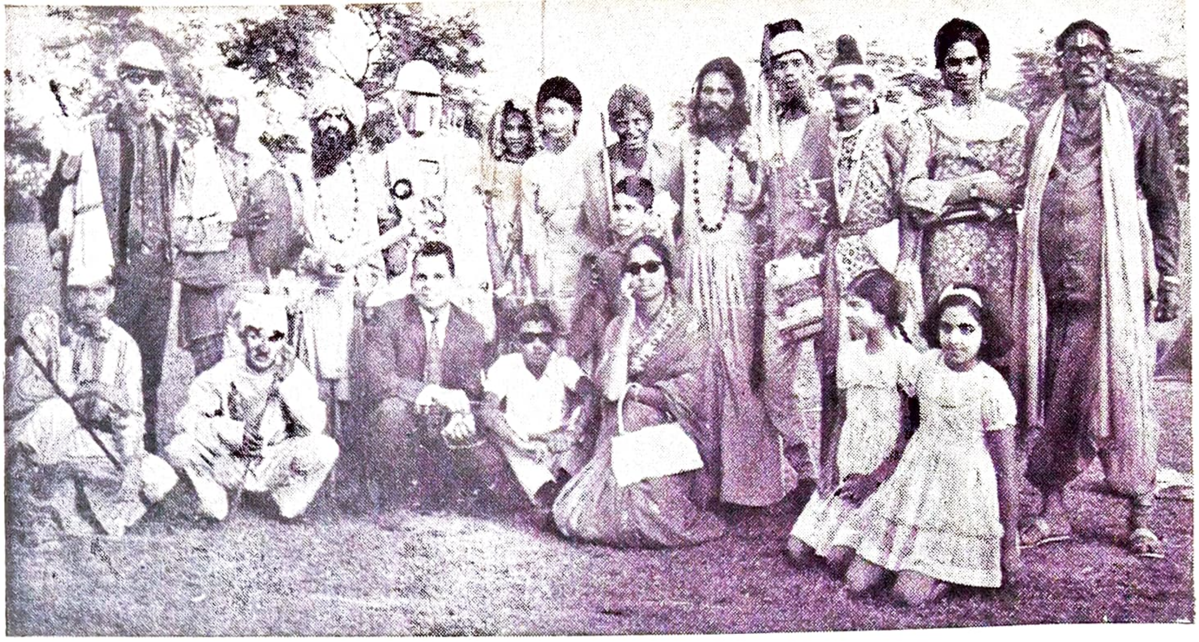

The District Collector, Mr. C. S. Sastry, and family with the competitors.

FANCY DRESS COMPETITION

Madhu, the Agarbathi-Walla.

CHAMPIONS

L. Vijaya Kumar
Sub-junior

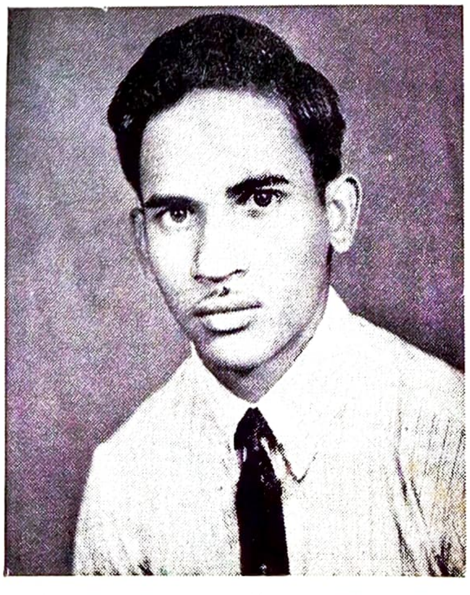

C. B. Gangadhara Reddy
Senior

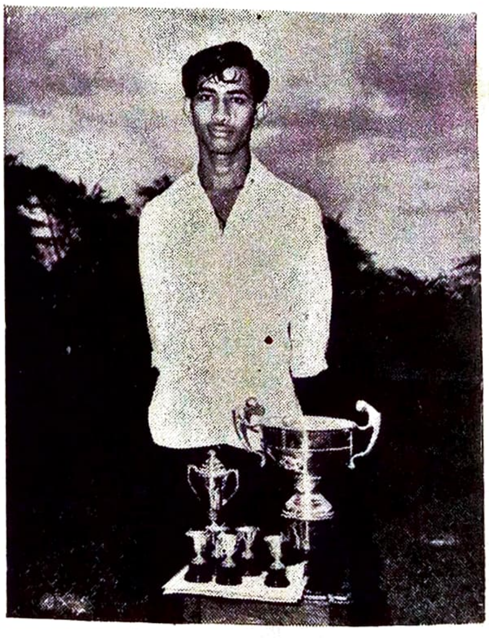

V. Venkateswara Rao
Junior

The Sun - Its Energy

"Which is more useful, the sun or the moon?" asks Kuzma Prutkov, the renowned Russian philosopher, and after some reflection, he answers himself. "The moon is more useful, since it gives us its light during the night, when it is dark, whereas the sun shines only in the day time, when it is light anyway."

Of course, we all know how the sun is more useful than the moon. It not only gives light, but is also the only source of energy to this little planet of ours and many others. All the sources of energy exploited on the earth's surface are drawn from the sun.

The energy of solar radiation that falls each second on one square centimetre of the earth's surface, perpendicular to the direction of the rays has been measured to be equal to 1,350,000 ergs. This is less than the actual quota given by the sun as the atmosphere around us absorbs quite an amount of energy.

The fact that the sun radiates so great an amount of energy brings up a few questions. How hot must the surface of the sun be in order to radiate so much energy by way of heat? What is the state of matter on the surface of the sun? What is the source of this huge amount of energy? and so on.

We can calculate the surface temperature of the sun, by the knowledge of the amount of heat it radiates, by using the Stefan-Boltzmann law. The law states that the total amount of heat radiated by a body per second per unit area of cross section is directly proportional to the fourth power of its absolute temperature. By using this law, it is calculated that the surface temperature of the sun is about 6,000°C. If the surface itself is so hot, then the interior of the sun should be hotter still. The temperature of the central core is found to be about $2 \times 10^{[illegible]}$°C.

What is the state of matter on the surface of the sun? It is quite simple to imagine correctly that the sun is a giant sphere of an extremely hot mixture of gases. The specific gravity of the sun is found to be 1·41. This is the mean specific gravity of the whole star. The specific gravity of the inner core alone is found to be fifty times the value given above. Does the sun really burn? The sun is just too hot to burn. The sun, so to say, is burning itself out, but not in the usual chemical sense. A different type of combustion is taking place in the sun.

The most important point to be discussed here is the source of this abundant quantity of solar energy. In the sun, hydrogen atoms combine to form helium atoms. In this process, a little mass is converted into energy, governed by Einstein's formula, $E = MC^2$, where E is the energy obtained in ergs, M the mass which is converted to energy in grams and C is the velocity of light in cms. per second. The atoms of hydrogen undergo the following series of changes.

In the sun, the nucleus of an ordinary carbon atom (C^{12}) takes up a proton (H^1) to form the lighter isotope (N^{13}) of nitrogen. Being very unstable this immediately gives up an electron (C^+) and becomes a carbon isotope (C^{13}). This takes up another proton to form the nucleus of the ordinary nitrogen atom.

This in turn takes up yet another proton to form the lighter isotope (O^{15}) of oxygen, which immediately composes forming the heavier isotope of nitrogen (N^{15}), emitting an electron. This nitrogen takes up another proton to be changed into the original carbon nucleus (C^{12}) and emits an $\propto$ particle which is nothing but the nucleus of helium atom.

Comparing the reactants and the products, we find the net effect to be the fusing together of 4 hydrogen atoms to form a helium atom or the conversion of 4·0325 gms. of hydrogen into 4 00389 gms. of helium. The difference – 0·02861 gms – is converted into energy. The mass of the sun passes into universal space in the form of active energy. In this process the sun loses about 5 million tons of its mass in every second, out of which earth receives an energy equivalent to about 5 kg. mass per second, i.e., solar rays bring with them the solar mass to the earth.

This idea provides food for thought about the fate of the sun. The sun, in course of time, will not be able to radiate energy and will become a dead star. The earth, then, will die. But losing energy even at this rate the sun can still supply energy for another 500 million years!

T. NAGARAJ, II B. Sc.

HE COULDN'T COPY

When Mohandas (later Mahatma Gandhi) was at school, Mr. Giles, the Educational Inspector, once happened to visit his class. He had set them five words to write as a spelling exercise. One of the words was KETTLE.

Mohandas had misspelt it. The teacher tried to prompt him, with the point of his book, to copy it from his neighbour's slate. But it was beyond him to understand that the teacher wanted him to do so, for he thought the teacher was there to supervise against copying.

All the boys, except him, had spelt the words correctly. Only he was found to be stupid. The teacher tried later to bring this stupidity home to him, but with no effect. He could never learn the art of "copying".

— 'Ancedotes from Gandhi'

ANDHRA LOYOLA COLLEGE LIBRARY VIJAYAWADA

Chalo Kashmir!

On October the 5th, 1969, when the Delhi – Madras Express steamed into the Vijayawada Station, a tourist party of eight college students alighted from the sleeper coach. One could notice a mixed expression of pride, joy and satisfaction reflected in their faces: pride at having successfully organized and completed a tour of North India and Kashmir all by themselves, joy at having seen and enjoyed some of the most beautiful parts of the Motherland and satisfaction at having returned safe and sound.

Well, to take you back, it was exactly fifteen days earlier – on the 20th of September, that our party of eight B.Com. students boarded the Southern Express to Delhi. The Srinagar Express took us further north to Pathankot. In the early hours of September 23rd we climbed into a bus bound for Srinagar, 401 kms. away.

Now began for us a most fantastic journey as the bus sped along a beautifully laid out asphalt road, which went turning and twisting through the mountain passes. We stopped at Jammu for lunch. Jammu is known to be an ancient centre of Indian culture. Here the Pahari painters, renowned for their exquisite drawings and matchless blending of colour, flourished. In the good old days, as soon as winter set in, the Maharaja moved down from the snowy heights of Kashmir to Jammu. The multitowered Raghunath temple is one of the landmarks of this city. We spent the night in a tourist bungalow at Batote, situated at a height of 5,170 feet and had a foretaste of the chilling cold that awaited us at Srinagar. In the morning we crossed the Pir Panjal range by the two mile long Jawahar Tunnel and entered the beautiful valley of Kashmir set in the lap of the Himalayas.

Today it is a simple and delightful affair to reach Srinagar by car or bus by roads laid out among some of the grandest natural sceneries in the world, with their snow-capped peaks and gushing, foaming mountain streams But the Great Moghuls, when they went to Kashmir for the summer, took days and weeks to reach Srinagar. The King's retinue was carried in palanquins by thousands of porters. The story goes that the hermits living in the mountains enjoined silence on the royal retinue while crossing the valley, for noise, they warned, would bring down the wrath of the Gods Both Jahangir and Shahjahan obeyed them, but Aurangzeb spurned their advice and ordered cymbals and trumpets to be sounded as they marched through the gorges. The reverberation of the clamour let loose an avalanche which very nearly killed the arrogant king.

The state of Jammu and Kashmir occupies approximately 92,200 square miles and includes Ladakh besides. Among the inhabitants of Kashmir are the Dogras, Paharis, Gaddis and Gujjars, having their own dialects, customs and modes of dress. The Dogras, living mostly in the plains, speak Dogri, a mixture of Sanskrit, Punjabi and Persian. The Paharis live in the middle region and are engaged in agriculture and cattle-breeding. The Gaddis and the Gujjars, who inhabit the higher regions are mostly nomads moving from place to place with their herds of cattle.

It was noon when we reached Srinagar. Someone has described Srinagar as 'Venice

set in the heart of Switzerland'. The city is spread out on both sides of the river Jhelum, spanned by nine bridges. Box-like houses line the banks of the river. The Dal Lake adds to the charm of the city. The lake is dotted with house-boats, some of them as large as a small house with all modern conveniences. Shikaras, small graceful boats, hooded and fitted with curtains, are the means by which you go up and down the lake. Tradesmen, their boats filled with flowers, fruits, nuts, vegetables and handicrafts do brisk business moving from one house-boat to another. We stayed in a hotel near the Nehru Park.

Our first adventure in Kashmir was a trip to Gulmarg (Meadow of Flowers), situated at an elevation of 8,500 feet and 46 kms from Srinagar. We did the first 39 kms by bus and the rest on horse back, Gulmarg is a delightful hill station with tennis courts, a golf course and large hotels. From Gulmarg we pushed on to Khilan Marg four miles away, where we met the brave Javans, guarding our frontier with Pakistan. To see, touch and play with snow for the first time is a rare and unforgetable experience. We took photos to our heart's content, and returned to Srinagar in the evening.

The next day was spent visiting the renowned Moghul Gardens on the banks of the lake by Shikaras. The first on the list was Chasma Shahi (Royal Spring), the smallest and nearest to Srinagar. From this garden, laid out by Shah Jahan, you can get a splendid view of the Dal Lake. Nishat Bhag (Garden of Pleasure) with its terraces of flower beds and rows of fountains spraying crystal water against a background of blue mountains and tall Chenar trees, planted by the Moghuls, has a beauty of its own. Shalimar (Garden of Love) laid out by Jahangir for his Queen, Nur Jahan, nearly four centuries ago, has many marble pavilions, terraces, fountains and cascades. Nasim Bagh (Garden of Morning Breeze) which lies on the opposite side of the lake is the work of Akbar the Great they say.

On the third day we went on an excursion by an air-conditioned tourist bus to Pahalgam, a place of breath-taking natural beauty lying 97 kms. to the east of Srinagar at an altitude of 7,000 feet.

September 29th, the last day of our stay in Srinagar was reserved for sight seeing and shopping in the city itself. When you pass through the bazaar in this city, you feel as if you are in the midst of a fancy dress competition. You come across men in coats and fur caps and women in colourful long robes, long veils and a great amount of silver jewellery. Magnificient carpets, embroidered shawls, carved woodwork, silver-ware and papier mache articles are among the numerous handicrafts Kashmir offers you. We had a leisurely look around and bought such things as took our fancy.

It was 1-30 P.M. when we left for the airport to return to Delhi by Caravelle. As the plane soared into the air, we could not but feel a little sad that we were leaving this earthly paradise so soon. All of us swore that we would come again to spend a much longer time in this land of enchanting beauty.

T. PREM LAL, III B. Com.

Viruses

What are viruses? They are ultra-microscopic agents which cause diseases in plants, animals and human beings. In plants they cause, for example, tobacco mosaic and potato leafroll; in animals: foot and mouth disease and rabies; and in man, measles, smallpox, yellow fever, influenza and the common cold. They are so small that they can be studied only by electorn microscopy. The branch of science dealing with viruses is called VIROLOGY and it has developed during the present century. The credit goes to the Russian bacteriologist, Ivanowski, who discovered viruses in 1892. Stanley, an American biochemist, prepared the first sample of viruses. From tobacco leaves diseased with the mosaic virus, by precipitation and centrifuge methods, he obtained a spoonful of crystalline viruses having definite shape and structure.

Viruses are like dead materials in dry crystalline state but when they infect a living tissue the active life starts and their nucleic acid can reduplicate itself and they multiply thick and fast. Very soon after their entrance, a new enzyme capable of killing the host cells begins to accumulate in the subjugated cells. However, after its entrance into the host cell there is a short time-interval before it becomes recognisable. This is called the eclipse period.

Viruses are complex protein molecules and in some larger viruses lipids are also present. There are two varieties of nucleic acids in the viruses. One contaiuing RNA is present in tobacco mosaic and the other containing DNA is found in all bacterial viruses. Are viruses living beings? It is a matter of much controversy. One class of virologists are of the opinion that viruses are living organisms because they possess definite sizes in different types, they are sensitive to different environmental conditions and have the capacity to reproduce themselves. Others think that viruses are non-living bodies because they can be crystallised, they possess high specific gravity and they do not respire. The modern belief is that viruses are protein molecules of high molecular weight. They contain nucleic acids and proteins. When the viruses attack the body of the host, the coating of protein is shed and they start a new life.

Virus diseases : The common diseases caused by viruses in man are smallpox, chickenpox, measles, mumps, influenza and the common cold. All viruses are not harmful. Among more than 3,000 plant viruses known today, the oldest one is the Tulip mosaic virus which can bring about the following effects (i) It can cause colour change in the Tulip flower producing very beautiful variegations. (ii) **Mosaic mottling :** This is seen in tobacco mosaic which is characterised by mottling and withering of the broad green leaves. It reduces the vigour and growth of the plant. (iii) **Necrosis :** This desease results in the death of some cells, for instance, in the potato and tomato plants. (iv) **Chlrosis :** The common symptom is the uniform yellowing of the leaves, eg : Sugar Beet. (v) **Distortion :** The leaves of tobacco curl and crinkle to the dorsal side. In cucurbita, the leaves may show mosaic disease and the fruits become twisted. (vi) **Breaking of blooms :** Attractive variegated leaves of some

ornamental shrubs such as Abuliton are the result of virus infection. (vii) **Clearing of veins :** In this symptom the young virus becomes distinct. As the disease spreads this symptom disappears and a new symptom becomes prominent. The new symptom may be mosaic spotting or ring spotting.

How do they spread? Diseases caused by viruses are spread in many ways :

(i) **By insects :** The insects carry the cucumber mosaic virus from one plant to other. Such insects are called vectors. A single disease may be carried by several vectors and vice versa.

(ii) **Vegetative propagation :** In potato and tomato plants the viruses are transmitted along with the grafts, cuttings and buds.

(iii) **Seeds :** Some viruses of legumes, tomatos and cucurbits are transmitted through seeds.

(iv) **Agricultural implements :** carry with them several viruses which thus get transmitted from unhealthy to healthy plants.

(v) **Soil :** Wheat, oat and mosaic viruses are usually transmitted by the soil

(vi) **Weeds :** Wild weeds also help in the transmission of viruses among neighbouring plants.

vii) **Pollen :** Pollen grains of unhealthy plants carry with them the viruses to the healthy and thus affect the entire progeny.

(viii) Tobacco mosaic virus is very stable and in most commercial tobacco brands it retains its capacity to infect. So a smoker carelessly throwing away a cigar butt may unconsciously infect plants with the mosaic virus.

Methods of control :

Viruses can be controlled in many ways. Infected and susceptible plants should be burnt. Selection of healthy seeds for sowing and cultivation of virus resistants are important. Since most of the virus diseases are spread by insects, spraying the plants with insecticides will help very much. Prophylactic vaccination of nurseries and seedlings with wild strains of viruses will develop immunity in them. Though the majority of virus diseases in human beings cannot be cured by sulpha drugs and antibiotics, very few of them like pneumonia can be cured by aureomycin

Recent study of viruses has thrown some light on heredity, cancer and the nature of life itself.

P. BHASKAR RAO, III B. Sc.

S. KHADER BASHA, III B. Sc.

" The brave man is not he who feels no fear.
For that were stupid and irrational ;

But he whose noble soul its fear subdues
And bravely dares the danger nature shrinks from."

Learning to be Leaders

Leadership Camp at Chirala

Venkaiah : The Director of Students' Activities announced that a Leadership Camp would take place on the 18th, 19th and 20th of October during the Dasara holidays. I had never attended a Leadership Camp of any kind. Besides talks by eminent persons and social work, the notice promised such interesting items like group discussions, personality tests, Mock Parliament, training in public speaking, etc., etc.. I and my friends decided to take a chance; after all we were asked to pay only Rs 10/- for three days, including travelling charges.

Nagabhushanam : Forty five students accompanied by two Fathers, two lecturers and a cook left for Chirala at 2–30 P. M. on the 17th by 'APOLLO'. In case you do not know, 'Apollo' is our College bus, a very ancient vehicle with a peculiar high pitched horn and a brake, whose screeching can be heard nearly a mile away. We were a jolly and friendly group and we knew at once that the camp would be a success. Led by Viswanatham and Krishna Rao we sang in Hindi, Telugu and English all along the way. We created a sensation in every town we passed by the loudness of the cheers that broke out from our bus.

Rahim : Everything went on fine, untill we reached Chintalapudi, when 'Apollo' groaned and came to a sudden stop. We soon discovered that one of the back wheels had cracked right across. We were not surprised, something or other always happens when you travel by 'Apollo'. Asking the driver to pick us up on the way as soon as he was ready, we set out walking. Listening to the enchanting words of Sri K. Basaveswara Rao, we reached Mudukuru at 6–00 P. M. There one of our old boys, Mr. Satyanarayana, proprietor of a touring theatre, gave us a warm welcome. We were, of course, happy to wait while enjoying a film.

Venkaiah : Two hours passed and there was no sign of 'Apollo'. Fr. Miranda and a few of us went in search of Apollo and we found it in the same old place. The driver told us that the bus would have to go without one of its four back wheels. Leaving a few campers with Apollo, the rest of us reached Chirala by a State bus at 10–00 P.M. tired and hungry. Our good friends Messrs. Patibandla Subbarayudu and Gopalaswamy, who were responsible for arranging the grand I. L. T. D. bangalow for our stay, were there to receive us. While Kannaiah got ready our supper, we conducted the business meeting and elected the cabinet that would run the camp Besides the Camp Leaders there were Ministers appointed to look after food, social work, health, entertainment, etc..

Nagabhushanam : 18th October – first day of the Camp. At 8–00 A.M. with the hoisting of the national flag and the lighting of the 'Dheepam' the camp was inangurated by Sri Jagadeeswara Rao, Principal of Chirala College. Let me give you an idea of our daily programme. We began the day at 7–00 A.M. with the hoisting of the national flag and a short prayer service. Breakfast was followed by two hours of social work at the nearby Kurthala village, which was completely destroyed by the cyclone in May 1969.

It is being rebuilt by the Christian Relief Organisation, under the direction of Fr. Windey, S J.. Talk by an eminent person, group discussion and personality tests followed in quick succession. After lunch we relaxed till 2–00 P. M. The afternoon programme consisted of leadership techniques, training in extempore speaking, tea, and social work for another two hours. The general session, at which we compared and debated the conclusions of the group discussions, was the most interesting item of the day. After supper we had entertainment or party games. The day came to an end with the camp evaluation at which each camper frankly expressed his opinion about the day's events and offered constructive suggestions for improvement.

Rahim: On the second day, we were happy to have in our midst the Principal and the Vice-Principal. Fr Principal gave us a very valuable talk on the 'Training of the Leader'. Some of the stories and examples he gave made a deep impression on us. The highlight of the day was the 'Mock Parliament', which was a novel and exciting experience for us On the last day, Sri K. Kesava Rao of the Politics Department spoke to us on 'The Leader in Action'. The crucial item of the entire camp was the Grand Session, at which the whole camp was reviewed and some resolutions were taken. Among other things it was resolved that the campers should meet at least once a month to keep up the good work begun in the camp; in case of strikes we should never join hands with political parties and other external elements; under no circumstance should violence be resorted to; and we should whole-heartedly take up social work during the year.

Venkaiah: After a group photo taken by Fr. Mialil, our everobliging camp adviser, we gathered round the national flag and made a solemn promise to put our resolutions into practice. At 4–00 P.M. we left Chirala our hearts filled with joy and noble resolutions. The camp far exceeded our expectations. We frankly discussed many problems facing the student community and the country. The talks, group discussions, personality tests, and Mock Parliament impressed us very much. Every camper felt that he could no longer be the same. We silently prayed in the words of the poet

God, give us men A time like this demands
Strong minds, great hearts, true faith and ready hands:
Men whom the lust of office does not kill;
Men whom the spoils of office cannot buy;
Men who possess opinions and a will;
Men who have honour, - men who will not lie;
Men who can stand before a demagogue
And scorn his treacherous flatteries without winking;
Tall men sun-crowned, who live above the fog;
In public duty, and in private thinking.

B. VENKAIAH, II B. Sc.
K. NAGABHUSHANAM, II B. Sc.
S. A. RAHIM, II B. Sc.

OUR BOTANISTS ON TOUR

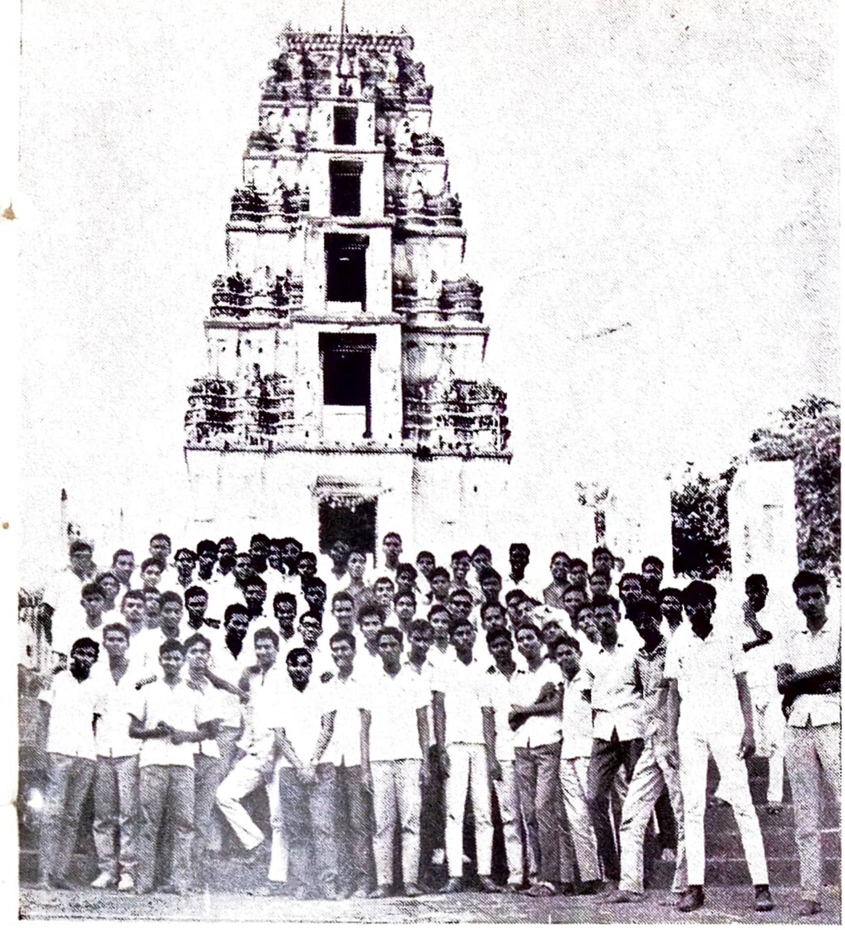

CHINTALAPUDI

Photos by :
T. Rama Krishna Prasad, III B. Sc.
K. Sambasiva Rao, III B. Sc.

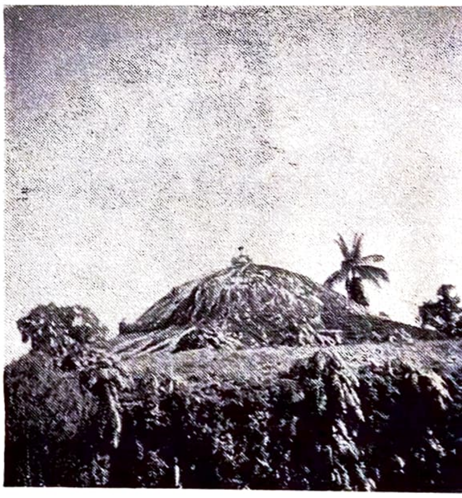

CALCUTTA

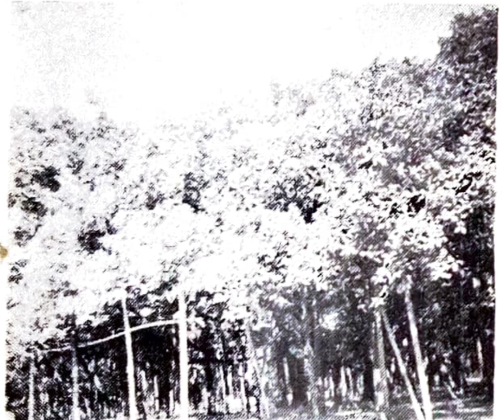

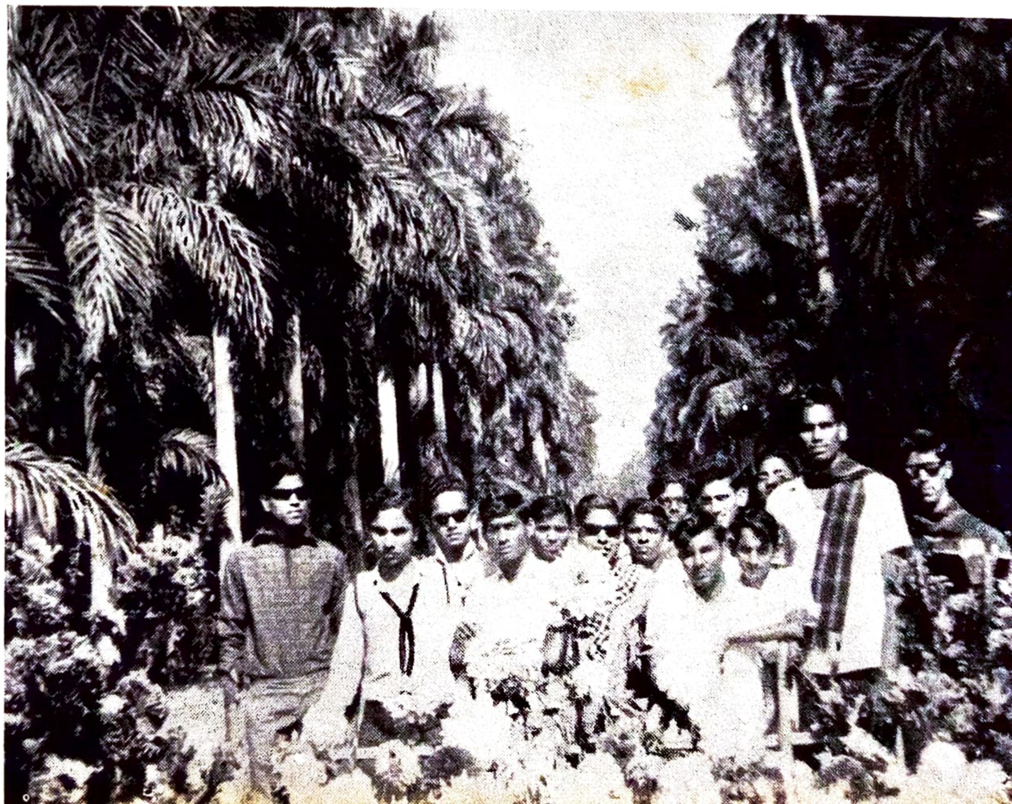

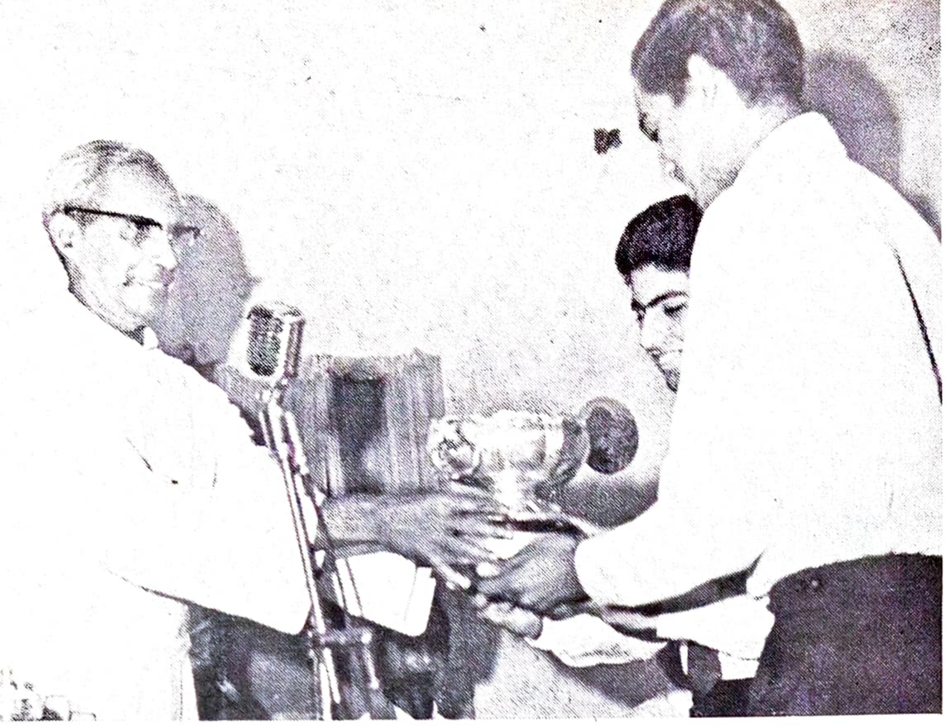

INTER - JESUIT

COLLEGES DEBATE

Winners :
St. Joseph's, Bangalore

Inter-collegiate Quiz

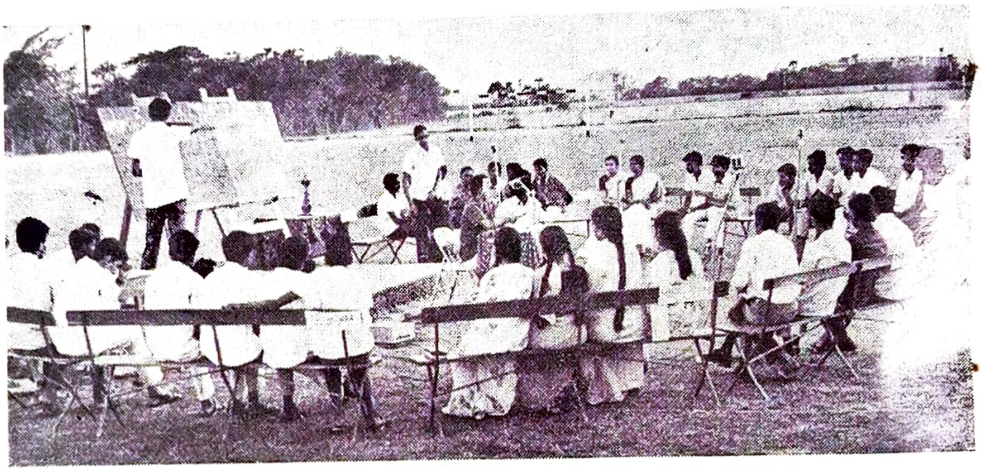

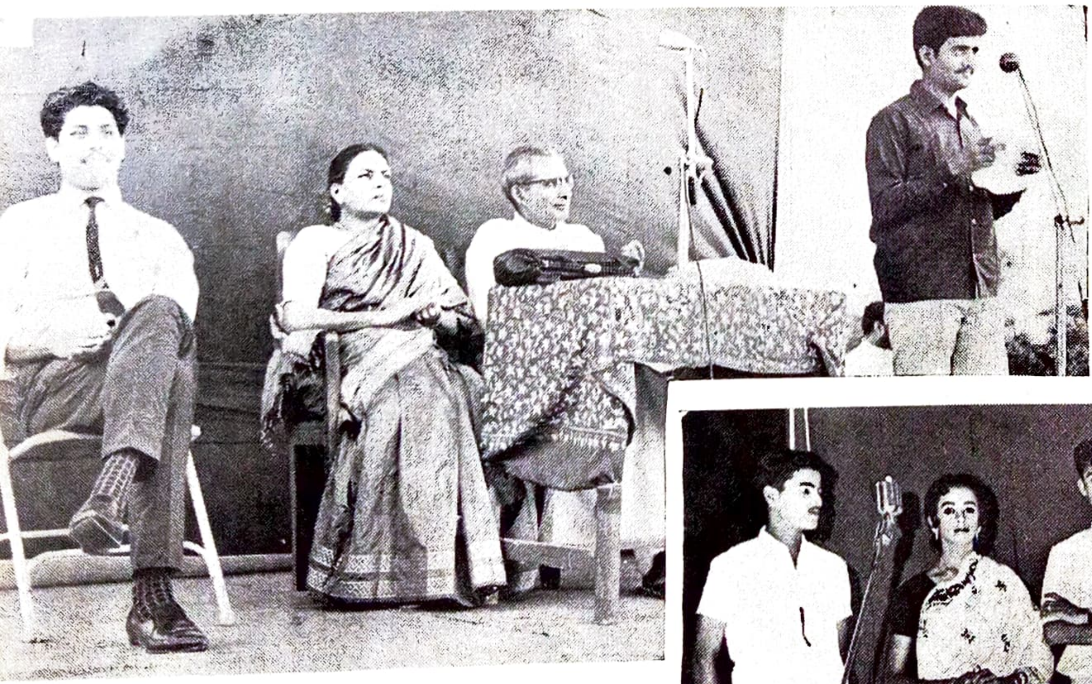

Students' Society
Valedictory

President :
Dr. SUBHADRA DEVI,
Vice-Principal, G. M. C., Guntur.

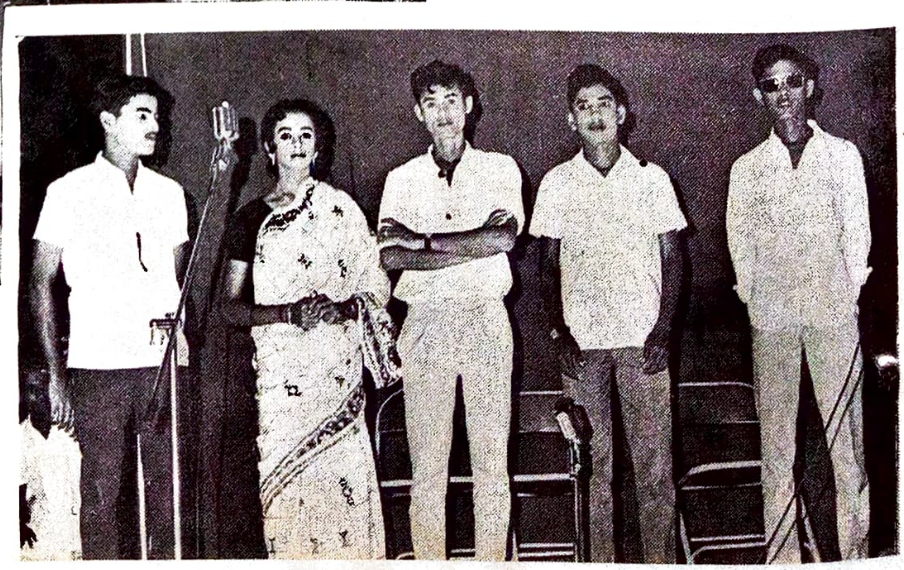

'Wanted Fathers'

A Message for Our Times

Guru Nanak's message of compassion and brotherhood

It is often said that the history of the world is the history of its great men. This statement is applicable to India whose history is studded with the lives of some of the greatest saints and seers that the world has ever produced. Who, then, are the great men in the eyes of India? Not military conquerors and dictators like Alexander and Hitler, but prophets and saints like Buddha, Guru Nanak, Kabir and Mahatma Gandhi. They conquered through love and sacrifice. Their conquests engendered affection. They ruled the hearts of the people. Their victories do not enslave but elevate others. Such was the victory which Guru Nanak had won and it continues to wield great authority – the authority of love – over the hearts and minds of the people.

Why did all the people love Nanak? Because he loved them, lived with them and shared with them their joys and sorrows. He championed the cause of the down-trodden and poor people. Their cause was dear to his heart. Some lineaments of the character of this man were early discerned in his childhood. When his father gave him money to do business, he spent it all on feeding some hungry sadhus. When he worked as a shopkeeper of the government grainshop at Sultanpur he used to dole out extra grains to the poor Again when he settled at Kartarpur and took to farming he shared his harvest with all who came to him. Thus he always identified himself with the poor and lowly, for he saw the image of God in them. Said Guru Nanak, "The best use of money is to serve the poor". This is the highest expression of civilised life and is intended to bridge the gap between the rich and the poor.

Inequality in social status has been deprecated by the Guru. All human beings are equal and none is born great. Guru Nanak said, "I shall go with the lowest among the low classes. What have I to do with the great? God's eye of mercy rests on those who serve the lowly". He found no palpable distinction between man and man. If a section of the society becomes poor, it is the duty of the ruler and other members of the society to see that none remains naked and hungry. The Guru says that an individual should set aside a portion of his earnings for the well-being of the needy. His kitchen was always open to everyone.

He castigated the rich for their ill-gotten wealth out of which they dispense charity in the hope of getting spiritual merit. He spoke in very strong terms against exploitation of the weak and the poor Guru Nanak says, "If a cloth is stained with blood, it becomes impure. How can the mind of those who suck the blood of man be pure?" He condemned those who prospered through foul means and dishonestly amassed wealth. How could food from such earnings make their mind pure, worthy of absorbing God's name? He refused absolutely to touch even a morsel of food offered by such men. Instead, he partook of the simple fare laid before him by the humble in their devotion.

When Guru Nanak grew up to full manhood, Babar, the Founder of the Moghul dynasty. had replaced the Pathan rulers of India and men and women were mercilessly slaughtered. All sorts of indignities and cruelties were perpetrated on the helpless masses. Guru Nanak fearlessly condemned Babar and described him as 'death disguised as a Moghul'. Coming to know of the greatness of Nanak, Babar met him and he was so influenced by Nanak's words that he promised not to commit oppression on the poor any more. This proves Nanak's love for the downtrodden and the helpless underdogs of society.

His love for the poor people is a part and parcel of his love for humanity. At the time of his birth, society was in a state of disorder. Political strife and religious fanaticism stood in the way of progress and prosperity. The Guru described India's state in the following words: "Kings are butchers. Cruelty is their weapon. The sense of duty has taken wings and vanished. Falsehood is over the land as a veil of the darkness of the darkest night. The moon of truth shines no more." At this time, in the words of Bhai Gurudas, "With the appearence of Guru Nanak, the mist disappeared and there was light, just as with the rise of the sun the stars disappear and darkness is instantly dispelled."

Guru Nanak ranks as the foremost among the champions of the common man. He was distressed to see the political rulers and the custodians of religion pitilessly fleecing the ignorant and innocent masses. They seemed to have lost all fear of God and carried on their nefarious exploitation under the garb of kings, administrators and agents of God on earth. He then gave the message of the brotherhood of man. "There is neither Hindu, nor Muslim: only man." He travelled widely to preach his message of love and unity of all mankind. He saw spritual darkness all around and heard the cry of pain. He condemned the Qazis, accused them of hypocrisy, injustice, and religious fanaticism, and likened them to "the devil quoting scriptures". Equally emphatically he condemned the Brahmins for their depravity in exploiting the innocent. Thus born in crucial times, when religious intolerance and tyranny were prevalent, Guru Nanak proved to be a saint in action who brought home the truth of human brotherhood.

The sovereign idea of religion consisting in the search after perfection of the human personality is truly what should be called the humanism of Guru Nanak. Guru Nanak pondered deeply over the problems of humanity and he used two important words as attributes of God: God is fearless and revengeless By implication, he advised the devotee to be fearless and without any spirit of vengeance.

Dr. Chakravarthi, Professor of World Religions, New York, said: "The pith and marrow of Guru Nanak's teachings were devotion to God and service to humanity." Dr. D. C. Pavate, Governor of Punjab, correctly pointed out the essence of Guru Nanak, when he said: "Nanak is the fountain of wisdom and compassion for all human beings, irrespective of caste, creed and nationality." Our Prime Minister, Srimati Indira Gandhi, put it aptly: "Guru Nanak did not belong to any community. He belonged to all mankind." Guru Nanak is really the apostle of peace and goodwill. He is a universal man, who gave his all to humanity.

K. BHEEMESWARA RAO, II B. Sc.

To Ooty

The day was fast approaching. Nirmala was at a loss to find a new trick for this April. She was determined to do something, for her father had promised a tour and a film, if she succeeded in trapping him on this Fool's Day. Professor Raju, Nimmu's father, is a late riser. Last year his daughter excitedly awoke him saying her aunt had come. The Professor rushed to the door shouting "Santamma!", to invite his sister. And there was a good laugh in the family. Nimmu had known her father's love for Santamma and tripped him. Mr. Raju loved his children and encouraged their healthy pranks. Nimmu and her set were given a party that evening! Amid the merrymaking, the father gave his daughter the promise mentioned above.

Nimmu consulted her friends. They knew she could not repeat last year's trick. They decided finally to write and ask for the advice of Prasad, Nimmu's brother who was doing his B. Com., in Loyola College, Vijayawada.

Prasad is a fashionable young lad as any Loyolite is! Professor Raju was in the University and so he could easily obtain a seat in Loyola for his son.

We can imagine the elation of Prasad when a group of belles wrote to him for advice. He wanted to show himself at his best. His counsellors gathered in his hostel cell and debated. Fr. Warden is kind and the Fathers are not averse to harmless, practical jokes. They would even encourage it.....

Nimmu was overjoyed when she read her brother's letter to her addressed to the college. The parcel he had sent with it proved his thorough-going nature. Prasad was 'her Prasad'.

10–30 P. M. The Professor tore off March from the calendar. He would not be duped the next morning His subconscious would work. Nimmu was after some mischief. Her face betrayed it. Poor creature, she would be disappointed. No, after showing she was unsuccessful, he would, all the same, sanction her a picnic and a film ......

" Amma, Amma " ...

The Professor sharpened his ears :

" Amma ", Nimmu cries excitedly, "Prasad has come".

But, Oh ! today is the first of April ...

" What ! " – that is his wife speaking, "Ah ! Prasad, come, come ! Who is this boy ? "

Why, she too may have joined her daughter ! – but listen :

"Amma, Father Warden sent me with Murali".

"Babu"–the mother's voice is anxious– "What is this ? You have chicken pox ? Now how will you write your exams ?"

"Aunandi" – a strange voice; that must be Murali's. "Only yesterday he found it out. To save others, our Warden had to send him home".

"Amma, please don't tell father now. I will stay upstairs. When he sits down for breakfast, slowly break the news. Murali has to go back today. Take good care of

him. Arē, Murali, don't feel shy! Nimmu, put him in my room..."

– Is the fellow also come all the way to fool me, or...

"Annaiah!" That is Nimmu sobbing. "What is this?"

"Hush!" and there is noise of some one going up. Choking back tears is audible:

"Jesaiah!" hum... hum .. hum. That is his wife! The Professor cannot rest any more in bed.

"Prasad", he calls out. No reply. He feels sorry for his son; the poor boy must be very sad to lose one year.

"Nimmu, where is prasad? Send him here".

"Annaiah... Annaiah"

The Professor comes to the hall.

Ha ha ha ha ha!

Next door Prema walks down the steps.

Nimmu is standing before the tape recorder. So this is the wretched machine that has deceived me! Mother is sitting by her daughter. She can weep at the mere absence of her son!

The boisterous laughter continues. The poor Professor joins in too!

Nimmu wrote a letter of thanks to the Warden, to which Mr. Raju added his own approving lines. Father Warden had generously lent his tape for the fun. It was being sent back by registered post.

In his letter Prasad congratulated mother on acting her part well after meticulous practice under the able direction of Nimmu. He knew it was not easy to catch his father unawares.

Mr. Raju declared the family would celebrate his defeat by an excursion to Ootacamund.

G. XAVIER RAJ, I B. A.

TEMPTATION

"Why did you have to buy such an expensive coat?" her husband demanded.

"Well", confessed the wife, "I guess Satan tempted me."

"Then why didn't you say, 'Get thee behind me, Satan?'"

"I did – but he looked over my shoulder and said, 'Fits you real good in back, too.'"

Atmospheric Electricity

Benjamin Franklin's simple kite-flying experiment established the fundamental fact about the firmament ; the space above the earth acts as a trap for the electrically charged particles received from the cosmos. The atmosphere surrounding the earth contains large amounts of charges The various phenomena – Aurora Borealis (Northern Lights), Aurora Austrealis (SouthernLights), air-glows, etc , are further proofs of the occurence of atmospheric electricity, particularly in the frigid zones.

The ozone layer in the stratosphere (a layer of the atmosphere which extends upwards from a height of about 11 kms to 80 kms) shields us from the harmful ultra-violet radiation emanating from the sun. From 80 kms to 600 kms or so is the region known as ionosphere which consists of electrically charged particles In this region, short-wave radiations from the sun are absorbed and cause the ionisation of air-molecules. The ionisation of the atmosphere is caused by (i) the radiation of $\propto$, β and γ rays from radio-active substances like Uranium and thorium : the most important source is γ radiation from potassium which forms considerable proportion of the earth's crust, (ii) radio-active matter in the air : in the atmosphere, radon and thoron formed by radio-active decay are active sources of radiations causing ionisation, (iii) Cosmic rays : these are radiations from outer space and are much more penetrating then γ-rays ; these rays are partially absorbed by the atmosphere, (iv) Ultra-violet rays from the sun, (v) elelctric field : since lightning is a souce of ion production, (vi) disintegration of a large waterdrop ; when a large waterdrop is sprayed by a jet into a large number of small drops the latter are found to be charged positively with respect to the surrounding air which becomes negatively charged.

The interesting phenomenon called "Aurora" occurs in the ionosphere near the poles. In this, a very beautiful glow of light is observed. This is caused by the high energy electrons coming from above, which are directed by the earth's magnetic field towards the poles, where they collide with neutral particles. As a result the latter are raised to high energy states. The excited atom, after intrinsic time goes back to the surface of the earth releasing the extra energy in the form of light.

The positive charge of the atmosphere is continuously brought down to the earth by (i) natural point discharge, (ii) lightning, (iii) atmospheric conduction and (iv) rains. There is, in fact, a state of equilibrium of charges throughout the world including the oceans. The transference is balanced by the increase in ions produced by cosmic rays and ultra-violet rays.

The ions form nuclei for the condensation of water vapour carried upwards by an ascending column of moist air due to convection forming charged rain drops. The small drops condense to form larger drops and reach the surface of the earth as rain. The rain drops are split and are positively charged by the jet action of the wind which rushes upwords against a cloud. The smaller rain drops shift to the upper region of the cloud and are replaced by larger rain drops which come down. Thus there is a positive space charge in the upper region of the cloud and a

negative space charge in the lower region of the cloud. The front of a charged cloud will induce a negative charge on the earth nearby the cloud, and due to drifting, the induced charges are separated It can be observed that larger drops before storm are positively charged and smaller drops following the storm are negatively charged Lighting is an electric discharge phenomenon from one cloud to another or from a cloud to the earth.

Two radiation belts of charged particles were discovered by an American scientist Van Allen, while studying the upper atmosphere, and these belts were named after him. The Van Allen belts (or the magnetosphere) are a part of the vast halo of charged particles that encircle the earth. The inner Van Allen belt exists at about 3,600 kms over the geomagnetic equator, and consists mainly of protons. The outer one has a centre at about 15,000 kms over the geomagnetic equator and consists mainly of electrons. Prof. Krasovsky, a Russian physicist and mathematician suggested that as electric fields exist in the magnetosphere, we can conceive of an electromagnetosphere. Instead of the original Van Allen belts, Prof. Krasovsky introduced the idea of inner and exterior zones with a loose boundary between them. The new concept has been able to explain the phenomenon of polar light and several other phenomena.

P. KRISHNA RAO, III B. Sc.

MY BROTHER

A famine was on in the land and a beggar on a street corner reached out to Tolstoy, who was passing by. Russia's great man stopped, searched for a coin but found none. With genuine sorrow, he said: "Don't be angry with me, my brother. I have nothing with me."

The beggar's face lighted up as he replied. "But you called me brother; that is a great gift."

Beard - Man's companion

Homo sapiens, that is, man, is unique in many respects. He possesses certain physical features unknown among other animal species. Erect stance, enlarged brain, tailessness, capacity to laugh and to speak in intelligible words, are some of his privileges. Growth of facial hair on the chin and cheeks is a distinction of the human male. Since pre-historic times man has meditated over this hairy vegetation and has learnt to coax it and trim it into a respectable appendage of hum n topography.

All pre-historic men were willy-nilly bearded chaps. One would have lost oneself in a forest of beards in those days. Beards to the right of them, beards to the left of them, beards in front of them and beards behind them. Beards varied as men varied. Long beards communed with short ones; bushy beards quarrelled with sparse beards; black beards befriended white appendages, and clean beards mocked at dirty varieties. Centuries rolled by and civilised man paid greater attention to his toilet and manicure. With special nurture beards sprouted on human faces with vigorous luxuriance. Skimming through pages of history books we find beards of great soldiers, kings, prophets, sages and scientists greeting us in all their variety and originality. As fashions changed through the centuries beard styles also underwent constant evolution. Woe the day the razor was invented, particularly the safety razor. Monopoly of the noble outgrowth was ended unceremoniously.

A survey of beards, past and present, convinces us that the most majestic of beards is the "Cascade". The proud possessor has a sensitive face from which springs a wide expanse of silvery hair. It descends down in gentle waves towards the chest. One is reminded of a gentle cascading waterfall. The "Lenin cut" looks well trimmed and is brought to a sharp pointed tip protruding a couple of inches from the chin. This style bestows excellent symmetry to the face. "Van Dyke" style is the choice of the connoiseur. It curves gently up along the well tended healthy cheeks. The mass of carefully snipped hair hangs down like a silky tassel from below the lower lip. "Goatee" as the name indicates recalls the wispy growth near the throat of a he-goat. Ho-Chi-Minh immortalised the goatee. It sprouts as a brush from the tip of the chin and appears as if it is kept in place by a trace of adhesive. A luxuriant and dense dark beard resembles a "honey-comb". An onlooker doubts whether the face supports the beards or vice versa. This categorisation of beards may well neigh run into many pages. There is the 'Fan' model, "Anchor" brand, the chinese "Pigtail", etc' They may well wait for another chronicler to praise them.

We can trace a close affinity between the bearded person's personality and his beard. Beards were staunch companions of great men in almost every walk of life. Can you ever imagine the majestic and gentle figure of Poet Tagore without his facial cascade ? I wonder whether Charles Darwin could have won such fame in the absence of his noble beard. The valiant Shivaji could not have scaled such heights of valour bereft of his dark blue well-oiled appendage. You can read courage, determination, and an adventurous spirit in his beard. Pioneers in all fields sought support and inspriration from their beards.

Beards adorned the faces of Robert Bruce, Walter Raleigh, Garibaldi, Karl Marx, Trotsky, Guru Nanak and Sigmund Freud. Prophets of practically all religions had distinctive beards. Wisdom oozed out of them as if their beards were fountain-heads of all wise thoughts. Even today bearded mystics like Maharishi Mahesh command great respect from their enchanted disciples.

It is redeeming thought that modern youngmen are once again enamoured of beards. Descending sideburns are a sure forerunner in this direction. Hippie culture advocates the cultivation of unkempt hair which includes beards too.

More often than not, the state of the beards declares the state of mind or mood of the beard-wearer. Once there was a professor with a well tended beard. One glimpse of it forewarned the students about what was in store for them that day. A well combed, shiny and scented beard meant a pleasant and interesting period ahead. Dull, disarrayed and an itchy beard stood for a short tempered, irritated and severe teacher to negotiate with. Man has learnt to tame this turbulent growth in a splendid way.

Hail Noble Beard !

1

2

3

4

6

1. Goatee
2. Anchor
3. Van Dyke
4. Shivaji
5. Cascade
6. Honey-Comb

S. N. RAMASWAMY, B. Sc. (Hons.)

N.
C.
C.

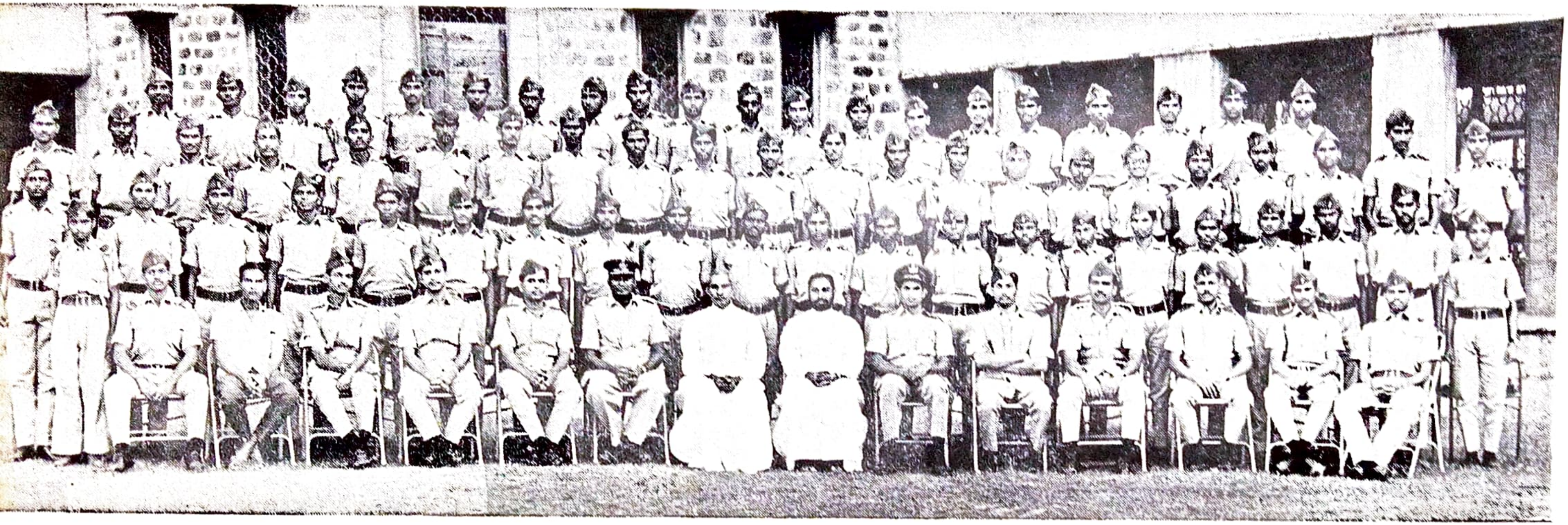

↑ AIR WING

INFANTRY ↓

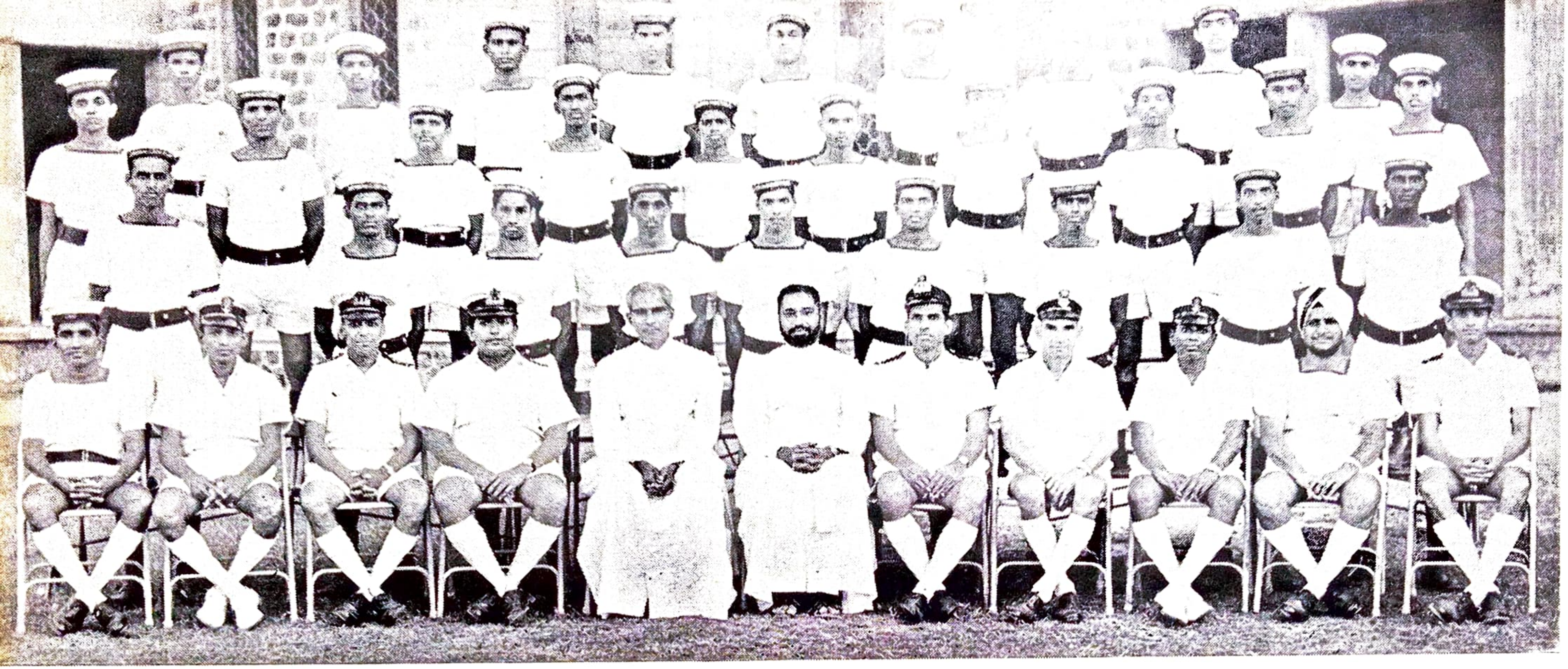

N.C.C. Naval Wing

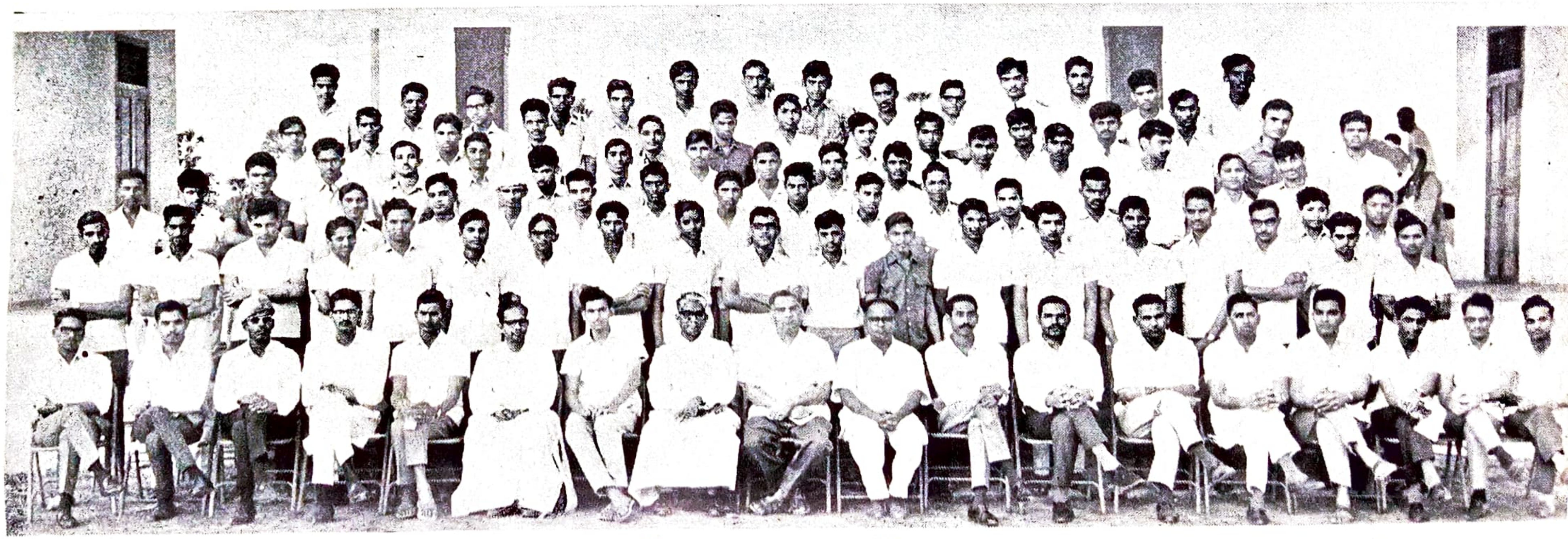

Old Boys at Kakinada

How I gave up smoking

Smoking had a great fascination for me even when I was a little kid. I looked upon it as a manly act, next only to piloting a plane or riding a motor cycle. Nobody smoked in my family except my old grand-father, and he smoked only a harmless pipe. Time and again I was warned by my parents to keep off this pernicious habit. Naturally I had to learn to smoke without the knowledge of my family.

I was studying in the seventh standard, when one day four of us classmates decided to go on an expedition to the jungle near our village. There was a ruined temple in the midst of it, the haunt of owls and jackals. Armed with catapults and pebbles and our pockets filled with guava fruits and ground nuts, we set out like bold adventurers, ready to face the perils of the unknown. As we sat on the steps of the ruined temple munching the guavas, Narendra suddenly pulled out a packet of Berkley cigarettes and held it before us. We let out a shout of surprise mixed with joy. We had frequently discussed the merits and demerits of smoking, but none of us had smoked so far. Solemnly we lit our first cigarette, sat in a circle, talked and puffed like village elders, feeling manly and important.

Honestly I was disappointed. I did not find anything interesting or worth-while in smoking. Any how I put up a bold front to impress my friends and smoked a second and a third cigarette that day. Soon it became a weekly affair for the four of us, until one day, while emptying my trouser pockets before sending the soiled linen to the dhobi, my mother came upon an empty cigarette packet. My explanation that it belonged to a friend of mine did not convince my mother. I got a servere thrashing and a ban was imposed on all future expeditions to the jungle.

Years passed, I was now in the Andhra Loyola College Hostel, doing my P.U.C. Of my old friends Narendra and Jagadish were with me. Narendra meanwhile had blossomed into an expert smoker. Smoking was strictly forbidden in the hostel ; but we soon found that there were about fifty regular smokers. They used to retire to the Stadium daily after supper, sit in small groups and, under cover of darkness, puff away like factory chimneys. We old friends became permanent visitors to the Stadium. I was smoking at that time two cigarettes a day, just to please my friends. But by the time I reached the second B. Sc. class, I was consuming two packets daily. Every now and then we discussed the relative merits of Berkley, Scissors, Navy Cut, Passing Show, Panama and Charminar.

One day our Moral Science lecturer held forth eloquently for one solid hour on the evils of smoking. "What is the earthly use of smoking?" he asked. "Some claim that it calms their nerves, others say it helps digestion, some others that it stimulates thought. Old people say that smoking regulates the bowels. But I think smoking is an unnecessary and harmful habit, not to speak of the money you waste on it". Then he proceeded to read out to us from the Report on Smoking prepared by the Royal College of Physicians, Britain. I still remember some of the sentences: "Cigarette smoking is a cause of lung cancer and bronchitis, and probably contributes to the development

of coronary heart disease and various less common diseases. Death rates from lung cancer increase steeply with increasing consumption of cigarettes ... Smoking causes persistent cough, leading to breathlessness and weakening of the heart... Coronary heart disease is a more frequent cause of death among smokers than among non-smokers ... Smoking increases blood pressure and causes gastric and duodenal ulcer" ... and so on and so forth.

Needless to say many of us were rather frightened by what we heard and wanted to give up smoking at once. But it was not so easy. When Narendra approached one of his uncles for advice he said: "My dear fellow, giving up smoking is the easiest thing on earth. I have done it three times." And mind you, he said it while puffing at a cigarette himself! The gist of his advice was whenever you got the strong urge to smoke you should empty a packet of nut powder into your mouth and start chewing. Narendra tried this method for a week. The temptation was too much for him and he surrendered. Now he has two habits – he smokes and he chews nut powder too!

I was wondering how I could give up smoking when a merciful Providence came to my help. Narendra and Jagadish were in the habit of dropping into my room at 9-30 every morning. We used to go on smoking and chatting till the first bell rang for the classes. One day, to our horror, we discovered that the second bell had already gone. We threw away our cigarette butts and rushed to the class.

In the middle of the second hour I was urgently summoned by the Warden. I literally ran to the hostel, expecting some bad news from home. The Warden gave me a nasty look. I could see that he was trying to control himself with great effort as he said, "So you are trying to set fire to the hostel, are you?" I could not make head or tail of what he was saying. "Go and have a look at your room", he growled.

When I reached my room I was stunned by what I saw. My room was a shambles. The attenders and gardeners, under the direction of the clerk, were splashing buckets of water into my room. My bedding was almost burnt out, there was a black patch of soot on the wall near the cot, from the coathanger above the cot hung what remained of my terylene shirts and pants. I stood in a daze. "Were you smoking in your room before you went to class?" asked the Warden, who had followed me to my room. "Yes, Father, but I am sure I put out my cigarette before I went." "I see, you put out your cigarette. What about your friends who were smoking with you?"

I could not answer that question. To this day I am unable to say who was responsible for that tragedy.

"Well, you will pay fully for all the damages you have caused. And for your gross negligence and carelessness I am suspending you from the hostel for a week."

"I am sorry, Father", I blurted out as the Warden walked away. I was happy to get away with a week's suspension instead of outright expulsion. The news of the accident spread like wild fire. I became the butt of many jokes in the College and the Hostel. And that is how I gave up smoking.

PRASAD.

The Laser

Man is curious and his curiosity has led him to discover many new things. It has been suggested that the greatest discovery that man has ever made is the discovery of science. Today man has reached the moon and tomorrow he will be aiming at the deeper space beyond the solar system. Science has extended its boundaries more and more from the latter part of the 19th century.

Before 1960 LASER was just a dream to the scientist and unimaginable by the ordinary man. The word 'LASER' was made from the first letters of "Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation". The ray has brought about a revolution and a new hope in science

Laser is born of another device called the MASER which has been in existence since 1954. Developed by Dr. Charles H. Townes at the Columbia University, the Maser was worked with only radio waves but Dr. Townes and his associates thought that the idea might be extended to the use of light waves. Fortunately Dr. Theodore A. Maimam succeeded in producing the light waves. The first Laser was a piece of Ruby that was the size and shape of a woman's little finger, brightly lit by a glass pipe wound around it and filled with a heavy colourless gas. The experiment was a great success and Laser has come to stay. It was the first time man learned to treat light waves in much the same manner as he had treated radio waves.

Today there are different kinds of Lasers other than Ruby. Some of them are produced with inert gases and the other consists of a cube of specially treated gallium arsenide which is capable of emitting infrared radiations.

Laser operates as follows: When radiation or a photon passes through an assembly of atoms, the radiation will be absorbed and the atom will be excited to a higher state If on the other hand a photon collides with an atom in a higher state the atom will jump down to the lower state. Thus there will be two photons, while before collision there was one.

The general tendency of atoms is to have the lowest energy. When an incident radiation of appropriate frequency passes through atoms, more photons will be absorbed than given out and the outgoing radiation will be weaker than the radiation which falls on them. If however, a radiation of appropriate frequency falls on an assembly of atoms in a higher state of energy, there would be more downward jumps. The next effect would be that more photons would come out than went in. In other words the output wave would have more energy than the input wave, as if the input has been amplified. This is how a Laser Ray is produced.

Laser produces a powerful, highly directional monochromatic and coherent beam of light. It is of a single colour or wave length. But the sun is a mixture of all wave lengths and colours. Another thing is that the rays of the Laser move along together while those coming from the sun do not move together.

Today the Laser has wide applications. A single Laser ray can carry hundreds of millions of telephone conversations

at the same time. It was the first artficial light that was directed to the moon to obtain a sharper definition of the moon's surface. It has such engergy that it can cut and shape the hardest material. A leading use of this is in communication and for tasks in deep space. In one of its uses it employs sun light as its source. Telephone messages are sent across the land and Television has been successfully transmitted through Laser As the beam hits a very small area for cnly a millionth of a second, there is little risk of its damaging the adjacent area. Thus it has great possibilities in medicine It is used in delicate surgery of the eye and in curing cancer. It enables us to carry out knife-less surgery.

We can hope that with these features it will play a major role in solving the problems of man. It is, in fact, one of the most exciting inventions of the twentieth century.

S. A. RAHIM, II B. Sc.

SENSE OF TIME

Generally, in travelling Gandhiji kept himself busy, attending to correspondence or writing articles for his weeklies. Once one of his grandsons, Dr. Kantilal Gandhi, was with him.

Gandhiji asked him what the time was. It was one minute to five. But Kanti did not attach much value to that one minute. He replied, '5 O'clock'. Gandhiji glanced at Kantilal's watch and found that there was yet one minute to five.

Gandhiji made his grandson realise that there was no use keeping a watch, so long as one had no sense of time. If all the thirty crores of people wasted a minute a day, it amounted to a colossal waste of time. Gandhi preached that even a minute was precious and that a poor country like India could not at all afford such a waste! That was Gandhiji's sense of time.

'Anecdotes from Gandhi'

Comets

Like planets, comets are also members of the solar system. Obeying Kepler's laws of planetary motion, they too move round the sun. They are also called erratic "occasional stars". Their orbits are of high eccentricity. They are large in bulk, sometimes measuring millions of miles across the sky. They exceed the sun in bulk, but their mass is inappreciable, (perhaps ounces per cubic mile). Most of the comets can be seen only with telescopes. They are visible only when they come near the sun. Because of its little mass, the effect of collision of a comet with the earth will be negligible. If it had contained myriads of tiny particles and rocks the bombardment would cause great havoc to the people on earth.

Comets have not entered the solar system from outside. They are supposed to have been made up of cosmic matter moving with the sun, at a great distance from it. Portions of this matter were attracted towards the sun and began to move in parabolic paths with the sun at the focus. Originally, therefore, the paths of all comets are parabolas. But when they come nearer to one of the major planets their paths are changed into ellipses and hyperbolae.

Comets are divided into three classes – (1) The group comets, (2) The family comets, and (3) The occasional comets. Comets which follow one another at intervals in the same path round the sun belong to the group comets. The family comets are those which move in closed orbits (ellipses) going near some planet with which they are associated, having been either captured by a too near approach, or being fragments of successive eruptions from the proprietary planet, then in a disturbed condition. The general difference between group comets and family comets is that, the former are confined to the same orbit, which is neither associated with a planet nor even need be a closed one, while the latter are associated with some planet and so move in closed orbits within the planetary limits. Their orbits may lie in any direction from the sun. All periodic comets of short period are supposed to have been captured by the planets Jupiter, Saturn, Uranus and Neptune. The periods of about forty percent of periodic comets lie between 5 and 9 years. Their aphelion ends are almost the same as that of Jupiter. So these constitute Jupiter's family of comets. Thus Jupiter has collected a family of about thirty comets. Saturn probably has three. Uranus may have three apparently captured comets. Neptune possesses nine comets

The comets, which come in, as it were, from infinity with tremendous speed, rush closely round the sun and retreat into depths of space and never return, belong to the class of occasional comets. These comets move in either parabolic or hyperbolic paths.

A comet, when it is first seen from a great distance, appears like a hazy round patch of faintly luminous cloud which is called coma. This distinguishes a comet from a star or planet. As it comes nearer to the sun the coma expands and a bright luminous star-like nucleus is seen. When it comes still nearer it develops a tail the length of which increases in proportion to

its nearness to the sun. As the comet moves into the environs of the sun, the action of solar radiation begins to destroy the comet rapidly making it lose its light volatile gases The frozen gases evaporate giving birth to magnificent tails due to the pressure of solar radiation. The tail is always pointed away from the sun. After passing through the nearest position from the sun the tail contracts and as it goes away to a great distance only the coma is visible.

The tails are of three kinds: (1) the straight tails composed of hydrogen, (2) curved tails and (3) the brush or stubby tails. Some comets have tails of two or of all three types. Some other comets change the character of their tails while moving. Viscara's great comet of 1901 displayed a straight tail, while approaching the sun and was found with a brush-like tail when it reappeared. The reason for tails pointing away from the sun is the repulsive force of the sun's rays. Sometimes comets are found with several tails. The tail of a comet is extremely thin so that even stars can be seen through it. The earth passed through the tail of the great comet of 1861 and it grazed the tail of the famous Halley's comet in 1910 But no visible effect was produced on the earth.

There are some famous comets which have been named after their discoverers. Tebbutt's, Tycho Brahe's, Halley's, Encke's and Tempel's are some of the famous comets. These comets could be seen with the naked eye. The brightest comet of the 16th century was seen by Tycho Brahe in 1577. In 1682 Halley discovered a comet which was named after him. The brightest comet of the 19th century with a tail a hundred million miles in length was seen for 17 months. In 1861 Thatcher's comet was seen for eight weeks with the naked eye and Tebbutt's comet for one year. Encke's comet belongs to the Jupiter family, Tuttle's to that of Saturn, Tempel's to that of Uranus and Halley's to that of Neptune. The period of Halley's comet is 76·5 years. Its latest appearance was in 1910.

The time of reappearance of the periodic comets can be predicted by noting the previous appearances. Some comets have their periods as 3062 years. As per the observations Tuttle's comet can be seen in 1982 followed by Halley's comet in 1986. If the Heavens do not intervene and obliterate our comets, observers can expect the return of Peltier's comet in about 3430 A. D. and Donati's in 3860 A. D. Daniel's 1907 comet would reappear in 10,650 A. D.

Many people believe that the appearance of a comet forbodes some evil such as wars, death of great men, or some other calamity The latest comet, Ikeya-Seki, was seen by all of us in 1964. It was discovered by two Japanese astronomers and was named after them. After a few weeks our Prime Minister Jawaharlal Nehru died! Anyhow, let us hope that all of us will live to see the two comets Tuttle's and Halley's which would appear in 1982 and 1986.

K. SUDHAKAR, III B. Sc.

The Little Hero

In the course of his talk at the Leadership Camp at Chirala, Fr. Principal narrated a small incident which made a very deep impression on all the campers. It is the story of a small P. U. C. boy, about 15 years of age, studying in one of the Colleges in Kerala.

Kerala, as you know, is famous for student strikes. In one of the Colleges in Trivandrum a group of students decided to go on strike against the management for a very flimsy reason. The majority of the students, perhaps 80% of them, disapproved of the strike, but they did not have the courage to oppose it openly. This sort of thing happens in other places too.

On the appointed day, a small but determind gang of strike leaders assembled in front of the College gate. Many of them had sticks and iron rods in their hands. They made it very clear that if any boy dared to enter the gate his head would be cracked. The silent majority, who were anxious to attend classes but did not dare, stood in groups under the trees in front of the College. A few boys who dared to go near the gate were rudely handled, their books were snatched and thrown away and they were violently pushed back.

Then came a small P. U. C. boy. He was about 15 years old. He boldly walked up to the gate and tried to enter the compound. Some of the goondas snatched his books and threw them away. The boy quietly picked up the books and made another attempt to enter the College saying in a loud and clear voice: "I want to go to class". One of the ruffians raised his hand and with his iron rod dealt a savage blow on the head of the young boy. The boy fell to the ground. Blood flowed from the wound on his forehead and drenched his shirt. The little hero got up, gathered his books, looked at his adversaries and said, "I want to go to class," and walked right through the gate.

There was spellbound silence. The ruffians were taken aback and the silent majority was thrilled by the courage of the little boy. Those under the trees surged forward each one saying in his turn: "I want to go to college". "I want to go to college". In five minutes the strike collapsed and the boys were in the class. The little P.U.C. boy became a great hero that day. If we can have courageous lads of this kind all over the country, there is great hope for this land.

J. V. S. R. CHOUDARY, P. U. C.

"It is impossible", said a staff officer, when Napoleon gave direction for a daring plan. "Impossible?" thundered the great commander, "Impossible is the adjective of fools!"

ANDHRA LOYOLA COLLEGE LIBRARY VIJAYAWADA

Campus Chronicle

June 23rd : Reopening :

College reopens for the second and third year degree class students. We are bewildered by the number of changes. We are told that Fr. Gordon, who was Principal of this College for ten long years, has left us to become the Provincial Superior of the Madurai Jesuit Province. His place has been taken by Fr. M. D. Varkey, who had been Vice-Principal here twice in the past. A new team of Wardens have taken over the management of the Hostels. All the same cheerfulness prevails every where as old friends greet one another after separation. If Milton could say, "Short retirement urges sweet return", you can imagine how much sweeter the return was after two long months.

July 26th : Elections :

July is nearing its end, and yet the admissions are not over. The Intermediate students are still to come. But election of office-bearers of the Student's Society cannot wait. The campaign is on with its usual vigorous door to door canvassing, distribution of leaflets and time-table cards and lusty cheering. On the eve there is a meeting at the Stadium presided over by Fr. Principal. Sri K. Basaveswara Rao, staff-adviser of the Student Council, explains to the electorate in his usual humorous style the objects of the Students' Society and the duties and responsibilities of the office-bearers and the voters. The condidates are given a few minutes each to address the gathering. Fr. Principal, fresh from strike-ridden Kerala, is delighted to see the orderly behaviour of our students. V. Surendranath of the final B. Sc. class and K. Abu Backer of the II B. Com. class emerge victorious as Chairman and Secretary respectively.

July 31st : St. Ignatius Loyola Day :

Celebrations in honour of St. Ignatius of Loyola, Parton of the college, start with a meeting on the 30th in the Gogineni Hostel with Fr. Rector in the chair. Mr. E. B. Satyam's talk on St. Ignatius is followed by a toast to the freshers and entertainment. A Fancy Fete in the morning of the feast day and a Telugu film at night round off the celebrations.

August 13th : Inauguration of the Students' Society :

Dr. Anantham, Vice-Principal of J. K. C. College, Guntur, delivers the inaugural address. Fr. Principal administers the oath of office to the Chairman and Secretary at a solemn ceremony. The Chairman introduces the Secretaries and Joint-Secretaries of the various associations. The Telugu Drama Club makes its debut with a playlet.

September 10th - 13th : Quarterly Examinations :

Silence broods over the campus as the students sweat over the examinations. Thank God, the ordeal is not long. We look forward to three weeks of rest and relaxation. We feel sorry, of course, for our friends who have to stay back to write the September University Examinations.

October 16th : General Cariappa :

It looks as if the second term is going to give us a hectic time. On october 16th General Cariappa, former Chief of the Army Staff, visits the College. It happens to be a rain holiday and only the hostellers are fortunate enough to listen to his inspi-

FROM OUR PHOTOGRAPHERS

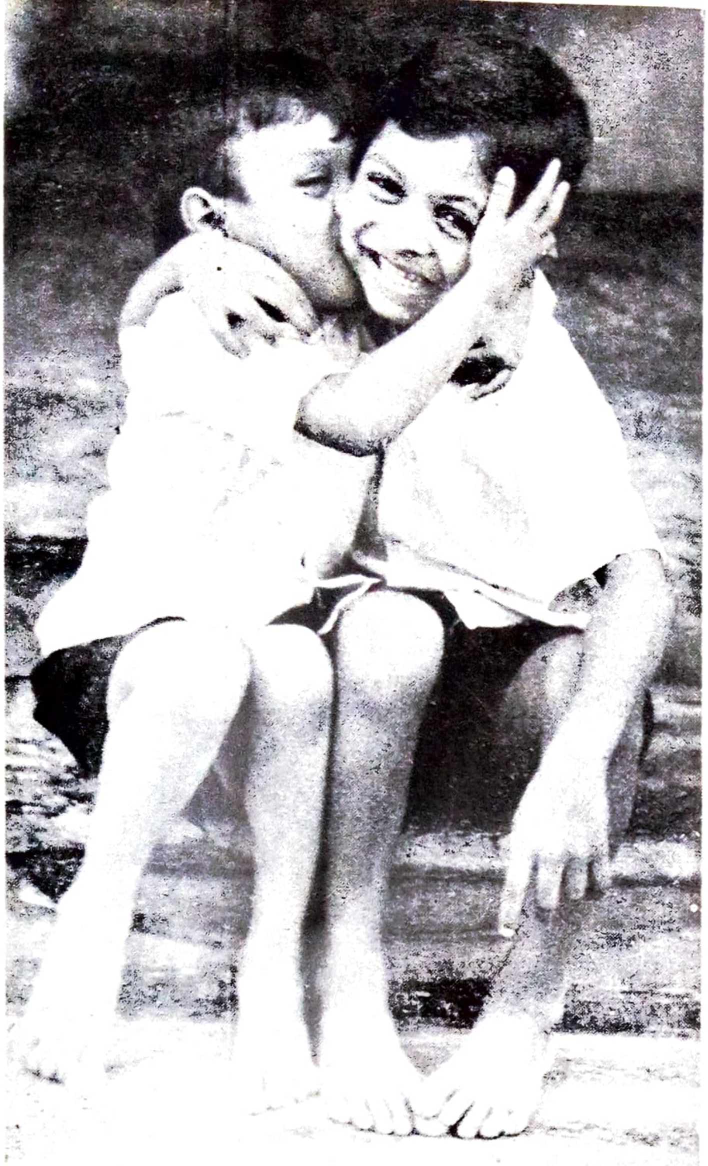

By V. SURENDRANATH, III B. Sc.

P. KRISHNA RAO, III B. Sc.

K. V. SATYANARAYANA, III B. Sc.

G. BALA KRISHNA
at the Trafalgar Square, London

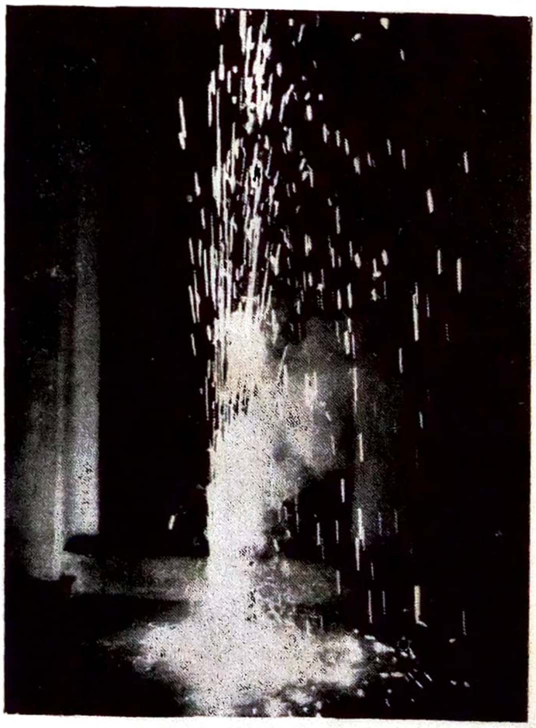

K. RAMA PRASAD, I Inter.

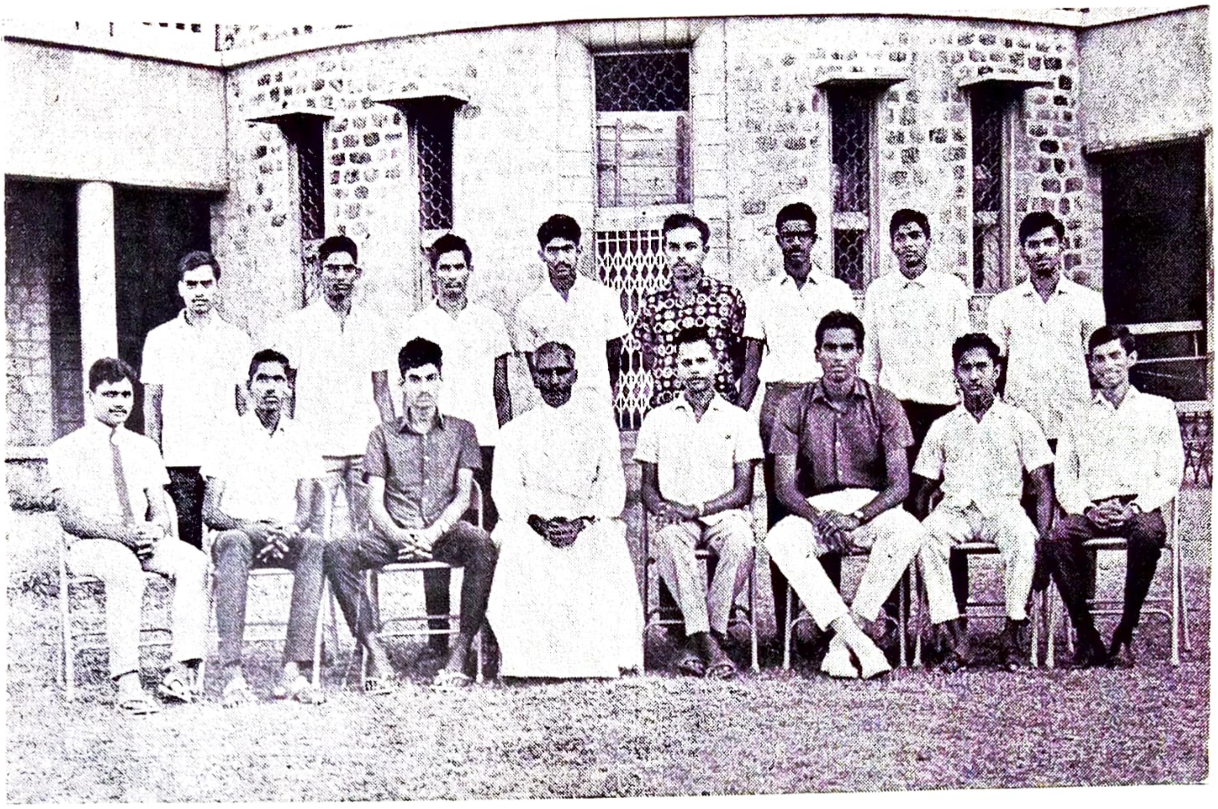

Captains and Vice-Captains of College Teams

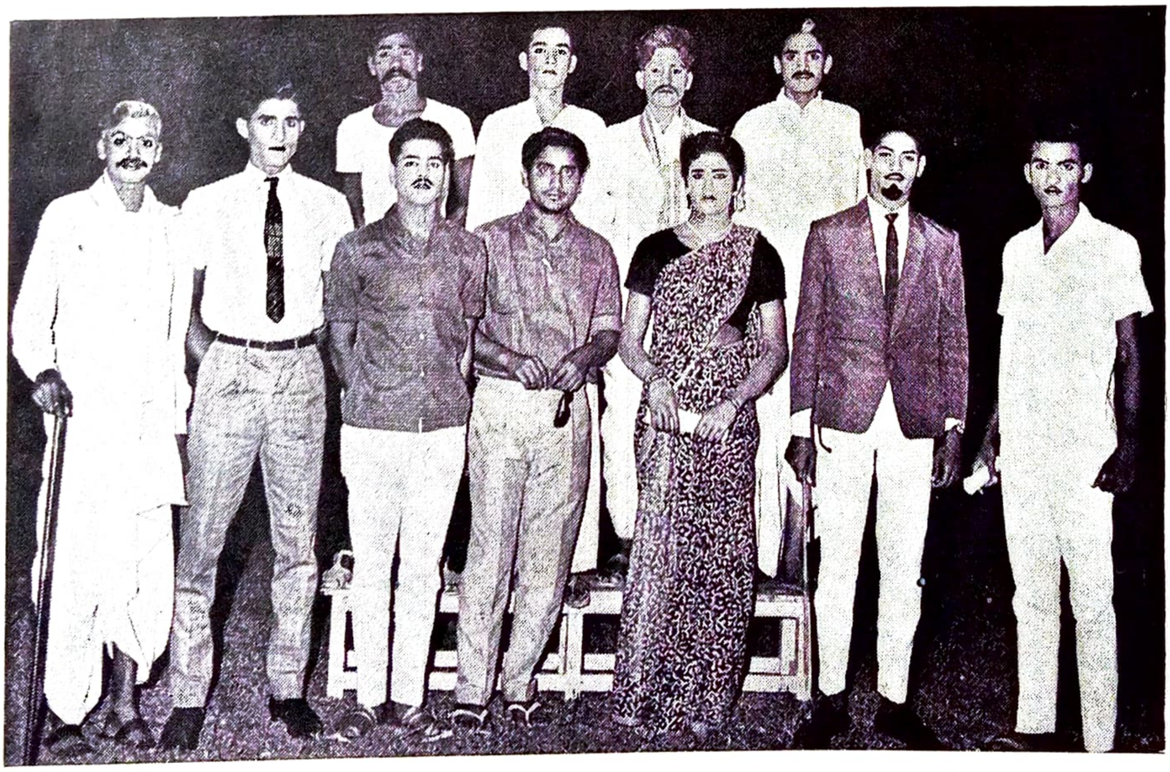

Actors of "POOLA DOSILLU" who took part in the Youth Festival, Waltair, 1970.

ring call for selfless service of the Motherland. The sight of this old soldier walking with dignity straight as a rod and his plain talk full of conviction make a strong impression on all of us.

October 18th – 20th : Leadership Camp :

42 students accompanied by Frs. A. Miranda and J. Mialil and lecturers, Messrs. K. Basaveswara Rao and K. Kesava Rao, proceed to Chirala for a three day leadership camp "The camp far exceeded our expectations," is the verdict of everyone of the participants. Frank and free discussions, Mock Parliament, personality tests, party games, etc. are greatly appreciated. We hope the leadership camp will become an annual feature (see p. 15 for a fuller account).

October 25th : Inter – Jesuit Colleges Debate :

To us falls this year the honour of conducting the Inter – Collegiate Debate for the Jesuit Colleges in the South. There are two representatives from each of the following Colleges : St. Joseph's, Bangalore ; St. Joseph's, Trichi ; Madras Loyola and Andhra Loyola. The debaters maintain a high standard and do full justice to the topic, "The Root-cause of Student Unrest Lies Outside the Campus". The Loyola Silver Bowl for the best team is bagged by Bangalore, Andhra Loyola College coming a close second. Francis Mathew of Madras Loyola is adjudged the best speaker, while for the second place there is a tie betwe n Jaya Kumar of Trichi and Anoop Ambrose of Andhra Loyola.

October 31st : Reception to Fr. Gordon :

Our beloved former Principal, Fr. Gordon, pays a short visit to A. L. C. in his capacity as Provincial. We make use of this opportunity to give him a reception. Songs, Burrakatha and a Magic Show by Mr. E. S R. K. Prasad are part of the entertainment programme.

November 2nd : Mr. Nedunchezhian :

We are happy to listen to a short but instructive talk by Mr. V. R. Nedunchezhian, Minister for education and Public Health, Tamilnadu.

November 7th : Cyclone :

A furious cyclone blowing at 100 kms. per hour lashes the campus for five hours and brings down the new church tower, besides savagely uprooting and mutilating innumerable trees in the campus.

December 4th – 10th : Half-yearly Examinations :

The Half – yearly and Selection Examinations are on us. We get ready with fear and trembling not knowing what the new Principal would be like. After the examinations the classes go on till the 23rd

December 13th : A Red-letter Day :

Generations of students at A. L. C. have been longing to have a half-holiday on Saturday as in many other Colleges in the state. Well, we are the lucky fellows to see a dream come true. 'The old order changeth, yielding place to new'. Classes begin on Saturdays at 8–30 A.M. and end at 1·00 P.M. We hostellers are free to stay out till 7-00 P.M. as on Sundays.

December 15th-20th : Cultural Week and College Day :

The Cultural Week, which usually used to be only 3 days is really a "week" this year. The celebrations begin with an Art and Photographic Exhibition. Drawings, water and oil colour paintings, photographs, rare stamps and coins have been tastefully displayed. Photos by Frs. Principal and Mialil attract big crowds.

December 18th : Science Day :

Mrs. Mary Thomas, Head of the Department of Zoology, S.R.R. & C.V.R. Government College, Vijayawada, is the Guest Speaker. Seven teams participated in the Science Quiz conducted by Sri E. S. R. K. Prasad. A Science Skit written by Sri K. Basava Purnaiah of the Physics Department and two Telugu Dramas 'Waiting Room' and 'Hatya Chesina Melu' written by P. Sesha Sayee, II B. Sc., provide good entertainment.

December 19th : Arts Day :

The Guest Speaker, Dr. M.G. Thomas, Principal, A. C. College, Guntur, gives us a thought provoking speech on the Role of English in National Integration. 'Antarnatakam' written by B. Madhusudhana Rao of III B. Sc., class and 'Dantavedantam' enacted by the staff are the highlights of the entertainment programme.

December 20th : College Day :

Dr. K. L. Rao, Union Minister for Irrigation and Power, is given a warm welcome in the tastefully decorated Hostel Oval. The usual items on a College Day – Principal's Report, Distribution of Prizes, etc., follow in quick succession. Fortunately the President's Speech is fairly short, humourous and simple. The English playlet "With Love to Bond" is better than we expected. "Edu Sunnalu" enacted by our tots of the Intermediate and P.U,C. classes and "Pelli Chupulu" are well received. The College Day this year set up a new record for its splendid attendance, orderliness and the standard of the entertainment programme.

December 22nd : Badsha Khan is in town.

We are given a half-holiday to attend the public meeting at the P.W.D. grounds. We came back greatly impressed by the forthright and stinging speech delivered by the Frontier Gandhi.

January 18th : Old Boys Reunion :

The third term begins with the Old Boys Reunion. 200 Old Boys from all over the state turn up. After the usual General Body Meeting in Room No. 30, they have lunch in the Gogineni Hostel dining hall and return to Room No. 30 for entertainment; group photo, tea, matches and tug of war make it a memorable day for them. How fast time passes! Soon we shall also join their company.

January 26th : Republic Day :

One of the dullest and poorly attended parades we have ever seen. Anyhow, demonstrations of transportation by a ropeway by the Naval Wing and mock battle by the Infantry add some colour to the function.

January 31st : Sports Day :

In the opinion of many it is easily the best Sports Day we have witnessed in this College. The Stadium us packed to capacity already when the Sports Meet is declared open. The District Collector, Mr. C. S. Sastry and family, our chief guests, enter fully into the spirit of the day; the Collector knocks off the second prize for Musical Chairs, an item reserved for the guests. Many an item provided great excitement, foremost among them being the Tug of War between the staff and students. With people like Messrs. Ramaswamy and Ambrose, the students do not have a ghost of a chance. The Fancy Dress Competition breakes all previous records by sending in as many as 16 contestants, giving a tough time to the judges. During the interval in addition to the usual packet of light refreshments we are given a bottle of Gold Spot There is excellent co-operation from the staff and students. The Volunteer Corps in particular deserves our congratulations for the success of the meet. C. B. Gangadhara Reddy, V. Venkateswara Rao and L. Vijaya Kumar and are the senior, junior and sub-junior champions. A Telugu play "Poola Dosillu" brings the day to a very happy end.

V. SURENDRANATH, III B. Sc.
Chairman, Students' Society.

The story of a rebel

Bertrand Russell - The Man and His Philosophy

Age is a quality of the mind. In its exterior symptoms age may manifest some physical modifications, but it is essentially a function of the mind. A person is old when he is old and out-dated in his feelings and thinking. He continues to be young as long as his ideas and concepts are youthful and progressive. Bertrand Arthur William Russell exemplified this truth in his life which spanned a century (1872–1970)

Bertrand lost both his parents at the age of four and was brought up by his grand-parents. He discovered his predilection for mathematics at eleven and it remained his "primordial" interest till the age of 38. He graduated from Trinity College, Cambridge, in 1894 after an extremely brilliant student career. His first book, however, was on "German Social Democracy" (1896). The "Principles of Mathematics" was published in 1903, in which he elaborated the Italian mathematician Giuseppe Peano's theories of "symbolic logic" and asserted the then unorthodox view that mathematics, in reality, was a part of logic. This book made him the cynosure of the entire intellectual world.

The first outlet for his growing intellectual vigour was the publication of the three-volume "Principia Mathematica" in collaboration with Alfred North Whitehead. It is a mathematical classic in which he argued and lucidly demonstrated that mathematics and formal logic are basically one. It created a new syntax of mathematical logic so cardinal in nature that this book is included in many lists of 100 great books of all times. Since then he has written more than forty books among which The Problems of Philosophy (1911), An Outline of Philosophy (1927), A History of Western Philosophy (1946), Marriage and Morals (1929), ABC of Relativity (1925), Unpopular Essays (1951), Bertrand Russel's Best, In Praise of Idleness, and My Philosophical Development are prominent.

In 1908 he was made a Fellow of the Royal Society. In 1949 he was awarded the Order of Merit. For his voluminous literary output he was awarded Nobel Prize for Literature in 1950. Again in 1957 he won the UNESCO Kalinga Prize and in 1960 the Sonning Prize. But these astounding laurels which he won are like tin toys compared to what he gave to humanity, chiefly his herculian effort to keep alive the human race from nuclear extinction.

During the First World War he was one of the consciencious objectors to the war and was jailed. While in prison he wrote his "Introduction to Mathematical Philosophy". Later he joined the Labour Party and ran thrice unsuccessfully as a Parliamentary candidate. He also interested himself in the Radical Fabian Society, the Free-trade Movement and Women's Suffrage.

Russel was a staunch supporter of the Indian Independence Movement. In the 1930's he worked as Chairman of the India League in Britain to win self-government for India. He was a vehement critic of Russia's illtreatment of the Jews. He wrote incisively and angrily on the Korean War, colour-bar in U.S A. and South Africa, arrests in East Germany, British policies in the Middle East, etc.. In September 1964

he denounced the Warren Commission report on John F. Kennedy's assassination as a "grossly incompetent document".

He took active interest in the Cuban missile crisis in 1962. He wrote burning letters to U. Thant, Kennedy and Kruschev and pleaded with them to avert the catastrophe of a thermo-nuclear war. In his book "Unarmed Victory" he writes, "Never before in the course of a long life have I experienced anything comparable to the tense anxiety of those crucial hours. I saw in my mind's eye, the Russian ships sailing westward into the Caribbean and the U. S. ships waiting to grapple with them. I saw, in imagination, the whole world in flames by the next day, most human beings dead, and the survivors reduced to a condition of utter misery...... Hour by hour nothing happened to stem the impending destruction of mankind."

Russell proposed a "World Government" as the salvation for the impending nuclear peril. By World Government he did not purport that it should divide the world into regions and rule them. He wanted it to be a Trust invested with sufficient power and authority to enforce peace and harmony. He says, "The only ultimate and secure means of preventing wars which employ methods of mass destruction, is World Government. There are exactly the same reasons for World Government as there are for the internal governments for separate states."

He was an ardent apostle of the permisive mores of the present-day society in Europe and elsewhere. His attacks on the traditional ideas and values on sex and marriage earned for him both bitter criticism and hearty applause. He was no mere preceptor; he practised what he taught. He married four times. His last marriage was at the age of 80.

He was a true philosopher-scientist – one who studied the infinite space and the relative insignificance of man. He once said, "The universe is vast and men are but tiny specks on an insignificant planet. But the more we realise our smallness in the face of the cosmic forces, the more astonishing becomes man's achievements." The last words of his book "The ABC of Relativity" read: "The final conclusion is that we know very little, and yet it is astonishing that we know so much, and still more astonishing that so little knowledge can give us so much power." In his book "Mysticism and Logic" he broods: "Brief and powerless is Man's life; on him and all his race the slow, sure doom falls pitiless and dark."

His last years were spent almost wholly in the crusade against the atom bomb and germ warfare. He seemed to have developed a mania in this direction. What spurred the world-renowned scientist-philosopher, at the age of 90, to plunge into campaigns and demonstrations and joyfully go to jail was his love and concern for the continuance of the human race. "After a nuclear war is unleashed, there would be no place for regret or repentance. Annihilation leaves nobody to remain penitent and reconstruct".

We may sum up by stating that Bertrand Russel was the forerunner and champion of modern science and philosophy. In this revolutionary age he was what Voltaire, Descartes, Leibnitz, Locke, Kant and Mill were in their age. Some do disparage his deeds, especially his angry forage into political and ethical fields. But at his death all said that we needed him and would be in greater need of him in the uncertain future; and his death was an irreparable loss to humanity.

KAZA PRABHAKAR, I B. Sc

A Nightmare Journey

The '47 model Fargo truck lurched, creaked and swayed as with slow deliberate jerks and movements it crept past gaping holes and jutting stones along the narrow, semi-tarred roads, half eaten away by the unpredictable monsoon. Buses and heavy vehicles keep to the middle of the road, which was infiltrated by dilapidated cycle-rikshaws, whose skilful drivers could weave their way around obstacles with amazing dexterity giving their passengers the thrill of a true adventure. Cyclists were no exception, but slipped with bewildering ease through narrow and fast disappearing passages between moving vehicles.

The Fargo moved faster, displaying the skill of the driver. The horn bleated for the rikshaws and cyclists to give way. There was an ear-splitting screech accompanied by a sudden jerk, as the driver braked to avoid an on coming vehicle, and the truck was on the move again. The road is very narrow now and the traffic from both directions must squeeze through.

People move about. They seem to be everywhere. All men, women and children. Many were clad, some were semi-clad, some almost nude. There were all kinds of people – young, old, beggars in their dirty rags and matted hair on half-starved bodies, lepers with their physical deformities. They moved on in an unending stream, talking, laughing, shouting, screaming.

The Fargo was now passing through the busiest thoroughfare. Fashionable shops with their renowned quality goods lined the road on either side, colourfully displaying their wares in the windows, trying to seduce the passers by. There were people in all the shops in different proportions, each one concerned with his or her own purchase.

Open drainage ran on either side of the road, flowing with black murky water, clogged with dirt of all kinds. Children and adults, unmindful of shame or hygiene, urinated into the drains. Dust and dirt, which turned into muddy slush on rainy days, encroached upon the road from either side. A sickening putrid smell encompassed the whole area. But the people were quite inured to it; only a new comer could betray himself.

The Fargo was suffocating; as usual there was double the maximum load. The fashionable area ended as abruptly as it had begun and in its place appeared the slums, with which the whole town was dotted. The huts were huddled together. Children, dark and brown, naked and semiclad, with their wasted bodies and bloated bellies, but all gleaming with fun were running about. They were playing 'drivers', trying to imagine they were driving one of those big vehicles on the road, honking and hissing. their hunger and malnutrition forgotten in their innocent childish delight.

A rikshaw-wala, squeezing his way through the crowds, pulled at a wire that rang a dull sounding bell. He was not old. Clad in torn khaki knickers, his hairy chest exposed, a dirty rag of a turban round his head, he toiled for the pot of ganji that will sustain him and his family for another day of life, or was it for something else ?

Some one in the Fargo querried : "Which picture are you going to see tomorrow?" "I don't know. Probably that one again. Do you know of any new ones? Bah! I am getting fed up I have seen it three times already." "That is nothing. I have seen it seven times" Outside the dark semi-clad figures stared blankly at the cinema posters. Who can perceive what thoughts passed through those minds!

"Your shirt is very nice. Where did you buy it?" "To hell with the shirt, I want a new pair of shoes." "What for? You have three pairs already." "But I must buy those which that guy is wearing. I didn't have time today. Tomorrow I must get them."

The Fargo groaned, shivered and stopped. That was the end of the journey. The boys headed for their respective hostels The journey has ended, but the road continues and life continues with obstinate indifference.

G. NARENDRANATH, I B. Sc.

400 MILLION SHIRTS

Mahatma Gandhi once happened to visit a school. The children welcomed him warmly and were happy to see him.

He had only a loin cloth on him. One boy stood up and asked him, why he had not put on a shirt as they all had done. He offered to get him a shirt from his mother, if he would wear it.

Gandhi smiled and said, "I am prepared to wear a shirt. But I am not the only one. I have 400 mill on brothers who have no shirts at all. Could your mother provide us all with a shirt each?"

'Anecdotes from Gandhi'

Indefinite Fast

Whatever may be the reason, the consequences are the same at present in our country – strikes, demonstrations, gheraoes The word "fast" prefixed with "indefinite" is not strange to our ears and eyes in the land of the Buddha and the Mahatma, especially in the Gandhi Centenary Year!

The obsolete name of this indefinite fast is "Satyagraha", which was taught to us by the Father of the Nation. Satyagraha which came into existence about half century ago in South Africa, was in the hands of the Mahatma a powerful weapon for securing change of heart, social justice and freedom. But not everyone can wield this weapon. Bapu insisted that only men of discipline, selflessness and purity of heart could take up Satyagraha. Unfortunately it has become today the most deadly weapon in the hands of selfish and unscrupulous men in this country.

Indefinite fasts serve many purposes like gaining money, cheap fame and hitting the headlines in papers. Indefinite fast when undertaken by any obscure person for any silly reason, brings a crowd of admirers around him and more often than not, sets the spark for the conflagration of a student strike. This contagious disease of fasts and hunger strikes, when spread among students, has proved to be all the more dangerous and destructive.

Indefinite fast by students serves a double purpose. It not only brings their names into the newspapers in bold letters on each day of the fast, but also enables them to evade examinations, for which they have a hearty dislike. It does not end there. If in the postponed examinations the questions are not to their liking, or if they are not allowed to copy or again if the University does not pass as many as possible in the first class, they go on fast again. No one seems to be concerned about the hundreds and thousands of innocent and hard-working young men whose academic careers are ruined by these fasts and strikes.

The victims of these indefinite fasts, as often they literally are exploited by some political party or other, usually break their fasts without obtaining their goal, and often having had the satisfaction of seeing their names quite a number of times in the news papers. The actual ceremony of the breaking of the fast is a comic episode. Their friends and supporters arrange everything before hand. The great satyagrahi pretends that he is satisfied with the assurances given by the leaders. His supporters make it out that his precious life is needed for the progress and well-being of this great country There-upon the great hero condescends to drink a glass of orange juice, usually handed to him by a politician seeking cheap popularity. The latest fad among students is the "Relay fast". You have to fast only for two or three hours, at the end of which one of your friends, after consuming a plate of briyani, will come and relieve you.

Indefinite fasts can be at times very profitable. Not satisfied with putting a collection box near the shed or shamiana where the hero is fasting, his gallant admirers armed with collection boxes will stop every passer-by and force him to drop a coin or a currency note into the box. Of course, all this for the noble cause.

The fruit of such fasts is a little so called temporary fame to the strikers themselves and a lot of inconvenience to the helpless and industrious students, who are made scapegoats for a cause which not even those who undertook the fast would have comprehended.

R. VINOD MURARI, I B. Sc.

Student Activities

Report of the College Associations,
Clubs and N. C. C.

I. Students' Society

The Chairman of the Students' Society, V. Surendranath, has made my task easy by narrating practically all the important activities of the Students' Society in his Campus Chronicle (of. P 32) It now remains for me to fill in a few gaps.

The Student Council :

Composed of the office-bearers of the College Associations and Hostel leaders, the Principal, Vice-Principal, Director of Student Activities and Sri K. Basaveswara Rao, the Faculty Adviser, the Student Council started functioning from September Meetings were announced on the notice board a week in advance so that students may give their suggestions to the councillors. The meetings of the Council gave us an opportunity for free and frank discussion of suggestions regarding student amenities and for airing our views. We experienced a sense of participation in the affairs of the College. A very welcome achievement of the Student Council was the long-desired and oft-discussed Saturday afternoon free.

The Students' Activities Centre :

This year was exceptionally remarkable for the enormous amount of activity, thanks to the new feature of the Students' Activities Centre (SAC) and its Director, Fr. A. Miranda. The reports of the various Associations will bear out this fact. The centre of attraction in the College campus is the new large notice board of the S. A. C. set up near the College Office. It keeps you informed of the activities of the various Clubs and Associations and the prizes won by our teams in inter-collegiate competitions. A big source of attraction is the almost daily display of photos taken by Fr. Mialil the energetic director of the Photographic Club. This implies, of course, many patient and precious hours spent in the dark room. Besides helping innumerable students, Fr. Mialil has provided ample matter for the College Magazine.

Leadership Camp :

During the Dasara holidays a three-day Leadership Camp was held at Chirala by S A.C. 43 students, most of them members of the Student Council attended the camp. For a fuller account see p. 15.

Radio Andhra Loyola (RAL) :

On November 14th Fr. Principal inaugurated the Radio Andhra Loyola operated by the SAC. The idea is to broadcast regular programmes within the campus The first fruit of this endeavour was the 'Open House' programme recorded by A. I. R. on February 20th.

Volunteer Corps :

Another achievement of the SAC is the inception of the Volunteer Corps, made up of 40 student leaders, which has contributed not a little to the splendid success of every College function this year. This enthusiastic and devoted band of volunteers, guided by Fr. A. Theckemury, look after the arrangement of furniture, reception of guests and the orderly procedure of every function in the College.

FAREWELL

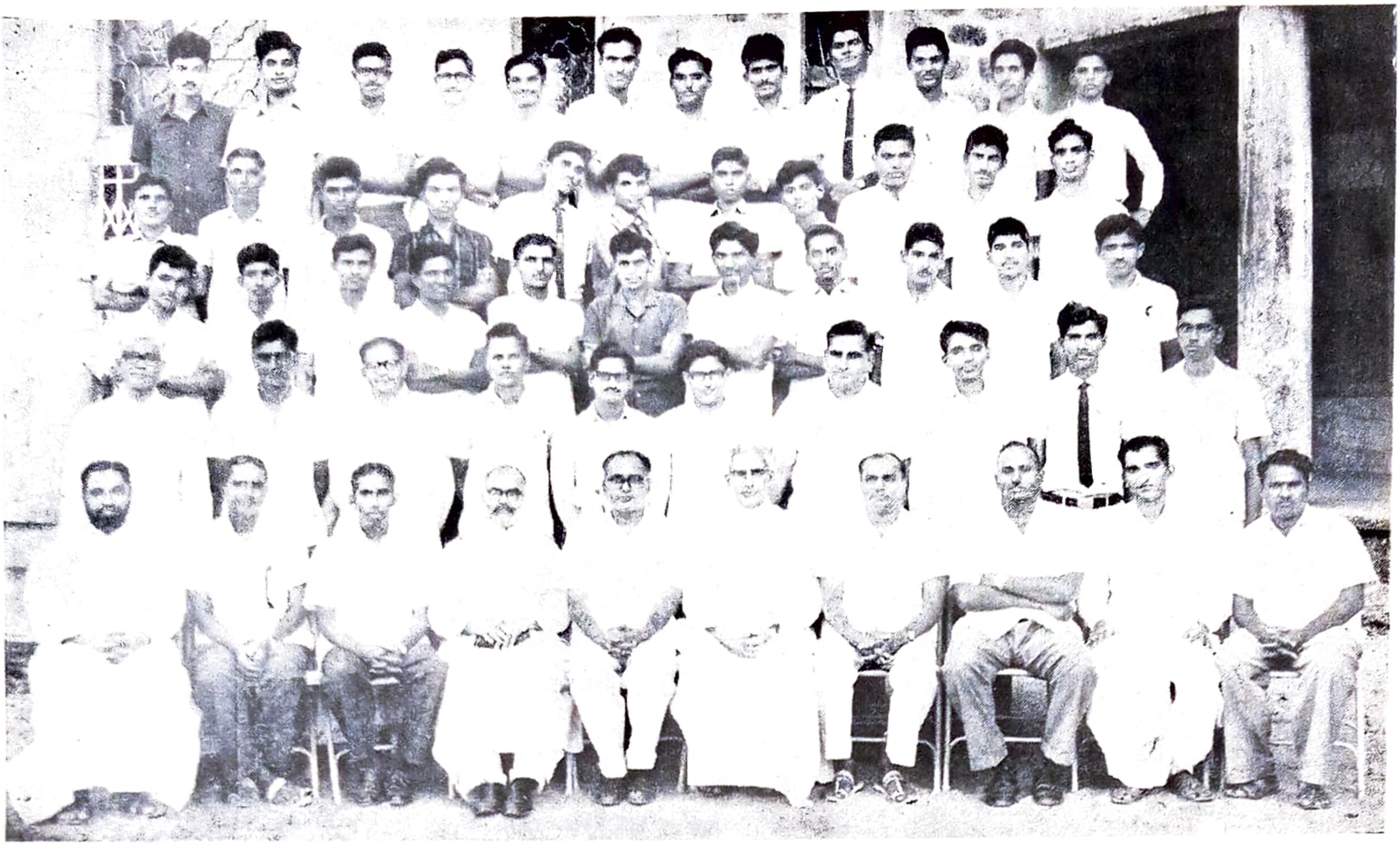

III B. A.

III B. Com.

III B. Sc. M. M. P.

A view of Vijayawada from Gandhi Hill

— By P. Rajendra Prasad, III B. Sc.

The Decoration Committee :

All our functions were rendered colourful and brilliantly festive by a band of tireless and generous decorators, led by K Mahipal Rao and Ch. Chandrasakhara Rao, both of the III B Com , who have been lavishing their time and talents day and night on every occasion during the last three years. We are grateful to them for their silent and unobtrusive services.

We take this opportunity to thank Fr. Principal for his never-failing willingness to listen to all our requests, the Vice-Prnicipal, Mr. K. Basaveswara Rao and the other members of the staff, who with their guidance and encouragement led us from one success to another. We have been fortunate in having V. Surendranath as Chairman of the Students' Society; he has fulfilled the duties of his office with efficiency and dignity. We owe a big debt of gratitude to the final year students who through their loyalty, leadership and serviceableness kept up a fine family spirit throughout the year. I'll be failing in my duty if I were to forget the silent but substantial help given to the Director of SAC by Fr. A. Theckemury and Mr. P. Rayanna, Director of Physical Education.

K. Abu Backer,
General Secretary.

II. Science Club

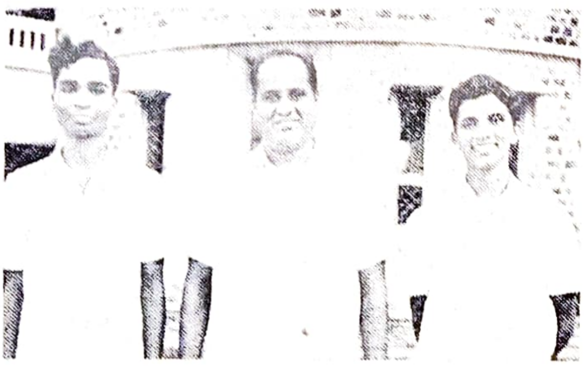

Krishna Rao | Mr. Basava Purnaiah, | Sudhakar

Science club in our College is perhaps the most fascinating one among the various Clubs, for about 300 eager students and about 40 enthusiastic staff members enrolled themselves as its numbers It was inaugurated by Sri V. V. Krishna Rao, M. Sc , Head of the Physics Department of our College, on 11th October, 1969. Sri K. B. Purnaiah, B. Sc , (Hons.) readily consented to be the Director of the Club. A grand symposium was conducted on the topic "The Origin and Development of Sciences". Sri P. Sivanarayana M. A., M. Sc , Department of Mathematics ; Sri K. B. Purnaiah, B Sc , (Hons.), Department of Physics ; Sri P. Raghuram, M. Sc., Department of Chemistry; and Sri E. S. R. K. Prasad, M. Sc., Department of Zoology ; took part in the symposium and enlightened the members of the Club by their talks in the respective branches of Science. A Science film "The Nearest Star" was arranged for the members of the Club and the minutiae of the film were explained by the Director. Mathematics and Science Association Day was the opening day of the Cultural Week in our College. Mrs. Mary Thomas, B. Sc. (Hons.), Head of the Zoology Department, S. R. R. & C. V. R. Government College, Vijayawada, was the Chief Guest for the day. She explained to us the real spirit and attitude with which we should approach the Sciences. Sri E. S. R. K. Prasad, M. Sc., conducted an interesting Science Quiz. Sri S. N. Ramaswamy, B Sc. (Hons.), presided over the meeting. A Science skit, written by our dynamic Director, Mr. K. B. Purnaiah, was put on boards that evening.

P. Krishna Rao,
P. Sudhakar.

III. Dramatic Club

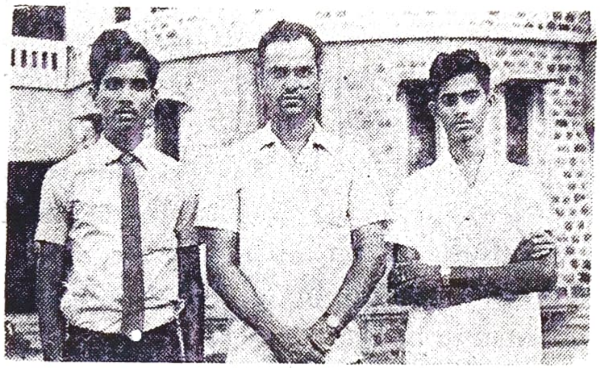

Mr. Narayana Rao
Siva Reddy Mohan Rao

The College Dramatic Association began its activities this year with the election of S. Siva Reddy, III B. A. as Secretary and V. Mohana Rao, II B. A. as Joint Secretary. Mr. V. Narayana Rao of the Commerce Department is the Director of the Club.

The inaugural function of the Students' Society was held on 13th August, 1969. A playlet "Parivarthana" written by Sri P. Subbaramaiah and directed by Sri V. Narayana Rao was staged.

The Dramatic Club was inaugurated by Sri Gollapudi Maruthi Rao, Cine Script Writer. He spoke on the main features of a succesful play, drawing a line of distinction between the plays of the past and those of the present. At the end of the function, a playlet "Kavalenu" was staged by the Intermediate and P. U. C. students.

On 18th December 1969, the first day of the Associations Week celebrations, two Telugu playlets namely "Waiting Room" and "Hatya Chesina Melu", the former written by Sri Satya Sridhar and the latter by our own College student P. Sesha Sai, were staged. "Waiting Room" was directed by Sri V. Narayana Rao, B. Com., (Hons.) and "Hatya Chesina Melu" by Sri P. Veera Brahmam. K. Babu Rao got the prize for the best actor in 'Waiting Room' and M. Pardha Saradhi in 'Hatya Chesina Melu'.

On the second day of the Cultural Week celebrations two more Telugu playlets and a Science Skit "Paramanandayya Sishyulu" written by Sri K. B. Purnaiah were staged. In the playlet "Antarnatakam" written by our College student B. Madhusudhan Rao of III B Sc., and directed by Sri S. Narasimha Swamy, B. A.. (Hons), M. J. Karunakar got the first prize. In "Paramanandayya Sishyulu" Sri E S. R. K. Prasad was awarded a prize. "Danta Vedantam" written by Sri Bhamidipati Radha Krishna, was staged by the members of the staff. In this drama Sri P. Veera Brahmam got the prize.

Two Telugu playlets and one English playlet were staged on the College Day. In "Pelli Chupulu" written by Korrapati Gangadhara Rao and directed by Sri E. S. R. K. Prasad, R. V. S M Prasad got the prize. In "Edu Sunnalu" written by Sri Pothukuchi Sambasiva Rao and directed by A. Satya Murthy, C. B. Ramachandra won the prize. In the English Drama "With Love to Bond" directed by Sri K. Chandra Mohan, C. Mahesh was the prize winner.

On January 21st, Sports Day, "Poola Dosillu" written by Sri Korrapati Gangadhara Rao and directed by Sri A. Satya Murthy was staged. It went to the Inter-Collegiate dramatic competition at Waltair.

"Antarnatakam" was again staged on the Old Boys Reunion Day.

Finally, at the Valedictory function we staged "Wanted Fathers" written by Sri Adi Vishnu. Th. Silvester carried off the prize for the best actor.

This year we have staged quite a good number of plays, playlets and dramas under the auspices of this association.

This is quite unprecedented in the history of our College. The increased activities of the year are due mainly to the services of Rev Fr. Miranda, S. J. and Sri V. Narayana Rao of the Commerce Department.

We thank all the Directors for their great co-operation and guidance. We extend our thanks to all our budding playwrights.

S. Siva Reddy,
V. Mohana Rao.

IV. Quiz Club

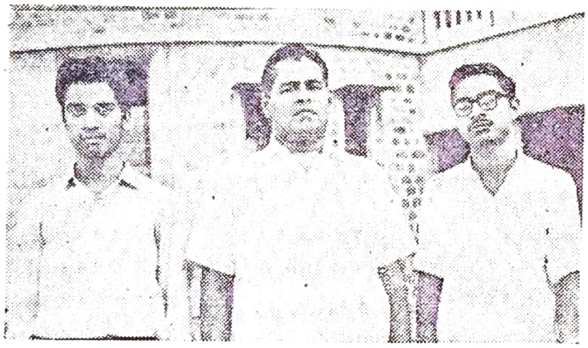

Mr. Ramaswamy
Prabhakar Hanumantha Rao

The activities of the Club started on 9th October, 1969, with the enrolment of about 70 members and the election of A. Hanumantha Rao of III B. Sc. as Secretary and K. Prabhakar of I B. Sc. as Joint Secretary. Sri S. N. Ramaswamy, B. Sc. (Hons.), Head of the Department of Botany kindly accepted to be our Director. He inaugurated our Club with a quiz programme the same evening.

To acquaint ourselves with the quiz-masters outside our campus, we invited Sri K. Hari Vithal, M. Sc, Asst. Lecturer, S R. R. & C. V. R. Government College, Vijayawada, to conduct a quiz on the 29th of October. It was very informative. As our Director was insistent upon giving chances to students to conduct quiz programmes, we had three such programmes given by Shyam Prasad Reddy, III B. Sc. and J. V. S. R. Choudary, P. U. C. and K. Prabhakar, the Joint Secretary.

During the Cultural Week celebrations of our College, Sri E S. R. K. Prasad, M. Sc, Lecturer in Zoology, conducted an interesting quiz We wanted to see whether quiz programmes could effectively be conducted in Telugu or not and so we requested Sri S. Narasimha Swamy, B. A. (Hons.) to conduct a programme on "The Literature and History of Telugu" on 27th of January, 1970. It was, indeed, a great success, though most of the participants were students of Intermediate and P. U. C.

Our performance in the various Inter-collegiate Quiz Contests was as follows :

1. 30th October – Lions Club – III place
2. 22nd November – A. I. R. – I place
3. 10th December – A. I. R. – I place
4. 2nd February – Hindu College, Guntur – III place
5. 14th February–Loyola College– II place
6. 21st February – Leo Club – I place

A. Hanumantha Rao,
K. Prabhakar.

V. Current Affairs Club

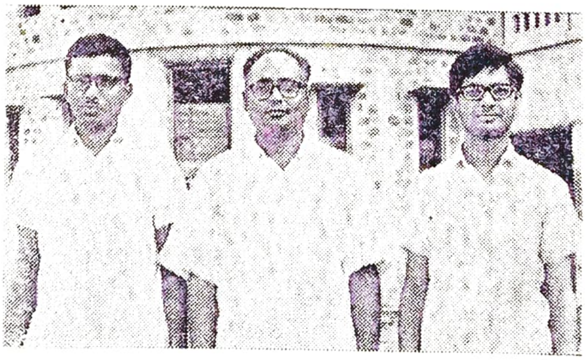

Mr. Basaveswara Rao
Joji Reddy Mahesh

For the first time in the history of Andhra Loyola College, "Current Affairs Club" was started this academic year.

Sri K. Basaveswara Rao, Head of the Department of History, was nominated as the President. Elections were held to fill up the posts of Chairman, Secretary and Treasurer. A few lively meetings were organised by our Club. The most interesting of all was the group discussion on "the Split in the Congress Party". We could make all these meetings and the group discussions a grand success because of the able guidance of Sri Basaveswara Rao, Fr. Miranda, Sri K. Kesava Rao and other staff members with the active co-operation of the members of our Club. The degree of enthusiasm with which our students took part in the proceedings of our Club throws light on the fact that, we, students, are very much concerned about the current political, economic and social affairs that are taking place within and outside India.

C. Mahesh,
P. Joji Reddy.

VI. Cine Forum

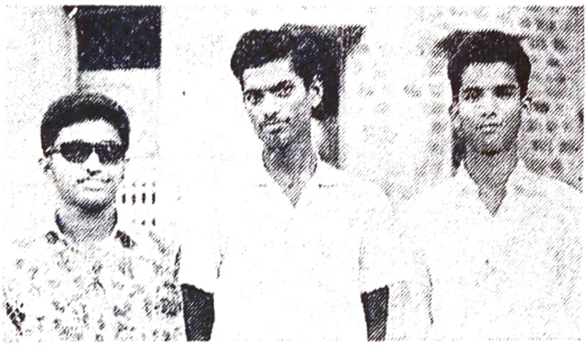

Varkey Sydulu Visvanathan

Cine Forum held its first meeting on the 20th of August. The inaugural address was given by Rev. Fr. Archambeaud, who accepted to be the Director of our Club. Earlier K. M. Viswanatham, B.Sc. final (C. B. Z.), was chosen as Chairman, A. Sydulu Choudary, B. Sc. final (C. B. Z.) as Secretery and Varkey Sebastian as Treasurer of the Club. The second meeting was held on October 13th, when the regulations of the Club were presented to the members and were approved by them. For the organisational expenses a sum of one rupee was collected from each member as subscription. With the help of Rev. Fr. A. Theckemury we screened on October 28th a Malayalam film 'Adimaikal' for our members as well as for all the hostellers. Another film, "Butterfield-8" was shown to our members. This being our first experience with Cine Forum all the members could not be expected to evince equally keen interest in the discussions

A. Sydulu Choudary,
K. M. Viswanathan.

VII. Planning Forum and Social Service League

The Planning Forum and Social Service League took shape for this academic year under the able guidance of Rev Fr. M. J. Kadavil, S J., our Vice-Principal, and Mr. P. T. Thomas, Lecturer in Economics, with the nomination of Nirmal Kantha Rao of II B. A. as General Secretary and L. V. Krishna Rao of III B. Sc. and D. V Krishna Rao of II B. Sc. as Joint Secretaries. R. Vinod Murari of I B. Sc. is in-charge of the Information Bureau.

A record number of about 120 enthusiastic would-be social workers enrolled themselves as members in the beginning, but the continued compulsory N. C. C. and the non-implementation of the N.S.C. scheme brought down that number to an all time low of 12 dynamic young men.

The most spectacular event of the year is the starting of developmental work in a backward Vijayawada slum called Giripuram. We formed a Development Council for Giripuram with members of the locality, our College and S. R. R. & C. V. R. Government College, and have

programmes on hand for the economic, social and moral development of the people. M/s K. Basaveswara Rao and K. Kesava Rao are actively associated with the scheme. (Cf. p. 5)

An unprecedented National Savings Campaign was made by our energetic General Secretary who enlisted 100 'National Savers' and collected about Rs. 2000/- At the special request of the local officer incharge of National Savings an extra-ordinary meeting of the members of the Planning Forum and Social Service League and the Student Council of the College was held at which Mr. K. Ganesan, the Regional Director of National Saving was full of praise for Sri Nirmal Kanta Rao and awarded a special certificate in appreciation of his meritorious service.

Our ever serviceable General Secretary did the work of the Biblical Good Samaritan while attending on one of his fellow-students involved in a bus accident and all alone taking him to the hospital in a passing car and getting him admitted there and informing the College authorities. He has won open tribute from Fr. Principal and the student community.

D. V. Krishna Rao,
Nirmal Kanta Rao.

VIII. The Literary and Debating Association

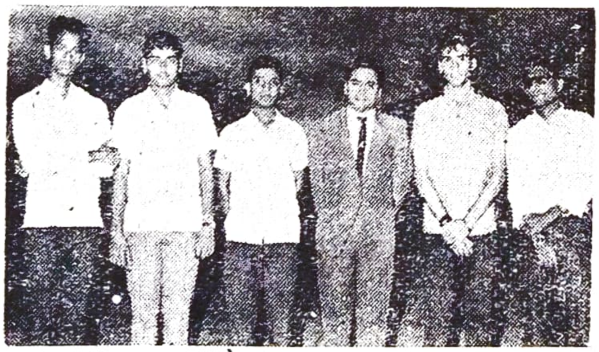

Bheemesh, Arun, Kalyan, Mr. Suresan, Anoop and Varkey.

The Literary and Debating Association was formally inaugurated on the 10th of September, 1969, by none other than our Students' Activities Director, Rev. Fr. Miranda, S. J., Mr. M. Suresan, M. A. of the English Department consented to be the Director of the Club and under his able guidance we were able to have a very fruitful and successful year and trophies and prizes kept rolling in, adding laurels for Andhra Loyola.

"India Needs a Dictator Today" was the topic for the debate on the 10th of September after the Club was inaugurated. Almost everyone present at the meeting gave his view point On the 21st of October we held a debate on "There should be no examinations, if the present system of education is to be interesting and useful". Anoop V. Ambrose, III B. Com. and Kalyan Rao, I B. Sc. were selected to represent Andhra Loyola College at the Inter-Jesuit Collegiate Debate which the Loyola Debaters' Club had the privilege of hosting. The subject for debate is of topical interest today, "The root cause of student unrest lies outside the campus". The best speakers from St. Joseph's Bangalore, Loyola Madras, and St. Joseph's Trichi were a bit too much for our pair. Anyway, we are happy, that our team came second and Anoop Ambrose shared the second prize with Raj Kumar from St. Joseph's, Trichi. This debate was later broadcast over All India Radio.

In the latter months, the Loyola Debaters' Club on many occasions sent a number of our speakers to represent the College at the elocution and debating contests outside the College. In the Inter-Collegiate Elocution Contest conducted by the C. R. R. College, Eluru, our team consisting of K. Bheemeswara Rao and Kalyana Rao bagged the rolling cup.

Bheemeswara Rao was adjudged the second best speaker.

At the latest Elocution Contest conducted by the Leo Club of Vijayawada, Arun Kumar Singh, Kalyan Rao, Anoop Ambrose and Bheemeswara Rao made up our College team. Veteran Anoop once again kept the flag of Loyola flying high by snatching away the best speaker prize. It is in the fitness of things that we place on record our grateful appreciation of Anoop Ambrose as the best speaker, a brilliant actor and a talented musician, who has given his best services to the College during the last four years of his stay here.

Varkey Sebastian,
Anoop Ambrose.

IX. తెలుఁగు వక్తృత్వ సభ

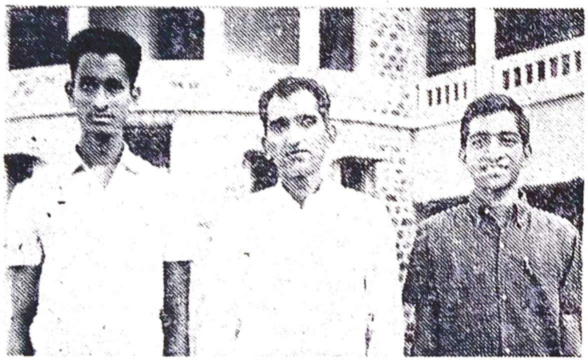

Mr. Venkateswara Rao
Bheemesh Sesha Sayee

1969 - '70 విద్యా సంవత్సర ప్రారంభమున ఈసభ స్థాపింపఁబడినది. గుంటూరు Post graduate centre తెలుఁగు శాఖాధిపతి డాక్టరు శ్రీ యస్వీ జోగారావుగారు ఈసభకు ప్రారంభోత్సవము జరిపిరి. "సాహిత్యము - జాతిపై దాని ప్రభావము" అను విషయముపై ప్రసంగించి భారతదేశమునందు ముఖ్యముగా విద్యార్థులను సద్గ్రంథ పఠనమభివృద్ధి పొందవలెననియు, అప్పుడే జాతికి సరియగు వికాసము కలుగుననియు వారు సలహా నొసంగిరి.

ద్వితీయ కార్యక్రమముగ "మనదేశములో ప్రజాస్వామ్యము విఫలమైనది" అను విషయముపై చర్చ సాగింపఁబడినది. ప్రజాస్వామ్యము వలని సంపూర్ణ ఫలితము దేశమనుభవింపక పోయినను ఆ వ్యవస్థ పూర్ణముగా విఫలమైన దనరాదనియు, కొంత మేలు నిస్సందేహముగా కలిగినదనియు, ప్రపంచ పరిస్థితుల బట్టి అంతకంటె భిన్నమైన ప్రభుత్వము అభిలషణీయముగాదనియు నిర్ణయింపఁబడినది

తృతీయ కార్యక్రమము "పాశ్చాత్య నాగరికతానుకరణము ఆత్మహత్యా సదృశము" అను అంశముపై చర్చ. భారతజాతి జీవిత విధానమున పాశ్చాత్య నాగరకతానుకరణము కొన్ని హేతువులచే కొంత వఱకు తప్పనిసరియే యైనను సంపూర్ణానుకరణము అర్థరహితమనియు, అందువలన జాతికి వికార మేర్పడుననియు సిద్ధాంతీకరింపఁబడినది.

నాల్గవది "ఈనాటి పరీక్షావిధానము సరియైనది కాదు" అను విషయముపై చర్చ. విద్యార్థులత్యంతాసక్తితో ఈ చర్చయందు పాల్గొని ఈ కాలమందలి విద్యార్థి బాహుళ్యహేతువుచే నింతకంటె మార్గాంతరము లేదనియు కాని విద్యా కాలమంతటను ఈ పరీక్షలు విస్తరించియుండి యందలి ఫలితములుకూడ ప్రధాన పరీక్షలోని ఫలితమునకు హేతువు కావలెననియు నిర్ణయించిరి.

ఇక ఈ సంవత్సరమునకు చిట్టచివరిదిగా "ఒక విషయముపై వక్తృత్వపు పోటీ" ఏర్పాటు చేయబడఁబోవుచున్నది.

కె. భీమేశ్వరరావు,
పి. శేషసాయి.

X. Hindi Literary Association

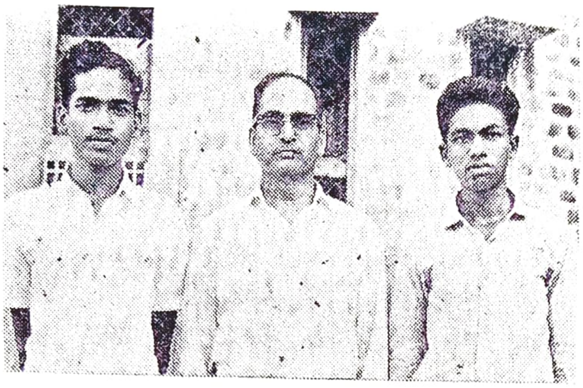

Mr. Rama Krishnaiah
Ramalingeswara Rao Venkaiah

The activities of the Association for the academic year 1969–70 began with the election of B. Venkaiah, II B. Sc. as Secretary and N. Rama Lingeswara Rao, II B. Sc. as Joint Secretary respectively. Mr. U. S. Ramakrishnaiah, M. A. B. Ed., Head of the Department of Hindi, kindly consented to be the President. The Association was formally inaugurated on 1st September 1969 with Mr. P. Sivanarayana, M. A., in the chair, and Mr. B. Lakshmaiah Setty, M. A., Head of the Department of Hindi, K. B. N. College, Vijayawada, as the Chief Guest. A fine speaker, he made a great impression on the audience by his inspiring speech. He clearly explained "हिन्दी भाषा की विशेषता और उसको सीखने की आवश्यकता" the importance of learning the Hindi language.

In the first term, under the auspices of the Association, an essay writing competition was held. The topic was "गाँधी जी ने संसार को क्या दिया?" In the second term a debate was conducted on the subject संसार में शांति की स्थापना केलिए अहिंसा ही एक मात्र उपाय है।" Sri U. S. Ramakrishnaiah, M. A., B. Ed., was in the chair. In the third term an elocution competition was held in Hindi. As a finale to all our activities this year we conducted another essay writing competition. Many students participated in the competition with great enthusiasm.

B. Venkaiah,

N. Ramalingeswara Rao.

XI. Sports & Games

At the beginning of the year the following students were nominated captains and vice-captains: Shabheer Ahmed and K. Sambasiva Rao (Volleyball); T. Rama Mohana Rao and P. Kanna Rao (Basket Ball); S Ramana and K. P N. Vijaya Kumar (Cricket); H. Franklin and S. Shivaji (Hockey); Madana Mohana Rao and Seshagiri Rao (Kho-Kho); Joseph N. Lopez (Football); B. Suryanarayana Reddy (Badminton); M. S. V. V. Ramesh (Tennis); Arun K. Singh (Table-Tennis). K. Sambasiva Rao was elected General Captain.

This year owing to the incessant cyclonic rains our playing fields were wet and rendered unfit for games for months together. Therefore we could not conduct the practice-games and matches which we had on schedule. All the same, in the Vijayawada Cricket League Matches we won both the matches conducted by them In the inter-collegiate "C" Zone tournments, our teams lost in all the entries.

K. Shabheer Ahmed and K. Sambasiva Rao were selected to represent the Andhra University in Volleyball.

The 15th Annual Sports conducted on 21st January was unusually grand this year and drew large number of student-spectactors and competitors. C. B. Gangadhara Reddy won the championship for Seniors, D. Venkateswara Rao for Juniors and L. Vijaya Kumar for Sub-Juniors.

Sri V. Suryaprakasa Rao, M A., D.P.Ed. who has been the Director of Physical Education in this college since its inception (except during the years he was away as NCC full-time officer), has left our service to become the Vice-Principal of Gannavaram College. He was a very able and loyal member of our staff, and the college is grateful to his services here.

P. Rayanna,
Director of Physical Education.

XII. Staff Association

The General Body Meeting of the Staff Association was held on July 25th, 1969. Rev. Fr. Varkey presided. Rev. Fr. Rector reiterated the unique traditions of the College and exhorted the members to preserve them. The following office-bearers and Committee members were elected by the General Body for the term 1969-'71:

President :
Rev. Fr. M. D. Varkey, S. J.

Chairman :
Sri S. N. Ramaswamy

Vice-Chairman :
Sri Y. Rajagopala Rao

Secretary :
Sri P. Sivanarayana

Joint-Secretary :
Sri M. John Peter

Treasurer :
Sri A. V. Subba Rao

Committee Members :
Sri I. L. Narayana
Sri P. Sivanarayana, (Hindi)
Sri R. G. K. V. Prasad
Sri P. Veerabrahmam
Sri A. S. N. Sarma
Sri B. Koteswara Rao.

The Executive Committee met several times in the course of the year under the presidentship of Fr. Principal and discussed several items in an atmosphere of cordiality, freedom and frankness. The follwing are some of the subjects discussed: Arrears due to Tutors and Demonstrators, Work Load of Teachers, U. G. C. Matters, Syllabus of the two-year Intermediate course, Seminars, Symposia and Workshops, special fund of Rs. 1,000/- to be contributed to the A. C. T. A. The members of the Staff Association have raised a fund of Rs. 900/- for a trophy to be contributed in the name of the Association to the Fr. Devaiah Memorial Tournaments to be conducted by the College next year.

Two interesting seminars were conducted by the Association. One on "The Role of the Teacher in National Reconstruction" was moderated by Fr. Principal. A souvenir containing the papers read out has been brought out. The second one was on "The Syllabi and Text-books of the Intermediate Course". Fr. Rector was in the chair. On this occasion the Association felicitated Fr. M. D. Varkey and Sri V. V. Krishna Rao on their becoming members of the Senate of Andhra University. On January 20th, 1970, Fr. Balaguer delivered an instructive and thought-provoking speech on "Freedom and Discipline in the Training of Youth" to the members of the Association.

The Staff Association functions keeping in view the axiom of our times. "The race that does not value trained intelligence is doomed". The Association is the symbol of unity between the staff and management and it upholds and fosters family spirit.

P. Sivanarayana, M. A., M. Sc.,
Secretary.

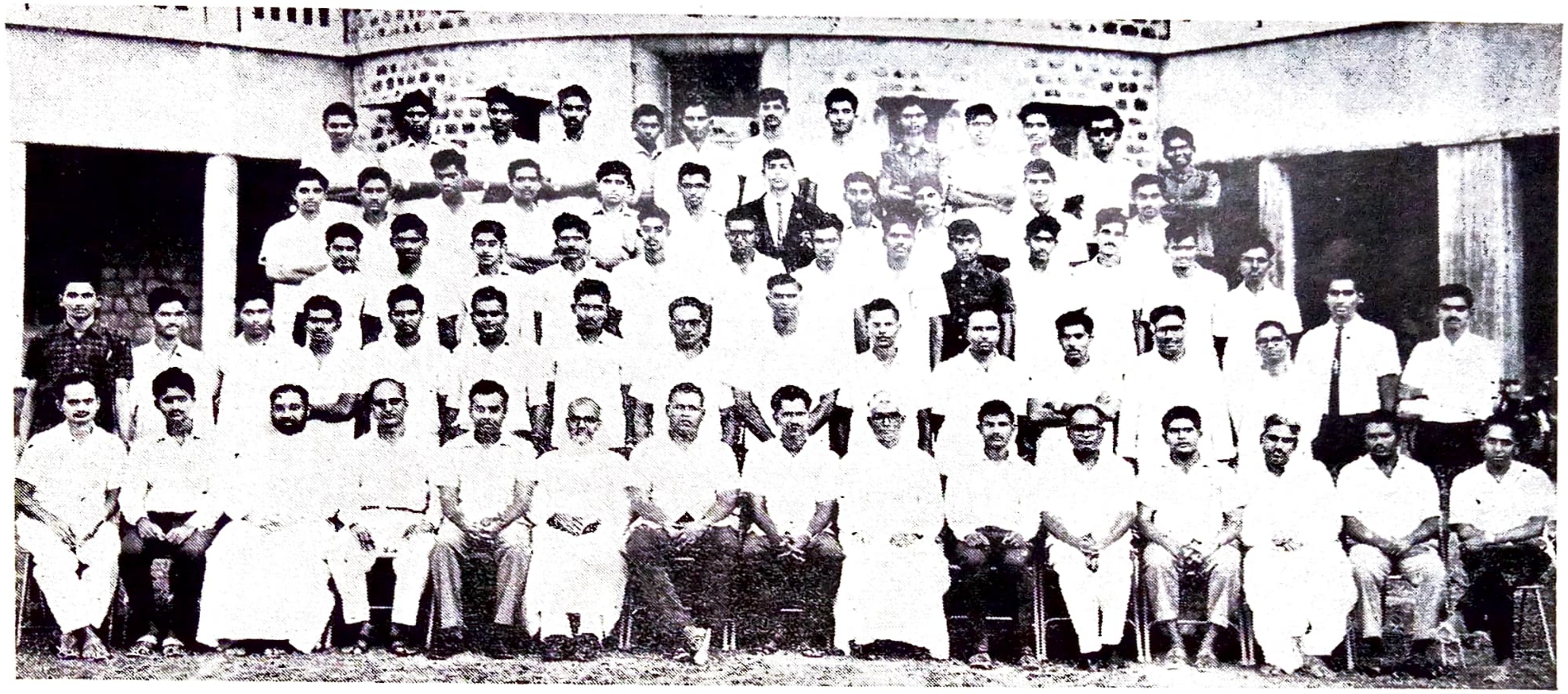

III B. Sc., C. B. Z.

Sec. I

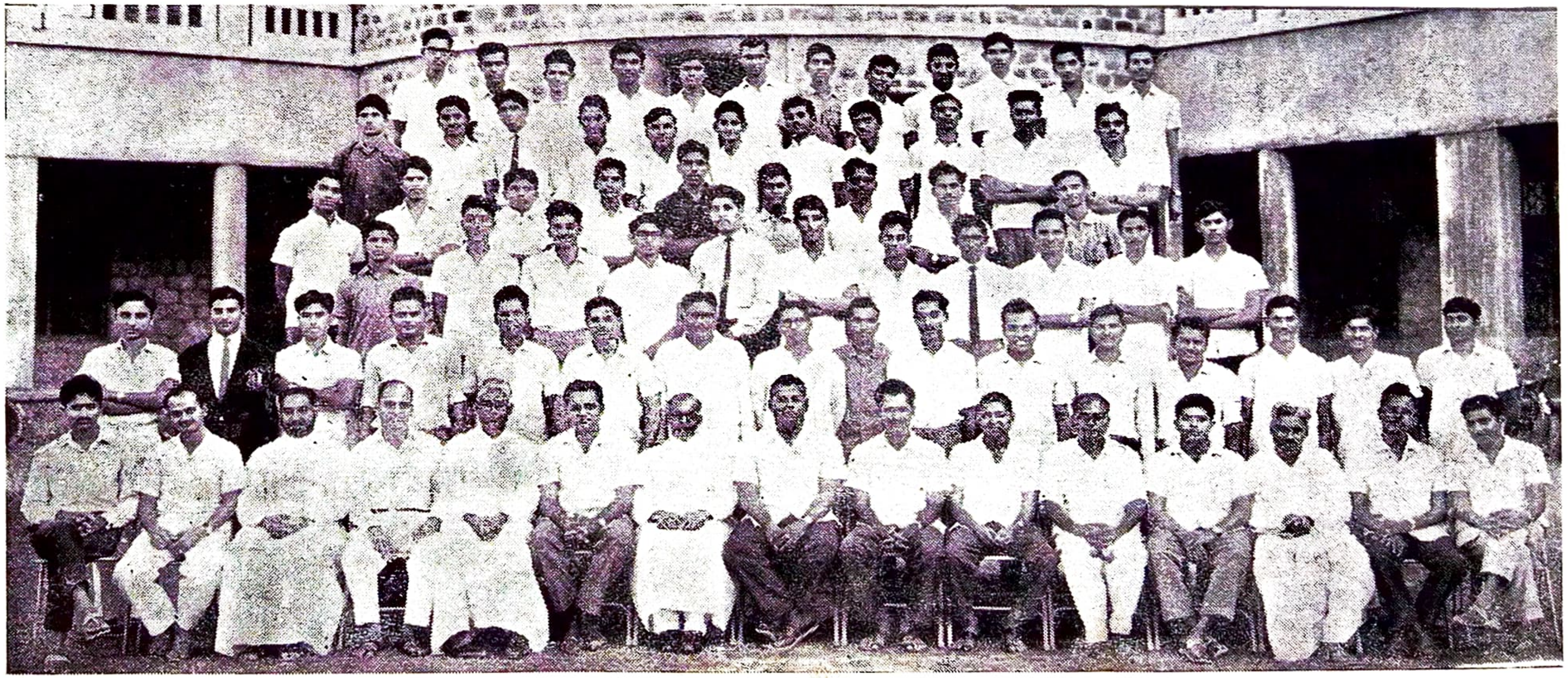

III B. Sc., C. B. Z.

Sec. II

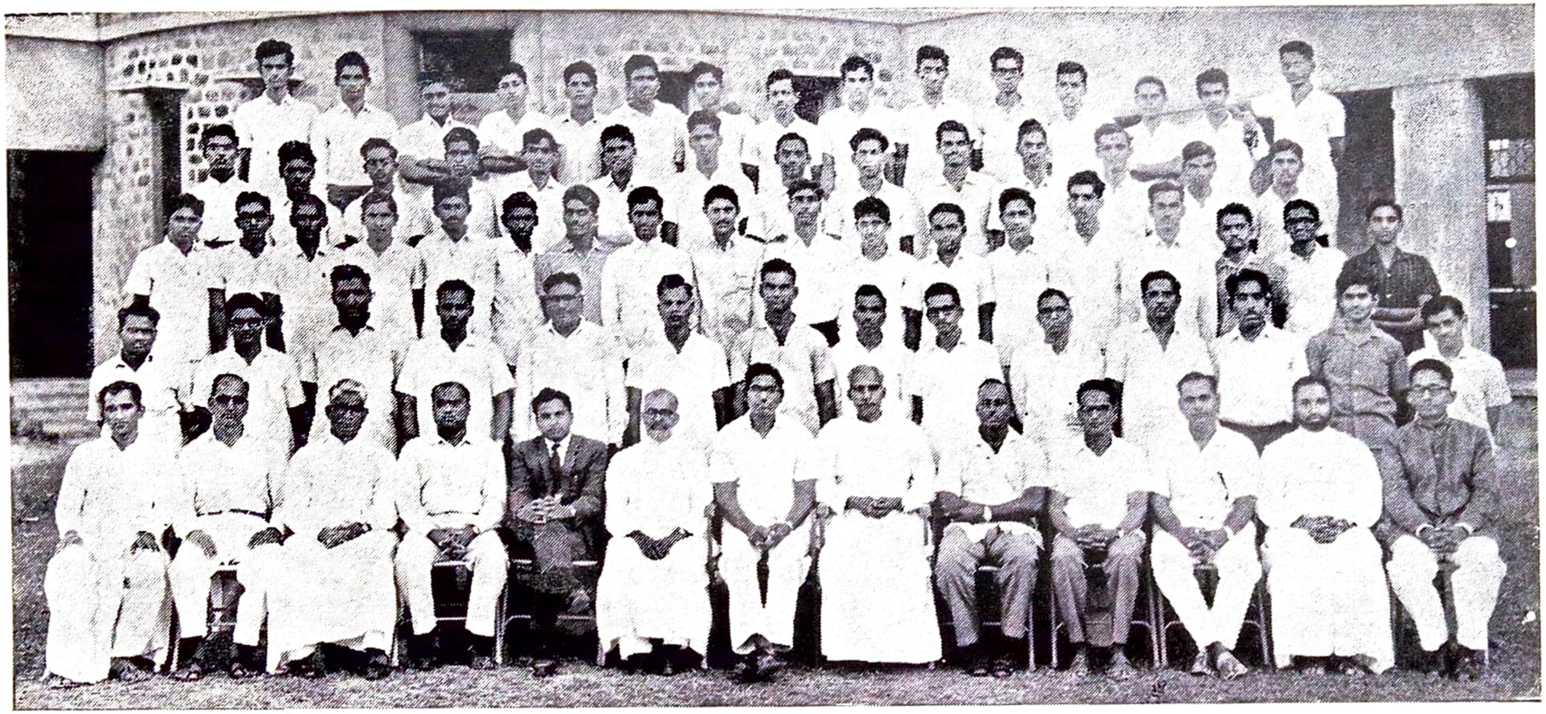

III B. Sc., M. P. C.

Sec. I

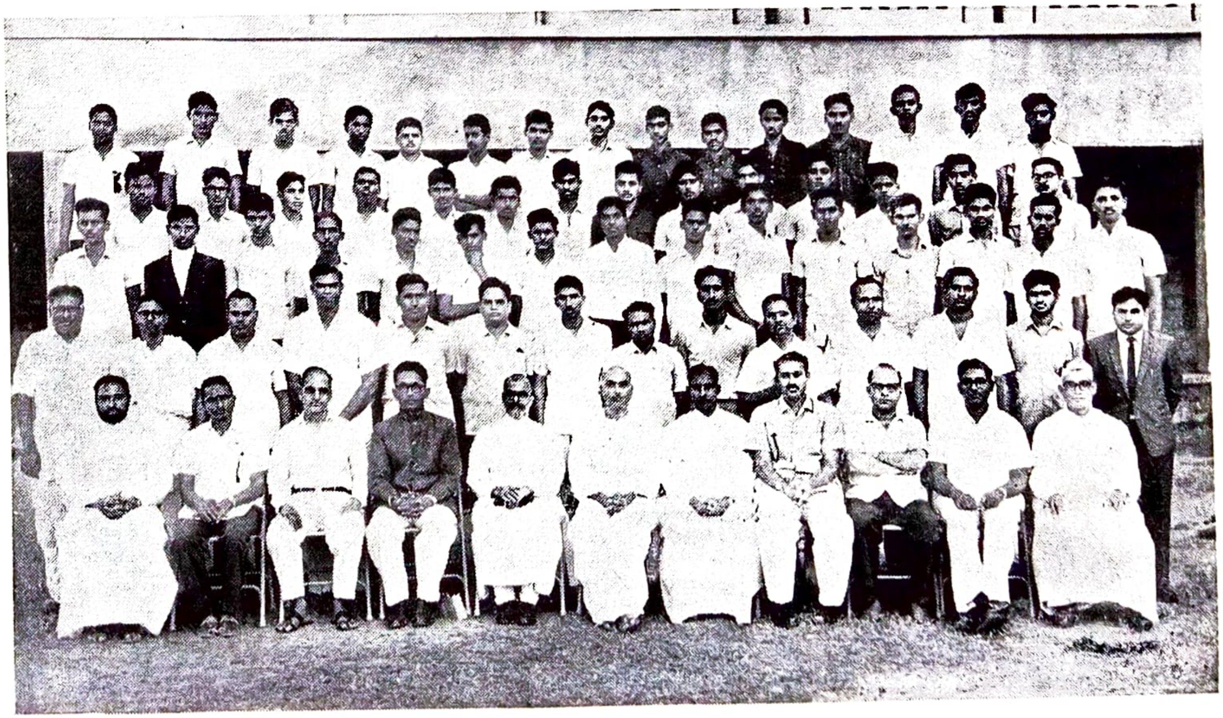

III B. Sc., M. P. C.

Sec. II

XIII. The O. B. A.

The academic year 1969–70 has been for the O. B. A. a time of consolidation and steady growth. We have today eight Patrons, all, except one, parents of Old Boys, who gave a generous donation of Rs 500/- to the Association. There are over one hundred Life Members while the ordinary membership keeps fluctuating between 600 and 500.

The Loyola Club, that is the local branch of the O. B. A., after being quiescent for one year, has sprung to life mainly through the valiant efforts Mr. R.N. Babu, the President and his able assistant Mr. E. S. R. K Prasad. The present office-bearers of the Loyola Club, Mr. K.Kutumba Rao, President, Mr. K. Ranga Rao, Secretary and H. T. Muralidhar, Treasurer, mean business. They have already conducted very interesting symposia on pertinent topics like 'Bank Nationalization' 'The Telengana Crisis', and 'Crisis in Indian Politics', with the help of brilliant speakers representing different ideologies. For the first time in the history of the O. B. A., the Loyola Club organized a most enjoyable picnic exclusively for the Old Boys. Now they are planning to hold a three-day Leadership Camp for Old Boys in the near future.

Of the O. B. A. branches, the Guntur Medical College Unit and Medical and Engineering College Units of Kakinada have been very active. The President of the Guntur Medical Unit, P. Krishna Murty, has presented us with a rolling shield for an Inter-Collegiate Elocution Contest to be conducted every year by the O. B. A. in memory of his brother, the late Pinnamaneni Narasimha Rao. Inter-Collegiate Essay and Elocution Contests were conducted in the course of the year by the Kakinada Medical and Engineering College Units respectively.

The sixth O. B. A Reunion attracted about 200 Old Boys from all over the State. For the first time one of our own Old Boys, Dr. P. Dakshinamurty, M. D., Assistant Surgeon, Government Hospital, Vijayawada, presided over the function. H. T. Muralidhar and T. K. Tulasidas are the new President and Secretary. With the usual General Body Meeting, dinner, entertainment, group photo, tea party, games and tug-of-war, it was a most enjoyable day for the Old Boys.

The O. B. A. owes a big debt of gratitude to Mr. R. N. Babu, who was its President for three years and Mr. E.S.R.K. Prasad, who was the General Secretary for five years These two men formed a splendid team and gave of their best to the association. The transfer of Fr. Gordon is a big blow to the O. B. A., for it was he who brought it into existence in its present form and guided it with his wise counsel and active encouragement We are happy to find in the new Principal an enthusiastic supporter of the O. B. A. There are three other persons to whom the organization is deeply indebted, Rev. Fr. Rector, who generously bears each year half the cost of the Reunion expenses, Mr. K. Basaveswara Rao and, of course, the Director Fr. A. Miranda.

T. K. Tulasidas,
Secretary, O. B. A.

Report of the N. C. C. 1969-70

I. Infantry

Last summer three of our senior cadets, Sgts. Y. Satyanarayana, T. Venkateswara Rao and K. M. Kumar were attached to the regular army unit at Secunderabad. Cadet Under Officer M. Devasahayam attended the All India Summer Training Camp at Nainital.

Since compulsory N. C. C. training was restricted only to the I and II year degree students, our strength went down considerably. Anyhow, we were able to enrol 600 cadets in the Infantry unit. Owing to bad weather a number of parades had to be cancelled and we were obliged to extend the parades to mid-February, 1970. We also had a series of combined parades for all the units of the N. C. C. We had the usual ceremonial parades on important days. A section attack was staged on Republic Day. We hope to conduct many such demonstrations next year.

Our Senior Under Officer, Riazuddin Ahamed was selected from the entire Vijayawada group for the Republic Day Contingent from Andhra. The Annual Training Camp for the entire Vijayawada group was held at Nambur from 2nd to 11th January, 1970, under the command of Major Razvi, O.C. of 17 (A) Bn. N.C.C., Gudivada. Our Seniormost Officer, Major M. D. A. Ananda Rao was the Deputy Camp Commander. The Camp Commander expressed appreciation of the discipline and team-work of our cadets.

A few changes have taken place this year in the N. C. C. set up in Vijayawada. Group Commander Lt, Col. Banerjee, has been temporarily attached to a unit at Secunderabad. His place has been taken by Major E. Venkata Raman, O. C. 19 (A) Bn. Major S. Sreemannarayana, who was O. C. of 15 (A) Bn. N. C. C for the past four years has relinguished his office and has gone to the Government College, Nalgonda, as lecturer in Chemistry. Since then Major M. D. A. Ananda Rao h s been officiating as O. C. of 15 (A) Bn. N. C. C. He also officiated as Adm. Officer of N. C. C. Group Headquarters and O. C. of 6 (A) Girls Bn for a period of two and a half months.

It remains now for me to thank Fr. Principal for his keen interest in the N. C. C. and his valuable suggestions. He has encouraged us to conduct a series of demonstrations which will draw more students to the N. C. C. Let me thank the Wardens for their co-operation and Br. Joseph and his staff for the refreshments so readily supplied to us. Finally, my thanks are due to the P. I. Staff for their devoted services, and my fellow-officers and all the cadets.

Major M. D. A. Ananda Rao

II. Air Wing

In the summer of 1969, Air Force attachment camps for Air Wing were conducted for the first time. Cadet Sgts. P. B. S. Choudary, A. Nauroji Reddy and A. Asok Kumar along with Flying Offic r K. Gopala Rao attended the attachment camp at the Elementary Flying School, Air Force Station, Bidal, from 2nd to 15th May, 1969.

Pilot Officer K. Nageswara Rao successfully completed his pre-commission training at Air Force Station, Jodhpur, and filled the existing vacancy at the end of July, 1969. The long-awaited hangars at Gannavaram airfield to accommodate

gliders are not yet constructed due to the reluctance of the State Government to provide funds. Hence flying facilities have not been provided for our cadets for the past 10 years, though ground training and aeromodelling are satisfactory.

The strength of the Air Wing has been restricted to 163 this year. 46 cadets, accompanied by Pilot Officer K. Nageswara Rao, attended the Annual Training Camp held at the Old Race Course, Secunderabad, from 1st to 12th January, 1970. Five Air Squadron Units and two Army Units took part in the camp. Our Squadron was adjudged the best in the camp. Cadet Senior Under Officer P. B. S. Choudary, cadet Under Officer A. Asok Kumar and Cadet P. Krishnamurthy were selected to represent the State at the Republic Day Parade, Delhi We are proud that out of eleven Air Wing cadets sent to Delhi, three are from our unit.

Long range shooting practice with 0·303 rifles was conducted for four days at Kondapalli in the second and third terms. Cadet Senior Under Office, P. B. Choudary was adjudged the best cadet of the year and was awarded the late Pilot Officer Gopinatha Rao Prize. All the six cadets who attempted the 'C' certificate have come out successful, while 42 out of 43 passed the 'B' certificate examination.

I must express my hearfelt thanks to Rev. Fr. Principal for his kind help and guidance and to the Hostel Wardens for their kind co-operation. I also thank the P. I. Staff for the excellent training given to our cadets. I extend a warm welcome to Flt. Lt. I. C. Hill, who has been recently posted to our unit as Officer Commanding.

K Gopala Rao,
Flying Officer.

III. Naval Wing

The year 69–70 began on a note of hope and cheer. In the 'B' and 'C' certificate examinations conducted in February '69, we secured 80% and 50% passes respectively. Our cadets who had taken part in various training camps during the summer holidays came back with glowing accounts of their experiences, which filled all our cadets with boundless cheer. Cadet P. O., P. Thirumurty was selected to attend the Advanced Leadership Course held at Visakhapatnam from 22nd April to 12th May, 1969. Besides the usual exercises he had the opportunity of going on board I. N. S. Rajput and I. N. S. Kalvari (submarine) and enjoyed a trip on I. N. S. Jamuna. Cadet Captain V. Sreedharan attended the regular attachment camp conducted on I. N. S. Circars from 5th – 31st May, 1969. Cadet P. O.s G. N. G. Prakasa Rao, G. Anjaneyulu, L. Rajaram and B. Ramesh were selected for the Nau-Sainik – VI held at Cochin. They were runners up in the boat-pulling competitions.

For obvious reasons we could enrol only seventy six cadets this year. This was a blessing in disguise, since the officers and instructors could now bestow individual attention on the cadets. All our cadets dressed in their smart outfit took part in the ceremonial parades on Independance Day, National Solidarity Day, N. C. C. Day and Republic Day. For the first time in the history of our Naval Unit, we held a Jack-stay demonstration, a device employed by sailors to transfer men and material from one ship to another. The demonstration became very exciting when Fr. Miranda offered himself to be transferred. The display was an outstanding success.

Out of the 50 cadets who volunteered to attend the Annual Training Camp held at Visakhapatnam only 30 could be sent. Cadet Captain K. M. Viswanathan was adjudged the second best cadet in the State.

I place on record my sincere gratitude to Rev. Fr. Principal and the Wardens, S/Lt. V. K. John, Commanding Officer, for his valuable guidance, and my colleagues and instructors, who always did their best for our boys.

S/Lt. B. Koteswara Rao

UNIVERSITY EXAMINATION RESULTS – APRIL, 1969.

	I Class	*II Class*	*III Class*	*Failed*	*Percentage of Passes*
PRE-UNIVERSITY :					
Mathematics, Physical Sciences	132	57	63	29	89·68
Biological Sciences, Physical Sciences	90	97	87	17	94·16
Indian History, Economics	—	4	39	18	70·5
Economics, Accounts	6	15	42	9	87·5
Total	228	173	231	73	89·65

THREE YEAR DEGREE RESULTS :

	I Class	*II Class*	*III Class*	*Failed*	*Percentage of Passes*
B. A. History, Economics, Politics & Special English	—	—	12	4	75
B. Com.	—	9	14	5	85
B. Sc. Mathematics I, Mathematics II, Physics	2	4	5	5	68·7
Mathematics, Physics, Chemistry	28	29	7	14	82
Chemistry, Botany, Zoology	11	21	16	12	80

ACADEMIC PRIZES AWARDED ON COLLEGE DAY

PRIZE WINNERS – 1969

University Examinations, March/April, 1969

Subject	Name of the Candidate
I. B. Sc.:	
1. FIRST in Part II with Mathematics Course (i), Mathematics Course (ii) and Physics.	S. Subba Reddi
2. FIRST in Part II with Mathematics (i), Physics and Chemistry.	K. Ravindranath
3. SECOND in Part II with Mathematics (i), Physics and Chemistry.	N. Syam Sundar
4. FIRST in Part II with Chemistry, Botany and Zoology.	G. Israel
5. SECOND in Part II with Chemistry, Botany and Zoology.	K. Anthony.
II. B. A.:	
6. FIRST in Part II with History, Economics and Politics.	P. Subba Rao *

* Instituted by Sri K. Kesava Rao, Lecturer in Politics ALC, in honour of his late father K. Prakasa Ramaiah – awarded to P. Subba Rao.

Subject	Name of the Candidate
7. FIRST in Part II with History, Politics and Special English.	A Joseph.
III. B. Com.:	
8. FIRST in Part II	D. Seena Reddi
9. SECOND in Part II	B. Seshamohana Rao

Special Prize:

Annual Gold Medal founded by PHARMAN LABORATORIES, VIJAYAWADA, in memory of late Capt. C. Venkaiah, I. M. S., awarded to the outstanding senior Science Student of Andhra Loyola College, judged by the over-all performance in his examinations – awarded to

A. HANUMANTHA RAO, (III year M. P. C.)

Pre-University 1969

Part I – English

Name	*Prize*
S. Suryanarayana Murthy	First
R. V. Rama Krishna	Second
G. Viswanadham	Third

Part II – Telugu

K. V. Rama Krishna	First
M. V. Satyanarayana Murthy	Second
P. Rama Krishna Sarma	Third

Part II – Hindi

K. Madhusudana Rao	First
M. N. Divakar	Second

Part II – French

K. Dileep Kumar	First

Part III – M. P.

Name	*Prize*
P. N. Mrutyunjaya Rao	First
J. V. Rama Prasad	First
Y. Raja Rao	Second

Part II – B. P.

R. V. Rama Krishna	First
P. Buddha Babu	Second
M. Hari Babu	Third

Part III – E. I.

R. Ravindranatha Reddy	First
I. Sai Prasad	Second

Part III – E. A.

K. V. Krishna Kumar	First
P. V. R. K. Nageswara Rao	Second

II U. C. UNIVERSITY EXAMINATIONS – APRIL, 1969

English :

B. Raghunath	First
Anthony Gibson Netto	Second
Anoop Ambrose	Third

Telugu :

K. V. Nageswara Rao	First
G. Sai Babu	Second
Venkata Rao Guntuku	Third

Hindi :

K. Sudhakar	First
Joseph Nazareth	Second

B. Com. Hindi :

P. Pola Reddy	First
V. Sridharan	Second

GROUP

B. A. (H. E. P.) :

Narisi Reddy, S.	First

H. P. Sp. E. :

Sambasiva Rao, K.	First

M. E. P. :

D Narendra Babu	First

B. Sc., M. M. P. :

Sai Babu, G.	First
Sudhakar, K.	Second

M. P. C. :

P. Sudhakar	First
A. Hanumantha Rao	First
E. Syam Prasad Reddy	Second

C. B. Z. :

T. Nageswara Rao	First
P. Rama Brahmam	First
Shaik Khader Basha	Second

B. Com. :

P. Nagabhushana Rao	First
V. Sridharan	Second

COLLEGE EXAMINATION – 1968-69

I U. C. :

English :

N. Ranganath	First
P. Bhanumurthy	Second
K. Venkata Ratnam	Third

Telugu :

B. Vara Prasad	First
P. Kanna Rao	Second
A. Kumara Swamy	Third

Hindi :

N. Ramalingeswara Rao	First

French :

T. Nagaraja	First

B. Com. Hindi :

A. Durga Prasad	First
Girish N. Kamat	Second

GROUP

B. A., M. E. P. :

M. Ramesh Prasad	First

B. A., H. E. P. :

B. Divakareswara Rao	First
Ch. Surendra Prasad	Second

B. A., H. P., Spl. E. :

K. Jojaiah	First

B. A., E. P., Sociology :

T. Chinnappa Reddy	First

B. Sc., M. M. P. :

Ch. Durga Deva Kanwa	First
N. Venkateswara Rao	Second

B. Sc., M. P. C. :

Syed Ahamad Ali	First
A. Kumara Swamy	Second
K. Krishnaiah	Third

B. Sc., C. B. Z. :

G. Venkata Rao	First
K. Venkateswarlu	Second
N. Venkatappa	Third

B. Com. :

V. Sambasiva Rao	First
A. Durga Prasad	Second

II U. C. :

B. A., M. M. P. & B. Com. :

Narisi Reddy, S. — First

M. R. C. 1 & 2 :

Kodanda Ramaiah, M. — First

C. B. Z. 1 & 2 :

Surendranath, V. — First

I U. C. :

B. A., M. M. P. :

U. Raghavendra Prasad — First

M. P. C. 1 & 2 :

T. Nagaraja — First

C. B. Z. 1 & 2 :

R. Muralidhara Babu — First

B. Com. :

Abu Backer — First

P. U. C. :

S. 1	Siva Prasad	First
S. 2	S. Suryanarayana Murthy	First
S. 3	N. Vasudevan	First
S. 4	R. Surendra Babu	First
S. 5	R. V. Rama Krishna	First
S. 6	B. Sobhanadri	First
S. 7	K. Rama Krishna	First
S. 8	Shaik Kalesha Vali	First

Religious Instruction : 1968-69

Pre-University :

I U. C. :

M. Veeraswamy — First

II U. C. :

P. Balarama Naidu — First

Scripture : 1968-69

Degree :

Joy Ipe Kurian — First

P. U. C. :

G. Gnana Mani — First

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

By N. SATISH BABU, II B. Com.

"When your heart is not pure, and you cannot master your passions, you cease to be an educated man."

— Gandhiji

"My religion is truth, love and service of God and humanity."

— Badshah Khan

By P. JOGI REDDY, III B. Sc.

भारत माता की व्यथा

बि· दिनकर
बि· यस सी·
तृतीय वर्ष

तुम सब जानते हो–"कौन हूँ मैं" ।
फिर भी सुनो "मैं हूँ भारत माता
और तुम सब की माता।'
अरे सुनो! तुम सब लड रहे हो।
इसीलिए मैं दे रही हूँ यह छोटा सन्देश -
' सुनो पुत्र! सुनो भैया।
मैं सन्तोष पाती थी अब तक,
अब विषाद हा पा रही हूँ
और असहायता से पीडित हूँ।
मेरा है एक ही शरीर,
मेरा है एक ही मन;
मेरे अवयव हैं नदियां पहाड आदि
मेरे पुत्र हैं गान्धी, नेहरू, शास्त्री आदि।

मगर तुम लोग मेरे अवयवों को काट रहे हो,
जगह जगह पर मुझे पीडा दे रहे हो।
तुम यह न जानते (भूलते)–मैं तुम्हारी माँ हूँ
तुम को अन्न खिलानेवाली हूँ।
इसीलिए मेरे पुत्र! न झगडो, न क्रोध करो
दूसरों से – अपने भाइयों से।
हिमालय मेरा सिर है
उत्तर भारत मेरा वक्षःस्थल,
विंध्या कमरबन्ध, आन्ध्र नाभि मेरी
और है दक्षिण मेरे पैर।
अब तुम पीडा देते हो नाभि में मेरी,
इसी से नाश हो जायेगा तुम्हारा
दूसरों का हो जायेगा शरीर मेरा।"

संस्कृत का महत्व

के॰ टि॰ पणिक्कर,
बि॰ ए॰ साहित्य रत्न

अकसर कुछ पढे लिखे लोगों के मुख से ही यह सुना जाता है कि संस्कृत एक मृत भाषा है। लेकिन पढे लिखे होने पर भी इनके अभारतीय चिन्तन का ही परिणाम है कि वे सिर्फ संस्कृत को ही नहीं, बल्कि जो कुछ भी "भारतीयता" में शामिल किये जा सकते हैं, उन सबको हीन दृष्टि से देखते हैं और पश्चिमी सभ्यता, संस्कृति रहन-सहन, खान-पान, भाषा, वेष-भूषा आदि को ही श्रेष्ठ मानते हैं, क्योंकि यह विज्ञान का जमाना है और निस्सन्देह ही विज्ञान में पश्चिम के लोग सब से आगे रहते हैं। लेकिन विज्ञान की प्रगति ही मानव जीवन में सब कुछ नहीं। मानव जीवन का समग्र विकास बहुमुखी है। सिर्फ एकांगी विकास का परिणाम होगा महानाश। इसीलिए तो हम आजकल आदिम कालीन जलप्रलय की कथा से प्रभावित होने से भी ज्यादा अणुप्रलय (अणुबम या उदजन बम का विस्फोट) की संभावना से भयकंपित हो रहे हैं।

भाषा भावों को प्रकट करने का साधन है। आदिकाल से मानवचिन्तन की परिणति इस भाषा के द्वारा अब तक सुरक्षित रखी गई है। ऐतिहासिक दृष्टि से भी देखा जाय तो कम से कम चार-पांच हजार वर्षों के भारतीय चिन्तन की परिणति इसी संस्कृत भाषा में हम पा सकते हैं। मानव जीवन क्या है, इसका लक्ष्य क्या है, इसका पूर्ण विकास कैसे किया जा सकता है, इन समग्र बातों का विस्तृत विवेचन जैसे संस्कृत में है, वैसे किसी भी अन्य भाषा में नहीं। कुल मिलाकर संस्कृत वाङमय संख्या में ग्रीक, लेटिन, हीब्र आदि यूरप की प्राचीन भाषाओं के सब ग्रंथों को मिलाकर गिनने से भी अधिक है। इन कई हजार ग्रंथों में काव्य, नाटक, कला, धर्म आदि के अलावा राजनीति, गणित, ज्योतिष, आयुर्वेद आदि सभी शास्त्र ग्रंथ भी शामिल हैं। कुछ लोगों का यह गलत ख्याल है कि संस्कृत भाषा और उस पर आधारित भारतीय संस्कृति सिर्फ अध्यात्मवादी है और हमेंशा से भौतिक जीवन जीवन की उपेक्षा करते आये हैं। इस उपेक्षा के कारण से ही हम पश्चिमी लोगों की अपेक्षा पीछे रह गये हैं। लेकिन ऐसी बात नहीं। धर्म की परिभाषा देते हुए एक ऋषिने यहाँ तक कहा है कि "यतो अभ्युदय निश्रेयसः स धर्मः" इस लोक में उन्नति करते हुए परलोक का सुख (मोक्ष) जिस से प्राप्त

हो कही धर्म है। मानव जीवन में सुख पाना ही सब का लक्ष्य होता है। दुख कोई नहीं चाहता। लेकिन दुख का निवारण और सुख की प्राप्ति कैसे हो; इस विषय का विस्तृत विवरण प्रस्तुत करना ही धर्म ग्रंथो का लक्ष्य होता है। इसलिए उन्होंने मानव जीवन के सर्वांगीण विकास को दृष्टि में रख कर ही भौतिक शास्त्रों का भी प्रतिपादन किया। लेकिन आधुनिक विज्ञान केवल एकांगी विकास पर दृष्टि केन्द्रित कर रहा है। बहुमुखी मानव जीवन के अन्य पहलुओं पर उसका जो प्रभाव पडता है उसकी ओर उन अलग अलग विषयों की खोज में संलग्न वैज्ञानिकों की दृष्टि नहीं जाती। जब किसी नये आविष्कार का परिणाम जन-जीवन में फैलने लगता है तब उसका निवारण करने के लिए उपाय ढूँढता है। उदाहरण के लिए अब अमरीका आदि देशों में बडे बडे कारखानों से फेंकी गई मलिन वस्तुओं से वायुमंडस और जलाशयों के दूषित होने का खतरा दिखाई पडता है। अधिक मात्रा में निर्माण और उपयोग किये जानेवाले कीटाणुनाशक रसायनिक पदार्थों का भी अब खतरा उन्हें मालूम होने लगा। गर्भ निरोध के वास्ते प्रयुक्त होनेवाली औषधियों के बारे में भी यही खतरा दिखाई दे रहा है। इसलिए वैज्ञानिक आविष्कारों के इस घात प्रतिघात से आम जनता बच नहीं सकती। लेकिन हमारे प्राचीन शास्त्रों ने जो कुछ भी वैज्ञानिक आविष्कार किये थे, चाहे भौतिक विज्ञान संबन्धी हो या रसायन शास्त्र संबन्धी हो या आयुर्वेद संबन्धी हो, उनसे मानव जीवन को सभी पहलुओं से सुरक्षित तथा हानिरहित रखने के लिए प्रयत्न किया था। वे केवल व्यापारिक दृष्टि से या धन प्राप्ति की दृष्टि से उनका प्रचार नहीं होने देते थे।

कहने का मतलब यह है कि आधुनिक विज्ञान की चकाचौंध से हतप्रतिभ होकर हम पश्चिमी बातों की अन्ध धुन्ध नकल न करें और विवेक से काम लें। यह विवेक हमें संस्कृत वाङ्मय में ही मिलेगा इसके लिए हमें पश्चिमी सभ्यता के दास बनने की आवश्यकता नहीं। चाहे सामाजिक हो, राजनीतिक हो, साहित्यक हो, किसी भी क्षेत्र में संस्कृत की देन सर्वश्रेष्ठ है। हमें उसका पूरा पूरा अध्ययन करना चाहिए। आधुनिक भौतिक विज्ञान के आविष्कारों को छोडकर किसी अन्य विषय में पश्चिमी देशों का ऋणी होना नहीं चाहिए। तभी भारत अपने व्यक्तित्व का पुनरुत्थान कर सकेगा।

मैंने पहले ही कहा है कि भाषा भावों को व्यक्त करने का साधन है! अब हम अपने भारत की प्रादेशिक (प्रान्तीय) भाषाओं को देखें। चाहे कुछ भाषा वैज्ञानिकों ने इन भाषाओं के मूल स्रोत की की दृष्टि से उनका आर्य-द्राविड आदि वर्गीकरण किया हो तो भी यह प्रत्यक्ष है कि संस्कृत की देन से इन्हें वंचित किया जाय तो वे निर्जीव सी हो जायेंगी। किसी भी प्रदेशिक भाषा के साहित्य को देख लीजिये, संस्कृत साहित्य का प्रभाव ही सर्वोपरि है। वेद, उपनिषद, रामायण महाभारत पुराण की विचारधारा और कथावस्तु को उस में से निकाल दे तो फिर क्या साहित्य जायगा? सिर्फ कथावस्तु और भाव ही नहीं, शैली भी संस्कृत का ऋणी है छंद तथा अलंकार योजना में संस्कृत ग्रंथों का

गहरा प्रभाव किस प्रादेशिक भाषा पर नहीं पडा? शब्द कोष की बात प्रचलित साहित्यक तथा दैनिक व्यवहार के शब्द जिन्हें हम में से बहु संख्यक लोग संस्कृत न जानते हुए भी प्रयोग करते रहते ह और जिन्हें वैयाकरण लोग तत्सम और तद्भव के नाम से पुकारते हैं, वे संस्कृत के सिवाय और कुछ नहीं। माता पिता से लेकर जितने भी नाते रिश्ते के शब्द हैं, सूर्य, चन्द्र, नक्षत्र, भूमि, नदी, पर्वत, समुद्र, जल, वायु, अग्नि आदि कितने भी पदार्थ-वाची शब्द ऐसे हैं जिन्हें विभिन्न भाषा भाषी कह लाने वाले समस्त भारतवासी यों ही समझ लेते हैं। यह सब संस्कृत की ही अपार महिमा है । इसलिए भाषागत एकता पर जोर देनेवालों को चाहिए कि छात्रों को प्रादेशिक भाषा (मातृभाषा) के साथ साथ संस्कृत का भी अध्ययन कराया जाय। अब तो छात्रों को समूची शिक्षा मातृभाषा के माध्यम से दिलाने की बात सोची जा रही है। तब तो यह नितान्त आवश्यक हो जाता है कि हम संस्कृत के महत्व को समझ लें और उसके अध्ययन अध्यापन की सुचारु रूप से व्यवस्था करें।

प्रतिमा

बि· दिनकर
बि· एस सी·
तृतीय वर्ष

रह गई वह मेरे हृदय पट पर
रह गई वह मेरे जीवन भर
एक सुन्दर प्रतिमा सी· और
एक मधुर स्वप्न सी ।

अब रह गयी निराशा·
विषाद आया जीवन भर में;
गा रहा हूँ एक विरह-गीत
आँसू बह रहा हूँ इस रीत ।

रह गयी मेरे वक्षःस्थल पर
सोती थी वह गंगा - तट पर;
घूम घूम कर मेरे साथ
सोती थी वह निर्मल ।

खेलती थी कलियों से विपिन की·
गाती थी मधुर गान उस सुदिन के·
एक अमर सी· देवी सी ।

नाम है प्रतिमा उस का·
रूप भी है प्रतिमा का उस का·
आंखें झलकती थीं उसकी·
पलकें चपल सी थीं उसकी ।

एक मधुरानुभूति सी रह गयी
वह शबनम थी मेरे लिए;
एक स्वप्न-सुन्दरी सी रह गयी
वह रेशमी कपडों के साथ मेरे लिए ।

लेकिन-

भूलूँ? कैसे? वह चँदनी रात·
भूलूँ? कैसे? वह विरहाघात·
अब क्षण बन गये दिन
और मेरे लिए दिन बन गये युग ।

मेरे दोस्त हँसते पूछते -
कितने पागल हो दिनकर !
रोते हो एक बच्चा बनकर·
तब जीते कैसे इस दुनिया में ?

मगर· मिजाज ही ऐसा है मेरा·
इधर रोज रोता है दिल मेरा;
जाने-अनजाने पड गया हूँ प्रेम में
और पीडा पा रहा हूँ उसी से ॥

लाल कुर्ता

बि· वेंकय्या
बि. यस सि·
द्वितीय वर्ष

भगवान के दूतों के रूप में पृथ्वी पर आये हुए महात्माओं का जो लोगों के सेवक हैं, हृदय दुनियां के लोगों की मुसीबतों को देखकर रोता है। लोगों के बुरे कार्यों का कारण अपने को ही समझकर वे उनका बुरे फल पाते हैं। पृथ्वी पर स्थिर प्रकाश रखने के लिए वे अपनी जान तक त्याग देने के लिए और उन में उत्तम गुणों की स्थापना करने के लिए आज तक ईसा और महात्मा गांधी जैसे लोगों ने कोशिश की। दिव्य पुरुष गांधीजी के उत्तम उपदेशों के प्रभावित एक होशियार और निर्भीक "अब्दुल गफ्फर खान" नामक पठान भी उक्त वर्ग के उत्तम सोगों में से हैं।

हस्तानगर के उतमंजई गाँव में नामी खान बहराम-खान जी के परिवार में सन् 189० में जन्म लिया। बहरामखान जी अपने गांव के मुखिया थे। गांव में उनका बडा मान था। वे अपकारी का उपकार करते हैं। माताजी भी बडी उदार स्वभाववाली थीं। गरीब लोगों के लिए खाना पकाकर खिलाती थी। बादशाहखान जी के पांच वर्ष की उम्र में ही माता पिता ने उनको मसजिद में भेज दिया। मुल्ला ने उनको पढाना चाहा। लेकिन वे पढे-लिखे नहीं। "मुल्ला" जी के पास कुछ ही दिनों में बादशाहखान ने कुरान कंठस्थ कर लिया। आठ वर्ष के समय में बादशाहखान हस्तानगर की पाठशाला में शामिल किये गये।

पेशावर के मुनिसिपल बोर्ड हैस्कूल में बादशाह खान ने प्राथमिक शिक्षा पायी। बाद में वे मिशन स्कूल में शामिल हो गये। उस समय में बादशाह-खान ने फौज में शामिल होना चाहा। आलिघर कालेज में बादशाहखान ने एक वर्ष पढा। माता जी के न मानने पर लंदन जाकर इंजनीरिंग विद्या सीखने का इरादा छोड दिया। पढते सयय बादशाहखान जी का मन देश भक्ति से भर गया। देश के अनपढ लोगों को शिक्षित बनाना उहोंने अपना प्रथम कर्तव्य मान लिया। हाजी साहेब जी की सहायता से उन्होंने गाडर में एक शिक्षालय की स्थापना की। कई अखबारों को खूब पढकर उसका सारांश लोगों को सुनाते थे।

देश की परिस्थितियों को दृष्टि में रखकर वे 1929 में "खुदाई खिदमतमार" नामक सेवादल को संगठित किया। इस संस्था की सहायता से वे पठानों में एकता और भ्रातृ भाव सृजन किये। बादशाहखान जी क यह कार्यक्रम अंग्रेजों को कंटक जैसा लग गया। उन्होंने कई बार बादशाहखान जी को जेल में रख दिया। जब कभी बादशाहखान जेल से बाहर निकले, लोगों में बडी हलचल और

उत्साह उत्पन्न होने लगा। "खिलाफत" आन्दोलन भी अत्यन्त उत्साह के साथ चलाया गया। अंग्रेज सरकार ने फौडी के कानून लगा कर लोगों को बहुत सताया। अंग्रेज डेप्यूटी कमीश्नर जी से मना किया गया "लाल कुर्ता" संघटन भी लोगों में एकता और देश भक्ति को बढाता था।

1928 से लखनऊ के कांग्रेस अधिवेशन में बादशाहखान को गाँधी और नेहरू आदि नेताओं को देखने का भाग्य मिला। खिलाफत आन्दोलन में भी बादशाहखान को गान्धी जी से मिलना पडा। पठानों में भी इसी तरह की प्रवृत्ति सृजन करने के लिए कोशिश की लेकिन विफल हुए। गांधी जी को भगवान का दूत समझकर पूजा की और वे भी गांधी जी के साथ शान्तिपूर्ण सत्याग्रह करके भारत की स्वतन्त्रता प्राप्ति के लिए कोशिश की। इसके कारण श्री अब्दुल गफूरखान को पन्द्रह वर्ष जेल की सजा भोगनी पडी।

गांधी जी के अहिंसा सिद्धांत का प्रचार करके पठानों में इसकी सफलता पाई। गाँधीजी के सिद्धांतों का और सादगी का प्रचार करके पठानों के लिए प्रत्येक राष्ट्र की स्थापना करने के लिए कोशिश की। खान अब्दुल गफूर खान जी को "सीमा प्रान्त गांधी" कहकर पठानों ने उनके सिद्धाँतों का पालन किया। पश्चिमी सीमा के लोगों के लिए "फक्तूनिस्थान" नाम से प्रत्येक राष्ट्र बनाने के लिए पाकिस्थान सुमुख नहीं है। इस कारण से गफर खानजी को पाकिस्थान में पन्द्रह वर्ष जेल में रहना पडा। आपकी तन्दुरुस्ती बिगड गई। गफूरखान जी ने अपने अनुयायियों का "खुदाई खिदमतगार" नाम रखा। खान अब्दुल गफूरखान जी महात्मा गांधीजी के शतजन्मदिनोत्सव के संदर्भ में भारत देश आये हैं।

महात्मा गाँधी जी की आशाओं को और सिद्धांतों को काम में लाने की प्रार्थना करने के लिए गफूर खान जी भारतदेश आये हैं।

सचमुच "सीमाप्रांत गांधी" जी भगवद्भक्त और देश भक्त हैं। जो कुछ भी हो वे नहीं डरते। भगवान के सिवा किसी के सामने वे सिर नहीं झुकाते। आप का चाहनेवाला "फक्तूनिस्तान" जरूर जल्दी ही मिलेगा।

गरीबों के प्रति हमारा कर्तव्य

मानेपल्लि बरदराज शर्मा
बि· काम·
द्वितीय वर्ष

संसार में करोडों मनुष्य जन्म लेते हैं। ये सब मनुष्य एक-से नहीं होते। कोई अमीर होता है, कोई गरीब,कोई सुखीऔर कोई दुखी। सब मनुष्य भगवान की सन्तानें हैं। भगवान सब को बुद्धि देता है। मनुष्यको भगवान ने दया भी दी है जिससे आदमी गरीब रोगी और दुखी की मदद कर सकता है। अगर आदमी के दिल में कमजोरों और दुखियों के प्रति सहानुभूति का भाव न होता, तो कोई प्राणी जिन्दा

नहीं रह सकता। जब एक बच्चा पैदा होता है। उस समय उस बच्चे में चलने फिरने की शक्ति नहीं होती। मां प्रेम के साथ उस का पालन पोषण करती है।

सहानुभूति मनुष्य का एक उत्तम गुण है। जब किसी गरीब को देखते हैं, तो हमारे दिल में दया उत्पन्न होती है। हमारा दिल पिघल जाता है और हम चाहते हैं कि उस का सहायता करें। हम उस को मदद कई तरह से कर सकते हैं। कुछ लोग गरीबों को पैसा देकर उन की सहायता कर सकते हैं लेकिन इस तरह सहायता करना अच्छा काम नहीं है। क्योंकि मुफ्त पैसा पाकर गरीब लोग सुस्त हो जाते हैं और मेहनत नहीं करते। इस तरह हमारे सहायता करने से देश भर में भिखारियों की संख्या बढ़ जाती है। गरीबों की मदद करने का सब से बड़ा काम यह है कि उन्हें पैसा देने की अपेक्षा धन कमाने योग्य बनाया जाय। हम किसी गरीबको एक रूपया दान में देते हैं तो वह एक दिन में खर्च कर देता है फिर हमारे पास रूपयों के लिए आता है। हम उसको रूपये के बजाय एक शारीरिक परिश्रम या कुछ काम दें तो उस की गरीबी हमेशा के लिए दूर हो जायेगी।

इस दुनिया में अनेक अमीर लोगों ने पाठ-शालाएँ खोलकर विद्यार्थियों की सहाहता की है। कुछ लोग गरीबों के लिए अस्पताल खोल सकते हैं। इन अस्पतालों में गरीबों को मुफ्त में दवा दी जा सकती है। कुछ लोग मीठी बोली बोलकर दरिद्रों के प्रति सहानुभूति दिखाते हैं। हमें यह न सोचना चाहिए कि हनारे पास पैसा है या नहीं। चाहे कोई कितना ही गरीब हो वह भी कुछ न कुछ कर सकता है। बहुत गरीब होने पर भी दूसरों की सेवा तो कर सकता है।

शास्त्रों में बताया गया है कि पिछले जन्म में गरीबों की सेवा करने से ही हम अगले जन्म में अमीर बन जाते हैं। जो गरीबों की सेवा न करता है वह अगले जन्म में गरीब के रूप में जन्म लेता है। इस दुनिया में कई गरीब लोग हैं लेकिन उन सब की सहायता करना बहुत कठिन है। परन्तु हम अपनी शक्ति के अनुसार गरीबों की सेवा या सहायता कर सकते हैं। कुछ अमीर लोग अपने सभी रुपयों को बैंक में डिपोजिट करते हैं। लेकिन यह ठीक नहीं है। क्योंकि इन रुपयों से एक कार-खाना खोले तो कई गरीब लोग इस कारखाने में काम कर सकते हैं। इस से बेकारी भी दूर की जा सकती है।

गरीबों की सेवा करने से हमारा दिल उदार बन जाता है। किसी गरीब की सेवा हम करें तो वह हम को जीवन भर याद करता है। गरीबों की सेवा ही भगवान की सेवा है। गरीबों की सेवा करने से ही भगवान प्रसन्न होता है। गरीबों की सेवा करना हर एक मानव का परम धर्म है। गरीबों की सेवा करने से ही मानव का और देश का भी कल्याण होता है। इस तरह मानव कल्याण में मदद पहुँचाना हर मानव का कर्तव्य है।

मित्रता

पी. वी. सुधाकर राजू,
पी. यू. सी.

मित्रता बडी पवित्र वस्तु है। अपने परिवार के बाद हमारे जीवन में मित्र का महत्वपूर्ण स्थान है। जिसे मित्र रत्न मिल गया। मानों उसे साक्षात् कुबेर की निधि मिली है।

मित्रता तथा परिचय में भारी अन्तर है। जब किसी से मिलते हैं तो पहले पहल कुछ परिचय हो जाता है निरन्तर मिलने से स्नेह जुड सकता है। इसी समय पर मित्रके चुनाव में सावधानी रखनी पडती है। क्यों कि कहा भी है-

रुपया परखै बार बार, आदमी परखै एक बार

साधारणतया बच्चों की बुद्धि अपरिपक्व होती है। ऊपरी रंग-ढंग, वेश-भूषा, आकार-प्रकार, बातचीत की शैली परिहास कौशल्य को देखकर वे प्रभावित होते हैं। और उसी व्यक्ति को मित्र बना देते हैं। समान स्वभाववालों में भी तत्काल मेल हो जाता है। अक्सर बच्चे बाह्य बातों पर मुग्ध होकर सदा के लिए मित्रता के बन्धन में जुट जाते हैं। कसौटी पर कसकर परखे बगैर किसी को मित्र कहना उचित नहीं है। अंग्रेजी में यह लोकोक्ति है-

"Misery is the touch stone of friend ship"

स्कूली या कालेज जीवेन में भी हमें काफी मित्र मिलते हैं। लेकिन ये तो चाय और सिनेमा तक के साथी होते हैं। मित्रता सूर्य के समान होनी चाहिये जो उदय और अस्त दोनों ही अवस्थाओं में लाल रहे। मित्रता प्रस्तावित करते समय तुलसीदास जी की उक्ति को सदा याद रखना काफी आवश्यक है-

"सुन नर मुनि सब की यह रीति।
स्वास्थ्य लागि करै सब प्रीति"

संकट के समय जो नाता नहीं तोडता वही सही मित्र है। वह हमारे सुख से सुखी और दुख से दुखी बन जाता है। उस में और हम में कोई भेद नहीं रहता। जहां दोनों की दशा दो तन मगर एक मन होना चाहिये। कहा भी है-

"राजद्वारे श्मशाने च यस्तिष्टति स बान्धवः"

तुलसी दासजी ने मित्र की क्या ही सुन्दर परिभाषा इस चौपाई में की है-

"कुपथ निवारि सुपथ चलावा
गुन प्रगटै अवगुनन्हि दुरावा"

जो हमें बुरे मार्ग से हटाकर सुपथ पर चलाता है वही सच्चा मित्र है। हमारे गुणों की प्रशंसा करते समय जो नहीं अघाता और छिपकर हमारी रक्षा करता है वही सुहृद है। लेन-देन के समय पर जिसके मन में किसी प्रकार की शंका उत्पन्न नहीं होती, वही व्यक्ति मित्रता का सच्चा अधिकारी है।

3)

जो व्यक्ति सामने कुछ और पीठ के पीछे कुछ और ही आचरण करता हो, तो उसका परित्याग करना चाहिये। जिसका चित्त अहि-ससम होता है ऐसे कपटी मित्र को दूर से ही प्रणाम करना चाहिये। इस सम्बन्ध में तुससीदास जीने कहा है-

"जाकर चित आहि-गति-सम भाई
अस कुमित्र परिहरोहि भलाई" ।

इतिहास में सच्च मित्र के अनेक उदाहरण मिलते हैं। राम और सुग्रीव की मित्रता को कौन नहीं जानता? मित्रता में कभी छोटे बडे का प्रश्न नहीं उठता, इसलिए तो राम ने निषादराजा को छोटे बडे का भेद किये ही अपनी छाती से लगाया था।

"धीरज धरम मित्र अरु नारी
अपतकाल परखिये चारी"

सच्ची मित्रता तो विपत्ति के आने पर ही समझी और परखी जाती है। श्रीकृष्ण और सुदामा इस बात के ज्वलंत उदाहरण हैं। दीन-दुर्बल सुदमा द्वारिका में अपने मित्र श्रीकृष्ण से मिलने जाता है उसके आने की खबर सुनते ही श्रीकृष्ण सम्पूर्ण राज-काज छोडकर उससे मिलने के लिए आतुर होकर दौडते हैं। उसे छाती से लगाकर प्रसन्न हो जाते हैं। उसकी दीनता को देखकर बिना माँगे ही सब कुछ उसे दे डालते हैं। यह है मित्रता और सच्चे मित्र की पहचान।

इस प्रकार सच्ची मित्रता दुख की औषधि है। हम में जो सुन्दरता है, उदात्तता हैं उसका सर्वाधिक श्रेय मित्र को है। उसे मित्र ही जीवन तरी पार लगाने में नाविक की तरह हमारी सहायता करता है।

आल इंडिया नव सैनिक कम्प

यल· राजाराम
बि· काम·
द्वितीय वर्ष

यह 5 मई 1961 की बात थी। इस कलाशाला और एस· आर· कलाशाला से आठ उन्मीदवारों को आल इन्डिया नव सैनिक कैम्प (जल-सेना) कोच्चिन में भाग लेने के लिए चुना गया। उनमें से मैं भी एक था हम लोग उस कैम्प में बोट-पुल्लिंग स्पर्धा में भाग लेने के लिए नियुक्त किये गये। उस दिन शाम को सर्कार एक्सप्रेस विजयवाडा स्टेशन से निकली जिस में हम भी रवाना हुए। यह रेल गाडी दूसरे दिन सबेरे मद्रास पहुँची। हम लोग गाडी से उतरे। स्टेशन में नहाकर सामान क्लोक रूम मे रख दिया। बाद में हम लोगों ने मेरीना बीच देखा। फिर उसी दिन शाम में साढे छः बजे केरल एक्सप्रेस में बैठे। यह गाडी तीसरे दिन (7 मई) सबेरे ग्यारह बजे कोच्चिन स्टेशन पर पहुँची।

उसी दिन हमें आराम मिला। दूसरे दिन से काम आरंभ किया गया। कैम्प में देश के कोने कोने से छः सौ उम्मीदवार आये। उनमें उत्तर दक्षिण भारत के लोग थे। वहाँ हम सबेरे पाँच बजे उठते थे। दिन-चर्या के बाद साढे पांच बजे हमको फिजिकल ट्राइनिग करना था। छः बजे हम को चाय मिलती थी। फिर साढे छः बजे रेग्युलर पेरेड करना था। नौ बजे हम जल-पान करते थे। साढे बारह बजे हम को खाना खाने के लिए समय दिया था। फिर ढाई बजे से पांच बजे तक काम करना था। पांच बजे फिर हमें चाय मिलती थी। पाँच बजे से हम आराम करते थे। नौ बजे से साढे नौ बजे राष्ट्र गीत के बाद सोने के लिए सब अपने अपने खेम में जाते थे।

एक दिन भारत के एन· सी· सी· डाइरेक्टर जनरल मेजर जनरल डि· एस कल्हा कैम्प में आये, उसी दिन बोट पुल्लिंग स्पर्धा रखी गई। उस में आन्ध्र-प्रदेश ने दूसरी श्रेणी में जीत पायी। एक दिन हम को ऐ· एन· एस· वेन्दुरिति कोच्चिन नेवल एष्टाब्लिशमन्ट दिखाया गया। नेवल क्वाटर्श भी दिखाया। ऐ· एन· एस· गंगा; ऐ· एन एस· गोदावरी-युद्ध नौकाओं को भी दिखाया गया। एक दिन हमें एर्नाकुलम देखने के लिए छुट्टी मिली। कैम्पम तो केवल पन्द्रह दिन के लिए था। और बीस मई को खतम हो गया। उस दिन हम केरल एक्सप्रेस में बैठ गये। दूसरे दिन ग्यारह बजे रेल गाडी मद्रास पहुँची।

तूफान के कारण रेल गाडियाँ जो मद्रास से विजयवाडा तक रवाना होती थीं सब रद की गयीं। हम लोग सैण्ट जार्ज फोर्ट-मद्रास में थे। एक हफ्ते के बाद 28 मई को हम लोग किसी तरह विजयवाडा पहुँचे।

Our Exchanges

1.	Ahmednagar College	...	Ahmednagar
2.	A. K. J. M. English Medium High School	...	Kanjirapally
3.	Andhra Christian College	...	Guntur
4.	Andhra Lutheran College of Education	...	Guntur
5.	A. N. R. College	...	Gudivada
6.	Bapatla College of Arts and Science	...	Bapatla
7.	Carmel School	...	Nagercoil
8.	Chundi Ranganayakulu College	...	Chilakaluripet
9.	C. R. Reddy College	...	Eluru
10.	C. S. R. Sarma College	...	Ongole
11.	D. A. College	...	Nuzvid
12.	Devagiri College	...	Calicut
13.	D. N. R. College	...	Bhimavaram
14.	Engineering College	...	Kakinada
15.	Government Arts College	...	Anantapur
16.	Government Arts & Science College	...	Nandyal
17.	Government College of Arts & Science	...	Siddipet
18	Government Polytechnic College	...	Vijayawada
19.	Hindu College	...	Machilipatnam
20.	Hindu College	...	Guntur
21.	Hislop College	...	Nagpur
22.	Holy Cross College	..	Tiruchirapalli
23.	Kakaraparti Bhavanarayana College	...	Vijayawada
24.	Little Flower School	...	Hyderabad
25.	Loyola College	...	Madras
26.	Loyola College	...	Trivandrum
27.	Mount Carmel College	...	Bangalore
28.	Maharajah's College	...	Vizianagaram
29.	Maris Stella College	...	Vijayawada
30.	Medical College	...	Guntur
31.	M. R. Women's College	...	Vizianagaram
32.	Noble College	...	Machilipatnam
33.	P. B. N. College	...	Nidubrolu
34.	P. R. Government College	...	Kakinada

35.	P. S. C. & K. V. S. C. Government College	...	Nandyal
36.	Rajah R. S. R. K. Ranga Rao College	...	Bobbili
37.	Sacred Heart College	...	Thevara
38.	S. K. B. R. College	...	Amalapuram
39.	Sophia College	...	Bombay
40.	Sri Subbaraya & Narayana College	...	Narasaraopet
41.	S. R. R. & C. V. R. Government College	...	Vijayawada
42.	S. R. R. Government Arts College	...	Karimnagar
43.	St. Albert's College	...	Ernakulam
44.	St. Aloysius College	...	Mangalore
45.	St. Aloysius High School	...	Visakhapatnam
46.	St. Berchman's College	...	Changanacherry
47.	St. Francis de Sales' College	...	Nagpur
48.	St. Francis Xavier's High School	...	Tuticorin
49.	St. John's Regional Seminary	...	Hyderabad
50.	St. Joseph's Boys' High School	...	Calicut
51.	St. Joseph's College	...	Mangalore
52.	St. Joseph's College	...	Tiruchirapalli
53.	St. Joseph's High School	...	Trivandrum
54.	St Joseph's Interdiocesan Seminary	...	Mangalore
55.	St. Joseph's Pontifical Seminary	...	Alwaye, (Kerala)
56.	St. Mary's College	...	Tuticorin
57.	St Mary's High School	...	Dindigul
58.	St. Mary's High School	...	Madurai
59.	St. Paul's Regional Seminary	...	Tiruchirapalli
60.	St. Stanislaus Training School	...	Sattur
61.	St. Teresa's College	...	Ernakulam
62.	St. Teresa's College	...	Eluru
63.	St. Xavier's College	...	Bombay
64.	St. Xavier's College	...	Palayamkottai
65.	St. Xavier's College	...	Ahmedabad
66.	St. Xavier's College	...	Ranchi
67.	St. Xavier's College	...	Trivandrum
68.	St. Xavier's School	...	Jaipur(Rajasthan)
69.	Stella Maris	...	Madras
70.	The Mar Ivanios College	...	Trivandrum
71.	Vivekananda College	...	Madras
72.	V. R. S. & Y. R. N. College	...	Chiarla

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY